CARTEA DESPRE EGO

Eliberarea de iluzie

OSHO

Traducere: Cristian Hanu

EDITURA MIX
CRISTIAN 2014

Culegere: Cristian Hanu *Tehnoredactare şi copertă:* Elena David *Consilier editorial:* Florin Zamfir

Autorul şi editorul nu dau niciun fel de garanţii exprese sau implicite referitoare la conţinutul acestei cărţi. Prin urmare cititorul îşi asumă întreaga responsabilitatepentru utilizarea informaţiilor cuprinse în această carte.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României OSHO
Cartea despre ego / Osho; trad. Cristian Hanu.

Florin Zamfir - Braşov: Mix, 2004
ISBN 973-8471-26-5

I. Hanu, Cristian
II. Zamfir, Florin

159.923.2

Copyright © OSHO INTERNATIONAL FOUNDATION All rights reserved.

Originally published as:
The Book of Ego. Freedom from illusion This book is excerpts from selected talks.
Published by arrangement with OSHO INTERNATIONAL FOUNDATION Bahnhofstr. 52, 8001 Zurich, Switzerland.
www.osho.com

Romanian translation: Copyright © 2004 by Editura Mix Toate drepturile asupra acestei ediţii în limba română aparţin în exclusivitate Editurii Mix

Pentru informaţii actuale şi comenzi vizitaţi site-ul nostru:

www.edituramix.ro sau contactaţi-ne la:

tel.: 0720 499 494; fax: 0268 257 811

e-mail: contact@edituramix.ro

Tiparul executat la S.C. GANESHA PUBLISHING HOUSE LTD. S.R.L. - Bucureşti
tel: 021 423 20 58, tel/fax: 021 424 98 13, e-mail: contact@ganesa.ro, web: ganesa.ro

CUPRINS

Nota editorului 7
Prefaţă 11
Capitolul **1.** Egoul 15
Capitolul 2. Idealurile 49
Capitolul 3. Succesul 83
Capitolul 4. Mintea 103
Capitolul 5. Identificarea 131
Capitolul 6. Puterea 145
Capitolul 7. Politica 167
Capitolul 8. Violenţa 181
Capitolul 9. Terapia 197
Capitolul 10. Meditaţia 243
Capitolul 11. Iubirea 259
Capitolul 12. Transcenderea egoului 271
Capitolul 13. Iluminarea 295
Capitolul 14. Un om obişnuit 223
Capitolul 15. Eliberarea 343
DESPRE AUTOR 363

NOTA EDITORULUI

Osho este un vorbitor, el nu a sens nicio carte. Cirţtle apărute sub semnătura iui sunt de fapt discursuri (sau fragmente de discursuri) Înregistrate ţi transcrise de discipolii lui. Este necesar si aveţi in vedere acest fapt ţi si nu luaţi ad litteram sfaturile date de Osho, deoarece toate afirmaţiile lui au sens in contextul in care au fost spuse, iar rolul acestor afirmaţii este, in primul rind, acela de a trezi conştiinţele celor ce ii receptează mesajul.

„ Trebuie să mă adresez unei mulţimi. asa că trebuie să generalizez, or adexărul generalizat dextne fals El are sens întotdeauna numai in cazul unei persoane anume Eu mă confrunt in fiecare si cu dificultatea aceasta Dacă ıı*i la mine si mă întrebi vexa, iţi răspund fie si nimănui allcuixa Altă dată, altcineva x'ine si mă întreabă* mu, *tar eu ti răspund lui si nimănui allcuixa Iar aceste două răspunsuri pot să fie chuir contradictorii, din cauză că aceste două persoane care au întrebat pot să fie contradictorii* " (spune Osho in cartea ..Psihologia ezotericului**)

„ Ceva ce rostesc eu poate să nu reprezinte nw *ce* imn# *să spun Iar ceea ce xrvau să spun poate să nu fie ceea ce este rostit Aşadar nu confundaft spusele mele cu mesajul meu Citiţi mervu printre răndun. urmăriţi întotdeauna nu ceea ce s-a spus. ci i'eea ce a fost indicat Există lucruri cane nu pot fi spuse, dar pot fi arătate, indicate Tot ceea ce este profund fi tot ceea ce este fundamental poate fi doar arătat, mandată rostit Iar eu spun lucruri care nu pot fi spuse, prin urmare nu* **»0** *agăţ*tfi de cuxintele mele Daţi totdeauna cuvintele dctxţutrte. ca fi cum ar fi ncscmmficaUxx. fi pătrundeţt adânc căutând înţelesul fără de cuvinte, înţelesul tăcut Acesta se oftă întotdeauna acolo, în spatele cuvintelor* ** (spune Osho In cartea „Eu sunt poarta**)

Egoul este un aisberg. Topiți-1. Topiți-1
prin iubirea voastră profundă, astfel
încât să dispară, iar voi să redeveniți
parte integrantă din marele ocean.

PREFAŢĂ

Lucrurile simple nu reprezintă o provocare pentru egoul omului. Doar cele dificile îl incită pe acesta. Marile provocări ale egoului sunt însă lucrurile imposibile. Dacă vrei să afli cât de mare este egoul tău, analizează provocările pe care le-ai acceptat, ambiţiile tale; acestea pot fi măsurate. Lucrurile simple rămân însă neatrăgătoare pentru ego; simplitatea atrage după sine moartea egoului.

Omul a optat pentru complexitate chiar şi în acele domenii în care aceasta nu era deloc necesară, pentru simplul motiv că ea îi permite egoului său să crească. El devine astfel din ce în ce mai important în politică, în religie, în societate, în toate domeniile.

Unicul scop al psihologiei este acela de a amplifica egoul, facându-l mai puternic. Psihologii înşişi, aceşti sărmani nerozi, subliniază faptul că omul are nevoie de un ego puternic. Din acest motiv, sistemul educaţional a fost astfel creat încât să stimuleze ambiţiile copiilor cu ajutorul unor instrumente precum pedeapsa şi răsplata, orientându-i într-o anumită direcţie. încă de când copiii sunt mici, părinţii lor îşi fac speranţe mult prea mari în legătură cu aceştia. Ei speră ca din fiul lor să iasă un Alexandru cel Mare, sau că fiica lor este o reîncarnare a Cleopatrei. Părinţii îşi condiţionează de mici copiii să demonstreze că sunt cineva; în caz contrar, ei vor ajunge nişte oameni buni de nimic. în

societatea în care trăim, omul simplu este considerat sărac cu duhul (nu în sensul biblic al cuvântului).

Până la ora actuală, omul simplu nu a reprezentat niciodată un ideal pentru societatea umană. De altfel, simplitatea nici nu poate fi un scop, căci omul se naşte simplu! Orice copil este simplu, ca o tablă goală. Părinţii încep apoi să scrie tot felul de lucruri pe această tablă, dar mai ales ce trebuie să devină copilul. Urmează apoi profesorii, preoţii, politicienii - toţi insistă că trebuie să devii cineva; în caz contrar, îţi vei risipi inutil viaţa.

Realitatea este exact pe dos.

Omul este o fiinţă. El nu trebuie să devină cineva sau ceva. Aceasta este semnificaţia simplităţii: să fii împăcat cu propria ta fiinţă, să nu încerci să devii altcineva, proces care nu poate avea vreo finalitate.

Orice ar deveni, omul nu poate atinge acea stare în care să poată spune că: „Acum, călătoria mea s-a încheiat. Am atins culmea către care am aspirat". în întreaga istorie a umanităţii, nici un om nu a atins vreodată această stare, pentru simplul motiv că omul se mişcă în cerc. Orice ai face, cineva se va afla înaintea ta.

Poţi deveni Preşedinte al Statelor Unite ale Americii, dar în faţa lui Muhammad Aii1 te vei simţi inferior, căci nu ai puterea lui animală. Dacă Muhammad Aii îi va trage un pumn în nas lui Ronald Reagen, acesta va cădea lat la pământ. Poţi deveni primul ministru al unei ţări, dar o întâlnire cu Albert Einstein te va face să te simţi un pigmeu - nu un mare om, ci un pitic.

Viaţa este multidimensională. Este imposibil să te îndrepţi în toate direcţiile simultan şi să atingi toate destinaţiile, fiind

1 Boxer celebru, cunoscut şi sub numele de Cassius Clay (N. tr.).

mereu primul în toate domeniile. Acest lucru este absolut imposibil. Existenţa operează cu totul altfel.

Egoul este principala boală de care suferă omul.

Interese de toate felurile doresc ca omul să rămână bolnav. Ele nu doresc ca omul să fie sănătos şi plenar, căci o fiinţă sănătoasă şi armonioasă le-ar pune în pericol afacerile. Aşa se explică de ce nimeni nu doreşte să ducă o viaţă simplă, să fie un nimeni. Sfatul meu este să vă acceptaţi aşa cum sunteţi, să vă reconciliaţi cu propria voastră existenţă.

A deveni înseamnă boală; a fi înseamnă sănătate. Voi nu aţi gustat încă ce înseamnă să fii simplu, plenar, sănătos, fericit. Societatea voastră nu vă permite nici măcar o singură clipă pentru sine. De aceea, voi nu cunoaşteţi decât o singură cale: calea egoului.

Vi s-a spus că trebuie să deveniţi precum Iisus Christos. Există societăţi în care se aşteaptă ca fiecare om să devină un zeu. în ce lume nebună trăim! Transcendeţi această programare. Dacă doriţi să vă bucuraţi, să vă relaxaţi, să simţiţi pacea şi frumuseţea existenţei, egoul cel fals trebuie să dispară.

Eu nu doresc să iau ceva de la voi; nu doresc să vă iau decât egoul, care reprezintă oricum o fantezie, nu o realitate. De aceea, în realitate nu vă privez de nimic. Dimpotrivă,

vă dăruiesc ceva: vă dăruiesc fiinţa voastră. Evident, este doar o figură de stil, căci eu nu vă pot dărui ceva ce aveţi deja. Tot ce trebuie să faceţi în acest scop este să vă treziţi şi să conştientizaţi imensa frumuseţe a inocenţei.

Credeţi-mă că nu riscaţi nimic. Oricum, nu faceţi decât să alergaţi după umbre pe care nu le veţi putea prinde niciodată, uitând de comorile pe care le-aţi adus deja în această lume odată cu venirea voastră. înainte să vă puteţi împlini dorinţele egoului, moartea vă va anihila. Viaţa este prea scurtă; este păcat să o distrugeţi prin jocuri atât de stupide precum cele ale egoului.

întregul proces este legat exclusiv de capacitatea de înţelegere.

Din lucrarea *„De la moarte la nemurire“,* capitolul 6

CAPITOLUL 1

EGOUL

Ce este egoul?

Egoul este chiar opusul sinelui real. Voi nu sunteţi una cu

egoul vostru. Acesta este doar o amăgire, o iluzie creată de societate, o jucărie cu care să vă puteţi juca, uitând astfel să cereţi adevărul. De aceea insist atât de mult asupra faptului că dacă nu veţi renunţa la ego, nu veţi ajunge niciodată să vă cunoaşteţi pe sine.

Omul se naşte cu sinele său autentic. încă din primii ani de viaţă, societatea începe însă să construiască în jurul lui o personalitate falsă: el este creştin, catolic, de rasă albă, german, aparţine rasei alese de Dumnezeu, trebuie să guverneze întreaga lume, şi aşa mai departe. Societatea vă creează astfel o idee falsă despre ceea ce sunteţi. Ei vă dau un nume şi ţes în jurul acestuia o întreagă structură alcătuită din ambiţii şi condiţionări.

încetul cu încetul (căci acest proces durează aproape

o treime din viaţă), ei vă şlefiiiesc egoul prin intermediul şcolii, al bisericii, al colegiului, al universităţii etc. La întoarcerea din universitate, orice om şi-a uitat complet fiinţa inocentă. Din el nu a mai rămas decât un ego uriaş, medaliile obţinute în şcoală, premiile, diplomele sale. Acum, el se simte pregătit să intre în lume.

Acest ego are toate dorinţele din lume, este plin de ambiţii şi îşi propune să fie întotdeauna mai presus decât ceilalţi. El este un instrument de exploatare, prin care nu mai răzbate nici măcar un licăr din sinele vostru real, în timp ce adevărata viaţă nu poate fi găsită decât în autenticitate. De aceea, acest ego nu poate produce altceva decât suferinţă, durere, conflicte, frustrări, nebunie, sinucideri, tot felul de crime.

Acesta este punctul din care trebuie să îşi înceapă căutarea cel care doreşte să descopere adevărul: orice v-a spus societatea că sunteţi, renunţaţi la această imagine. Cu siguranţă nu sunteţi aşa, căci nimeni nu poate şti cum sunteţi cu adevărat decât numai voi înşivă - nici părinţii voştri, nici profesorii, nici preoţii. Cu excepţia voastră, nimeni nu poate pătrunde în sanctuarul fiinţei voastre. De aceea, nimeni nu poate cunoaşte ceva în legătură cu voi. Orice v-au învăţat până acum că sunteţi este greşit.

Renunţaţi la această imagine. Distrugeţi-vă egoul bucată cu bucată, şi vă veţi descoperi astfel adevărata fiinţă. Aceasta este cea mai mare descoperire posibilă, căci de aici începe adevăratul pelerinaj către viaţa eternă, către fericirea absolută.

Nu depinde decât de voi. Puteţi alege frustrarea, suferinţa, durerea; în acest caz, cultivaţi-vă egoul. Sau puteţi

opta pentru pace, liniște, beatitudine; în acest caz, va trebui să vă redescoperiți inocența.

Din lucrarea *„De la înlănțuire la libertate",* capitolul 33

Copilul nu se naşte înzestrat cu un ego.

Copilul nu se naşte înzestrat cu un ego. Egoul este predat de societate, de religie, de cultură. Aţi văzut cu siguranţă felul în care vorbesc copiii mici. Dacă lui Bob îi este foame, el nu spune; „îmi este foame", ci „Lui Bob îi este foame". Copiii nu au simţul eului. Ei se referă la sine întotdeauna la persoana a treia. Dacă cei din jur îl numesc Bob, copilul va începe să-şi spună şi el astfel. Dar va veni o zi... Pe măsură ce creşte, părinţii îl învaţă; „Bob este numele pe care te strigă ceilalţi. Nu este normal să te numeşti singur Bob. Tu ai o personalitate separată. De aceea, trebuie să înveţi să spui ‚eu'".

în clipa în care Bob devine „eu", el pierde contactul cu realitatea fiinţei sale şi cade în abisul fără fund al unei halucinaţii. Din momentul în care a început să-şi spună „eu", în fiinţa lui începe să opereze o energie cu totul diferită. Acum, eul doreşte să crească, să devină din ce în ce mai mare, să dobândească tot felul de lucruri, să ocupe o poziţie din ce în ce mai înaltă în ierarhia valorilor, să deţină un teritoriu mai mare. Dacă cineva are un ego mai mare decât al vostru, el vă creează un complex de inferioritate. Faceţi atunci

efortul de a deveni mai-tare-ca-tine, mai-sfant-ca-tine, mai-presus-ca-tine. întreaga voastră viaţă devine astfel dedicată unui singur ideal, absolut stupid, pus în slujba unui lucru care nu există. Aţi intrat astfel pe o cale a visului. Avansaţi pe ea, iar egoul vostru devine din ce în ce mai mare. Şi astfel se nasc toate problemele voastre.

Chiar şi Alexandru cel Mare avea probleme imense. „Eul“ lui dorea ca el să devină cel mai mare cuceritor al lumii, şi aproape că a reuşit acest lucru. Spun „aproape“ din două motive. La vremea lui, jumătate din lume nu era deloc cunoscută (de pildă, America). în al doilea rând, el nu a putut cuceri India. A ajuns la hotarele ei, dar nu a putut-o cuceri.

Nu avea decât 33 de ani; era încă tânăr. Dar în aceşti 33 de ani nu a făcut altceva decât să se lupte, să se lupte încontinuu. Nu este de mirare că s-a îmbolnăvit, plictisit de atâtea războaie, de atâtea crime, de atâta sânge. Şi-a propus să se întoarcă acasă şi să se odihnească, dar nu a mai reuşit. Nu a mai ajuns niciodată acasă la el, în Atena. A murit cu numai o zi înainte...

Ce experienţă de viaţă - să devii din ce în ce mai puternic, mai bogat şi mare măreţ... Şi totuşi, ce neaju- torare - să nu-ţi poţi amâna moartea măcar cu 24 de ore... îi promisese mamei sale că după ce va cuceri lumea o va depune la picioarele sale, ca un cadou,. Nici un fiu nu mai făcuse aşa ceva pentru mama lui. Era ceva unic.

Dar s-a simţit neajutorat, înconjurat de cei mai buni medici din lume. Aceştia i-au spus: „Nu poţi supravieţui.

Această călătorie de 24 de ore... te va ucide. Este mai bine să te odihnești aici, poate mai ai o șansă. Important este să nu te miști. Șansele tale de recuperare sunt minime - te scufunzi. Te apropii din ce în ce mai tare, dar nu de casă, ci de moarte; nu de cămin, ci de mormânt.

Nu te putem ajuta cu nimic. Noi putem vindeca boala, dar nu și moartea. Tu nu suferi însă de o boală, în cei 33 de ani ai tăi, te-ai epuizat complet. Ți-ai risipit toate energiile luptând cu diferite popoare. Ți-ai risipit inutil viața. Aceasta nu este o boală. Este doar o lipsă de energie, căci ți-ai risipit-o, și încă inutil".

Alexandru era un om inteligent. Era discipol al marelui logician și filosof Aristotel. Acesta era mentorul său. Alexandru a murit înainte de a putea ajunge în capitală. La scurt timp înainte de moarte, i-a spus comandantului armatei sale: „Iată care este ultima mea dorință, și ea va trebui îndeplinită". Care credeți că a fost ultima sa dorință? A fost o dorință foarte ciudată: „Când îmi veți duce sicriul la groapă, lăsați-mi mâinile să atârne în afara lui".

Comandantul l-a întrebat: „Ce fel de dorință este aceasta? Mâinile trebuie să stea întotdeauna în interiorul sicriului. Nimeni nu a auzit vreodată de un mort dus la groapă cu mâinile atârnând în afara sicriului".

Alexandru i-a răspuns: „Nu mai am suficientă forță ca să-ți dau un răspuns amplu. Pe scurt, ceea ce doresc este să demonstrez astfel lumii că plec din ea cu mâinile goale. Am crezut că voi deveni tot mai mare, mai bogat și mai puternic, dar în realitate nu am devenit decât din ce în ce mai sărac și mai slab. Când m-am născut, am venit pe lume cu pumnii strânși,

fără să ţin nimic în ei. Acum, în momentul morţii, nu doresc să plec tot cu pumnii strânşi".

Pentru a ţine pumnii strânşi este nevoie de energie, de viaţă. Nici un mort nu îşi mai poate ţine pumnii strânşi. Cine i-ar mai putea strânge? Omul nu mai există. Energia lui a dispărut, iar mâinile i se deschid de la sine.

„Doresc ca toată lumea să ştie că Alexandru cel Mare a murit cu mâinile goale, la fel ca un cerşetor."

Se pare însă că nimeni nu a învăţat nimic din această lecţie a mâinilor goale, căci urmaşii lui Alexandru au continuat să facă acelaşi lucru, deşi în maniere diferite.

Egoul omului este sursa tuturor problemelor sale, a tuturor războaielor, conflictelor, geloziilor, temerilor şi depresiilor. Convingerea că ai dat greş, permanenta comparaţie cu cei din jur, sunt extrem de greu de suportat, căci nimeni nu poate avea totul.

Va exista întotdeauna cineva mai frumos decât tine, iar acest lucru te doare. Va exista întotdeauna cineva cu mai mulţi bani decât tine, iar acest lucru ţi se pare insuportabil. Există milioane de lucruri care vă rănesc, dar ceea ce nu ştiţi voi este că nu lucrurile în sine vă rănesc, căci pe mine mă lasă complet rece. Ele vă rănesc numai din cauza egoului vostru.

Egoul se teme tot timpul, fiind perfect conştient că nu este altceva decât un obiect artificial, creat de societate cu scopul de a vă ţine în mrejele ei, alergând după cai verzi pe pereţi.

Acest joc al egoului care ţinteşte tot mai sus este numit politică.

Şi câte jocuri nu ştie să joace egoul... Căsătoria este un joc, banii sunt un joc, puterea este un joc. Toate acestea sunt jocuri ale egoului. In ansamblul ei, societatea nu este altceva

decât un joc, un fel de Olimpiadă perpetuă. Toată lumea face eforturi să se ridice cât mai sus, călcându-i pe ceilalţi în picioare, căci pe Everest nu există atâta loc încât să încăpem cu toţii.

Competiţia este extrem de dură şi ea devine atât de importantă, încât voi uitaţi cu desăvârşire că cea care a implantat acest ego în voi a fost societatea, profesorii voştri. Ce fac aceştia, de la grădiniţă şi până la universitate? Nimic altceva decât să vă stimuleze egoul. Noi şi noi titluri sunt ataşate numelui vostru, astfel încât să vă simţiţi din ce în ce mai importanţi, mai puternici.

Egoul este minciuna supremă, pe care voi aţi acceptat-o drept adevăr. în jurul ei roiesc însă cele mai meschine interese, căci dacă toată lumea ar renunţa la ego, marea Olimpiadă ar înceta, nimeni nu şi-ar mai dori să urce Everestul şi toată lumea ar fi fericită.

Egoul vă ţine mereu în aşteptare: mâine veţi reuşi, mâine va fi mai bine. Evident, astăzi aveţi încă de suferit, trebuie să vă sacrificaţi. Dacă doriţi să aveţi succes mâine, astăzi trebuie să vă sacrificaţi. Succesul trebuie meritat şi este nevoie de multe eforturi pentru a putea fi atins. Deocamdată trebuie să suferiţi, dar merită, căci va veni şi ziua succesului. Din păcate, această zi nu vine niciodată. Ea reprezintă o imposibilitate.

Mâine se referă pur şi simplu la ceva ce nu va fi atins niciodată. Este doar o amânare a vieţii, o minunată strategie de a vă menţine racordaţi tot timpul la suferinţă.

Egoul nu se poate bucura de prezent. Pur şi simplu, el nu poate exista în prezent. El nu poate trăi decât în trecut sau în viitor, adică în ceea ce nu există. Trecutul nu mai este, viitorul nu a sosit încă. Ambele stări sunt non-existenţiale. Egoul nu poate trăi decât într-o asemenea stare non-existenţială, căci este non-existenţial el însuşi.

Dacă veţi conştientiza momentul prezent, nu veţi descoperi nici o urmă a egoului în voi - doar o bucurie tăcută, o stare de vid liniştit şi pur.

Din lucrarea *„De la minciună la adevăr",* capitolul 18

Rădăcina egoului este conceptul de centru separat.

Rădăcina egoului este conceptul de centru separat. Când copilul se naşte, el vine pe lume fără un centru individual. în cele nouă luni de concepţiei, el a trăit în pântecul mamei, având-o pe aceasta drept centru; el nu era separat de ea. în caz contrar, viaţa sa ar fi devenit foarte dificilă, aproape imposibilă.

Pentru a supravieţui în această bătălie numită viaţă, omul trebuie să înţeleagă cine este. Nimeni nu are însă nici cea mai vagă idee despre sine. Nici nu are cum, căci esenţa sa reprezintă un mister profund pentru el,

lucru firesc, căci esenţa omului nu este individuală, ci universală.

De aceea, dacă îl veţi întreba pe Buddha: „Cine eşti tu?“, el va păstra tăcerea, nu vă va răspunde în nici un fel. Nici nu ar avea cum, căci el nu mai cunoaşte separarea. El este totul în toate. în viaţa obişnuită, chiar şi un Buddha trebuie să folosească cuvântul „eu“. Dacă îi este sete, trebuie să spună: „Mi-e sete. Ananda, adu-mi, te rog, nişte apă*“. De aceea, el trebuie să folosească în continuare cuvântul „eu“. Deşi o ficţiune, acesta este plin de semnificaţii. De altfel, multe ficţiuni sunt cât se poate de relevante.

Spre exemplu, voi aveţi un nume. Acesta reprezintă o ficţiune, căci v-aţi născut fără un nume, nu l-aţi adus cu voi. Acest nume v-a fost atribuit. Apoi, prin repetarea lui constantă, aţi început să vă identificaţi cu el. Dar el rămâne o ficţiune.

Când afirm că este o ficţiune, nu vreau să spun însă că este complet lipsit de necesitate. Este o ficţiune necesară, este util. Altminteri, cum v-aţi mai adresa celor din jur? Dacă aţi dori să îi scrieţi o scrisoare cuiva, cum v-aţi adresa lui?

Un copilaş i-a scris odată o scrisoare lui Dumnezeu. Mama lui era bolnavă, tatăl murise, nu aveau bani, aşa că i-a cerut lui Dumnezeu 50 de rupii.

Când scrisoarea a ajuns la biroul poştal, funcţionarii

în limba engleză, verbul la persoana întâi este însoţit întotdeauna de pronumele „eu“ (N. Tr.).

de acolo au rămas încurcaţi. Ce trebuiau să facă cu ea? Unde să o trimită? Doar era adresată lui Dumnezeu. Drept urmare,

au deschis-o. Impresionaţi de drama copilului, ei au decis să facă o colectă şi să-i trimită banii acestuia. Nu au reuşit să strângă însă decât 40 de rupii.

A urmat o a doua scrisoare, adresată tot lui Dumnezeu, în care copilul scrisese: „Dragă Doamne, data viitoare când îmi mai trimiţi bani, trimite-mi-i direct, nu prin oficiul poştal. Cei de acolo şi-au reţinut 10 rupii comision!“

Dacă nimeni nu ar avea un nume, ne-ar fi greu să ne descurcăm. Deşi fiinţa nu poate fi numită, este totuşi vorba de o ficţiune frumoasă, utilă. Numele sunt necesare pentru ca ceilalţi să ne poată striga, „eul“ este necesar pentru ca noi înşine să ne putem identifica, dar ele nu reprezintă altceva decât simple ficţiuni. Dacă vă veţi adânci în fiinţa voastră, veţi descoperi că ideea de „eu“ dispare. In locul ei nu rămâne decât existenţa pură, adică fiinţa.

Această fiinţă nu poate fi divizată. Ea nu este a mea sau a voastră, ci a tuturor, inclusiv a pietrelor, râurilor, munţilor şi copacilor. Această fiinţă include totul în sine, fără să lase nimic pe dinafară. întregul trecut, întregul viitor, acest imens univers, totul este inclus în ea. Cu cât vă veţi scufunda mai mult în voi înşivă, cu atât mai mult veţi descoperi că persoanele sau indivizii nu există. Unicul lucru care există este universalitatea pură. La periferia ei purtăm un nume, avem o identitate, un ego. Pe măsură ce ne apropiem însă de centru, aceste identităţi dispar.

Egoul nu este altceva decât o ficţiune utilă. Folosiţi-1, dar nu vă lăsaţi amăgiţi de el.

Din lucrarea *„Cartea înţelepciunii“,* capitolul 16

Funcţionăm noi întotdeauna prin intermediul egoului, sau există momente când suntem în afara lui?

întrucât egoul este o simplă ficţiune, există momente când devenim eliberaţi de el. O ficţiune nu poate fi menţinută decât cu liberul nostru acord. Ea trebuie cultivată şi întreţinută în permanenţă. Adevărul nu are nevoie de aşa ceva. Aceasta este marea lui frumuseţe: el există în sine. Ficţiunea trebuie însă în permanenţă întărită, susţinută, stimulată, dar chiar şi aşa continuă să decadă. De-abia ai proptit-o într-o parte şi cade deja în cealaltă parte.

Cam asta fac oamenii cu întreaga lor viaţă. Ei încearcă să facă ficţiunea să pară o realitate. Ei strâng din ce în ce mai mulţi bani pentru a-şi putea cultiva astfel un ego tot mai puternic, oricum, mai solid decât cel al oamenilor săraci. Egoul unui om sărac este pe măsura portofelului său; el nu-şi poate permite un ego puternic. Este suficient însă să devii preşedintele sau primul ministru al unei ţări pentru ca egoul tău să o ia complet razna. Aceşti oameni se izolează în tumul lor de fildeş, ca şi cum nu ar mai fi de aceeaşi teapă cu noi.

întreaga noastră viaţă, toată această luptă pentru mai multă bogăţie, putere, prestigiu, pentru mai mult şi mai mare, nu înseamnă altceva decât o căutare a unor

noi proptele, a unor noi temelii, ceva care să sprijine ficţiunea în care ne complăcem. Şi în tot acest timp, noi ştim că moartea se apropie cu paşi repezi. Orice am acumula, moartea va distruge. Asta nu ne împiedică însă să sperăm - poate că vor muri alţii, nu noi.

într-un anumit sens, acest lucru este adevărat. Noi îi vedem întotdeauna pe alţii murind, dar nu am asistat niciodată la propria noastră moarte, de aceea ni se pare logic să gândim astfel. L-am văzut pe cutare murind, la fel şi pe cutare, dar nu şi pe noi înşine. Noi continuăm să existăm, ne pare rău pentru cei decedaţi, îi conducem la cimitir pentru a ne lua rămas bun de la ei, după care ne întoarcem acasă.

Nu vă faceţi însă iluzii, căci şi cei morţi acum au gândit la fel ca voi la vremea lor. Nimeni nu face excepţie în această privinţă. Moartea vine brusc şi distruge întreaga ficţiune a numelui, a faimei etc. Ea şterge pur şi simplu tot ce am scris noi pe tabla noastră. în urma ei nu mai rămân nici măcar amprentele. Tot ce am construit noi în viaţa noastră se duce pe apa sâmbetei; este ca şi cum am fi scris pe apă, nici măcar pe nisip - pe apă. De-abia am terminat de scris, şi a dispărut. Nimeni nu mai poate citi ce am scris, nici chiar noi înşine.

Deşi ştim toate aceste lucruri, continuăm cu toţii să construim castele de nisip în Spania. Fiind vorba de o ficţiune, aceasta trebuie susţinută tot timpul, prin eforturi constante, zi şi noapte. Nimeni nu poate fi însă atât de atent 24 de ore din 24. De aceea, în anumite momente, fără să ne dăm seama, există clipe când percepem frânturi din realitate, fără ca egoul nostru să interfereze cu acestea.

Fără să vrem, noi ne aducem aminte. Orice om are din când în când asemenea momente.

Spre exemplu, noaptea, atunci când dormim greu, fără vise, egoul dispare; ficţiunea nu mai există. Somnul profund fără vise este un fel de moarte la scară redusă.

în starea de somn profund fără vise egoul dispare. Cum ar mai putea exista ficţiunea atunci când nu gândeşti, când nu ai la ce să visezi? Această stare de somn profund este din păcate destul de redusă în timp. Din opt ore de somn, abia dacă durează două ore. Aceasta este însă perioada în care ne odihnim cu adevărat. Cine doarme aceste două ore de somn profund fără vise se trezeşte dimineaţa odihnit, proaspăt, complet refăcut. Viaţa pulsează din nou, ziua ţi se pare un dar divin. Totul pare să fi renăscut, pentru că ai renăscut tu însuţi. Şi totul pare mult mai frumos, căci te afli tu însuţi într- un spaţiu al frumuseţii.

Ce s-a petrecut în cele două ore de somn profund fără vise, pe care Patanjali şi yoghinii le numesc sushupti? Egoul a dispărut, iar dispariţia acestuia a permis revitalizarea fiinţei, regenerarea ei. Odată cu dispariţia egoului, omul gustă din starea de dumnezeire, deşi este profund inconştient. Patanjali afirmă că nu există o diferenţă foarte mare între starea de sushupti, somnul profund fără vise, şi cea de samadhi, starea supremă de buddha. Există totuşi o diferenţă, legată de conştiinţă. în starea de somn profund fără vise eşti inconştient, în timp

ce în starea de samadhi eşti perfect conştient. Altminteri, starea este aceeaşi. Omul pătrunde în dumnezeire, în centrul universal. El dispare din zona circumferinţei şi pătrunde în centru. Acest contact cu centrul său este suficient pentru a fi regenerat.

Fiind doar o ficţiune, egoul dispare uneori. Cel mai evident devine acest lucru în starea de somn profund fără vise. De aceea, este bine să înţelegeţi că somnul este foarte important. Nu îl rataţi, indiferent de motive.

O a doua mare sursă de transcenderé a egoului este sexul, iubirea. Din păcate, sexualitatea a fost distrusă de către preoţi, care au condamnat-o, astfel încât a ajuns o experienţă penibilă. Minţile oamenilor au fost condiţionate de miile de ani în care sexul a fost considerat un păcat. Chiar şi atunci când doi oameni fac dragoste, subconştientul crede că fac ceva rău. Starea de vinovăţie pluteşte în aer. Acest lucru este valabil inclusiv pentru generaţiile modeme, contemporane, chiar şi pentru cei mai tineri dintre noi.

Unii se revoltă împotriva societăţii, devenind nişte nonconformişti, dar numai la suprafaţă. Lucrurile sunt însă mult mai profunde. Ele nu au nimic de-a face cu revolta de la suprafaţă. Poţi să-ţi laşi părul să crească foarte lung, dar acest lucru nu te va ajuta prea mult. Poţi deveni un hippie, poţi renunţa la baie, dar nici acest lucru nu te va ajuta. Poţi adopta cele mai nonconformiste atitudini cu putinţă, dar nici ele nu te vor ajuta, căci lucrurile au mers prea departe, iar aceste schimbări sunt superficiale.

Timp de mii de ani ni s-a spus că sexul este cel mai

mare păcat dintre toate. Această afirmaţie a devenit parte integrantă din sângele nostru, din oasele şi din măduva spinării, din întreaga noastră fiinţă. Chiar dacă la nivel conştient ştii că nu este nimic rău în el, subconştientul continuă să menţină o stare de vinovăţie, de teamă, de care nu poţi scăpa în totalitate.

Dacă poţi pătrunde în actul amoros cu întreaga ta fiinţă, egoul dispare, căci la apogeul acestui act, în momentul orgasmului, omul uită de minte şi devine energie pură. Mintea sa nu mai poate funcţiona. Valul de energie este atât de puternic încât mintea se topeşte în el şi nu mai ştie ce să facă. Ea funcţionează perfect în situaţii obişnuite, dar atunci când se petrece ceva foarte important, ea se opreşte. Iar sexul este cel mai vital lucru cu putinţă.

Dacă poţi pătrunde adânc în interiorul actului amoros, egoul dispare. Aceasta este marea frumuseţe a actului amoros: el permite accesul direct la Dumnezeu. Experienţa este similară somnului profund, dar este mai valoroasă, căci nu mai este inconştientă. Actul amoros permite păstrarea conştiinţei, deşi mintea dispare.

Aceasta este marea diferenţă pe care a permis-o introducerea Tantrei. Patanjali şi yoga descriu liniile directoare ale stării de somn profund. Calea yogăi urmăreşte transformarea stării de somn profund într-o stare conştientă, astfel încât omul să afle cine este el în realitate, să ajungă în centru. Tantra a ales actul amoros ca o fereastră către Dumnezeu.

Calea yogăi este foarte lungă, căci transformarea

stării de somn profund fără vise într-o stare conştientă este foarte dificilă; ea poate dura mai multe vieţi...

Tantra a ales însă o cale mai scurtă, practic cea mai scurtă, şi cea mai plăcută! Actul amoros poate deschide fereastra. Singurul lucru necesar este să scoateţi din rădăcini condiţionările pe care le-au implantat preoţii în subconştientul vostru. Scopul lor a fost întotdeauna acela de a deveni mediatori între voi şi Dumnezeu; de aceea, contactul direct cu Acesta s-a pierdut. Când depinzi de altcineva, acesta devine foarte puternic. Clasa preoţilor a fost una dintre cele mai puternice de-a lungul secolelor.

Orice om care vă poate pune în contact cu adevărata putere devine el însuşi foarte puternic. Adevărata putere este Dumnezeu, sursa oricărei forme de putere. Aşa se explică de ce, de-a lungul secolelor, preoţii au ajuns atât de puternici, mai puternici chiar decât regii. La ora actuală, oamenii de ştiinţă au luat locul preoţilor, căci ei ştiu cum să dezlănţuie puterile ascunse ale naturii. Preoţii ştiu cum să stabilească legătura omului cu Dumnezeu; oamenii de ştiinţă ştiu cum să facă legătura cu natura. Este nevoie mai întâi ca legătura stabilită de preoţi să fie ruptă, căci ea reprezintă doar o punte individuală, otrăvită de preoţi. Ei au devenit foarte puternici, dar în detrimentul umanităţii, care a devenit slabă, lipsită de pasiune şi de iubire, dar plină de vinovăţie.

Este necesar să transcendeţi complet această stare de vinovăţie. Atunci când faceţi dragoste, gândiţi-vă la rugăciune, la meditaţie, la Dumnezeu. Ardeţi tămâie, cântaţi, dansaţi. Dormitorul trebuie să devină un templu,
un loc sacru. Nu vă grăbiţi atunci când faceţi dragoste.

Pătrundeţi adânc în actul amoros, savuraţi-1 lent şi bucuraţi- vă la maximum de el. Veţi fi surprinşi să descoperiţi atunci cheia.

Dumnezeu nu i-a trimis pe oameni în această lume fără cheile care le pot deschide porţile adevărului. Aceste chei trebuie însă folosite; ele trebuie introduse în broască şi răsucite.

Iubirea este unul din acele fenomene extrem de puternice care permit transcenderea egoului şi în care omul devine perfect conştient, pulsând de energie. El nu mai este un individ, ci se topeşte în marele ocean al totalităţii.

Treptat, acesta trebuie să devină un mod de viaţă. Extazul amoros (orgasmul) trebuie să devină o disciplină, nu doar o experienţă, ci o disciplină. în acest fel, tot ce veţi face - chiar şi mersul pe jos... dimineaţa devreme, când soarele răsare - va atrage după sine aceleaşi senzaţii extatice, aceeaşi fuziune cu existenţa. Dacă vă veţi aşeza la sol, noaptea, contemplând cerul înstelat, veţi trăi acelaşi sentiment de iubire. Atunci când vă aşezaţi la sol, simţiţi-vă una cu pământul.

Treptat, actul amoros vă va da cheia; veţi învăţa cum puteţi face dragoste cu existenţa însăşi, iar faptul că egoul nu este decât o ficţiune vi se va revela. Atât timp cât îl veţi folosi doar ca o ficţiune, nu va exista nici un pericol.

Există momente când egoul dispare de la sine. De pildă, în clipele de mare pericol. Atunci când conduci şi îţi dai seama că eşti pe punctul de a comite un accident, că ai pierdut controlul asupra maşinii şi că nu mai ai nici o posibilitate să te salvezi, că te vei izbi de copac sau de

camionul din faţa ta, că ai să cazi în prăpastie sau în râu. în asemenea momente, egoul dispare brusc.

Aşa se explică de ce unii oameni simt o atracţie deosebită faţă de situaţiile periculoase. Unii se urcă pe Everest. Este ca o stare de meditaţie profundă, deşi ei nu-şi dau seama de acest lucru. Cățărarea pe munţi are o mare importanţă. Ea este periculoasă, şi cu cât este mai periculoasă, cu atât mai frumoasă devine ea. Cei care iubesc muntele trăiesc frecvent clipe de fuziune cu existenţa. Ori de câte ori pericolul este foarte aproape, mintea tace. Ea nu poate gândi decât atunci când omul se află în afara oricărui pericol. în stare de alertă maximă, ea nu mai are nimic de spus. Pericolul vă permite să deveniţi spontani, iar această spontaneitate vă permite să deveniţi conştienţi de faptul că nu sunteţi una cu egoul.

Există şi alte căi, căci oamenii sunt diferiţi. Dacă aveţi o înclinaţie către estetică, frumuseţea vă poate deschide porţile adevărului. Simpla contemplare a unei femei frumoase, sau a unui bărbat atrăgător care trece pe lângă voi, este suficientă pentru ca egoul să dispară, în asemenea momente te simţi copleşit.

Admirarea unui lotus înflorit, a unui apus de soare, a unei păsărele - tot ceea ce poate trezi sensibilitatea voastră interioară, punând stăpânire pe voi, atât de complet încât uitaţi de sine, abandonându-vă - poate conduce la transcenderea egoului. Acesta nu este altceva decât o ficţiune, ceva cu care ne-am obişnuit. Dacă uităm de el, egoul dispare.

Momentele în care egoul dispare de la sine,

permiţându-ne să experimentăm o clipă de adevăr, sunt foarte utile. Ele sunt singurele care explică de ce nu a murit religia. Nu preoţii sunt responsabili pentru acest lucru - ei au făcut tot ce le-a stat în puteri pentru a o ucide. Nu oamenii religioşi au menţinut-o în viaţă, nu cei care se duc frecvent în biserici, moschei sau temple. De altfel, aceşti oameni nu sunt deloc religioşi. Ei sunt doar nişte ipocriţi.

Religia nu a murit din cauza acestor momente spontane, pe care aproape orice om le cunoaşte. Important este să le cultivaţi, să vă scufundaţi mai des în ele, să creaţi condiţiile favorabile pentru ca ele să se petreacă mai frecvent. Aceasta este adevărata cale de a-l căuta pe Dumnezeu. Apropierea de Dumnezeu se produce numai în momentele de transcenderé a egoului.

Din lucrarea *„Cartea înţelepciunii*", capitolul 16

În fiecare eu există trei de eu.

în fiecare eu există trei de eu. PRIMUL ESTE PERSONALITATEA. Cuvântul personalitate vine de la rădăcina grecească persona. Actorii greci obişnuiau să poarte măşti, iar vocile lor se auzeau dincolo de acestea. Sona înseamnă voce, sunet, iar per înseamnă „dincolo de mască". Spectatorii nu puteau vedea astfel persoana reală care se ascundea dincolo de mască. Ei nu vedeau

decât măştile, ascultând vocile care veneau din spatele acestora. „Personalitate“ este un cuvânt frumos, care îşi trage rădăcinile din drama Greciei Antice.

Actorii greci nu aveau însă decât o singură mască. Omul are multe măşti, suprapuse unele peste altele la fel ca foile de ceapă. Chiar dacă îţi scoţi o mască, ceea ce rămâne este o altă mască, şi tot aşa. Oricât de multe măşti aţi scoate, aţi rămâne uimiţi câte rămân! Le-aţi colecţionat vieţi la rând. Şi toate sunt utile, căci situaţiile prin care treceţi sunt foarte variate, şi toate necesită o altă mască.

Când te adresezi subalternului tău nu poţi purta aceeaşi mască ca atunci când vorbeşti cu şeful. Cei doi ar putea fi chiar simultan prezenţi în cameră; cât de uiţi la subaltern trebuie să-ţi pui o anumită mască, iar când te uiţi la şef o alta. Schimbările sunt continue. Ele devin aproape automate; nici nu mai trebuie să schimbi tu măştile - ele se schimbă de la sine. Te uiţi la şef şi îi zâmbeşti. Te uiţi apoi la subaltern, iar zâmbetul ţi se şterge de pe faţă; adopţi o atitudine dură, la fel ca aceea pe care o are şeful tău cu tine. Când se uită la propriul lui şef, şi el zâmbeşte la fel ca tine.

într-o singură clipă poţi să-ţi schimbi expresia feţei de nenumărate ori. Trebuie să fii foarte atent pentru a-ţi da seama câte expresii ai. Practic, acestea sunt nenumărate.

Acesta este primul eu, cel mai fals între toate - egoul. El v-a fost dăruit de societate, este un dar al acesteia - de la preot la politician, de la părinte la profesor. Cu toţii v-au dăruit tot felul de feţe, pentru ca viaţa voastră să

devină mai „uşoară“. V-au răpit adevărul şi v-au dăruit în loc un substitut. Din cauza acestor feţe false, voi nu mai ştiţi cine sunteţi în realitate. Nu mai ştiţi care este adevărata voastră faţă. în realitate, nici una din aceste feţe nu este a voastră.

Adepţii zen afirmă: „Dacă nu îţi vei cunoaşte faţa originală, nu îl vei putea cunoaşte pe Buddha“. Pentru că Buddha este chiar faţa ta originală.

Voi v-aţi născut ca buddha, dar aţi ajuns să trăiţi în minciună.

Aruncaţi darul primit de la societate. Aceasta este semnificaţia cuvântului sannyas, iniţiere. Dacă sunteţi creştin, hindus sau mahomedan, renunţaţi la această faţă, căci nu vă aparţine cu adevărat. Ea v-a fost impusă de cei din jur. Aţi fost condiţionat să o purtaţi. Nimeni nu v-a întrebat dacă doriţi sau nu. V-a fost impusă prin forţă, prin violenţă.

Toţi părinţii şi toate sistemele educative sunt violente. Lor nu le pasă cu adevărat de voi. Au idei a-priori - ştiu dinainte ce este mai bine pentru voi. Şi vă impun acest „bine“ cu forţa. Copilul ţipă, se revoltă în sinea sa, dar este doar un copil. El este neajutorat şi poate fi modelat oricum doresc adulţii. Societatea profită din plin de acest lucru. înainte ca cel mic să devină suficient de puternic, el este deja schilodit în fel şi chip, paralizat, otrăvit.

în momentul în care vă veţi hotărî să deveniţi religios, va trebui să renunţaţi la toate religiile, la toate ideologiile referitoare la Dumnezeu. în clipa în care vă veţi hotărî să vă cunoaşteţi pe sine, va trebui să renunţaţi la toate răspunsurile pe care le-aţi primit deja din partea altora, să aruncaţi la coşul de gunoi toate părerile împrumutate de la alţii.

Zenul a fost definit astfel: „Indicarea directă a inimii umane. Contemplarea naturii şi transformarea într-un Buddha. Non-dependenţa de scripturi. Transmisia directă, independentă de scripturi“.

Coranul nu vă va putea oferi niciodată o transmisie separată de scripturi; nici Dhammapada, Biblia, Talmudul sau Gita. Nici o scriptură nu vă poate oferi acest lucru. Dacă veţi crede în adevărurile scripturii, nu veţi putea cunoaşte adevărul.

Adevărul se află în voi. Numai aici poate fi întâlnit el. „Contemplarea naturii şi transformarea într-un Buddha. Indicarea directă a inimii umane“. Nu trebuie să ajungeţi nicăieri. Oriunde v-aţi duce, veţi rămâne aceiaşi. Atunci, ce rost are? Vă puteţi duce în Himalaya, dar nu veţi schimba nimic în acest fel. Veţi ajunge acolo cu acelaşi bagaj pe care îl purtaţi dintotdeauna. Veţi duce acolo întreaga voastră artificialitate, tot ce aţi devenit, tot ce v-au impus alţii. Faţa voastră sintetică, cunoaşterea voastră de împrumut, scripturile voastre - toate se vor agăţa de voi. Chiar dacă aţi sta singuri într-o peşteră din Himalaya, voi nu aţi fi singuri. Profesorii voştri, părinţii, politicienii şi preoţii, toţi vor fi de faţă. Veţi duce în Himalaya întreaga voastră societate. Poate că aceştia nu vor fi la fel de vizibili, dar vor fi cu siguranţă prezenţi, în interiorul vostru, sufocându-vă. Veţi rămâne astfel acelaşi creştin, hindus sau mahomedan. Veţi repeta aceleaşi cuvinte, la

fel ca papagalii. Acestea nu se vor schimba, căci nu aceasta este calea.

Am citit odată o poveste minunată din Bavaria. Meditaţi asupra ei, căci merită.

Se spune că un om din München, pe nume Alois Hingerl, lucrător la Gara Centrală, a muncit într-o zi atât de mult încât a murit. Doi îngeraşi mai mici l-au dus în cer, unde a fost întâmpinat de Sfântul Petru, care i-a spus că noul său nume este îngerul Aloisius, i-a dat o harpă şi l-a informat care sunt regulile de acolo.

- De Ia 8.00 dimineaţa şi până la amiază, trebuie să jubilezi. De la amiază şi până la 8.00 seara trebuie să cânţi Osana.

- Hm! Nu prea îmi convine. De la 8.00 dimineaţa să jubilez până la amiază, iar de la amiază să cânt Osana până Ia 8.00 seara... Şi eu când mai pot să beau ceva?

- îţi vei primi mana cerească la momentul potrivit, i-a răspuns Sfanţul Petru, uşor enervat, după care l-a părăsit.

- La naiba! a mormăit îngerul Aloisius. Ce corvoadă! Să jubilezi de la 8.00 dimineaţa până la amiază? Şi eu care credeam că în cer nu mai ai nimic de făcut.

In cele din urmă, s-a aşezat însă pe un norişor şi a început să cânte, aşa cum i s-a spus: „Aleluia! Aleluia!“

Un înger de înaltă ţinută intelectuală a trecut pe acolo.

- Hei, tu, i-a strigat Aloisius. Ce-ai zice de o duşcă? Hai să bem ceva împreună!

Dar îngerul intelectual a pufnit din nas cu dispreţ şi s-a îndepărtat grăbit, mormăind un Osana.

Aloisius s-a enervat.

- Ce idiot! Dacă nu vrei să bei, nu vrei! Nu-i nici o problemă! Dar să nu răspunzi nimic la o întrebare decentă, asta nu mi se pare normal... Ce ţăran! Of, ce oameni mai sunt pe aici! In ce am intrat?!

După care s-a aşezat din nou pe norişorul său şi a continuat să jubileze.

Mânia lui nu a dispărut însă, ci s-a regăsit în imnul de slavă intonat. Aloisius a început să cânte atât de tare încât l-a trezit chiar pe Tatăl Ceresc, care îşi dormea somnul de după-amiază în palatul său din apropiere. Uimit la culme, acesta s-a întrebat: „Oare de unde vin aceste zbierete?“

Drept care, l-a chemat pe loc pe Sfântul Petru, care a sosit alergând. împreună, cei doi au ascultat scandaloasa jubilare a îngerului Aloisius: „Aleluia! Scheisse! Aleluia! Rahat! Aleluia! La naiba! Aleluia!“ Sfântul Petru s-a grăbit şi l-a adus instantaneu pe Aloisius în faţa Sfântului Părinte.

Acesta l-a privit cu uimire, l-a contemplat multă vreme, după care a spus:

- O, înţeleg! Un înger din München... Exact cum credeam! Hei, ia spune-mi! De ce zbieri aşa?

Era exact ce aştepta Aloisius. Acesta era atât de furios încât nu a aşteptat să fie întrebat a doua oară:

- Nu-mi place ce se întâmplă aici! Nu-mi plac aripile acestea! Nu vreau să cânt Osana! Nu vreau să beau mană cerească, ci bere! Şi mai presus de orice: mie nu-mi place să cânt!

- Sfinte Petre, a spus Domnul, nu cred că merge

aşa! Dar am o idee. îl vom trimite ca mesager guvernului bavarez, pentru ca acesta să primească sfatul nostru ceresc. De acum înainte, va putea zbura o dată sau de două ori până la München, iar sufletul său bun se va odihni în pace.

Auzind acest lucru, Aloisius s-a simţit foarte fericit. Şi-a început noua slujbă chiar a doua zi, când a primit o scrisoare pe care trebuia să o ducă pe pământ.

Simţind din nou pământul oraşului său natal sub picioare, i s-a părut că se află pentru prima oară în cer. Conform vechilor sale obiceiuri, s-a dus imediat la Hofbräuhaus, unde şi-a regăsit vechiul loc, parcă aşteptându-1. Acolo se afla şi buna sa Kathi, căreia i-a comandat pe loc un rând de bere, apoi un altul, şi un altul, şi tot aşa... Şi până în zilele noastre, nimeni nu l-a mai putut ridica de la masă.

Aşa se face că guvernul bavarez a trebuit să se descurce fără ajutorul Providenţei divine...

Oriunde v-aţi duce, veţi fi acelaşi. Indiferent că aţi ajunge în cer sau în Himalaya. Locul nu vă poate schimba, căci lumea nu se află în afara voastră. Voi sunteţi lumea. De aceea, oriunde v-aţi duce, veţi lua această lume cu voi.

Adevărata transformare nu se poate produce prin schimbarea locului exterior; ea nu se poate produce decât în interior. Ce înseamnă o transformare adevărată? Ea nu se referă la o îmbunătăţire interioară, căci şi aceasta este tot o minciună.

îmbunătăţirea nu înseamnă altceva decât o şlefuire a

personalităţii. Aceasta poate deveni extrem de frumoasă, dar cu cât este mai frumoasă, cu atât mai periculoasă devine ea, căci va fi mult mai greu să renunţaţi la ea.

Se întâmplă uneori ca un păcătos să devină un sfânt. Acest lucru nu este însă posibil în cazul aşa-zişilor oameni respectabili, foarte admiraţi de către voi. Aceştia nu se pot transforma, căci au nişte personalităţi pe care le-au şlefuit ani de zile, pe care le-au decorat în fel şi chip, în care au investit enorm. întreaga lor viaţă a fost o şlefuire continuă. Şi-au creat astfel nişte personalităţi frumoase, la care nu ar mai renunţa în ruptul capului. Un păcătos poate renunţa la personalitatea lui, căci nu a investit nimic în ea. De altfel, aceasta este atât de urâtă încât nici nu-i vine prea greu să renunţe la ea. Cum ar putea însă o persoană respectabilă să renunţe la personalitatea în care a investit atâta şi care i-a adus până acum profituri atât de frumoase? Aceasta a ajutat-o să devină din ce în ce mai respectată, să avanseze din ce în ce mai mult pe scara socială, să atingă succesul. Odată ce ai început să urci pe scara succesului, este foarte greu să te mai dai jos de pe ea. Această scară nu se termină niciodată; ea continuă la infinit.

Se spune că Henry Ford îşi făcea încă planuri pentru a deschide noi întreprinderi, deşi se afla pe patul de moarte. Cineva l-a întrebat: „Domnule, eşti pe punctul de a muri! Doctorii spun că nu vei mai trăi mai mult de câteva zile, poate nici atât! De ce continui să îţi faci planuri? Toată viaţa ai făcut acelaşi lucru. Ai mai mulţi

bani decât ai putea cheltui vreodată. Este limpede că aceştia nu-ţi mai pot folosi la nimic. De ce vrei să-ţi mai deschizi noi întreprinderi?“

Ford a încetat pentru câteva momente să-şi mai facă planuri şi i-a răspuns: „Ascultă, nu mă pot opri. îmi este imposibil. Numai moartea mă poate opri. Atât timp cât voi fi în viaţă, voi continua să mă gândesc la afaceri. Ştiu că este inutil, dar nu mă pot opri!“

Când ai succes în această lume este dificil să te opreşti. Cu cât devii mai bogat, cu atât mai greu este să pui capăt acestui proces. La fel, atunci când devii din ce în ce mai faimos. Cu cât personalitatea pe care o ai este mai rafinată, cu atât mai tare se agaţă ea de tine.

De aceea, sfatul meu nu este să vă îmbunătăţiţi felul de a fi. Nici unul din marii maeştri, de la Buddha la Hakuin, nu a recomandat acest lucru. Feriţi-vă de toată literatura de auto-perfecţionare. Piaţa americană este plină de asemenea cărţi. Feriţi-vă de ele, căci nu vă vor conduce nicăieri. Nu de auto-perfecţionare aveţi nevoie, căci în acest fel nu veţi face altceva decât să perfecţionaţi minciuna în care trăiţi. Veţi căpăta o personalitate îmbunătăţită, din ce în ce mai şlefuită, mai subtilă, veţi deveni din ce în ce mai valoroşi, mai preţioşi - dar în acest fel nu vă veţi transforma.

Transformarea nu vine din îmbunătăţire, ci din renunţarea completă la personalitate.

Minciuna nu poate deveni adevăr. Este imposibil să

o şlefuieşti, facând-o din ce în ce mai bună, doar-doar se va transforma în adevăr. O minciună nu poate fi niciodată altceva decât un neadevăr. Ea poate semăna din ce în ce mai mult cu adevărul, dar va rămâne tot o minciună. Din păcate, cu cât seamănă mai mult cu adevărul, cu atât mai mare devine fascinaţia ei, cu atât mai puternic veţi fi hipnotizaţi de ea, căzând astfel în capcana ei. Minciuna poate ajunge să semene atât de bine cu adevărul încât puteţi uita că, de fapt, este doar o minciună.

Ea vă poate spune: caută adevărul. îmbunătăţeşte-ţi caracterul, personalitatea. Caută adevărul, devino cutare sau cutare lucru. Minciuna adoră programele noi: fă cutare lucru şi totul va fi bine, iar tu vei fi fericit de-a pururi. Fă cutare sau cutare lucru. Ai dat greş? Nu fi îngrijorat, căci am alte planuri pentru tine. Minciuna nu încetează nici o clipă să creeze noi planuri, iar omul se lasă hipnotizat de acestea, irosindu-şi astfel viaţa.

Chiar şi căutarea adevărului se naşte tot din minciună. Acest lucru este greu de înţeles, dar trebuie înţeles. Căutarea adevărului se naşte din minciună. Este una din manierele prin care aceasta încearcă să se protejeze. De vreme ce ţi-a dăruit căutarea adevărului, cum ai mai putea fi nesatisfăcut de personalitatea ta? Şi cum ai mai putea-o numi minciună? Ea este prima care te împinge către căutarea adevărului.

Orice căutare înseamnă o pornire la drum. Adevărul se află însă aici. Minciuna este cea care te împinge să cauţi altundeva. Adevărul se află aici, dar minciuna te

trimite „atunci şi acolo“. Ea vorbeşte întotdeauna de trecut şi de viitor, nu ştie ce înseamnă prezentul. Adevărul este însă întotdeauna prezent, „aici şi acum“...

Aşadar, primul eu este sinonim cu minciuna. El se referă la pseudo-personalitatea care vă înconjoară, la faţa voastră publică, la falsitate. Primul eu este o minciună, impusă de societate, dar cu care voi aţi început să cooperaţi. Este necesar să renunţaţi la cooperarea cu minciuna socială. Nu veţi putea ajunge vreodată la adevăratul eu până când nu veţi renunţa la hainele impuse de societate. Numai atunci când veţi rămâne goi vă veţi putea găsi pe sine. Toate ideile şi toate identităţile pe care vi le atribuiţi sunt de sorginte socială - ele v-au fost atribuite de alţii. Şi nu într-un mod dezinteresat... Toţi cei care vă bagă diferite idei în cap au motivele lor. Este un fel de exploatare subtilă.

Adevărata exploatare nu este de natură economică sau politică, ci psihologică. Aşa se explică de ce toate revoluţiile care au avut loc vreodată au fost nişte eşecuri. Ele au căutat să răstoarne ordinea economică sau politică, dar nu au schimbat cu nimic adevărata cauză a exploatării, care este de natură psihologică. Au schimbat lucrurile, dar numai la suprafaţă. Societatea capitalistă a devenit comunistă, dar adevăratele schimbări nu s-au produs. O democraţie poate deveni o dictatură, sau invers, dar schimbările se petrec numai la suprafaţă, ca o albire a rufelor, în care culoarea se schimbă, dar textura rămâne aceeaşi.

în ce constă această exploatare psihologică? în faptul că nimănui nu i se permite să fie el însuşi. Societatea nu acceptă omul aşa cum este. Ea nu îl respectă ca atare. Cum poţi respecta pe cineva dacă nu îl accepţi aşa cum este? Dacă îi impui să se comporte într-un anumit fel, apoi îi spui că îl respecţi, în realitate nu respecţi decât felul de a fi pe care i l-ai impus tu însuţi. Nu îl respecţi în sine, în toată goliciunea lui. Nu îi respecţi naturaleţea, spontaneitatea, zâmbetul real şi lacrimile sincere. îi respecţi numai masca pe care şi-o pune, falsitatea, felul în care acţionează (în conformitate cu standardele social acceptate).

La acest prim eu va trebui să renunţaţi complet. Freud a ajutat mult umanitatea să devină conştientă de falsitatea personalităţii, a minţii conştiente. Revoluţia declanşată de el a mers mult mai departe decât cea a lui Marx, decât orice altă revoluţie. Ea a atins anumite profunzimi, dar nu suficiente.

Pe scurt, ea a ajuns până la cel de-al doilea eu, eul reprimat, instinctual, subconştient. Acesta include toate acele manifestări pe care societatea nu le-a permis, forţându-le să pătrundă adânc în interiorul fiinţei şi blocându-le acolo. Ele se manifestă numai în visele voastre şi numai într-o formă metaforică, sau atunci când sunteţi sub influenţa alcoolului, ori când vă pierdeţi controlul într-un fel sau altul. în starea de conştiinţă obişnuită, al doilea eu rămâne ascuns. Acesta este însă mai autentic decât primul, mai puţin ipocrit.

Freud a făcut mult pentru a ajuta umanitatea să devină conştientă de acest eu. Ramurile umaniste ale psihologiei, îndeosebi grupurile de creştere, întâlnirile colective etc., au jucat un rol crucial în ajutarea oamenilor să devină conştienţi de acele forţe care strigă în interiorul fiinţei lor, care au fost atât timp reprimate, sufocate. Acest eu este adevăratul eu vital; aici se află viaţa reală, viaţa naturală. Religiile lumii l-au condamnat, afirmând că este un aspect animalic şi condamnându-l ca sursă a păcatului, în realitate, el nu este o sursă a păcatului, ci a vieţii. Şi nici nu este inferior eului conştient. Este într-adevăr mai profund decât acesta, dar nu îi este inferior.

De altfel, chiar dacă natura sa ar fi animală, nu văd ce ar fi rău în asta. Animalele sunt frumoase, la fel ca şi copacii. Ele trăiesc goale, nestingherite în simplitatea lor. animalele fac încă parte din dumnezeire; ele nu au fost corupte de preoţi, de politicieni. Singur omul s-a rătăcit. Omul este singurul animal anormal de pe pământ - altminteri, celelalte animale sunt pur şi simplu normale. Aşa se şi explică bucuria, frumuseţea, sănătatea lor, vitalitatea lor ieşită din comun. Cine nu a asistat la toate aceste lucruri? Când vedeţi o pasăre care cântă fericită pe ramura unui copac, nu vă simţiţi puţin geloşi? Când contemplaţi o căprioară alergând neobosită prin pădure, elegantă, debordând de vitalitate, nu v-aţi dori să fiţi la fel de liberi ca şi ea?

Poate tocmai din cauza acestei gelozii condamnaţi atât de uşor copilăria. Voi nu faceţi altceva decât să

condamnaţi. După părerea mea, Montague avea dreptate atunci când spunea că în loc să le spunem oamenilor să nu mai fie copilăroşi, ar trebui să îi învăţăm să nu mai fie atât de serioşi, ca nişte adulţi. Personal, sunt întru totul de acord cu el.

Orice copil este frumos; numai adulţii sunt urâţi. Printr-un adult energia nu mai curge liber. El are atât de multe blocaje; este practic împietrit, este complet îngheţat. Şi-a pierdut entuziasmul, avântul. Nu mai zburdă - nu face decât să se târască. Este plictisit, nu mai are sentimentul misterului. Nu mai ştie ce este mirarea, a uitat de limbajul acesteia. Misterul a dispărut din viaţa lui. Acum deţine explicaţii pentru toate lucrurile... A pierdut însă simţul poeziei, al dansului, al tuturor acelor lucruri valoroase care dau semnificaţie şi sens vieţii, care dau savoarea acesteia.

Acest al doilea eu este mult mai preţios decât primul. In această privinţă, părerea mea se deosebeşte fundamental de cea a religiilor, sau mai exact a preoţilor, care nu preţuiesc decât primul eu, cel mai superficial între toate. Pătrundeţi mai adânc în fiinţa voastră, descoperiţi cel de-al doilea eu. Nici acesta nu reprezintă însă finalitatea. Acest lucru i-a scăpat lui Freud. Nici chiar psihologia umanistă nu şi-a dat seama că mai există un eu; ea a mers puţin mai departe decât Freud, dar nu suficient de profund pentru a-1 descoperi pe cel de-al treilea eu.

Există aşadar şi un al treilea eu. Acesta este adevăratul vostru sine, faţa voastră originală, care transcende deopotrivă primele două euri. De altfel, este chiar eul vostru transcendent, starea de buddha, conştiinţa pură nedivizată.

Primul eu este social, al doilea este natural, iar al treilea

este divin.

Reţineţi un lucru important: eu nu afirm că primul eu nu îşi are utilitatea lui. El poate fi utilizat ca un instrument perfect, dar numai dacă omul devine conştient de cel de-al treilea eu al său. La fel se petrec lucrurile şi cu cel de-al doilea eu: el poate fi folosit într-o manieră admirabilă, dar numai din perspectiva celui de-al treilea eu. Primele două euri sunt simple instrumente - ele nu sunt reale. Singurul eu real este cel de-al treilea, sinele divin. Dacă centrul funcţionează perfect, periferia va funcţiona la fel de bine. Omul care trăieşte însă numai la periferie, fără un centru, este un om mort.

Acest lucru s-a întâmplat cu omul. Aşa se explică de ce atâţia gânditori din Occident au ajuns la concluzia că viaţa nu are nici un sens. în realitate, viaţa nu este lipsită de semnificaţie. Ea pare astfel pentru că aţi pierdut contactul cu sursa voastră.

Este ca şi cum un copac şi-ar pierde contactul cu rădăcinile sale. El nu mai poate înflori. Frunzele sale cad şi nu mai sunt înlocuite de altele. Seva nu mai curge prin el. în final, copacul începe să se usuce şi moare.

înainte de moarte, copacul ar putea foarte bine să se apuce de filosofie, devenind un existenţialist, un fel de Sartre al copacilor, afirmând că viaţa nu merită să fie trăită,

că nimeni nu poate produce flori, că parfumul acestora a dispărut pentru totdeauna, că nici un copac nu mai poate atrage păsările pe crengile sale. El ar putea începe chiar să creadă că aşa au stat lucrurile dintotdeauna, că pomii de altădată se amăgeau singuri crezând că florile pot exista - că toate acestea nu existau decât în imaginaţia lor. „Lucrurile au stat întotdeauna în acest fel: primăvara nu a venit niciodată. Buddha-şii de altădată sufereau de o imaginaţie prea bogată. Auzi - să afirme că pomii pot înflori, atrăgând păsărelele şi cântecul lor! Nu există aşa ceva! Soarele nu încălzeşte. Totul este întuneric. Totul este accidental. Viaţa nu are nici o semnificaţie". Şi copacul ar putea continua astfel la infinit.

Adevărul este însă cu totul altul. El nu are nici o legătură cu semnificaţia vieţii, cu existenţa sau inexistenţa florilor, cu parfumul acestora. Pur şi simplu, copacul a pierdut contactul cu rădăcinile sale!

Atât timp cât nu vă veţi ancora în starea voastră fundamentală de buddha nu veţi putea înflori. Nu veţi putea cânta, nu veţi şti ce înseamnă sărbătoarea vieţii. Cum l-aţi putea cunoaşte pe Dumnezeu dacă nu ştiţi ce înseamnă sărbătoarea vieţii? Dacă aţi uitat să dansaţi, să vă rugaţi? Pentru cel care a uitat să cânte şi să iubească, Dumnezeu este mort. De fapt, Dumnezeu nu este mort în sine, ci doar în interiorul lui. Copacul acestui om s-a uscat, seva lui a dispărut. Pentru a renaşte la viaţă, el va trebui să-şi caute rădăcinile. Unde pot fi găsite aceste rădăcini? în lumea lui aici şi acum.

Din lucrarea *„Corpul lui Buddha",* capitolul 6 *48*

CAPITOLUL 2

IDEALURILE

A fost odată un ursuleţ polar care a întrebat-o pe mama lui:

- Tata a fost şi el un urs polar?
- Bineînţeles, i-a răspuns mama.
- Mami, spune-mi, a continuat ursuleţul după câteva momente, bunicul a fost şi el un urs polar?
- Sigur că da, i-a răspuns mama.

La scurt timp, ursuleţul a continuat să îşi sâcâie mama:

- Ce poţi să-mi spui despre străbunicul? A fost şi el tot un urs polar?
- Da, a fost. De ce mă întrebi toate aceste lucruri?
- Pentru că mi-e frig.

Osho, şi mie mi s-a spus că tata a fost un urs polar, la fel şi bunicul, şi străbunicul... Dar mi-e frig. Cum pot schimba această stare de lucruri?

întâmplător, îl cunosc pe tatăl tău, şi pe bunicul tău,

şi pe străbunicul tău. Şi lor le-a fost frig, iar mamele lor le-au spus aceeaşi poveste! - că tatăl lor a fost un urs polar, la fel şi bunicul, şi străbunicul...

Dacă ţi-e frig, ţi-e frig. Aceste poveşti nu o să te ajute cu nimic. Ele nu dovedesc altceva decât că până şi urşilor polari le este frig. Cel mai bun lucru este să priveşti realitatea în faţă, fără să te mai raportezi la tradiţii şi la trecut. Dacă ţi-e frig, ţi-e frig. Faptul că eşti un urs polar nu are cum să te consoleze.

Aceasta este consolarea pe care a primit-o dintotdeauna umanitatea. Dacă e să mori, mori. Nu trebuie să-i asculţi pe cei din jur spunându-ţi: „Nu te teme, căci sufletul este nemuritor". Cel mai bun lucru este să-ţi conştientizezi moartea.

Am auzit odată că un evreu a căzut pe marginea drumului, suferind din cauza unui atac de cord. Omul era pe moarte. în jurul lui s-a strâns imediat o adevărată mulţime. Oamenii au început să caute pe cineva religios, un preot, căci omul se afla pe moarte. Un preot catolic s-a apropiat, fără să ştie cine este străinul, şi l-a întrebat: „Crezi în Sfânta Treime - Dumnezeu Tatăl, Dumnezeu Fiul şi Sfântul Duh?"

Evreul nostru şi-a deschis ochii şi a spus: „Eu mor şi el îmi spune o ghicitoare!... Ce să fac cu această treime? Sunt pe moarte! Ce prostii sunt acestea?"

Când omul moare, voi îl consolaţi spunându-i că sufletul este nemuritor. Aceste consolări nu îl pot ajuta cu nimic. Altcineva suferă, iar voi îi spuneţi: „Nu mai suferi. Totul se petrece în mintea ta". Cum îl poate ajuta acest lucru? Omul nu va face altceva decât să sufere şi mai intens. Aceste teorii nu sunt de mare ajutor în asemenea momente. Ele

au fost inventate cu unicul scop de a consola, de a amăgi.

Dacă ţi-e frig, ţi-e frig. Decât să întrebi dacă şi tatăl tău a fost tot un urs polar, mai bine fa câteva exerciţii. Sari, aleargă, practică Meditaţia Dinamică, şi astfel, nu vei mai îngheţa. Iţi promit eu acest lucru. Uită de tatăl, de bunicul şi de străbunicul tău. Apleacă-ţi urechea în faţa realităţii. Dacă ţi-e frig, fa ceva ca să nu-ţi mai fie. Există întotdeauna ceva de făcut. Consolările de genul celei de mai sus nu ajută la nimic. Poţi să pui întrebări la infinit, iar sărmana mamă va continua să-ţi dea aceleaşi răspunsuri.

întrebarea nu este totuşi lipsită de farmec şi de semnificaţie.

Ea descrie perfect felul în care suferă umanitatea. Aplecaţi-vă urechea în faţa suferinţei. Priviţi problema în faţă şi nu mai încercaţi să găsiţi soluţii în afara ei. Orice problemă conţine în sine soluţia, dar pentru aceasta trebuie privită în faţă. Orice întrebare conţine în sine răspunsul; acesta nu mai trebuie căutat în altă parte.

Spre exemplu, te poţi întreba la infinit: „Cine sunt eu?“ Te poţi duce la un creştin, iar acesta îţi va spune: „Tu eşti un copil al lui Dumnezeu, care te iubeşte foarte mult“. Vei fi uimit, căci cum te poate iubi Dumnezeu?

Un preot i-a spus lui Mulla Nasruddin:

- Dumnezeu te iubeşte foarte mult.

- Cum mă poate iubi Dumnezeu? l-a întrebat uimit Mulla. Nici măcar nu mă cunoaşte.

- Tocmai de aceea te poate iubi, i-a răspuns preotul. Noi, cei care te cunoaştem, nu reuşim să te iubim. Ar fi prea mult pentru noi...

Sau te poţi duce la un hindus, care îţi va spune: „Tu eşti Dumnezeu“. Nu fiul lui Dumnezeu, ci Dumnezeu însuşi. Dar durerea de cap nu-ţi dispare şi nu poţi înţelege cum poate avea Dumnezeu o migrenă?... Această abordare nu-ţi rezolvă problema.

Dacă vrei să afli „Cine sunt eu?“, nu întreba pe altcineva. Aşează-te în tăcere şi scufundă-te în propria ta fiinţă. Lasă întrebarea să răsune, nu verbal, ci existenţial. Las-o să plutească în aer, să îţi străpungă inima, la fel ca o săgeată: „Cine sunt eu?“ Lasă-te dus de ea.

Nu te grăbi cu răspunsul, căci dacă îţi dai singur răspunsul, acesta va fi o imitaţie, o copiere a cuvintelor unui preot, unui politician, unei tradiţii. Nu răspunde din memorie, căci tot ce există în memoria ta sunt cuvinte de împrumut. Memoria ta este precum un computer, este moartă. Ea nu are nimic de-a face cu adevărata cunoaştere. Ţi-a fost inoculată. De aceea, dacă te întrebi: „Cine sunt eu?“, iar memoria îţi răspunde: „Tu eşti un suflet mare“, ai grijă. Nu cădea în capcană. Renunţă la toate prostiile acestea, care nu au nimic comun cu adevărul.

Continuă să te întrebi: „Cine sunt eu?... Cine sunt eu?..

Cine sunt e u ? . . i a r într-o bună zi întrebarea va dispărea. Nu va rămâne atunci decât o aspiraţie interioară - „Cine sunt eu?“ Nu va fi propriu-zis o întrebare, ci o sete de adevăr. întreaga ta fiinţă va dori să afle „cine sunt eu?“

într-o bună zi, vei constata că nu mai există cineva care să îşi pună această întrebare; va rămâne doar setea de a şti. în această stare intensă de aspiraţie, ceva va exploda subit. Te vei trezi faţă în faţă cu tine însuţi şi vei afla atunci cine eşti.

Este absurd să îţi întrebi tatăl: „Cine sunt eu?“ El nu ştie nici măcar cine este el. Este la fel de inutil să îi pui această întrebare bunicului sau străbunicului. Nu mai întreba! Nu-ţi întreba mama, societatea, cultura, civilizaţia în care trăieşti.

întreabă-ţi numai esenţa interioară.

Dacă doreşti cu adevărat să afli răspunsul, interiorizează-te. Din această experienţă lăuntrică se va naşte schimbarea.

Voi întrebaţi: *„Cum pot schimba această stare de lucru? “* Nu o puteţi schimba. Mai întâi trebuie să ajungeţi faţă în faţă cu propria realitate, iar această întâlnire vă va transforma.

Un reporter şi-a propus să scrie un articol umanitar, dar senzaţional, despre un bătrân aflat într-un azil de stat.

- Tataie, l-a întrebat el, cum te-ai simţi dacă ai afla subit că o rudă îndepărtată ţi-a lăsat moştenire un milion de dolari?

- Fiule, a venit prompt răspunsul, m-aş simţi prea bătrân. Am 94 de ani.

Aţi prins poanta? Bătrânul spune de fapt: „Am 94 de ani. Ce aş mai putea face, chiar dacă aş primi un milion de dolari? Banii nu-mi vor readuce tinereţea".

Cuvintele lui Buddha, Mahavira, Christos, nu vă sunt de nici un folos. Cu ele sau fără ele, continuă să vă fie frig. Cu ele sau fără ele, continuaţi să aveţi 94 de ani. Chiar dacă aţi primi în dar întreaga cunoaştere a lumii, ea nu vă va fi de folos. Frigul nu va dispărea; nici bătrâneţea! Unicul lucru care vă poate ajuta este experienţa interioară, acea experienţă vitală care transformă fiinţa, dându-i din nou viaţă, tinereţe, regenerând-o.

De aceea, nu-i mai întrebaţi pe alţii. Aceasta este prima lecţie care trebuie învăţată. întrebaţi-vă numai pe voi. Şi nu uitaţi: evitaţi răspunsurile oferite de minte, căci ele au fost introduse în mintea voastră de alţii. întrebarea vă aparţine numai vouă. De aceea, nimeni altcineva nu vă poate ajuta.

întrebarea este strict personală. Răspunsul trebuie să fie la fel.

Buddha a băut din cupa adevărului şi s-a simţit satisfăcut. Iisus a băut şi el, şi s-a simţit extatic. Eu am băut din ea... Dar cum ar putea aceste lucruri să vă potolească vouă setea? Va trebui să beţi voi înşivă.

Un mare mistic sufit a fost rugat de împărat să vină la curte şi să se roage pentru cei de acolo. Misticul a venit, dar a refuzat să se roage. El a spus: „îmi este imposibil. Cum

m-aş putea ruga eu pentru voi?“ Apoi a adăugat: „Există anumite lucruri pe care fiecare trebuie să le facă singur. Spre exemplu, dacă vrei să faci dragoste cu o femeie, nu poţi pune pe altcineva în locul tău. Eu nu pot face acest lucru în numele tău. La fel, dacă doreşti să îţi sufli nasul, trebuie să ţi-1 sufli singur. Eu nu-mi pot sufla nasul în numele tău. Aşa se petrec lucrurile şi cu rugăciunea. Dacă vrei să te rogi, trebuie să o faci singur. Nu poţi pune pe altcineva să se roage în numele tău. Cum m-aş putea ruga eu pentru tine? Eu nu mă pot ruga decât pentru mine“. După care şi-a închis ochii şi a început să se roage fervent.

Asta este tot ce pot face eu. Pentru mine, problema a dispărut, dar nu pentru că mi-ar fi dat altcineva răspunsul. De fapt, eu nici nu am întrebat pe nimeni. Marele efort a constat în a renunţa la răspunsurile primite de la alţii, deşi aceştia mi le-au oferit cu generozitate.

Oamenii continuă să vă dea sfaturi. Ei sunt foarte generoşi cu sfaturile lor. în alte privinţe sunt mai puţin generoşi, dar nu şi în ceea ce priveşte sfaturile. Indiferent dacă ai sau nu nevoie de ele, ei îţi oferă sfaturile lor.

Sfaturile sunt singurul lucru din lume care este oferit cu o asemenea abundenţă încât nu este respectat de nimeni. Nimeni nu respectă sfaturile primite de la alţii.

Doi vagabonzi venind din direcţii diferite s-au întâlnit sub un copac. Unul i-a spus celuilalt:

- lată ce am ajuns, pentru că nu am ascultat nici un sfat primit de la alţii.

- Frate, i-a răspuns celălalt, eu am ajuns ce sunt tocmai pentru că am ascultat sfaturile altora.

Călătoria este personală.

Ştiu că vă este frig. Ştiu că vă este greu. Ştiu că viaţa este dură, dar nu vă pot consola. De altfel, eu nici nu cred în consolare, căci orice consolare înseamnă de fapt o amânare. Mama îi spune ursuleţului: „Da, şi tatăl tău a fost tot un urs polar“, iar acesta încearcă să nu îngheţe de tot, căci se presupune că urşii polari rezistă bine la frig. Dar nu rezistă prea mult. De aceea, îşi întreabă din nou mama: „Bunicul a fost şi el un urs polar?“ De fapt, el doreşte să afle: „Există vreo problemă cu genele mele? De aceea mi-e frig?“ Dar mama îi răspunde: „Da, şi bunicul tău a fost un urs polar“. Ursuleţul încearcă din nou să se consoleze, dar cuvintele nu ţin de frig.

Realitatea nu poate fi evitată.

Nu te ajută cu nimic să teoretizezi. Uitaţi de teorii şi priviţi faptele în faţă. Vă simţiţi groaznic? Suferinţa trebuie privită în faţă. Vă simţiţi mânios? Mânia trebuie privită în faţă. Simţiţi o dorinţă sexuală? în acest caz, uitaţi de ceea ce spun ceilalţi; priviţi-vă în faţă sexualitatea. Este viaţa voastră şi sunteţi singurii chemaţi să o trăiţi. Nu mai împrumutaţi de la alţii. Nu trăiţi o viaţă second hand. Dumnezeu nu îi iubeşte decât pe cei care trăiesc la prima mână. Nu am auzit vreodată ca Dumnezeu să

iubească o copie la indigo. Urmăriţi să fiţi originali, unici, individualizaţi. Fiţi voi înşivă şi priviţi-vă în faţă problemele.

Nu vă pot spune decât un singur lucru: soluţia se află în problemele voastre. Problema nu este altceva decât o sămânţă. Dacă veţi pătrunde adânc în interiorul ei, din ea va răsări soluţia. Ignoranţa voastră este o sămânţă. Dacă veţi pătrunde adânc în interiorul ei, din ea va înflori cunoaşterea. Ţi-e frig - ai o problemă. Pătrunde adânc în interiorul ei, şi vei constata că frigul se transformă în căldură.

în realitate, întrebările vin la pachet cu răspunsurile, problemele vin împreună cu soluţiile, ignoranţa nu este nici o clipă separată de cunoaştere. Totul este să priviţi în interiorul vostru.

Din lucrarea *„Extazul - Limbajul uitat“,* capitolul 4.

Mie mi se pare că oamenii nu se simt satisfăcuţi cu ei înşişi. De ce au majoritatea semenilor noştri o dorinţă atât de puternică de a dobândi putere, prestigiu, şi aşa mai departe, în loc să se mulţumească să fie simpli oameni?

Este o întrebare complicată. Sunt două aspecte pe care trebuie să le înţelegeţi. Mai întâi, voi nu aţi fost niciodată acceptaţi de către părinţii voştri, de profesori, vecini, de societate, - aşa cum sunteţi. Toată lumea a încercat să vă facă mai buni. Toţi v-au arătat greşelile voastre,

scăpările, erorile, slăbiciunile - care îi caracterizează pe toţi oamenii. Nimeni nu v-a arătat însă frumuseţea, inteligenţa, măreţia voastră.

Simplul fapt de a fi în viaţă este un dar atât de minunat, dar nimeni nu v-a învăţat să fiţi recunoscători pentru că existaţi. Dimpotrivă, toată lumea se plânge. Evident, dacă toţi cei din jur vă spun la infinit că nu sunteţi aşa cum ar trebui să fiţi, dându-vă un ideal sau altul, ceva ce trebuie să atingeţi, existenţa voastră ajunge să nu mai fie preţuită deloc. Singurul lucru care contează este viitorul, dorinţa de a deveni cineva respectabil, bogat, puternic, intelectual, faimos, nu doar un oarecare.

Această condiţionare continuă orientată împotriva propriei voastre fiinţe a creat în voi următoarea idee: „Nu sunt suficient aşa cum sunt. îmi lipseşte ceva. Nu stau bine aici; trebuie să mă mut într-un alt loc. Nu acesta este destinul meu. Trebuie să devin mai puternic, mai bogat, mai dominant, mai respectat, mai bine cunoscut".

Aceasta este jumătate din explicaţie, partea urâtă a poveştii, care nu ar trebui să existe deloc. Este şi partea cea mai uşor de rezolvat, dacă oamenii ar fi un pic mai inteligenţi în calitatea lor de părinţi, de profesori.

Copilul nu trebuie speriat. Orice tutore are datoria să îi amplifice respectul de sine, acceptarea de sine. Din păcate, voi deveniţi nişte obstacole pentru creşterea lui. Aceasta este partea urâtă a poveştii, dar este uşor de rezolvat. Este simplu şi logic să demonstrezi că nu tu eşti responsabil pentru ceea ce eşti; aşa te-a făcut natura. Să plângi la infinit pentru că ai vărsat laptele este o prostie.

Cel de-al doilea aspect este însă de o importanţă covârşitoare. Chiar dacă aţi înlătura toate aceste condiţionări, chiar dacă aţi fi de-programaţi, eliminând din mintea voastră toate ideile de împrumut, tot aţi simţi că nu este de ajuns. Aceasta ar fi însă o experienţă complet diferită. Veţi fi la fel de nesatisfacuţi, dar sentimentul va fi cu totul altul.

Nu v-aţi simţi satisfăcuţi pentru că v-aţi da seama că puteţi fi mai mult. Nu se mai pune acum problema de a deveni faimos, puternic, bogat, respectabil etc. Aceste lucruri minore nu v-ar mai putea satisface. Problema este că v-aţi simţi precum o sămânţă. Nimeni nu se naşte direct ca un copac, ci doar ca o sămânţă care trebuie să crească, devenind un copac, până când acesta înfloreşte. Abia atunci poate atinge fiinţa împlinirea.

Această înflorire nu are nimic de-a face cu puterea, cu banii, cu politica. Ea este însă strict legată de sine; ţine de progresul individual. Orice tip de condiţionare reprezintă pentru ea un obstacol, o rătăcire, o folosire greşită a aspiraţiei înnăscute de a creşte.

La naştere, menirea fiecărui copil este de a creşte şi de a deveni un om plenar înzestrat cu iubire, cu compasiune, cu pace interioară. El trebuie să devină o sărbătoare în sine. Acest lucru nu are nimic de-a face cu competiţia; nimeni nu se află într-o întrecere cu ceilalţi, nimeni nu poate fi comparat cu altcineva.

Din păcate, primul tip de condiţionare, cea urâtă, devine un obstacol în calea creşterii interioare, căci dorinţa de a deveni mai mult, mai plenar, este deturnată

de către societate, care o foloseşte pentru interesele ei meschine. Oamenii din jur sunt cei care deturnează acest instinct natural de a creşte, facându-vă să credeţi că el poate fi împlinit cu ajutorul banilor, al puterii, al dorinţei de a fi primul în plan social. Indiferent în ce domeniu activezi, trebuie să fii neapărat primul. Dacă nu deţii principala poziţie, înseamnă că nu eşti suficient de bun. Şi astfel se naşte complexul de inferioritate.

Acest proces de condiţionare conduce la naşterea complexelor de inferioritate, întrucât îi împinge în permanenţă pe oameni să devină superiori celor din jur.

El îi învaţă să compare şi să intre în competiţie, să fie violenţi, să lupte. îi învaţă că nu mijloacele contează, ci rezultatele. Succesul devine scopul final.

Este uşor să condiţionezi copilul în această direcţie, căci el s-a născut deja cu dorinţa de a creşte, de a deveni cineva. Pentru a ajunge să producă flori, sămânţa are de făcut o călătorie îndelungată, un fel de pelerinaj. Instinctul de a creşte este ceva frumos, căci este dat de natură. Societatea este însă extrem de vicleană: ea deturnează acest instinct natural, dându-i o altă destinaţie, socială.

Acestea sunt cele două laturi ale problemei. Din cauza lor simţiţi tot timpul că vă lipseşte ceva, că trebuie să dobândiţi ceva, să schimbaţi, să realizaţi.

Aveţi nevoie de multă inteligenţă pentru a vă da seama care este instinctul natural şi cum poate fi el deosebit de condiţionarea socială. O dată făcută această deosebire, renunţaţi la condiţionarea socială, care nu are
nici o valoare, şi scoateţi la iveală ceea ce este natural în voi. Iar natura este întotdeauna individualistă.

Când veţi înflori, unul dintre voi va face trandafiri. Altul va face margarete. Nici unul nu este superior celuilalt. Trandafirul nu este superior margaretei. Important este că amândoi aţi înflorit, iar înflorirea vă dă o mulţumire interioară plenară. Toate frustrările, toate tensiunile au dispărut. în locul lor a apărut pacea, o pace profundă, care transcende înţelegerea minţii. Pentru aceasta, trebuie să începeţi însă prin a renunţa complet la condiţionările sociale. Acestea sunt numai prostii şi nu pot face decât să vă blocheze înflorirea.

Trebuie să fiţi bogaţi, dar nu avuţi. Bogăţia este cu totul altceva. Un cerşetor poate fi bogat, la fel cum un împărat poate fi sărac. Bogăţia este o calitate a fiinţei.

Alexandru cel Mare s-a întâlnit odată cu Diogene, un cerşetor gol, care ducea o lampă, singura sa avere. Diogene îşi ţinea lampa aprinsă chiar şi ziua în amiaza mare. Avea un comportament ciudat, aşa că Alexandru l-a întrebat:

- De ce ţii lampa aprinsă în miezul zilei?

Diogene şi-a ridicat lampa şi l-a privit pe Alexandru în faţă, după care i-a spus:

- Caut zi şi noapte un om adevărat, dar nu îl pot găsi.

Alexandru a rămas şocat să audă asemenea cuvinte din partea unui cerşetor gol, adresate lui, cuceritorul lumii. Nu putea însă să nu remarce frumuseţea naturală a

lui Diogene, cu toată nuditatea lui. Ochii săi exprimau o asemenea linişte, faţa lui era atât de împăcată, cuvintele sale aveau o autoritate atât de mare, prezenţa lui era ca un balsam pentru suflet... De aceea, deşi s-a simţit insultat, Alexandru nu a putut să se răzbune. Prezenţa omului din faţa lui era copleşitoare, iar Alexandru a regăsit în el cerşetorul din interiorul lui. Jurnalul lui păstrează până astăzi aceste cuvinte: „Pentru prima oară în viaţă am descoperit că bogăţia înseamnă cu totul altceva decât să ai bani. Am văzut în sfârşit un om bogat".

Fiţi bogaţi în autenticitate, sinceritate, adevăr, iubire, creativitate, sensibilitate, linişte interioară. Aceasta este adevărata voastră bogăţie.

Societatea v-a deturnat gândurile către lucrurile lumeşti, iar voi aţi uitat de idealurile voastre iniţiale.

îmi amintesc de o poveste care s-a petrecut în realitate...

Totul s-a petrecut în India. Un om mergea cu motocicleta. Era foarte frig, aşa că şi-a pus haina invers, astfel încât să-i acopere pieptul, în care vântul bătea cu putere. Pe partea opusă a drumului a trecut un sardar*, tot cu motocicleta. Sardar-ii sunt oameni foarte simpli. Lui nu i-a venit să-şi creadă ochilor: „Omul acesta merge cu spatele, dar are faţa pusă invers!", s-a gândit el.

Teama i-a întunecat minţile, astfel încât când a ajuns în dreptul motociclistului nostru, el a pierdut controlul şi

' Titlu respectuos acordat unui sikh (N. Tr.).

s-a izbit de acesta, care a căzut la sol, inconştient. Sardar-ul l-a privit cu atenţie, gândindu-se în sinea lui: „Doamne, ce s-o fi întâmplat cu el? Oraşul este departe, prin apropiere nu există nici un spital, dar trebuie făcut ceva!“

în India, sardar-ii sunt consideraţi cei mai puternici oameni. Omul era leşinat, astfel încât sardar-ul i-a întors capul şi l-a aşezat la loc, aşa cum considera el că era necesar, potrivit hainei. Chiar în acel moment, la locul respectiv a oprit o maşină a poliţiei. Poliţiştii au întrebat: „Ce se întâmplă aici?“

Sardar-ul le-a răspuns: „Aţi ajuns la timp. Priviţi-1 pe acest om. A căzut de pe motocicletă“. Cei doi l-au întrebat: „Este viu sau mort?“

Sardar-ul le-a răspuns: „Când avea capul pus invers, era viu. I l-am aşezat la loc, dar a încetat să mai respire“.

Poliţiştii i-au spus: „Ai fost prea interesat de cap. Nu te-ai gândit că poate haina se afla în poziţie greşită, nu capul?“

Sardar-ul a replicat, încurcat: „Noi suntem oameni simpli. Nu am văzut niciodată pe cineva care să îşi poarte haina invers, cu nasturii la spate. Am crezut că s-a întâmplat un accident. Mai respira încă, deşi era inconştient. De aceea, i-am întors capul la loc. Nu a fost un lucru uşor, dar am dorit să fac ceva pentru el. Din păcate, tocmai când i-am aranjat perfect capul, a încetat să mai respire. Un tip ciudat!“

Mintea voastră a fost sucită în toate direcţiile, de tot felul de oameni, în funcţie de propriile lor idei legate de voi. Asta nu înseamnă că au avut intenţii necurate.

Părinţii v-au iubit, la fel şi profesorii. Societatea doreşte ca voi să deveniţi cineva. Intenţiile lor sunt bune, dar le lipseşte înţelegerea. Ei nu-şi dau seama că trandafirul nu poate deveni o margaretă, sau invers.

Tot ce puteţi face este să ajutaţi trandafirii să crească, să devină mai înalţi, mai parfumaţi. Le puteţi schimba solul, îngrăşămintele, îi puteţi uda în fel şi chip, dar nu veţi reuşi vreodată să determinaţi un trandafir să producă lotuşi.

Dacă îi băgaţi trandafirului în cap tot felul de idei: „Ar trebui să faci flori de lotus“ - şi acestea sunt atât de mari şi de frumoase -, îl condiţionaţi în mod greşit. El nu va mai putea produce niciodată flori, căci întreaga lui energie va fi canalizată în altă direcţie. Lipsit deopotrivă de lotuşi şi de propriile sale flori, nu este de mirare că bietul trandafir se va simţi în permanenţă frustrat, nefericit, sărac, împovărat.

Cam la fel se petrec lucrurile şi cu oamenii. Cei din jur vă sucesc minţile în toate direcţiile, de multe ori cu cele mai bune intenţii. într-o societate mai bună, cu oameni mai inteligenţi, nimeni nu ar face vreun efort să vă schimbe. Toţi s-ar strădui să vă ajute să fiţi voi înşivă. A fi tu însuţi este cea mai mare bogăţie din lume. Atunci când eşti tu însuţi te simţi împlinit, iar viaţa ţi se pare plină de semnificaţie. Creşterea în acord cu propria natură este singura care vă poate aduce adevărata împlinire.

Aşadar, nu impulsul este greşit, ci deturnarea lui într-o direcţie greşită. Nu vă mai lăsaţi manipulaţi de alţii, oricât de bune ar fi intenţiile lor. Feriţi-vă de

oamenii

bine intenţionaţi, de făcătorii de bine cu orice preţ, care vă sfătuiesc în permanenţă ce trebuie să faceţi. Ascultaţi-i şi mulţumiţi-le, căci nu vă doresc răul, dar nu le urmaţi sfaturile.

Nu ascultaţi decât de inima voastră. Ea este singurul vostru maestru.

Singurul îndrumător corect în marea călătorie a vieţii este intuiţia personală.

Aţi analizat vreodată cuvântul „intuiţie“? El conţine aceeaşi rădăcină ca şi „tuiţie’“. Tuiţia este predată de profesori din afară. In-tuiţia vă este predată din interior, de propria voastră natură. Ghidul interior nu vă părăseşte niciodată. Cu puţin curaj, nu vă veţi mai simţi niciodată inferior. Poate că nu veţi ajunge preşedintele ţării, primul ministru, un al doilea Henry Ford, dar nici nu este nevoie. Aţi putea deveni un cântăreţ admirabil, sau un pictor minunat. Nici nu contează prea mult ce faceţi... Puteţi fi la fel de bine un vânzător de pantofi.

Abraham Lincoln a devenit preşedintele Statelor Unite. Tatăl său fusese pantofar, iar senatorii se simţeau puţin stingheriţi la gândul că fiul unui pantofar urma să prezideze un întreg Senat, alcătuit din cei mai bogaţi oameni ai ţării, proveniţi din clasa superioară, convinşi că sunt mai presus decât ceilalţi pentru simplul motiv că au mai mulţi bani sau că aparţin unor familii de vază. Toţi senatorii se simţeau stingheriţi, iritaţi, mânioşi. Nimeni

în limba engleză, tuition înseamnă a învăţa sub directa îndrumare a unui profesor (N. Tr.).

nu se simţea în largul său la gândul că Lincoln devenise preşedintele ţării.

Unul din burghezii din faţă, extrem de arogant, s-a ridicat în picioare înainte ca Lincoln să poată lua cuvântul şi i-a spus: „Domnule Lincoln, înainte să începeţi aş dori să vă reamintesc că nu sunteţi decât fiul unui pantofar". întregul Senat a aplaudat. Oamenii doreau să-l umilească pe Lincoln. Nu l-au putut învinge, dar puteau să-l umilească. Aşa credeau ei. Este greu să umileşti însă un om ca Lincoln.

De aceea, acesta i-a răspuns vorbitorului: „îţi sunt profund recunoscător că mi-ai adus aminte de tata, care a murit. Voi ţine întotdeauna cont de sfatul dumitale. Ştiu că nu voi reuşi niciodată să fiu un preşedinte la fel de bun pe cât a fost tata ca pantofar". în sală s-a lăsat o tăcere de mormânt...

Dar Lincoln nu s-a oprit aici: „Din câte îmi aduc aminte, tata făcea pantofi inclusiv pentru familia dumitale. Dacă te strâng cumva pantofii sau dacă există vreo problemă, cred că aş putea-o repara. Deşi nu sunt un pantofar la fel de bun ca şi tata, am învăţat totuşi meserie alături de el. Acelaşi lucru este valabil pentru orice alt senator. Dacă tata i-a făcut pantofii şi are probleme cu ei, mă ofer să îi repar pe gratis, deşi nu sunt şi nu voi fi niciodată la fel de bun ca el în această meserie. Mâinile lui erau de aur". Iar în ochi i-au apărut lacrimi de fericire, amintindu-şi de marele său părinte.

Nu contează. Decât să fiţi un preşedinte de mâna a doua, mai bine să fiţi un pantofar de primă clasă. împlinirea vine din plăcerea de a face ceva, din dăruire. Dacă asta doreşti să fii, nu trebuie să faci altceva. Urmează cursul naturii şi acceptă rolul primit în această dramă, oricare ar fi el. Nu toată lumea trebuie să joace neapărat rolul împăratului. Aceasta este adevărata bogăţie. Aici poate fi găsită adevărata putere.

Dacă toată lumea ar accepta acest lucru, întregul pământ s-ar umple de oameni puternici, inteligenţi, plini de înţelegere şi, mai presus de toate, împliniţi. Fericirea ar domni atunci pretutindeni.

Din lucrarea *„Transmisia lămpii“,* capitolul 26

Cuvântul „ideal" mi se pare un cuvânt murdar.

Cuvântul „ideal“ mi se pare un cuvânt murdar. Personal, nu am idealuri. Idealurile te pot înnebuni. Aşa se explică de ce acest pământ a devenit o casă de nebuni. Idealul înseamnă că nu eşti ceea ce ar trebui să fii. El creează tensiuni, anxietate, angoasă. Te divide, face din tine un schizofrenic. Idealul se petrece întotdeauna în viitor, în timp ce tu te afli în momentul prezent. Cum mai poţi trăi atâta vreme cât nu ţi-ai atins idealul? Mai întâi trebuie să îţi atingi idealul, şi abia apoi poţi începe să trăieşti. Din păcate, acest lucru nu se întâmplă niciodată. Ține de natura lucrurilor.

Idealurile sunt întotdeauna imposibile. Tocmai de aceea sunt idealuri. Ele nu fac altceva decât să te înnebunească. Din ele se naşte condamnarea, căci nu ai reuşit să îţi atingi idealul. Apare astfel vinovăţia. De fapt, asta au făcut dintotdeauna preoţii şi politicienii. Ei nu doresc decât să creeze în voi o stare de vinovăţie. Pentru aceasta, folosesc un mecanism cât se poate de simplu: creează idealuri. Dă-i omului un ideal, iar starea de vinovăţie va urma de la sine.

Dacă eu vă spun că doi ochi nu vă sunt de ajuns, că aveţi nevoie de un al treilea ochi, dacă vă sugerez să îl citiţi pe Lobsang Rampa... ce se va întâmpla? Veţi încerca din toate puterile, veţi face diferite tehnici, veţi sta în cap, veţi recita diferite mantra-e - dar cel de-al treilea ochi nu vi se va deschide. Veţi începe astfel să vă simţiţi vinovaţi. Ceva lipseşte... Nu sunteţi aşa cum trebuie să fiţi. Veţi deveni deprimaţi. Vă veţi freca din greu cel de-al treilea ochi, dar acesta nu se va deschide.

Dar eu vă spun: toate acestea sunt prostii. Cei doi ochi cu care sunteţi înzestraţi sunt minunaţi aşa cum sunt. Chiar dacă ai un singur ochi, acesta este perfect. Important este să vă acceptaţi aşa cum sunteţi. Dumnezeu v-a făcut perfecţi şi nu a lăsat nimic incomplet în voi. Iar dacă vă simţiţi incompleţi, însuşi acest lucru face parte din perfecţiune. Este o imperfecţiune perfectă. Dumnezeu ştie mai bine decât voi care este adevărul; el ştie că unicul sol pe care poate creşte sămânţa este imperfecţiunea, că numai din aceasta se poate naşte ceva nou, ceva frumos. Dacă aţi fi perfecţi, aţi fi la fel ca o piatră. Nimic nou nu s-ar mai putea petrece. Dumnezeu însuşi este de o imperfecţiune perfectă. în caz contrar, ar fi murit cu mult timp în urmă. Nu ar

mai fi aşteptat ca Friedrich Nietzsche să declare: „Dumnezeu a murit".

Ce ar putea face acest Dumnezeu dacă ar fi perfect? Nu ar mai putea face nimic, nu ar mai avea nici o libertate de mişcare. Nu ar mai putea creşte; nu ar avea unde să se ducă. Ar rămâne prins în propria sa perfecţiune. Nu s-ar putea nici măcar sinucide, căci atunci când eşti perfect nu poţi face aşa ceva.

Acceptaţi-vă aşa cum sunteţi.

Personal, nu sunt deloc interesat de o societate perfectă. Indivizii ideali nu îmi stârnesc deloc admiraţia.

Nu mă interesează nici o formă de idealism!!

De altfel, pentru mine societatea nici măcar nu există; nu există decât indivizii. Societatea nu este decât o structură care funcţionează, care are o anumită utilitate. Nu poţi avea vreodată de-a face cu societatea. A avut cineva dintre voi vreodată ceva de-a face cu societatea? A avut cineva de-a face cu umanitatea? Cu creştinismul, hinduismul, islamul? Nu. Nu poţi avea de-a face decât cu un individ sau altul, singurul lucru concret cu care interferăm.

Dintotdeauna, oamenii au urmărit să îmbunătăţească societatea, să îşi construiască o societate ideală. Aceşti revoluţionari au fost întotdeauna nişte catastrofe pentru

umanitate. De dragul societăţii lor ideale, ei au distrus respectul de sine al oamenilor, creând o stare de vinovăţie colectivă.

Toată lumea se simte vinovată. Nimeni nu mai pare să se simtă fericit aşa cum este. Este foarte uşor să creezi o stare de vinovăţie, folosind-o apoi în scopul amplificării propriei puteri. Cel care îţi creează o stare de vinovăţie va căpăta o anumită putere asupra ta. Reţineţi această strategie, căci o dată creată starea de vinovăţie, singurul care vă mai poate elibera de ea este el. Va trebui să mergeţi la el. Preotul începe prin a crea o stare de vinovăţie, după care trebuie să mergeţi la biserică. Trebuie să vă întâlniţi cu el şi să vă confesaţi: „Am comis cutare păcat", iar el vă va ierta în numele lui Dumnezeu. în numele aceluiaşi Dumnezeu a început prin a vă crea starea de vinovăţie, după care vă iartă.

Iată o povestire interesantă...

Se spune despre Calvin că a fost prins de mama lui comiţând un păcat grav. Ea l-a trimis imediat să se confeseze.

- Părinte, a spus adolescentul Calvin, m-am jucat cu mine însumi.

- De ce ai făcut aşa ceva? a tunat preotul, revoltat.

- Nu aveam altceva mai bun de făcut, a răspuns inocent Calvin.

- Drept penitenţă, recită de cinci ori Tatăl nostru şi de cinci ori Ave Maria.

O săptămână mai târziu, mama lui Calvin l-a prins din nou asupra faptului şi l-a trimis iarăşi să se confeseze.

- Părinte, m-am jucat cu mine însumi.
- De ce ai făcut aşa ceva?
- Nu aveam altceva mai bun de făcut.
- Drept penitenţă, recită de zece ori Tatăl nostru şi de cinci ori Ave Maria.

După încă o săptămână, Calvin a fost prins din nou cu greşeala.

- Du-te înapoi la părintele, i-a spus mama, şi du-i cu această ocazie şi această prăjitură cu ciocolată.

Atât timp cât aştepta la coadă la confesional, Calvin nu s-a putut stăpâni şi a mâncat el prăjitura părintelui. Ajuns în faţa acestuia, i-a spus:

- Părinte, mama ţi-a trimis o prăjitură cu ciocolată, dar am mâncat-o în timp ce aşteptam la coadă.
- De ce ai făcut acest lucru? l-a întrebat părintele.
- Nu aveam altceva mai bun de făcut.
- Atunci de ce nu te-ai jucat cu tine însuţi?

Pe preot nu-l interesează cu adevărat ce faceţi. El are propriul său interes - prăjitura cu ciocolată. Altminteri, poţi să ajungi liniştit în iad!! Poţi face orice doreşti, dar să nu te atingi de prăjitura lui cu ciocolată.

Aceşti oameni creează o stare de vinovăţie, după care vă iartă în numele lui Dumnezeu. Ei fac din voi nişte păcătoşi, după care vă spun: „Acum vino la Christos, căci el te poate ierta de păcate“.

în realitate, nimeni nu vă poate mântui, căci nu aţi comis nici un păcat. Nu aveţi nevoie să fiţi mântuiţi.

Personal, nu mă interesează o societate ideală. Renunţaţi la acest vis, care a creat cele mai mari coşmaruri pentru umanitate. Reţineţi, din punct de vedere politic nu se poate schimba nimic. Politica este moartă. Pe oricine aţi vota, de dreapta sau de stânga, faceţi-o fără iluzii. Renunţaţi la ideea că un sistem sau altul vă poate mântui. Nici un sistem nu poate mântui pe nimeni - nici comunismul, nici fascismul, nici gandhi-smul. Nici o societate nu vă poate salva, şi nici una nu poate fi ideală. Mai mult decât atât, nu există nici un mântuitor. Nici Christos, nici Krishna, nici Rama. Trebuie să renunţaţi la această prostie, la vinovăţie şi la ideea că sunteţi un păcătos.

Reorientaţi-vă energia către dans, către celebrarea vieţii. In acest fel, voi înşivă veţi deveni idealuri, aici şi acum, şi nu va mai trebui să tindeţi către unul.

Ideologiile au pierdut calea către adevăr. De fapt, ele nici nu au fost interesate vreodată de acesta. Puterea de a-i convinge pe oameni a dispărut şi ea. Nici un om serios nu mai crede astăzi că poate deveni un model, că poate crea printr-o inginerie socială utopia unei societăţi armonioase.

Trăim astăzi în epoca libertăţii absolute. Umanitatea a depăşit faza copilăriei şi a intrat în cea a maturităţii. Trăim practic într-o perioadă cu adevărat socratică; tot mai mulţi oameni au ajuns să îşi pună adevăratele întrebări legate de viaţă. Nu mai aspiraţi către tot felul de idealuri abstracte, îndepărtate, viitoare.

Renunţaţi la idealuri şi învăţaţi să trăiţi aici şi acum.

Din lucrarea *„Sutra inimii",* capitolul 6

Perfecţionismul este sursa oricărei nevroze.

Perfecţionismul este sursa oricărei nevroze. Atâta timp cât umanitatea nu va renunţa la ideea de perfecţiune, ea nu îşi va recăpăta sănătatea. însăşi ideea de perfecţiune a condus întreaga umanitate la o stare de nebunie. A gândi în termenii perfecţiunii înseamnă a gândi în termeni de ideologie, ideal, valori, trebuie, nu trebuie.

Cine gândeşte în acest fel trebuie să urmeze o cale precisă; dacă dă greş, el se va simţi imediat vinovat, un păcătos. De altfel, calea ideală este astfel croită încât nu poate fi urmată vreodată. Dacă destinaţia ar putea fi atinsă cu uşurinţă, ea nu ar mai avea nici o valoare pentru ego.

De aceea, calitatea intrinsecă a oricărui ideal perfecţionist este intangibilitatea. Numai un asemenea ideal merită să fie atins. Sesizaţi contradicţia? Această dualitate creează o stare de schizofrenie. Omul încearcă să atingă imposibilul, deşi ştie că acest lucru nu poate fi realizat, potrivit însăşi naturii lucrurilor. Dacă ar putea fi atins, nu ar mai fi ceva perfect, căci toată lumea ar putea să-l atingă. Egoul nu ar mai avea atunci cu ce să se hrănească. El nu ar mai găsi substanţa care să-l ajute să crească. Egoul are nevoie de imposibil, iar prin natura lui, acesta nu se poate produce.

Nu rămân practic decât două alternative: prima constă în a te simţi vinovat. Dacă eşti inocent, simplu, inteligent, înseamnă că nu corespunzi idealului perfecţiunii, drept pentru care începi să te simţi vinovat. Scopul meu nu este însă acela de a crea o stare de vinovăţie în voi. Dimpotrivă, strădania mea este să vă ajut să scăpaţi de această stare. Când vinovăţia dispare, ea este imediat înlocuită de bucurie. Iar sursa oricărei stări de vinovăţie este ideea de perfecţiune.

Cea de-a doua alternativă constă în a te amăgi singur. Devii astfel un ipocrit care susţine că a atins deja această perfecţiune. începi prin a pretinde acest lucru în faţa altora şi sfârşeşti prin a te convinge pe tine însuţi.

Viaţa ta devine treptat o iluzie, o halucinaţie, iar acest lucru este foarte periculos. Este însuşi opusul religiozităţii, al sfinţeniei.

Este chiar mai rău să pretinzi că eşti ceea ce nu eşti decât să duci o viaţă în vinovăţie. Cel puţin, omul care se simte vinovat este un om simplu, dar cel care pretinde că este ceea ce nu este, ipocritul, sfântul, aşa- zisul înţelept, mahatma, este un escroc. Este o atitudine profund inumană, în primul rând faţă de sine însuşi, căci aceşti oameni reprimă foarte mult. Reprimarea este singura cale de a pretinde.

Tot ceea ce nu corespunde cu perfecţiunea pretinsă trebuie reprimat. Aceşti oameni fierb pe dinăuntru; ei sunt ca nişte vulcani, plini de mânie şi de ură. Mânia lor va ieşi mai devreme sau mai târziu la suprafaţă, în o mie de feluri. Vor fi poate mai subtile, mai indirecte, dar vor ieşi la suprafaţă.

Chiar şi oameni ca Iisus - buni şi blânzi - sunt plini de mânie în interiorul lor şi se opun unor lucruri atât de inocente încât nu-ţi vine să crezi. Iisus venea o dată urmat de adepţii săi, cărora el le-a spus apostoli. îi era foame, aşa că li s-a făcut foame tuturor. în cale i-a apărut un smochin, dar nu era încă vremea smochinelor. Nu era vina bietului pom, dar Iisus s-a mâniat atât de tare încât l-a blestemat. Cum este posibil aşa ceva? Pe de o parte spune: „Iubeşte-ţi duşmanul la fel ca pe tine însuţi“, iar pe de altă parte nu poate ierta un smochin pentru că nu a dat rod în extrasezon!

Această dihotomie, această schizofrenie a prevalat în cadrul umanităţii de mii de ani.

Iisus spune: „Dumnezeu este iubire“, dar tot Dumnezeu este cel care gestionează iadul. Dacă Dumnezeu ar fi iubire, de ce nu distruge el acest iad? Acesta ar trebui eliminat imediat din creaţie. însăşi ideea de iad aparţine unui Dumnezeu extrem de gelos. Dar Iisus s-a născut ca evreu, a trăit ca evreu şi a murit ca evreu. El nu a fost nici o clipă creştin, nici nu a auzit măcar de acest cuvânt. Iar conceptul evreiesc despre Dumnezeu nu este deloc frumos. Talmudul spune, chiar prin gura lui Dumnezeu: „Eu sunt un Dumnezeu gelos, foarte gelos. Eu nu sunt deloc blând. Nu sunt un fel de unchi al vostru!“ Numai un asemenea Dumnezeu putea crea iadul. De fapt, să trăieşti chiar şi în rai alături de un asemenea Dumnezeu - care nu este deloc bun şi blând, un fel de unchiaş - trebuie să fie tot un fel de iad. Cum poate să arate paradisul alături de el? Probabil că este

o atmosferă despotică, dictatorială, lipsită de libertate şi de iubire. Gelozia şi iubirea nu pot convieţui împreună.

După cum vedeţi, chiar şi aşa-zişii oameni buni au stat la baza suferinţei umane.

Ni se pare dureros, căci nu am meditat niciodată la aceste lucruri. Nu am examinat niciodată suficient de îndeaproape trecutul nostru şi toate cauzele suferinţei noastre se află în trecut. Şi nu trebuie să uitaţi că trecutul vostru este dominat într-o mai mare măsură de Iisus, Mahavira, Confucius, Krishna, Rama, Buddha, decât de Alexandru cel Mare, Iulius Cezar, Tamerlan, Gingis Han, Nadirshah. Cărţile de istorie vorbesc despre toţi aceşti oameni, dar ei nu au devenit parte integrantă din subconştientul colectiv. Ei fac parte din istorie, dar nu şi din personalitatea voastră. Aceasta este alcătuită numai din oameni aşa-zis buni. Evident, aveau şi aceştia nişte calităţi, dar una peste alta trăiau în dualitate, iar această dualitate s-a născut din ideea de perfecţiune.

Jainiştii afirmă că Mahavira nu transpira niciodată. Cum ar putea transpira un om perfect? Eu pot transpira - căci nu sunt un om perfect! De altfel, transpiraţia în timpul verii este atât de frumoasă încât aş prefera-o oricând în faţa perfecţiunii! Un om care nu transpiră nu poate avea decât un corp din plastic, sintetic, lipsit de porozitate, care nu respiră. Corpul omului este astfel construit încât să respire prin toţi porii săi; de aceea transpiraţi. Transpiraţia este un proces natural, care menţine constantă

temperatura corpului. Mahavira trebuie să fi fost un adevărat furnal în interior, la fel ca şi iadul! Cum putea să-şi menţină el constantă temperatura corpului? Fără transpiraţie, acest lucru este imposibil. Jainiştii susţin că atunci când un şarpe l-a muşcat pe Mahavira de picior, acesta nu a sângerat. Din picioarele lui a curs lapte, nu sânge. După părerea mea, acest lucru nu ar fi posibil decât dacă Mahavira avea sâni în loc de picioare, iar un asemenea om ar trebui dus la circ!

Aceasta este ideea oamenilor despre perfecţiune. Un om perfect nu poate avea sânge în trup, căci sângele este ceva murdar. El nu poate avea în vine decât lapte şi miere. Imaginaţi-vă însă cum ar mirosi un om care ar avea în loc de sânge lapte şi miere! Laptele s-ar acri, iar mierea ar atrage tot felul de musculiţe. Probabil că ar fi acoperit pe tot trupul de musculiţe! Personal, nu mă simt atras de acest gen de perfecţiune.

Mahavira era atât de perfect, încât nu urina şi nu îşi elimina fecalele. Aceste lucruri nu sunt posibile decât pentru fiinţele umane imperfecte. Vi-l puteţi imagina pe Mahavira stând pe un scaun de toaletă? Imposibil! Dar atunci, unde dispăreau fecalele lui? Oare le acumula în corp? Cumplit! Am citit într-o revistă medicală de un bărbat care a suferit de cel mai îndelungat caz de constipaţie: 18 luni! Se pare că medicii respectivi nu auziseră însă de Mahavira, care a trăit 40 de ani!! Aceasta a fost perioada cea mai lungă de timp în care un om şi-a putut controla intestinele. Aceasta este adevărata yoga! Cel mai îndelungat caz de constipaţie din istoria omenirii... şi nu cred că îl va mai putea învinge vreodată cineva.

Toate aceste idei stupide au fost create şi perpetuate pentru a-i face pe oameni să sufere. Cine are asemenea idei în minte nu poate decât să se simtă vinovat.

Eu iubesc această lume tocmai pentru că este imperfectă, deci continuă să crească. Dacă ar fi fost perfectă, ar fi fost moartă. Creşterea nu este posibilă decât din imperfecţiune.

Perfecţiunea înseamnă punctul final, moartea supremă. Nu ai cum să mergi mai departe.

De aceea, aş dori să vă amintiţi întotdeauna: eu sunt imperfect, acest univers este imperfect. Iubirea însăşi este imperfectă, iar mesajul meu este unul singur: bucuraţi-vă de această imperfecţiune.

Din lucrarea *„A scăpat găsea*", capitolul 5

Nu vă mai gândiţi ta perfecţiune!

Nu vă mai gândiţi la perfecţiune. Gândiţi-vă la totalitate. în loc să deveniţi perfecţi, gândiţi-vă să deveniţi totali.

Totalitatea dă naştere unei dimensiuni cu totul diferite.

în aceasta constă învăţătura mea: fiţi totali, nu fiţi perfecţi. Orice aţi face, faceţi cu toată fiinţa. Nu urmăriţi să fiţi perfecţi, ci totali. în ce constă diferenţa? Când eşti mânios, perfecţionistul îţi va spune: „Nu te mânia. Acest lucru nu este bun. Un om perfect nu se înfurie

niciodată“. Asta este o prostie. Ştim acest lucru, căci şi Iisus s-a înfuriat. S-a înfuriat cu adevărat împotriva religiei tradiţionale, a preoţilor, a rabinilor. A fost atât de furios încât i-a alungat singur, cu mâinile goale, pe cămătarii din templu, strigând în gura mare, atât de puternic încât aceştia s-au înspăimântat. Nu este deloc accidental faptul că poporul în rândul căruia s-a născut l-a ucis. A fost un om cu adevărat mânios, a fost un revoltat.

Ce faceţi voi atunci când perfecţionistul vă spune: „Nu te înfuria“? Vă reprimaţi mânia, o înghiţiţi. Aceasta devine un fel de otravă lentă în interiorul fiinţei voastre. Chiar dacă pe termen scurt o reprimaţi, pe termen lung deveniţi o persoană mânioasă, iar acest lucru este cu adevărat rău. Atunci când acţionează ca o supapă, din când în când, mânia are rostul ei, are chiar un farmec anume, căci este ceva profund uman. Un om care nu se înfurie niciodată pare lipsit de coloană vertebrală.

De altfel, un om care nu se înfurie niciodată nu va putea nici să iubească - căci ambele stări au nevoie de pasiune, şi este vorba de aceeaşi pasiune. Un om care nu poate urî nu va putea nici să iubească; cele două emoţii merg mână în mână. Iubirea lui va fi rece. Reţineţi: o ură fierbinte este de preferat unei iubiri ca gheaţa. Cel puţin ea pare un sentiment uman, intens, plin de viaţă.

în schimb, omul care şi-a pierdut orice urmă de pasiune pare mort din toate punctele de vedere. Mai mult, mânia lui nu-i trece niciodată. El nu o arată însă, căci şi-o reprimă. Strat după strat, mânia se acumulează în el. Dacă îi examinaţi cu atenţie pe mult iubiţii voştri

mahatma, pe sfinţii după care sunteţi atât de înnebuniţi, veţi constata că aceştia sunt oameni profund mânioşi. Ei sunt convinşi că au ajuns să-şi controleze mânia, dar ce se poate face cu o mânie controlată? Nu poţi decât să o înghiţi. Unde ar putea dispărea ea? Ea vă aparţine, face parte integrantă din fiinţa voastră şi va rămâne în voi, neexprimată.

Ori de câte ori mânia este exprimată, omul se eliberează de ea. El poate simţi astfel din nou compasiunea. După trecerea furtunii, puteţi simţi din nou tăcerea iubirii. Există o alternanţă ritmică între iubire şi ură, între mânie şi compasiune. Dacă renunţi la una, va dispărea şi cealaltă. Ironia face ca nici măcar să nu poţi renunţa la mânie, tot ce poţi face este să o înghiţi. Ea devine astfel parte integrantă din propriul tău sistem. Devii astfel un om mânios, fără să ştii de ce. Mânia ta devine iraţională. Ea va deveni manifestă în ochii tăi, în tristeţea ta constantă, în starea de spirit sumbră, în seriozitatea ta. Astfel de oameni devin incapabili să se bucure de viaţă.

De aceea, atunci când vă spun să înlocuiţi perfecţiunea cu totalitatea, vreau să spun - printre altele - ca atunci când sunteţi mânioşi să fiţi cu adevărat mânioşi, în totalitate. Deveniţi atunci una cu mânia pură. Veţi constata că are şi aceasta farmecul ei. Lumea va deveni mult mai bună dacă ne vom accepta mânia ca parte integrantă a umanităţii noastre, a jocului dintre polarităţi. Estul nu poate exista fără vest. Ziua nu poate exista fără noapte, iar vara nu poate exista fără iarnă.

Viaţa trebuie acceptată în totalitatea ei. Ea are un anumit ritm, o polaritate.

Din lucrarea *„Revoluţia",* capitolul 2

CAPITOLUL 3

SUCCESUL

Am visat întotdeauna să devin un om bogat, faimos şi plin de succes. Mă poţi ajuta să-mi împlinesc dorinţa?

Nu, domnule! Nici vorbă! Nu voi face niciodată acest lucru, căci dorinţa dumitale este sinucigaşă. Te pot ajuta să creşti şi să fii, nu să te sinucizi, să te autodistrugi de dragul unor fleacuri.

Ambiţia este o otravă. Dacă vrei să devii un muzician mai bun, te pot ajuta, dar nu în sensul de a deveni faimos la nivel internaţional. Dacă vrei să devii un poet mai bun, te pot ajuta, dar nu în sensul de a câştiga premiul Nobel. Dacă vrei să devii un pictor mai bun, te pot ajuta. Eu pot ajuta pe oricine să devină mai creativ. Creativitatea nu are însă nimic de-a face cu renumele şi cu faima, cu succesul şi cu banii. Nu vreau să spun prin asta că dacă acestea vin de la sine, trebuie să renunţi la ele. Ele nu trebuie să devină însă o motivaţie în sine. Cum ar putea deveni un poet o persoană care încearcă

să atingă succesul? Energia sa este canalizată atunci către politică; cum ar mai putea fi ea poetică? Cum ar putea deveni un pictor autentic cineva care aspiră către bogăţie? întreaga sa energie ar fi orientată atunci către acumularea de bani. Un pictor adevărat are nevoie de întreaga sa energie pentru a picta, iar actul creator se petrece întotdeauna aici şi acum. Nu este exclus ca el să îi aducă cândva şi bogăţie, deşi acest lucru nu este neapărat necesar. Succesul şi faima sunt accidentale.

Fericirea nu este însă ceva accidental. Eu te pot ajuta să devii fericit; să pictezi şi să fii fericit. Nu îmi pun problema dacă picturile tale vor deveni faimoase sau nu, dacă tu vei deveni un al doilea Picasso. Te pot ajuta însă să pictezi astfel încât însuşi Picasso să devină gelos pe tine. Te pot ajuta să te pierzi în pictură, şi aici se află adevărata fericire.

Momentele profund creatoare sunt momente de iubire şi meditaţie; ele permit contactul cu divinitatea.

Un moment divin este acel moment în care te pierzi cu desăvârşire, în care hotarele tale dispar, când tu nu mai exişti şi numai Dumnezeu există în tine.

Nu te pot ajuta însă să atingi succesul. Vă reamintesc: eu nu mă împotrivesc succesului. Nu spun nimănui să nu atingă succesul. Nu am nimic împotriva acestuia; este perfect valabil. Ceea ce vă învăţ eu este să nu vă lăsaţi motivaţi de succes, căci atunci veţi rata poezia, pictura, cântecul pe care îl cântaţi chiar acum. Iar când succesul va veni, vă veţi simţi goi, căci nimeni nu se poate simţi împlinit numai pentru că a cunoscut succesul.

Succesul nu poate hrăni pe nimeni. El este ca un aer fierbinte, fără substanţe nutritive.

Citeam aseară o carte despre Somerset Maugham,

Conversaţii cu Willie. Cartea a fost scrisă de un nepot al lui Somerset, Robin Maugham. Somerset Maugham a fost unul din cei mai faimoşi, mai bogaţi şi mai plini de succes oameni ai epocii sale, dar aceste memorii mi se par revelatoare. Ascultaţi ce spun ele:

Robin Maugham scrie astfel despre faimosul său unchi, Somerset:

„Cu siguranţă, a fost cel mai faimos scriitor al epocii sale. Dar şi cel mai trist... ‚Ştii, mi-a spus o dată, voi muri în curând, dar nu mă pot împăca cu această idee...'. Avea 91 de ani când mi-a spus aceste cuvinte. ‚Sunt foarte bătrân, dar acest lucru nu mă consolează în nici un fel'.

Era un om bogat, faimos la scară internaţională, şi continua să facă o avere la vârsta de 91 de ani, deşi nu mai scrisese de mulţi ani. Primea însă în continuare drepturi de autor pentru cărţile sale din toate ţările lumii, iar fanii nu încetau să îi scrie. La vremea respectivă, în Germania i se jucau patru piese de teatru. O altă piesă, Cercul, tocmai fusese pusă din nou în scenă în Anglia, cu mare succes, iar Soţia constantă a fost transformată într-un muzical. Unul din cele mai faimoase romane ale sale, Despre limitele umane, urma să fie ecranizat, ceea ce trebuia să-i aducă milioane de dolari, aşa cum fusese cazul cu alte două cărţi anterioare după care se

făcuseră filme, Ploaia, luna şi cei şase pence, şi Lama de ras. Din păcate, singura răsplată pe care talentul său şi tot acest succes nu i-o aduseseră era fericirea. Era cel mai trist om din lume.

‚Care a fost cea mai fericită amintire din viaţa ta?', l-am întrebat. Mi-a răspuns: ‚Nu-mi amintesc nici măcar una'. Am privit în jur. Camera în care se afla era mobilată cu antichităţi şi cu tot felul de obiecte de artă extrem de valoroase, pe care le putuse cumpăra datorită succesului său. Numai vila şi grădina ei, situate pe malul Mediteranei, valorau peste 600.000 de lire sterline. Avea şase servitori personali, dar tot nu era fericit.

A doua zi, mi-a arătat Biblia şi mi-a spus: ‚Am citit aici un verset care m-a impresionat: *"La ce-i foloseşte omului dacă dobândeşte întreaga lume, dar îşi pierde sufletul?"*. Şi-a frânt mâinile, ca un om profund nefericit, după care a adăugat: ‚Trebuie să-ţi spun, dragul meu Robin, că acest text atârna deasupra patului meu pe vremea când eram copil'. Am început atunci să ne plimbăm prin grădină. ‚Ştii, mi-a spus el, după ce voi muri, îmi vor lua totul - şi ultimul arbore, întreaga casă, mobila. Nu voi putea lua cu mine nici măcar o măsuţă'. Era atât de trist încât aproape că plângea.

O vreme a păstrat tăcerea, în timp ce ne plimbam pe o alee cu portocali înfloriţi. A continuat apoi: ‚Am fost un ratat întreaga mea viaţă'. Am încercat să-l consolez: ‚Eşti cel mai faimos scriitor în viaţă. Nu mi se pare deloc puţin lucru'. Mi-a răspuns: ‚Aş fi preferat să nu fi scris nici măcar un singur cuvânt. La ce mi-a folosit? întreaga mea viaţă a fost un eşec, iar acum este prea târziu ca să mă schimb... Este prea târziu...', iar în ochi i-au apărut lacrimi".

La ce vă poate folosi succesul? Acest om, Somerset Maugham, a trăit în zadar. A avut o viaţă lungă - 91 de ani! Ar fi putut fi omul cel mai împlinit de pe pământ, dacă succesul, bogăţia, vila şi servitorii i-ar fi putut dărui această împlinire...

Atunci când analizăm viaţa în toată profunzimea ei, renumele şi faima se dovedesc nerelevante. Singurul lucru care contează cu adevărat în final este modul în care ţi-ai trăit fiecare clipă din viaţă. A fost ea o bucurie, o celebrare? Ai ştiut să fii fericit în acele clipe mămnte ale vieţii? Ai fost fericit atunci când făceai baie, când îţi beai ceaiul, când îţi curăţai podeaua, când te plimbai prin grădină, când plantai un copac, când vorbeai cu un prieten, când stăteai în tăcere lângă iubita ta, când priveai luna, sau pur şi simplu când ascultai ciripitul păsărelelor? Au fost asemenea momente clipe de fericire, luminoase? Ai strălucit de bucurie? Acesta este singurul lucru care contează.

Mă întrebi dacă te pot ajuta să îţi împlineşti dorinţa. Nu, nu te pot ajuta, căci acea dorinţă este duşmanul tău. Mai devreme sau mai târziu, te va distruge. Iar într-o zi, vei descoperi şi tu acel pasaj din Biblie: *„La ce îi foloseşte omului dacă dobândeşte întreaga lume, dar îşi pierde sufletul?* “ şi vei plânge, spunând: „Acum este prea
târziu ca să mă schimb... Este prea târziu“.

Eu îţi spun altceva: acum nu este încă prea târziu. Mai poţi face ceva: să îţi schimbi complet viaţa, încă de la rădăcini. Eu te pot ajuta să realizezi această transformare alchimică, garantându-ţi atingerea succesului lăuntric, dar nu şi aceea a succesului exterior. Te pot face bogat, la fel de bogat ca şi

Buddha. Orice Buddha este un om bogat. Cei care acumulează doar bogăţii materiale nu sunt cu adevărat bogaţi; de fapt, ei sunt nişte oameni sărmani care se amăgesc singuri, pe ei şi pe alţii, că sunt bogaţi. în adâncul fiinţei lor sunt nişte cerşetori, nu nişte împăraţi.

Se spune că Buddha a ajuns o dată într-un oraş, dar regele local a ezitat să vină şi să-l întâmpine. Primul ministru i-a spus: „Dacă nu te duci să-l întâmpini, iată demisia mea. Refuz să îţi mai slujesc de acum înainte". Regele l-a întrebat: „Bine, dar de ce?" Omul îi era indispensabil; fără el, puterea lui nu mai valora mare lucru. De aceea, el a insistat: „De ce? De ce trebuie să mă duc să-l întâmpin pe acel cerşetor?" Primul ministru, un om bătrân, i-a răspuns: „De fapt, tu eşti cerşetorul şi el este regele. Haide, du-te şi întâmpină-1. Altminteri nu meriţi să fii slujit!"

Regele a fost nevoit să se ducă. Fără prea multă tragere de inimă, dar s-a dus. După ce l-a cunoscut pe Buddha, el s-a întors la palat, a atins picioarele bătrânului său prim-ministru şi i-a spus: „Ai avut dreptate. El este regele, şi eu cerşetorul".

Viaţa pe acest pământ este ciudată. Aici, cerşetorii sunt regi şi regii sunt cerşetori. Nu vă lăsaţi amăgiţi de aparenţe. Priviţi dincolo de ele. Inima este bogată atunci când tresaltă de bucurie, când se află în armonie cu Tao, cu natura, cu legea supremă a vieţii, cu dhamma. Inima este bogată atunci când se află în armonie cu totalitatea. Aceasta este singura bogăţie autentică. Altminteri, va veni cu siguranţă ziua când vei plânge, spunând printre suspine: „Este prea târziu...".

Eu nu te pot ajuta să-ţi distrugi singur viaţa. Sunt aici ca să te ajut să ţi-o îmbogăţeşti, nu să ţi-o sărăceşti.

Din lucrarea *„Soarele răsare seara",* capitolul 10

Ideea de succes este o tortură.

Ideea de succes este o tortură. Ea este cea mai mare calamitate care s-a abătut asupra umanităţii - ideea că trebuie să atingi neapărat succesul. Succesul înseamnă că trebuie să intri în concurenţă cu alţii, să te lupţi prin mijloace mai mult sau mai puţin oneste - aproape orice este permis. Dacă ai atins succesul, nu mai contează pe ce cale ai făcut-o. Succesul schimbă calitatea tuturor acţiunilor tale. Chiar dacă te-ai folosit de mijloace lipsite de onestitate, ele par altfel odată ce ai atins succesul.

Singura întrebare care mai rămâne este: cum să atingi succesul? Cum să ajungi în vârf? Evident, foarte puţini oameni reuşesc să ajungă acolo. Dacă toată lumea

ar încerca să cucerească Everestul, cine ar mai rămâne aici, jos? Spaţiul pe Everest nu este suficient de amplu. 0 singură persoană poate sta în largul ei pe culme. Celelalte milioane de oameni care încearcă să ajungă pe ea sunt sortite eşecului. în sufletele lor se naşte astfel o mare disperare. Ei încep să se simtă nişte rataţi.

Această educaţie care vi s-a dat este profund greşită. Este de-a dreptul otrăvitoare. Şcolile voastre, colegiile, universităţile, - nu fac altceva decât să vă otrăvească. Sunt ca nişte fabrici în care se produce pe bandă rulantă iadul, prezentat însă într-un ambalaj atât de frumos încât aproape nimeni nu-şi dă seama ce se ascunde în el. întreaga lume a devenit un iad din cauza acestei educaţii greşite. Orice formă de educaţie care are la bază ideea de ambiţie conduce la crearea unui adevărat iad pe pământ, lucru care s-a şi întâmplat.

Toată lumea suferă şi se simte inferioară. Acest lucru este absolut ciudat, căci nimeni nu este inferior nimănui. Pur şi simplu, fiecare individ este unic, şi orice comparaţie este inutilă. Tu eşti tu, şi nu poţi fi altcineva. De altfel, nici nu este necesar. Pe de altă parte, nu trebuie să devii faimos, să fii cunoscut de lumea exterioară. Această vanitate este o prostie.

Unicul lucru de care ai nevoie este să fii creativ, plin de iubire, lucid, conştient... Dacă simţi poezia născându-se în interiorul tău, scrie, dar scrie pentru tine, pentru soţia ta, pentru copiii tăi, pentru prietenii tăi - după care uită de ea! Dacă simţi nevoia să cânţi, cântă, chiar dacă nu te ascultă nimeni, şi bucură-te de cântecul tău! Cântă în faţa copacilor, care te vor aplauda cu siguranţă. Vorbeşte- le

păsărilor şi animalelor, şi ele vor înţelege mai multe decât stupidele fiinţe umane, otrăvite de-a lungul atâtor secole cu idei greşite despre viaţă.

Ambiţia este o boală.

Din lucrarea *„Peştelui aflat în apa mării nu-i este sete“*, capitolul 3

Simt că sunt o persoană specială. Sunt atât de special, încât nu-mi doresc altceva decât să fiu un om obişnuit. Ce poţi să-mi spui în legătură cu acest subiect?

Toată lumea gândeşte exact la fel. Adânc în inima sa, fiecare se simte special. Aceasta este o glumă pe care le-o joacă oamenilor Dumnezeu. Atunci când creează un om nou şi îl trimite pe pământ, el îi şopteşte la ureche: „Eşti special. Eşti incomparabil. Eşti absolut unic!“

Dar face acest lucru cu toată lumea şi toţi cred la fel, deşi foarte puţini o spun cu voce tare, aşa cum faci tu, temându-se să nu-i jignească pe cei din jur. De altfel, nimeni nu ar crede ce spui, aşa că ce rost are să o faci? Dacă îi spui cuiva: „Sunt special“, el nu te va crede, căci se simte el însuşi special. în aceste condiţii, cum i-ai putea convinge pe alţii de spusele tale? Să spunem că poţi convinge pe unul sau pe altul, sau cel puţin că acesta va pretinde că l-ai convins. Dacă are vreun folos de tras de pe urma ta, dacă trebuie să primească un fel de mită, el îţi va spune: „Da, eşti special, eşti un om mare“. Dar în sinea lui, el se gândeşte că afacerile sunt afaceri.

Un lăudăros se laudă în faţa prietenului său cu cele trei maşini ale sale, etc., etc. Nu uită să adauge că are două amante

în New York, ceea ce nu l-a împiedicat să îşi lase secretara de o frumuseţe orbitoare gravidă, motiv pentru care trebuie să o ia pe stenografa cea blondă în excursia de afaceri pe care trebuie să o facă la Rio de Janeiro în timpul carnavalului... Pe când continua astfel, amicul său se apleacă subit, cu mâna la piept, şi cade la sol, pradă unui atac de cord.

Lăudărosul îşi întrerupe discursul, aduce un pahar cu apă, aşează confortabil victima pe spate, etc., etc., după care îl întreabă ce s-a întâmplat.

- Te pot ajuta cu ceva?

- Nu, îi răspunde amicul, gâfâind, am alergie la minciuni.

Cel mai bine este să ascunzi aceste dorinţe în inima ta, căci oamenii fac alergie la ele. Dintr-o anumită perspectivă, este bine însă că ţi-ai deschis inima.

Dacă eşti convins că eşti un om special, eşti predispus să suferi. Dacă eşti convins că eşti mai presus decât ceilalţi, mai bun sau mai deştept ca ei, îţi vei construi un ego foarte puternic. Iar egoul este o otravă.

Cu cât vei deveni mai egoist, cu atât va fi mai dureros, căci egoul este ca o rană vie. Cu cât vei deveni mai egoist, cu atât mai rupt vei fi de adevărata viaţă. Te vei separa singur de viaţă, te vei desprinde de fluxul existenţei, vei deveni precum o piatră în mijlocul unui

râu. Te vei transforma într-un bloc de gheaţă, căci îţi vei pierde căldura iubirii.

Un om special nu poate iubi, căci unde mai poate găsi alt om la fel de special ca şi el?

Un om a rămas neînsurat toată viaţa. Când era pe punctul de a muri, la vârsta de 90 de ani, cineva l-a întrebat:

- Ai rămas neînsurat toată viaţa, dar nu ne-ai spus niciodată de ce. Acum te afli pe patul de moarte. Satisfa- ne această curiozitate. Dacă ai vreun secret, acum este timpul să ni-1 spui, căci nu mai ai mult de trăit. Nici chiar secretele cele mai ascunse nu-ţi mai pot face rău.

- Da, am un secret, a răspuns omul. Nu am nimic împotriva căsătoriei, dar am căutat femeia perfectă. Am tot căutat, dar viaţa mi s-a scurs printre degete.

- Bine, i-a spus intrigat amicul, dar nu ai putut găsi o femeie perfectă între atâtea milioane, câte există pe acest pământ?

- Ba da, am găsit una, i-a răspuns cu lacrimi în ochi muribundul.

Amicul a rămas absolut şocat:

- Atunci ce s-a întâmplat? De ce nu te-ai însurat?
- Din păcate, femeia căuta şi ea un bărbat perfect.

Viaţa ta va deveni foarte dificilă dacă trăieşti cu asemenea idei. Egoul este atât de viclean încât poate inventa chiar un scenariu de acest tip: „Eşti special. Acum

ai datoria să devii un om obişnuit“. Dar chiar şi în viaţa ta obişnuită vei şti că eşti cineva cu totul extraordinar. Nimeni nu duce o viaţă la fel de obişnuită ca tine! Este acelaşi joc, dar sub camuflaj.

Asta fac de multe ori aşa-zişii oameni umili. Ei spun: „Sunt cel mai umil dintre oameni. Nu sunt decât praful de pe tălpile tale“, dar vor să spună cu totul altceva. Nu le răspundeţi niciodată: „Ştiu!“, căci îi veţi jigni de moarte. Ei aşteaptă cu totul alt răspuns de la voi, ceva de genul: „Eşti cel mai smerit şi mai pios om pe care îl cunosc“. Atunci, vor fi satisfăcuţi. In spatele umilinţei lor se ascunde egoul. Nu aceasta este calea de a-ţi transcende egoul.

Mă întrebi: „ *Simt că sunt o persoană specială. Sunt atât de special, încât nu-mi doresc altceva decât să fiu un om obişnuit. Ce poţi să-mi spui în legătură cu acest subiect?* “

Nimeni nu este special, sau, dacă vrei, toată lumea este specială. în mod similar, nimeni nu este obişnuit, sau toată lumea este obişnuită. Orice ai crede despre tine, poţi crede şi despre cei din jur, şi astfel, problema ta va dispărea. Ai de ales. Dacă preferi cuvântul „special“, poţi crede că eşti cineva special, dar în acest caz consideră-i şi pe cei din jur la fel de speciali. Iar acest lucru este valabil nu numai pentru oameni, ci şi pentru copaci, păsări, animale, pietre - pentru întreaga existenţă, care este cu adevărat „specială“, căci te-ai născut din ea şi te vei întoarce înapoi în ea. Dacă preferi însă cuvântul

„obişnuit“ - care este un cuvânt minunat, mult mai relaxat atunci află că toată lumea este obişnuită. Mai mult, întreaga existenţă devine obişnuită.

Nu uita un lucru: orice ai crede despre tine însuţi, gândeşte la fel şi despre ceilalţi, iar egoul va dispărea. Egoul nu este altceva decât o iluzie care constă în a crede că eşti altfel decât cei din jur. Este un mod de a gândi cu dublă măsură. Tu eşti într-un fel, dar ceilalţi sunt cu totul altfel. Renunţă la acest mod de gândire, iar egoul va dispărea de la sine.

Din lucrarea *„Dammapada: calea lui Buddha* volumul 1, capitolul 4

Cum pot înceta să-mi doresc să fiu special?

E simplu: înţelege că eşti special, dar acest lucru nu este necesar. Orice om este unic. Dumnezeu nu creează nici o fiinţă care să nu fie unică.

Toată lumea are această calitate a unicităţii. Nu a existat niciodată o fiinţă la fel ca tine în întreaga istorie a universului şi nu va mai exista vreodată alta. Dumnezeu a luat forma ta pentru prima şi ultima dată, aşa că nu trebuie să-ţi doreşti să devii cineva special, pentru că eşti deja. Dacă vei încerca să ieşi în evidenţă, vei deveni un om obişnuit, pentru că eforturile tale îşi au rădăcina într-o neînţelegere. Ele vor crea confuzii, căci dacă încerci să devii special, înseamnă că porneşti de la premisa că nu eşti deja astfel. în acest fel, ai devenit deja un om comun. Ai ratat esenţa.

Pe de altă parte, dacă porneşti din start de la premisa că eşti un om obişnuit, cum ai mai putea deveni special? Vei încerca diferite metode, dar vei rămâne un om obişnuit, căci porneşti de la o temelie greşită. Da, îţi poţi schimba hainele, coafura, poţi folosi

cosmetice scumpe, poţi învăţa diferite lucruri, devenind mai cult, poţi picta, convins că eşti un pictor de valoare. Poţi face diferite lucruri, poţi atinge chiar notorietatea sau faima, dar adânc înlăuntrul tău vei şti că eşti în continuare un om obişnuit. Toate aceste rezultate sunt exterioare; ele nu îţi ating interiorul. Cum ai putea transforma un suflet obişnuit într-unul special? Este imposibil.

Dumnezeu nu a creat nici o posibilitate în această direcţie, pentru simplul motiv că el nu creează suflete obişnuite. De aceea, el nu s-a putut gândi la această problemă atunci când a creat lumea. Ţi-a dat un suflet special, cu totul ieşit din comun, pe care nu l-a mai dat niciodată până atunci altcuiva. Ţi l-a destinat în exclusivitate.

Sfatul meu este altul: recunoaşte-ţi această calitate. Nu ai nevoie să devii unic, căci eşti deja. Tot secretul este să recunoşti acest lucru. Pătrunde adânc în sinele tău şi simte cât de unic eşti. Nimeni nu mai are amprentele tale digitale, ochii tăi, sunetul vocii tale, mirosul tău. Eşti absolut excepţional. în toată lumea asta mare nu ai nici o dublură. Chiar şi fraţii gemeni sunt diferiţi între ei; oricât de mult ar semăna din punct de vedere fizic, ei sunt diferiţi. Merg în direcţii diferite, cresc altfel, dobândesc personalităţi distincte.

Acest lucru trebuie să-l recunoşti.

Mă întrebi: *„Cum aş putea înceta să-mi doresc să fiu special?“*

Ascultă-ţi sufletul. Pătrunde adânc în el şi vezi ce se întâmplă acolo. în acest fel, orice efort de a deveni special va

dispărea de la sine. Dacă ţi-aş da o tehnică prin care să încetezi să îţi mai doreşti să fii special, această tehnică mai mult ţi-ar face rău. Ai încerca astfel din nou să faci ceva, să fii altcineva decât eşti. La început îţi doreai să fii special, acum încerci să nu mai fi. Eşti prins astfel în acelaşi cerc vicios al îmbunătăţirii de sine, al neacceptării de sine aşa cum eşti.

Mesajul meu este altul: acceptă-te aşa cum eşti, căci şi Dumnezeu acceptă acest lucru. Dumnezeu te respectă, dar tu nu ai ajuns încă să îţi respecţi fiinţa. Fii fericit că Dumnezeu te-a ales, te-a creat, ţi-a permis să cunoşti această existenţă, să-i asculţi muzica, să-i vezi stelele, să-i cunoşti oamenii - să iubeşti şi să fii iubit - ce ţi- ai putea dori mai mult? Bucură-te! Eu vă repet mereu: bucuraţi-vă! Iar din această bucurie se va naşte brusc, ca într-o explozie, convingerea că eşti un om special.

Dar reţine: această convingere nu va mai fi precum credinţa egoului că este altfel decât cei din jur. Vei înţelege atunci că toţi oamenii sunt speciali. Nu există cineva obişnuit.

Acesta este criteriul: dacă eşti convins că „sunt

special", mai special decât cutare sau cutare, atunci nu ai înţeles încă. Este doar un joc al egoului tău. Nu eşti special prin comparaţie cu altcineva, ci în sine.

Un profesor a venit să-l cunoască pe un maestru zen. El l-a întrebat:

- De ce nu sunt şi eu la fel ca tine? Aceasta este dorinţa mea. De ce nu sunt la fel de liniştit ca tine? De ce nu sunt la fel de înţelept ca tine?

- Aşteaptă, i-a răspuns maestrul. Stai tăcut. Priveşte. Priveşte-mă pe mine şi priveşte-te pe tine. Când toţi ceilalţi vor pleca, dacă întrebarea va continua să te obsedeze, îţi voi răspunde.

Oamenii au continuat să vină şi să plece întreaga zi. Discipolii puneau întrebări, iar profesorul nostru devenea din ce în ce mai agitat. Timpul trecea... Dar omul îi spusese: „Când toţi ceilalţi vor pleca...".

în sfârşit, s-a lăsat seara, iar în cameră nu a mai rămas nimeni. Profesorul l-a întrebat din nou pe maestru:

- Am aşteptat destul timp. A trecut o zi întreagă. Ce poţi să-mi răspunzi la întrebarea mea?

Se lăsase noaptea, iar pe cer apăruse o lună plină. Maestrul i-a răspuns:

- încă nu ai primit răspunsul la întrebare?

- Bine, dar nu mi-ai dat nici un răspuns! s-a revoltat profesorul.

Maestrul a izbucnit în râs. El i-a spus:

- Am dat atâtea răspunsuri de-a lungul întregii zile. Dacă ai fi privit cu atenţie, aşa cum ţi-am cerut, ai fi înţeles. Dar mai bine haide să mergem în grădină. Este o

noapte frumoasă, iar luna străluceşte pe cer.

După care a adăugat:

- Priveşte acest chiparos.

Era un arbore mare, al cărui vârf aproape că atingea cerul, iar luna strălucea printre crengile sale.

- Acum priveşte acest tufiş mărunt de trandafiri.

- Ce tot spui acolo? l-a întrebat nerăbdător profesorul. Ai uitat de întrebarea mea?

- Tocmai îţi răspund la ea. Acest tufiş de trandafiri şi acest chiparos au trăit ani de zile împreună în grădina mea. Nu am auzit niciodată ca tufişul să-l întrebe pe chiparos: „Eu de ce nu sunt la fel ca tine?“, şi nici invers. Chiparosul este un chiparos, iar tufişul este un tufiş. Şi amândoi sunt fericiţi aşa cum sunt.

Eu sunt eu, tu eşti tu. Orice comparaţie atrage după sine conflicte, ambiţii şi imitare.

Dacă începi prin a întreba: „De ce nu sunt şi eu la fel ca tine?“, vei continua încercând să mă imiţi, iar acest lucru îţi va anihila întreaga viaţă. Nu vei mai fi atunci decât un imitator, o copie la indigo. Atunci când imiţi pe cineva, îţi pierzi respectul faţă de sine.

Este foarte greu să găseşti pe cineva care să se respecte pe sine însuşi. De ce este atât de greu? De ce nu există respect pentru viaţă, pentru propria ta viaţă? Dacă nu îţi respecţi propria viaţă, cum ai putea-o respecta pe

a altora? Dacă nu îţi respecţi propria fiinţă, cum ai putea respecta chiparosul, tufişul de trandafiri, luna şi oamenii? Cum ţi-ai putea respecta maestrul, tatăl, mama, prietenul, soţia, soţul? Cum ţi-ai putea respecta copiii dacă nu te respecţi pe tine însuţi?

Este atât de greu să găseşti pe cineva care să se respecte pe sine însuşi.

încă din copilărie vi s-a spus: „Trebuie să devii la fel ca şi Christos“ sau „la fel ca Buddha“. De ce? De ce să devii la fel ca Buddha? Buddha nu a devenit niciodată la fel ca tine. Buddha a fost Buddha. Christos a fost Christos. Krishna a fost Krishna. De ce să devii la fel ca şi Krishna? Ce rău ai comis, ce păcat cumplit ai făcut ca să fii nevoit să devii la fel ca şi Krishna? Dumnezeu nu a creat niciodată un al doilea Krishna. El nu a creat niciodată un al doilea Buddha, un al doilea Christos - niciodată! Pentru că lui nu-i place să creeze acelaşi lucru de două ori. Dumnezeu este un creator, nu o linie de asamblare - pe care este produsă o maşină Ford, apoi a doua, a treia, şi aşa mai departe, una după alta. Dumnezeu nu este o linie de asamblare. El este un creator original. Nu creează niciodată acelaşi lucru de două ori.

Dacă ar crea o imitaţie, valoarea ei ar scădea considerabil. Gândiţi-vă ce ar însemna dacă Iisus ar păşi din nou printre voi. Nu s-ar mai integra! Ar fi depăşit, o antichitate! Şi-ar găsi locul doar într-un muzeu, nicăieri în altă parte.

Dumnezeu nu se repetă niciodată. Voi aţi fost însă învăţaţi să deveniţi altcineva. „Fii şi tu la fel ca fiul vecinului... Priveşte cât de inteligent este. Priveşte acea fată...

cât de graţios merge. Fii şi tu la fel ca ea!“ Vi s-a spus întotdeauna să fiţi ca altcineva.

Nimeni nu v-a spus până acum: fii tu însuţi şi respectă-ţi fiinţa, căci este un dar de la Dumnezeu.

Nu-i imitaţi niciodată pe cei din jur. Acesta este mesajul meu către voi, nu imitaţi niciodată.

Fiţi voi înşivă - măcar atât îi datoraţi lui Dumnezeu. Fiţi voi înşivă! Fiţi autentici, şi atunci veţi şti că sunteţi speciali. Dumnezeu v-a iubit atât de mult, de aceea sunteţi cei care sunteţi! în caz contrar, nu aţi fi existat. Simpla voastră existenţă revelează marea lui iubire faţă de voi.

Unicitatea voastră nu poate fi însă comparată cu a celor din jur. Nu sunteţi mai speciali decât alţii, decât vecinul, soţia, prietenii. Sunteţi speciali pentru că existaţi, pentru că sunteţi unici. Nimeni altcineva nu mai seamănă cu voi. Dacă veţi privi lucrurile din această perspectivă, eforturile de a deveni speciali vor înceta de la sine.

Eforturile voastre de a deveni speciali seamănă cu încercarea de a-i pune unui şarpe picioare. în acest fel nu veţi face altceva decât să ucideţi şarpele. Să spunem că îi ataşaţi picioarele din compasiune: „Sărmanul şarpe, de ce să nu meargă şi el pe două picioare?“ Dacă şarpele ar fi căzut în mâinile unui miriapod, acesta ar fi gândit: „Sărmanul şarpe! Eu am o sută de picioare şi el nu are nici unul. Măcar câteva dacă ar avea!“ Dacă îi va adăuga însă aceste picioare, şarpele va muri. El se simte perfect aşa cum este, nu are nevoie de picioare.

— OSHO

Voi sunteţi perfecţi aşa cum sunteţi. Asta înseamnă să te respecţi pe tine însuţi.

Respectul de sine nu are nimic de-a face cu egoul. El este legat mai degrabă de respectul faţă de Dumnezeu! Respectându-te pe tine îţi respecţi creatorul. Este ca atunci când respecţi o pictură - respecţi automat şi pictorul care a creat-o.

Respectaţi-vă, acceptaţi-vă, recunoaşteţi-vă pe sine, iar aceste eforturi stupide de a deveni cineva special vor dispărea de la sine.

Din lucrarea *Adevăr vă spun"*, volumul 2, capitolul 4

CAPITOLUL 4

MINTEA

în limbat engleză nu există decât un singur cuvânt pentru procesul de gândire.

în limba engleză nu există decât un singur cuvânt pentru procesul de gândire, şi anume „minte“. în această limbă nu există un alt cuvânt referitor la ceea ce transcende acest proces. întreaga filosofie a lui Gautama Buddha şi a lui Bodhidharma urmăreşte transcenderea acestui proces de gândire. în limba sanscrită, în pali, există şi alte cuvinte care desemnează acest proces: manas, care este rădăcina cuvântului englezesc mind (minte) şi care înseamnă exact „proces de gândire“; apoi chitta, care înseamnă conştiinţa de dincolo de procesul de gândire.

Din lucrarea *„Bodhidharma: marele maestru zen",* capitolul 2

Care este natura acestei cutii vorbitoare care este mintea mea? De când o cunosc, nu mai încetează cu flecăreala. Care sunt originile acestui dialog continuu? Oare sursa ei se găseşte în această tăcere infinită pe care o simt ori de câte ori mă aflu în prezenţa ta?

Mintea nu este altceva decât un bio-computer. Când copilul se naşte, el nu are o minte. în interiorul lui nu se desfăşoară nici un dialog mental. Este nevoie de trei până la patru ani pentru ca mecanismul să înceapă să funcţioneze. Fetele încep să vorbească mai devreme decât băieţii. Cutiile lor vorbitoare sunt mai mari. Bio-computerul lor este de o calitate mai bună.

Mintea trebuie hrănită cu informaţii. Aşa se explică de ce, dacă doriţi să vă amintiţi viaţa pe care aţi dus-o, vă veţi bloca pe la vârsta de 3-4 ani (4 dacă sunteţi bărbat, 3 dacă sunteţi femeie). Nu veţi putea merge mai departe de această vârstă. S-au întâmplat şi atunci destule lucruri în jurul vostru, dar amintirile par să nu se fi înregistrat în memoria voastră. în schimb, vă puteţi aminti destule lucruri începând cu acea vârstă.

Mintea începe să îşi acumuleze datele de la părinţi, de la şcoală, de la alţi copii, vecini, rude, de la societate, de la biserică... Sursele există pretutindeni în jur. Aţi văzut cu toţii cum, atunci când încep să vorbească, copiii mici repetă acelaşi cuvânt de mai multe ori. Ce bucurie! - un nou mecanism a început să funcţioneze în ei.

Când încep să alcătuiască primele propoziţii, ei o fac au atâta bucurie. Când încep să pună primele întrebări, par să nu se mai oprească niciodată. Reţineţi: răspunsurile voastre îi interesează prea puţin! Priviţi un copil mic atunci când pune o întrebare: el nu este interesat de răspunsul vostru, aşa că nu-i

daţi un răspuns interminabil din Encyclopedia Britannica. Copilul nu este interesat de răspuns; pur şi simplu, el se bucură că poate pune întrebări. în el s-a născut o nouă facultate.

în acest fel, el continuă să acumuleze. Apoi începe să citească... dând astfel de şi mai multe cuvinte, în societatea în care trăim, tăcerea nu este răsplătită. Cuvintele aduc însă profit, şi cu cât eşti mai articulat, cu atât mai mult poţi câştiga.

La urma urmei, ce sunt profesorii voştri, politicienii, liderii, preoţii, teologii, filozofii, dacă ar fi să îi reducem la un numitor comun? Sunt oameni foarte articulaţi. Ei ştiu să folosească cuvinte pline de semnificaţie, în discursuri frumos aranjate, astfel încât să îi impresioneze pe oameni.

Puţină lume îşi dă seama că societatea în care trăim este condusă de oameni foarte articulaţi din punct de vedere verbal. Chiar dacă nu cunosc nimic, chiar dacă nu sunt înţelepţi sau inteligenţi, un lucru este cert: ei ştiu să se joace cu cuvintele. Este ca un joc, pe care ei l-au învăţat cum trebuie. Arta de a vorbi aduce după sine respectabilitate, bani, putere. De aceea, toată lumea încearcă să îi imite, iar mintea se umple cu tot mai multe cuvinte, cu tot mai multe gânduri.

Un calculator mai poate fi oprit, dar mintea aproape că nu poate fi oprită. Pur şi simplu, ea nu are un comutator.

Nu există nici o referinţă care să ateste că atunci când a creat lumea şi omul, Dumnezeu ar fi creat şi un comutator care să permită pornirea sau oprirea minţii la voinţă. Neexistând nici un comutator, mintea continuă să funcţioneze până la moarte.

Nu o să vă vină să credeţi, dar specialiştii în computere şi cercetătorii creierului uman au ajuns la o concluzie cât se

poate de bizară: ei afirmă că dacă am lua creierul din craniul unui om şi l-am ţine în viaţă prin mijloace mecanice, dialogul lui mental ar continua la fel ca până atunci. Pentru creier nu contează deloc faptul că nu mai este conectat la aceeaşi persoană; el continuă să viseze în acelaşi fel. Deşi conectat la nişte maşinării, el continuă să viseze, să îşi imagineze, să se teamă, să facă proiecte, să spere, să încerce să devină cutare sau cutare lucru - complet inconştient de faptul că nu mai poate face nimic, căci persoana de care era ataşat nu mai există.

Puteţi ţine acest creier în viaţă mii de ani, conectat la un aparat mecanic, şi el va continua să sporovăiască, rumegând la infinit aceleaşi câteva gânduri, pentru că nu cunoaşte altceva. Dacă ar învăţa lucruri noi, le-ar repeta pe acelea.

în cercurile ştiinţifice predomină ideea că este o mare pierdere faptul că o dată cu moartea lui Albert Einstein a murit şi creierul acestuia. Dacă i-am fi putut salva creierul, implantându-l într-o altă fiinţă umană, acesta ar fi continuat să funcţioneze. Nu contează că Einstein a murit; creierul său poate continua să se gândească la teoria relativităţii, la stele şi la teorii. La fel cum oamenii îşi donează sângele sau ochii înainte de a muri, ei ar trebui - cred oamenii de ştiinţă - să îşi doneze şi creierul. Dacă este vorba de un creier special, extrem de calificat, acesta ar putea fi transplantat.

Un idiot ar putea deveni un al doilea Albert Einstein, şi nici măcar nu şi-ar da seama vreodată, căci în interiorul craniului nu există sensibilitate. Poţi schimba orice, iar

persoana nu-şi va da seama niciodată. Este suficient să anesteziezi persoana, după care poţi schimba orice doreşti în creierul său, inclusiv întregul creier, iar omul se va trezi cu un creier nou, cu un dialog interior diferit, fără să-şi dea seama de ceea ce i s-a întâmplat.

Acest dialog interior ţine de educaţia noastră. Această educaţie este greşită numai dintr-o singură perspectivă: aceea că nu învaţă omul decât o jumătate din proces - cum să îşi folosească mintea. Ea nu îl învaţă şi cum să o oprească atunci când doreşte acest lucru, pentru a se relaxa. Chiar şi când omul doarme, mintea sa continuă să funcţioneze. Ea nu cunoaşte odihna. Până la 70-80 de ani, mintea continuă să funcţioneze neobosită.

Mintea poate fi însă educată să se relaxeze. Acest proces se numeşte meditaţie şi este exact ceea ce încercăm noi să învăţăm.

Este uşor să-i ataşezi minţii un comutator şi să o opreşti atunci când nu ai nevoie de ea. Procesul este util din două puncte de vedere: îţi dăruieşte o stare de pace, de linişte interioară, pe care nu ai cunoscut-o până atunci,

şi îţi permite să te cunoşti pe tine însuţi, lucru imposibil atunci când mintea sporovăieşte, întrucât fiinţa este prea ocupată cu dialogul ei mental.

în al doilea rând, procesul îi permite chiar minţii să se odihnească. Odată odihnită, ea poate realiza diferite lucruri mult mai eficient, cu mult mai multă inteligenţă.

După cum vedeţi, beneficiile sunt foarte mari din ambele perspective - atât din perspectiva minţii cât şi din cea a fiinţei. Tot ce aveţi de făcut este să învăţaţi să vă opriţi mintea atunci când doriţi acest lucru, spunându-i: „Gata, este de ajuns. Du-te la culcare. Sunt treaz, nu-ţi fă probleme".

Folosiţi mintea atunci când aveţi nevoie de ea, când este plină de energie, odihnită. Orice aţi spune în asemenea clipe nu sunt doar vorbe goale, ci cuvinte pline de miez, de autoritate, de adevăr, de semnificaţie. Este foarte uşor să convingi pe cineva atunci când ai o asemenea calitate a minţii. Chiar dacă foloseşti aceleaşi cuvinte, ele devin o forţă atunci când mintea este odihnită şi plină de energie.

Aşa-numita carismă nu este altceva decât o minte care ştie cum să se relaxeze şi cum să acumuleze energie. Cuvintele ei devin o adevărată poezie, o evanghelie. Ea nu mai are nevoie de dovezi sau de logică, căci energia ei este suficientă pentru a-i influenţa pe oameni. Aceştia au sesizat întotdeauna fenomenul, deşi nu au ştiut să-l definească exact, dându-i numele vag de carismă.

Vă vorbesc acum pentru prima oară despre carismă, pe care am cunoscut-o din propria mea experienţă. O minte care lucrează zi şi noapte este predestinată să devină slabă, stupidă, plictisitoare, să nu impresioneze pe nimeni. Ea are

utilitatea ei, de pildă atunci când te duci la piaţă, dar mai mult decât atât nu este folositoare, căci este lipsită de putere. Milioane de oameni care ar fi putut fi carismatici rămân nişte necunoscuţi, căci nu au autoritate, şi nici putere interioară.

Dacă aţi putea sili mintea să se odihnească din când în când - şi acest lucru este întru totul posibil -, aţi căpăta o forţă uluitoare. Fiecare cuvânt al ei ar fi încărcat cu energie, căci s-ar naşte direct din inimă. Oamenii cred că minţile personalităţilor carismatice sunt hipnotice. în realitate, ele nu sunt hipnotice. Sunt mai degrabă proaspete, pline de energie, odihnite. Acestea sunt beneficiile pe care le poate obţine mintea.

în ceea ce priveşte fiinţa, tăcerea interioară deschide fereastra către un nou univers al eternităţii, al nemuririi, al tuturor binecuvântărilor.

De aceea am insistat atât de mult asupra faptului că meditaţia reprezintă adevărata religie, singura religie esenţială. Nimic altceva nu este necesar. Tot restul nu este altceva decât un ritual neesenţial.

Meditaţia este adevărata esenţă. Nici o realizare nu poate fi obţinută în afara ei.

Ea vă permite accesul la ambele lumi. Pe de o parte, la lumea de dincolo - la universul divin, al dumnezeirii - iar pe de altă parte la lumea în care trăim. în acest fel, veţi deveni foarte bogaţi, chiar dacă nu în bani.

Există multe tipuri de bogăţii. Omul bogat în bani se află pe treapta de jos a bogăţiei. Metaforic vorbind, omul cu bani este cel mai sărac om bogat. Din perspectiva celor săraci, el este cel mai bogat dintre sărmani. Din perspectiva artistului creator, a dansatorului, muzicianului, omului de ştiinţă, el nu este decât cel mai sărac dintre bogaţi. Din perspectiva spirituală, el nici măcar nu poate fi numit un om bogat.

Accesul la adevărata bogăţie nu este permis decât de meditaţie, care vă permite să cunoaşteţi ambele lumi: la lumea interioară, dar şi la bogăţia exterioară, prin dezlănţuirea puterilor minţii şi a talentelor pe care le are omul. Experienţa m-a învăţat că orice om se naşte cu un anumit talent. Dacă nu va manifesta plenar acest talent, în el va exista în permanenţă un gol interior. El va simţi tot timpul că ceva nu este în regulă.

Lăsaţi mintea să se odihnească. Ea are nevoie de odihnă! Şi totul este atât de simplu: nu trebuie decât să o contemplaţi, să deveniţi martorii ei. în acest fel, veţi obţine ambele tipuri de bogăţie.

Treptat, mintea va învăţa să tacă. Ea va afla curând că prin această tăcere poate deveni mult mai puternică, că vorbele ei pot căpăta o forţă infinită, pe care nu au avut-o niciodată înainte, mergând drept la inima omului. Cuvintele rostite de o asemenea minte trec cu uşurinţă peste barierele logicii, mergând drept la inimă.

Mintea devine astfel un slujitor perfect, cu o putere imensă, în mâinile tăcerii.

Fiinţa devine astfel stăpânul casei. Ea se va folosi de minte ori de câte ori va fi cazul, oprind-o însă de fiecare dată când prezenţa ei nu va mai fi necesară.

Din lucrarea *„Dincolo de psihologie",* capitolul 25

Mintea vrea întotdeauna mai mult Ea este un cerşetor.

Mintea vrea întotdeauna mai mult. Ea este un cerşetor. Vreau să vă povestesc o parabolă...

Un cerşetor a bătut la porţile palatului regal. Din întâmplare, regele tocmai ieşea pentru plimbarea sa de dimineaţă prin grădină, aşa că i-a deschis chiar el uşa. Cerşetorul i-a spus:

- Pare să fie o zi norocoasă pentru tine.
- Pentru mine sau pentru tine? l-a întrebat regele.
- Asta nu vom şti decât la sfârşitul zilei. Eu sunt un cerşetor şi nu cer decât un singur lucru. Port la mine acest vas gol. Dacă doreşti, poţi să-l umpli, cu orice vei dori.

Cerşetorul arăta cam ciudat. Avea o privire mistică, iar cuvintele lui nu erau acelea ale unui cerşetor, ci mai degrabă ale unui împărat. Părea să răspândească în jur o autoritate imensă. Regele i-a poruncit primului ministru să umple bolul cerşetorului cu monede de aur, ca să nu uite că a bătut la poarta unui rege. Dar cerşetorul s-a mulţumit să izbucnească în râs.

Regele l-a întrebat:

- Ce s-a întâmplat?

- Nu vom şti decât la sfârşitul zilei, a răspuns ambiguu cerşetorul.

Comportamentul lui era ciudat, dar avea un farmec anume. Era într-adevăr un om minunat.

Au început apoi necazurile. Primul ministru a adus o grămadă de monede de aur, dar o dată introduse în bol, acestea au dispărut. Vasul a rămas gol. Oricâte monede ar fi adus primul ministru, acestea continuau să dispară. în curând, vistieria regatului s-a golit, dar vasul cerşetorului tot nu s-a umplut. Vestea s-a răspândit ca prin farmec, şi întregul oraş s-a adunat să vadă minunea.

Regele i s-a adresat primului ministru:

- Orice s-ar întâmpla, adu toate giuvaierurile, tot aurul, toate pietrele preţioase, dar umple o dată bolul cerşetorului.

Oricât s-ar fi străduit însă primul ministru, vasul rămânea gol.

în cele din urmă, regele şi-a pierdut întreaga avere. Era deja seară. Supuşii regelui erau într-o stare de tulburare maximă. Oricât de încăpăţânat ar fi fost regele, seara el nu a mai avut ce să-i dăruiască cerşetorului. El a căzut la picioarele acestuia şi l-a întrebat care este secretul vasului:

- Este un vas magic? Iată, s-a înserat, şi toată ziua mi-ai spus că până seara am să aflu ce trebuie să aflu. Acum a sosit timpul. într-un fel, nu mai este nimic de spus. Am fost învins de către un cerşetor. Dar tu nu eşti un cerşetor obişnuit. Nu mai doresc să aflu decât un singur lucru: care este secretul acestui vas.

- Nu este nici un secret, i-a răspuns cerşetorul. Este un adevăr cunoscut de toată lumea. Priveşte din ce este alcătuit acest vas - din craniul unui om.

- Nu înţeleg, i-a spus regele.

- Nimeni nu înţelege. în interiorul craniului uman se află mintea. Oricât ai turna în ea, totul dispare. Ea cere întotdeauna mai mult decât poate primi, dar rămâne mereu goală. Mintea este ca un cerşetor, ea nu poate fi schimbată. Nu poţi scăpa de ea decât dacă o înţelegi.

Cam aceasta este şi situaţia voastră. Dacă vă veţi asculta în permanenţă mintea, nu veţi cunoaşte niciodată satisfacţia. Dacă nu vă mai ascultaţi mintea, puteţi atinge starea de satisfacţie chiar în momentul prezent. Puteţi alege oricând între suferinţa provocată de minte şi fericirea care apare atunci când mintea tace. Reţineţi: mintea nu poate cunoaşte altceva decât suferinţa, căci dorinţele ei nu se opresc niciodată.

Am un prieten foarte bogat. S-a născut însă în familia unui om sărac. Pe vremea când era încă sărac, eram prieteni buni. A fost apoi adoptat de una dintre cele mai bogate familii din India, care nu avea copii. Peste noapte, el a devenit cel mai bogat om din India. în mod normal, ar fi trebuit să se bucure. Un om obişnuit nu ar fi putut dobândi o asemenea avere nici dacă ar fi muncit câteva sute de vieţi. El a obţinut totul fără nici un efort, dar nu reuşea să se bucure. îşi dorea mai mult.

Banii nu îi erau de ajuns. Dorea să devină şi un mare conducător. Avea banii necesari; de aceea, s-a angajat în alegeri şi a devenit membru al parlamentului. Dar nici acum nu s-a putut opri. Şi-a propus să ajungă ministru. Datorită sforilor trase, a reuşit să fie

numit ministru adjunct, dar această poziţie nu l-a mulţumit. Mi-a spus:

- Vreau să ajung ministru plin.
- Crezi că o dată ajuns, vei fi satisfăcut? l-am întrebat.
- Da, cred.

-Acum crezi, i-am spus eu, dar o dată ajuns ministru, nu vei mai fi satisfăcut.

A ajuns într-adevăr ministru plin. La scurt timp, mi-a spus:

- Ai avut dreptate. Din clipa când am devenit ministru, m-am gândit că după atâtea eforturi, aş merita postul de prim-ministru. Nu mă mai desparte decât o singură treaptă de acest post. Din păcate, sunt extrem de tensionat, mi-am pierdut somnul, nu mă mai pot bucura de nimic. Chiar şi atunci când mănânc mă gândesc la politică. Chiar şi atunci când fac dragoste cu soţia mea mă gândesc la postul de prim-ministru. Situaţia este pe punctul de a scăpa de sub control. Ajută-mă să îmi regăsesc pacea interioară.
- Chiar dacă ai deveni prim-ministru, i-am spus eu, mintea îţi va sugera să candidezi pentru funcţia de preşedinte al ţării. Dacă nu faci decât să îţi asculţi mintea, nu vei cunoaşte niciodată pacea. Dacă doreşti să te bucuri de liniştea interioară, renunţă să îţi mai asculţi mintea, inclusiv la toate realizările pe care le-ai atins ascultând-o. Pe vremea când erai doar un om sărac, erai fericit. Nu aveai nici un fel de posesiuni, dar aveai o aură atât de frumoasă. Nu spun să renunţi şi la bani, dar nu-i lăsa să îţi domine mintea. în acest fel, oriunde te-ai afla, vei fi fericit.

Dacă vă lăsaţi dominaţi de minte, chiar şi în Paradis veţi gândi: „Acesta este Paradisul? - Trebuie să existe ceva mai mult!“

Casele din paradis par atât de demodate şi de vechi, căci există aici dintotdeauna. Oamenii par atât de gravi şi de trişti, căci nimic nu se schimbă niciodată. Nu au nimic de făcut şi şi-au pierdut demnitatea. Au atins paradisul, dar şi-au pierdut umanismul, nu mai ştiu să râdă.

Ştiaţi că râsul este interzis în paradis? Nici o scriptură din lume, nici o religie nu afirmă că râsul este o calitate religioasă, cu excepţia mea. Nimeni nu acceptă faptul că umorul este un aspect al religiozităţii. Ce or face toţi acei sfinţi uscaţi în paradis? Ei nu pot iubi, nu pot juca cărţi, nu se pot uita nici măcar la un meci de fotbal. Nu au voie să se uite la televizor - este ceva atât de trivial. Nu pot bea nici măcar o cafea... Nici nu au o pauză de cafea, căci nu muncesc deloc. Zilele lor sunt la fel de goale ca şi nopţile. Probabil că aşteaptă cu nerăbdare să se întoarcă pe pământ. Cel puţin, aici au fost adoraţi ca sfinţi. Acolo nimeni nu-i adoră, căci nu există decât sfinţi.

Din păcate, nimeni nu se mai poate întoarce din Paradis. Acesta nu are decât intrare, nu şi ieşire. De aceea, înainte de a intra în Paradis gândiţi-vă de două ori,

cad aceasta va fi ultima voastră acţiune. Este ca şi cum aţi intra intr-un mormânt. Oricum, mintea va continua să-şi spună: „Acesta nu este un paradis. Mai caută! Cu siguranţă vei găsi ceva mai presus de acest loc. Totul mi se pare o glumă aici. Probabil este mâna diavolului. Este o glumă proastă să numeşti acest loc paradis“. Nici chiar în paradis mintea nu îşi va găsi pacea. Mintea şi pacea sunt antagoniste.

Unul din cei mai faimoşi rabini din America, Joshua Liebman, a scris o carte care s-a dovedit un best-seller, Pacea minţii. I-am scris o scrisoare în care i-am spus: „Tot ce ai scris despre minte sunt numai prostii. Nici măcar nu ştii că mintea şi pacea sunt doi termeni contradictorii, şi totuşi, ţi-ai numit cartea Pacea minţii. Titlul corect ar fi trebuit să fie: Pacea sau mintea“.

Probabil că a rămas şocat de scrisoarea mea, căci nu mi-a răspuns niciodată. I-am scris atunci din nou: „Această laşitate nu mi se pare potrivită pentru un rabin. Schimbă titlul cărţii sau oferă-mi o explicaţie“. Nu a făcut nici una, nici alta, deşi i-am cerut un lucru atât de simplu. Pacea minţii... aşa ceva nu poate exista.

Nu există decât ori starea de pace, în care mintea dispare, ori mintea, când nu se mai poate vorbi de o stare de pace interioară. Titlul corect al cărţii ar fi trebuit să fie: Pacea sau mintea, dar el nu-l putea schimba, căci aceasta era exact tema cărţii: felul în care poţi atinge pacea mentală. El dădea în ea tot felul de metode prin care puteai atinge această stare. Schimbarea titlului nu putea fi făcută fără schimbarea conţinutului acesteia.

Probabil că rabinul şi-a dat seama că l-am pus într-o situaţie dificilă: dacă ar fi schimbat titlul, cartea nu s-ar mai fi potrivit cu acesta. Ar fi trebuit să o scrie din nou, dar nu avea cum să facă acest lucru, căci nu înţelegea că mintea este sursa tuturor tensiunilor, anxietăţilor şi angoaselor omului. Ea nu poate cunoaşte starea de pace; acest lucru este imposibil.

Aceasta este esenţa experimentelor făcute timp de mii de ani de spiritualitatea orientală. Concluzia misticilor din Orient a fost una singură: nu poate exista decât ori pacea, ori mintea. Starea de pace este ceva cât se poate de normal, de obişnuit, de simplu. Orice om o experimentează, dar mintea nu reuşeşte să stea prea mult pe margine, nebăgată în seamă, şi îi spune: „Trebuie să existe ceva mai mult. Nu te opri aici. Mai caută".

în acest caz, trebuie să-i spuneţi minţii: „Taci!" Este mintea voastră şi aveţi tot dreptul să îi spuneţi să tacă, căci nu sunteţi dispuşi să îi mai ascultaţi prostiile...

Bucuraţi-vă de ceea ce aveţi. Cu cât vă veţi bucura mai tare, cu atât mai mult veţi avea. Acesta este paradoxul: mintea cere din ce în ce mai mult, dar cu cât are mai mult, cu atât mai îngrijorată devine.

Fără minte, ceea ce rămâne este starea de pace, de iubire, de linişte. Cu cât trăieşti mai mult această stare, cu atât mai intensă devine ea. Treptat, fericirea capătă aripi, transformându-se într-o binecuvântare permanentă, absolută.

Din lucrarea *„Socrate este din nou otrăvit după 25 de secole",* capitolul 28

Vorbeşti tot timpul împotriva minţii. Spui că trebuie să o oprim, să renunţăm la ea, căci nu avem nevoie de ea în căutarea adevărului. Atunci, la ce mai foloseşte mintea? Este ea ceva rău în esenţa ei?

Mintea este una dintre cele mai preţioase posesiuni ale noastre, dar este numai un slujitor, nu este stăpânul casei. Din momentul în care mintea devine stăpânul, încep să apară problemele. Ea are tendinţa să înlocuiască imediat inima, fiinţa, să pună cu totul stăpânire pe voi. De aici şi până la a începe să dea ordine nu mai este decât un pas.

Eu nu vă învăţ să distrugeţi mintea. Ea reprezintă fenomenul cel mai evoluat al existenţei. Tot ce vă învăţ este un singur lucru: „Aveţi grijă ca servitorul să nu devină stăpân".

Reţineţi: cea mai importantă este fiinţa; după ea vine inima, şi abia apoi mintea. în aceasta constă personalitatea echilibrată a unei fiinţe umane autentice.

Mintea este logică. Acest lucru este foarte util la piaţă, unde nu aţi putea funcţiona fără minte. Eu nu v-am învăţat niciodată să nu vă folosiţi de minte la piaţă. Dimpotrivă! Nu uitaţi însă că voi sunteţi cei care o folosiţi, şi nu invers. Diferenţa este foarte mare...

Mintea v-a dăruit toate aceste tehnologii, întreaga ştiinţă, dar ea a ajuns să emită pretenţia că este stăpânul întregii existenţe, tocmai pentru că v-a dăruit atât de multe. De aici încep toate nenorocirile - ea a închis orice poartă către inimă.

Inima nu are o utilitate pragmatică. Ea nu trebuie să îndeplinească un scop. Ea este precum un trandafir. Te poţi bucura de el, dar nu are o utilitate pragmatică. Mintea vă poate oferi pâine, dar nu şi bucurie. Ea nu vă poate ajuta să vă bucuraţi de viaţă. Este întotdeauna foarte serioasă - nu suportă nici măcar râsul, iar o viaţă fără râs nu poate fi considerată umană. Este o viaţă subumană, căci în tot universul, numai omul ştie să râdă.

Râsul este un reflex al conştiinţei superioare. Animalele nu pot râde - nici copacii. în categoria celor care nu pot râde intră şi oamenii supuşi minţii - sfinţii, oamenii de ştiinţă, marii conducători. Toţi aceştia sunt foarte serioşi, iar seriozitatea este o boală. Este ca un cancer al sufletului; este distructivă.

Odată căzuţi în mâinile minţii, întreaga noastră putere creatoare este pusă în slujba distrugerii. Milioane de oameni mor de foame, dar mintea continuă să acumuleze noi arme nucleare. Oamenii sunt lipsiţi de educaţie, dar mintea doreşte să ajungă pe Lună.

Mintea este complet lipsită de compasiune. Iubirea, bucuria, râsul, compasiunea... toate acestea au nevoie de o inimă deschisă, eliberată de sub tirania minţii.

Inima este superioară minţii. Ea nu ne foloseşte la piaţă, pentru că piaţa nu reprezintă un templu pentru noi. Nu piaţa dă adevărata semnificaţie a vieţii. Ea reprezintă cea mai lipsită de importanţă dintre toate activităţile omului.

Iisus avea dreptate atunci când spunea: „Omul nu poate trăi numai cu pâine“. Iar mintea nu poate

produce altceva decât pâine. Poţi supravieţui cu ea, dar supravieţuirea nu înseamnă viaţă. Viaţa are nevoie de ceva mai mult: de dans, de muzică, de iubire.

De aceea, scopul meu este să punem lucrurile la locul lor: dacă există un conflict între minte şi inimă, inima trebuie să aibă întâietate. Dacă există un conflict între iubire şi logică, iubirea are dreptate, nu logica. Logica este complet uscată, ea nu are nici un pic de sevă interioară. Ea este foarte bună la calcule, la matematică şi la inventarea tehnologiilor. Nu este însă bună în relaţiile interumane, nici pentru creşterea potenţialului lăuntric.

Mai presus chiar decât inima este fiinţa. Dacă definim mintea prin logică, iar inima prin iubire, fiinţa poate fi definită prin meditaţie. A fi înseamnă a te cunoaşte pe sine. Cine se cunoaşte pe sine, cunoaşte însăşi semnificaţia existenţei.

Cunoaşterea fiinţei înseamnă aprinderea luminii în întunericul universului vostru interior. Fără această iluminare interioară, lumina exterioară nu serveşte la nimic. înlăuntrul vostru nu există decât întuneric, o beznă abisală, inconştientă, şi toate acţiunile voastre se nasc din acest întuneric, din această orbire.

De aceea, atunci când par să mă împotrivesc minţii, nu trebuie să mă înţelegeţi greşit. Eu nu am nimic cu mintea, şi în nici un caz nu doresc să o distrugeţi.

Ceea ce doresc eu este să deveniţi precum o orchestră. Aceleaşi instrumente muzicale pot crea un adevărat iad sonor dacă nu ştiţi să le folosiţi pentru a crea o simfonie, o sinteză, dând fiecăruia locul său cuvenit.

Fiinţa este aspectul suprem... este Dumnezeu înlăuntrul vostru. Nu există nimic mai presus decât ea. Ea vă poate oferi ceea ce nici mintea şi nici inima nu pot: pacea interioară, tăcerea, seninătatea, fericirea, iar în final,

sentimentul nemuririi. Pentru cel care cunoaşte fiinţa moartea devine o ficţiune, iar viaţa capătă aripi, cu care se înalţă deasupra orizontului eternităţii. Cu greu se poate spune despre cel care nu îşi cunoaşte fiinţa că este viu. El este mai degrabă un fel de mecanism util, un robot...

Prin meditaţie, căutaţi fiinţa voastră, căutaţi-vă existenţa, simţul lui „Eu sunt". Prin iubire, căutaţi fericirea şi împărtăşiţi-o cu cei din jur.

Acesta este secretul iubirii: împărtăşirea fericirii, a dansului, a sărbătorii interioare, cu ceilalţi.

Mintea are şi ea rolul ei, dar la piaţă. O dată ajunşi acasă, ea trebuie să îşi înceteze sporovăială. La fel cum vă daţi jos hainele, pantofii, pălăria, spuneţi-i minţii: „Acum taci, aici nu te afli în lumea ta". Asta nu înseamnă să fii împotriva minţii. Dimpotrivă, înseamnă să o ajuţi să se odihnească.

Atunci când sunteţi acasă, cu soţia, cu soţul, cu copiii, cu părinţii, cu prietenii, nu aveţi nevoie de minte. Aveţi nevoie de o inimă deschisă. Dacă iubirea nu curge liberă prin casă, aceasta nu reprezintă un cămin. Dimpotrivă, dacă puteţi găsi câteva momente pentru meditaţie, căminul atinge statutul suprem, acela de templu.

Pentru minte, casa nu este decât o casă. Pentru inimă, ea devine un cămin. Pentru fiinţă devine un

produce altceva decât pâine. Poţi supravieţui cu ea, dar supravieţuirea nu înseamnă viaţă. Viaţa are nevoie de ceva mai mult: de dans, de muzică, de iubire.

De aceea, scopul meu este să punem lucrurile la locul lor: dacă există un conflict între minte şi inimă, inima trebuie să aibă întâietate. Dacă există un conflict între iubire şi logică, iubirea are dreptate, nu logica. Logica este complet uscată, ea nu are nici un pic de sevă interioară. Ea este foarte bună la calcule, la matematică şi la inventarea tehnologiilor. Nu este însă bună în relaţiile interumane, nici pentru creşterea potenţialului lăuntric.

Mai presus chiar decât inima este fiinţa. Dacă definim mintea prin logică, iar inima prin iubire, fiinţa poate fi definită prin meditaţie. A fi înseamnă a te cunoaşte pe sine. Cine se cunoaşte pe sine, cunoaşte însăşi semnificaţia existenţei.

Cunoaşterea fiinţei înseamnă aprinderea luminii în întunericul universului vostru interior. Fără această iluminare interioară, lumina exterioară nu serveşte la nimic. înlăuntrul vostru nu există decât întuneric, o beznă abisală, inconştientă, şi toate acţiunile voastre se nasc din acest întuneric, din această orbire.

De aceea, atunci când par să mă împotrivesc minţii, nu trebuie să mă înţelegeţi greşit. Eu nu am nimic cu mintea, şi în nici un caz nu doresc să o distrugeţi.

Ceea ce doresc eu este să deveniţi precum o orchestră. Aceleaşi instrumente muzicale pot crea un adevărat iad sonor dacă nu ştiţi să le folosiţi pentru a crea o simfonie, o sinteză, dând fiecăruia locul său cuvenit.

Fiinţa este aspectul suprem... este Dumnezeu înlăuntrul vostru. Nu există nimic mai presus decât ea. Ea vă poate oferi ceea ce nici mintea şi nici inima nu pot: pacea interioară, tăcerea, seninătatea, fericirea, iar în final, sentimentul nemuririi. Pentru cel care cunoaşte fiinţa moartea devine o ficţiune, iar viaţa capătă aripi, cu care se înalţă deasupra orizontului eternităţii. Cu greu se poate spune despre cel care nu îşi cunoaşte fiinţa că este viu. El este mai degrabă un fel de mecanism util, un robot...

Prin meditaţie, căutaţi fiinţa voastră, căutaţi-vă existenţa, simţul lui „Eu sunt". Prin iubire, căutaţi fericirea şi împărtăşiţi-o cu cei din jur.

Acesta este secretul iubirii: împărtăşirea fericirii, a dansului, a sărbătorii interioare, cu ceilalţi.

Mintea are şi ea rolul ei, dar la piaţă. O dată ajunşi acasă, ea trebuie să îşi înceteze sporovăiala. La fel cum vă daţi jos hainele, pantofii, pălăria, spuneţi-i minţii: „Acum taci, aici nu te afli în lumea ta". Asta nu înseamnă să fii împotriva minţii. Dimpotrivă, înseamnă să o ajuţi să se odihnească.

Atunci când sunteţi acasă, cu soţia, cu soţul, cu copiii, cu părinţii, cu prietenii, nu aveţi nevoie de minte. Aveţi nevoie de o inimă deschisă. Dacă iubirea nu curge liberă prin casă, aceasta nu reprezintă un cămin. Dimpotrivă, dacă puteţi găsi câteva momente pentru meditaţie, căminul atinge statutul suprem, acela de templu.

Pentru minte, casa nu este decât o casă. Pentru inimă, ea devine un cămin. Pentru fiinţă devine un templu. Casa rămâne aceeaşi; cel care se schimbă este omul, viziunea lui interioară, dimensiunea în care trăieşte, modul de a înţelege şi de a privi lucrurile. O casă care nu conţine toate cele trei dimensiuni este incompletă, este sărăcăcioasă.

La rândul lui, omul ar trebui să trăiască în toate cele trei

dimensiuni, într-o deplină armonie. Mintea trebuie să îi slujească inimii, iar inima fiinţei, care aparţine inteligenţei universale pe care oamenii o numesc Dumnezeu. Personal, prefer să-i spun divinitate. Un lucru este cert: deasupra ei nu mai există nimic.

Din lucrarea *„Lama de ras“,* capitolul 25

îmi aparţine propria mea minte sau mi-a fost implantată ea de alţii?

Mintea se află înlăuntrul omului, dar în realitate ea este o proiecţie interioară a societăţii. Ea nu vă aparţine cu adevărat.

Nici un copil nu se naşte cu o minte. El se naşte în schimb cu un creier. Creierul este un mecanism; mintea este o ideologie. Creierul este hrănit de societate şi fiecare societate creează o minte conformă cu propriile sale condiţionări. Aşa se face că există atâtea minţi în această lume. Mintea hindusă nu are nimic de-a face cu cea creştină, la fel cum mintea comunistă nu are nimic de-a face cu cea hindusă.

Individul trăieşte cu iluzia că mintea sa îi aparţine întru totul. De aceea, el acţionează aşa cum doreşte societatea, o urmează acolo unde doreşte aceasta, crezând

că el este cel care acționează de fapt. Este un mecanism extrem de perfid.

Iată o istorioară pe care obișnuia să o povestească George Gurdjieff:

Un magician care trăia în pădure avea o turmă de oi. Ca să scape de povara servitorilor, dar și de necesitatea de a-și căuta oile prin pădure, el le-a hipnotizat pe toate, spunându-i fiecăreia în parte o poveste diferită. Altfel spus, le-a dat oilor minți diferite.

De pildă, uneia i-a spus: „Tu nu ești o oaie, ești un om, așa că nu trebuie să te temi că într-o bună zi vei fi sacrificată, la fel ca celelalte oi. Ele sunt doar niște animale. De aceea, nu trebuie să te temi să te întorci acasă". Alteia i-a spus: „Tu ești un leu, nu o oaie", iar alteia: „Tu ești un tigru". începând din acel moment, magicianul și-a putut vedea liniștit de treburi, căci oile au început să se comporte în funcție de mintea pe care le-a inoculat-o.

în fiecare zi sacrifica o oaie pentru consumul propriu, fără să-și facă probleme în legătură cu celelalte oi, care priveau liniștite spectacolul, convinse că sunt lei sau tigri, fără să se mai teamă la fel ca altădată.

înainte, când ucidea o oaie, celelalte tremurau de frică, gândindu-se: „Mâine îmi va veni mie rândul. Oare cât timp voi mai trăi?" Tocmai de aceea fugeau în pădure, pentru a scăpa de magician. Acum însă, nici o oaie nu

mai avea scăpare. Toate oile se credeau lei sau tigri... căci le fuseseră implantate tot felul de minţi.

Mintea voastră nu este mintea voastră. Este foarte important să reţineţi acest lucru. Ea reprezintă un implant al societăţii în mijlocul căreia v-aţi născut accidental. Dacă v-aţi fi născut într-o societate creştină, dar aţi fi fost transferat imediat într-un cămin musulman, nu aţi avea aceeaşi minte. Aţi creşte atunci în tradiţia musulmană, dobândind o minte pe care acum nici măcar nu v-o puteţi imagina.

Unul din geniile epocii modeme, Bertrand Russell, a încercat din răsputeri să scape de mintea creştină, nu pentru că era în dezacord cu creştinismul, ci pur şi simplu pentru că îi fusese inoculată de alţii. Russell dorea să îşi recapete viziunea pură asupra lucrurilor. Nu dorea să privească prin ochelarii altuia. Dorea să experimenteze contactul direct cu realitatea. îşi dorea propria sa minte.

Nu îşi dorea să scape de mintea creştină pentru că ar fi fost în dezacord cu creştinismul. Dacă ar fi fost hindus, şi-ar fi propus să facă acelaşi lucru. La fel, dacă s-ar fi născut într-o societate comunistă.

Problema minţii implantate de alţii este legată de faptul că ea le serveşte acestora, nu ţie.

Omul este pregătit de părinţi, de profesori, de preoţi, de întregul sistem educativ, să aibă un anumit tip de minte, după care trăieşte întreaga viaţă cu mintea respectivă. Aceasta nu este o viaţă reală, ci una de împrumut. Aşa se explică de ce există atâta suferinţă în această lume

- pentru că nimeni nu trăieşte autentic, nimeni nu îşi trăieşte propria sa viaţă. Toată lumea urmează ordinele implantate în mintea lor de alţii.

Bertrand Russell a încercat din răsputeri să scape şi a scris chiar o carte: De ce nu sunt creştin. într-o scrisoare adresată unui prieten, el i-a spus însă acestuia: „Deşi am scris acea carte, deşi nu mai cred în creştinism, deşi am renunţat la mintea mea, mă tem că în adâncurile fiinţei mele am rămas acelaşi... într-o zi m-am întrebat: ‚Cine a fost cel mai mare om din istorie?' Din punct de vedere raţional, sunt convins că este Gautama Buddha, dar nu am reuşit să accept că acesta a fost mai mare decât Iisus Christos.

în acea zi am simţit că toate eforturile mele de până atunci au fost inutile. Continui să fiu creştin. Din punct de vedere raţional sunt perfect conştient că Iisus Christos nu se ridică la înălţimea lui Gautama Buddha, dar din punct de vedere emoţional nu reuşesc să-l consider pe Buddha mai presus de Iisus. Christos a rămas în subconştientul meu, influenţându-mi în continuare atitudinile, abordările, comportamentul. Lumea crede că nu mai sunt creştin, dar eu ştiu mai bine... Este atât de greu să scapi de această minte, şlefuită cu atâta rafinament de societate!"

Procesul este de lungă durată. Omul trăieşte cel mult 75 de ani, din care 25 îi petrece în şcoli, colegii, universităţi. El îşi petrece o treime din viaţă pentru a-şi cultiva un anumit tip de minte. Bertrand Russell a dat greş în demersul său deoarece nu ştia cum trebuie să

proeede/.e pentru a scăpa de mine. El s-a luptat cu ea, dar bâjbâind prin întuneric.

Există metode de meditaţie absolut imbatabile care vă pot ajuta să scăpaţi de minte, şi încă cu cea mai mare uşurinţă. Este însă imposibil să renunţi la minte fără a te separa de ea (căci altminteri, cum ai putea renunţa la ea?).

Bertrand Russell a luptat cu o jumătate a minţii sale împotriva celeilalte jumătăţi, amândouă fiind creştine. Este evident că nu a avut nici o şansă de izbândă.

Societatea nu doreşte să fiţi decât o copie la indigo, niciodată un original.

Strategia ei constă în repetarea continuă a anumitor lucruri. Dacă este repetată la infinit, o minciună ajunge să treacă drept adevăr. Toată lumea uită că la origini, ea a fost o simplă minciună.

Adolf Hitler a început prin a minţi poporul german că întreaga dramă este datorată evreilor. Acest lucru este absolut absurd - este ca şi cum cineva ar afirma că întreaga suferinţă a unei ţări este datorată bicicletelor, iar dacă vom distruge toate bicicletele, suferinţa va dispărea.

In realitate, evreii au fost cei care au creat coloana vertebrală a Germaniei, avuţia ei. Ei nu aveau o naţiune a lor; de aceea, naţiunea în care se aflau devenea propria lor naţiune. Ei nu aveau o alternativă - nu puteau trăda, şi, practic, făceau tot ce făcea orice german de rând.

în autobiografia sa, Adolf Hitler scria: „Nu contează ce spui, căci adevărul nu există în sine. El poate fi orice minciună repetată suficient de des pentru ca lumea să uite că este o minciună“. Singura diferenţă între adevăr

şi minciună în viziunea lui Hitler este aceea că minciuna este actuală, în timp ce adevărul este uitat; altminteri, nu există nici o diferenţă. El nu se înşela întru totul.

Spre exemplu, creştinismul, hinduismul, mahomedanismul - toate cele trei mari religii le repetă copiilor lor: „Există un Dumnezeu". Jainismul, budismul, taoismul, alte trei mari religii, îşi învaţă copiii cu totul altceva: „Nu există Dumnezeu". Primul grup reprezintă un anumit tip de minte. întreaga viaţă a credincioşilor acestor religii depinde de ideea de Dumnezeu, rai, iad, rugăciune. Cel de-al doilea grup reprezintă un cu totul alt tip de minte, care nu crede în rugăciune, căci nu există cineva căruia să i te rogi.

La ora actuală, jumătate din lume este comunistă. Comuniştii nu cred nici măcar în sufletul uman, iar copiilor li se spune încontinuu că omul este materie, iar atunci când moare, după el nu mai rămâne nimic. în viziunea lor, conştiinţa nu este altceva decât un produs secundar al materiei. Jumătate din umanitate repetă acest lucru, care tinde să devină un adevăr.

Nu-1 putem acuza pe Adolf Hitler că a fost complet absurd. Adevărul este că dacă repeţi un lucru suficient de des mai multor persoane, ele vor începe să creadă în el. Acest lucru este cunoscut de secole de către liderii mondiali.

Mintea voastră nu vă aparţine.

Mai mult, mintea voastră nu este tânără. Ea este bătrână. Vârsta ei este de cel puţin 3.000 de ani, dacă nu chiar 5.000 de ani. Aşa se explică de ce orice societate se teme de îndoielile care pot apărea în minţile oamenilor.

Aceasta este şi crima mea: eu creez îndoieli în mintea

voastră. Doresc să înţelegeţi că ea nu este cu adevărat mintea voastră, iar căutarea voastră ar trebui să fie orientată către descoperirea minţii voastre autentice. Când rămâi sub influenţa altcuiva, din punct de vedere psihologic eşti practic un sclav. Iar viaţa nu are nimic de-a face cu sclavia. Scopul ei este libertatea.

Există un adevăr, dar cu mintea voastră actuală nu îl veţi putea cunoaşte niciodată, căci această minte este înţesată de minciuni, repetate de secole. Veţi putea descoperi adevărul numai dacă veţi renunţa complet la această minte, privind existenţa cu ochi inocenţi, de copil. Orice aţi experimenta în această stare, acela reprezintă adevărul. Dacă vă veţi păstra în permanenţă luciditatea, neîngăduindu-le celor din jur să interfereze cu această creştere interioară, va veni un moment în care veţi deveni una cu existenţa...

Aceasta este singura experienţă religioasă. Ea nu este o experienţă mozaică, creştină sau hindusă. De altfel, cum ar putea fi o experienţă mozaică, creştină sau hindusă? Dacă mănânci ceva şi ţi se pare delicios, cum este experienţa? Mozaică, creştină, hindusă? Sau poate comunistă? Ce este gustul dulce pe care îl simţi - materialist sau spiritual? Aceste întrebări sunt lipsite de sens. Gustul este pur şi simplu delicios.

Atunci când simţi direct existenţa, fără nici un

mediator, fără filtrul unei minţi primite în dar de la altcineva, trăieşti o experienţă care te transformă, care îţi permite să te trezeşti, să cunoşti iluminarea, starea supremă a conştiinţei.

Nu poate exista o împlinire mai presus de aceasta, este imposibil să te simţi mai mulţumit decât atât, să te relaxezi mai profund. Ai ajuns acasă. Viaţa devine o bucurie, un cântec, un dans, o sărbătoare.

Din lucrarea *„Dincolo de psihologie",* capitolul 39

CAPITOLUL 5

IDENTIFICAREA

Egoul începe să se formeze odată cu identificarea persoanei cu ceva diferit de ea.

Egoul începe să se formeze odată cu identificarea persoanei cu ceva diferit de ea. Aceasta este definiția egoului.

Ființa nu are nevoie de identificare. Ea este deja, deci nu are nevoie de identificare.

De aceea, orice obiect ar avea, identificarea înseamnă automat ceva diferit de ființă, ceva ce nu ești. Omul se poate identifica cu trupul sau cu mintea sa. Odată identificat, el nu se mai recunoaşte pe sine. Astfel apare şi se cristalizează egoul.

Ori de câte ori spuneți „eu“, vă identificați cu ceva - cu un nume, cu o formă, cu un corp, cu un trecut;

cu mintea, cu gândurile, cu amintirile. Identificarea este totală, căci numai atunci puteţi spune „eu“. Dacă nu vă identificaţi cu nimic, rămânând doar cu fiinţa voastră, „eul“ dispare.

„Eu“ înseamnă identitate.

Identitatea stă la baza oricărei forme de sclavie. Odată identificat, vă aflaţi într-o închisoare.

Identitatea voastră va deveni automat închisoarea pe care v-aţi creat-o. Libertatea apare prin ne-identificare, atunci când rămâi exclusiv cu tine însuţi. Egoul este închisoarea, iar lipsa egoului este sinonimă cu libertatea. Egoul nu înseamnă altceva decât să te identifici cu ceva ce nu eşti. Spre exemplu, toată lumea se identifică cu numele său, dar nimeni nu se naşte cu un nume. Treptat, numele capătă o semnificaţie atât de mare încât există oameni dispuşi să moară pentru numele lor.

Ce este numele? Câteva silabe, dar din momentul în care te identifici cu el, devine extrem de semnificativ. Oamenii se nasc însă fără nume. Un alt obiect al identificării este forma trupului. în fiecare zi vă uitaţi în oglindă. Ce vedeţi? - Pe voi înşivă? Nu. Oglinda nu vă poate reflecta pe voi, ci numai forma cu care vă identificaţi. Aceasta se schimbă în fiecare zi, dar mintea umană este atât de stupidă încât nu renunţă la identificarea ei.

Ce formă aveaţi pe vremea când eraţi copil? Ce formă aveaţi pe vremea când vă aflaţi în pântecul matern? Dar înainte, pe când nu eraţi decât sămânţa părinţilor voştri? Dacă vi s-ar arăta fotografia ovulului fecundat care aţi fost o dată, v-aţi recunoaşte pe sine în ea? Aţi

putea spune atunci: „Acesta sunt eu“? Nici vorbă, dar la vremea respectivă v-aţi identificat totuşi cu ea... Apoi v-aţi născut şi aţi scos primul ţipăt. Dacă părinţii l-ar fi înregistrat pe o bandă de casetofon şi vi l-ar pune, v-aţi mai identifica astăzi cu el? Aţi putea spune: „Mă recunosc pe mine în acest ţipăt“? Nu, dar ţipătul v-a aparţinut, iar la vremea respectivă v-aţi identificat cu el.

Dacă omului aflat pe patul de moarte i s-ar arăta un album cu întreaga sa viaţă, el ar vedea o formă aflată în continuă schimbare, deşi având o anumită continuitate. Corpul se schimbă complet la fiecare şapte ani. Nimic nu mai rămâne din corpul anterior, nici măcar o singură celulă. Şi totuşi, noi continuăm să ne identificăm cu el, spunând: „Acesta sunt eu“. Conştiinţa nu are o formă anumită. Orice formă asumată este exterioară ei şi se află într-o continuă schimbare, la fel ca şi hainele.

Această identificare este sinonimă cu egoul. Dacă nu vă mai identificaţi cu nimic, nici cu numele, nici cu forma, nici cu mintea, unde ar mai putea exista egoul? Aşa se explică de ce Buddha a numit sinele: non-eu - anatta, anatma. El spunea: „Egoul nu există, deci nu vă puteţi numi nici măcar atma. Voi vă spuneţi ‚eu'. ‚EuP nu există. Nu există decât pura existenţă“. Această existenţă pură înseamnă libertate.

Din lucrarea „ *Tu eşti Acela* “, capitolul 3

Uneori, când partea întunecată a minţii mele iese la iveală, mă sperii cu adevărat. îmi este foarte greu să accept că ea nu reprezintă decât polul opus părţii

luminoase a fiinţei mele. Mă simt atunci murdar, vinovat şi nevrednic. Aş dori însă să-mi accept toate părţile fiinţei, căci tu vorbeşti adeseori de importanţa acceptării în vederea transcenderii minţii. Vrei să ne vorbeşti despre acceptare?

Principalul lucru pe care trebuie să-l înţelegi este faptul că tu nu eşti una cu mintea - nici cu partea ei întunecată, nici cu partea ei luminoasă. Dacă te identifici cu partea frumoasă, va fi imposibil să nu te mai identifici cu partea întunecată. Ambele feţe aparţin aceleiaşi monede. Poţi păstra moneda sau o poţi arunca, dar nu o poţi diviza.

întreaga anxietate a omului se naşte din faptul că el doreşte să păstreze ceea ce este frumos şi strălucitor, renunţând însă la părţile sale întunecate. El nu-şi dă seama că cele două extreme nu pot exista una fără cealaltă. Luna nu poate străluci fără fundalul negru al cerului nopţii.

Anxietatea se naşte din alegere.

Orice alegere înseamnă durere.

Nu mai operaţi această alegere. Mintea există; ea are o parte luminoasă şi una întunecată. - Şi ce dacă? Ce are a face acest lucru cu tine? De ce ar trebui să-ţi faci probleme?

Din momentul în care nu mai faci nici o alegere, grijile dispar ca prin farmec. în locul lor apare o stare sublimă de acceptare - şi aceasta este adevărata natură a

minţii. De altfel, nici măcar aceasta nu este problema ta, căci tu nu eşti una cu mintea. Dacă ai fi una cu mintea, nu ar mai exista nici o problemă, căci cine ar mai putea face atunci alegeri şi cine s-ar mai gândi la transcenderé? Cine s-ar mai gândi la acceptare?

Tu eşti cu totul altceva.

Tu eşti un simplu martor.

în cazul tău, acest observator neutru s-a identificat - din păcate - cu ceea ce i se pare plăcut în fiinţa sa, uitând că polaritatea opusă, neplăcută, o însoţeşte ca o umbră pe cea luminoasă. Latura plăcută a minţii tale nu te deranjează; dimpotrivă, îţi face plăcere. Singura care te deranjează este polaritatea opusă. Şi astfel apare diviziunea.

Cel care a iniţiat însă această diviziune eşti chiar tu. Din clipa în care ai încetat să mai fii doar un martor, ai devenit identificat. Povestea biblică a căderii din rai este doar o ficţiune. Aceasta este adevărata cădere - renunţarea la starea de martor şi identificarea cu o formă.

îţi propun o tehnică, pe care o poţi încerca din când în când: lasă-ţi mintea să fie ceea ce este. Reţine: tu nu eşti una cu ea. Vei fi surprins să constaţi că dacă nu te mai identifici cu ea, mintea îşi pierde aproape complet puterea. întreaga ei putere se naşte din identificare - aceasta îţi suge tot sângele. Dacă te distanţezi de ea, mintea începe să îşi piardă importanţa de sine, să se micşoreze.

In ziua când vei reuşi să nu te mai identifici deloc cu mintea, revelaţia va fi totală: mintea ta va muri. Pur

şi simplu, nu va mai exista. De unde era atât de activă, zi şi noapte - dintr-o dată nu mai există. Priveşti în jurul tău şi nu mai vezi nimic, decât vidul.

Odată cu mintea va dispărea şi eul. Va mai exista o stare de luciditate, de conştiinţă, dar aceasta nu va fi una cu „eul" pe care îl cunoşteai până atunci. Va fi un fel de „sunt" fără „eu". Mai exact, va fi un fel de „este", căci până şi în „sunt" mai există o umbră a eului. In clipa în care ai cunoscut această stare de fiinţă pură, ai devenit universal.

Odată cu dispariţia minţii dispare şi eul. Dispar o sumedenie de lucruri care erau extrem de importante pentru tine, aducându-ţi tot felul de probleme. Cu cât încercai mai tare să le rezolvi, cu atât mai complicate deveneau ele. Problemele nu mai conteneau să apară şi ţi se părea că nu mai există nici o cale de ieşire.

Doresc să-ţi reamintesc de povestea „A scăpat gâscă", căci are legătură cu mintea şi cu starea de fiinţă.

Maestrul îi cere discipolului să mediteze asupra unui koan: un pui de gâscă este introdus într-o sticlă, unde este hrănit. Gâscă creşte şi devine tot mai mare, până când umple întreaga sticlă. Acum a devenit prea mare. Ea nu mai poate ieşi din sticlă, căci gâtul acesteia este prea îngust. Koan-ul îi cerea discipolului să scoată gâscă din sticlă fără să spargă sticla (şi fără să ucidă gâscă).

într-adevăr, îţi stă mintea în loc.

Ce poţi face? Gâscă este prea mare. Nu o poţi scoate dacă nu spargi sticla, dar acest lucru nu este permis. Nici

nu ai voie să omori gâscă, pentru a o scoate pe bucăți.

Discipolul a meditat zi şi noapte, gândindu-se la toate variantele posibile, dar în realitate nu există nici o variantă. Obosit, epuizat la maxim, el a avut o revelaţie subită... Şi-a dat seama că maestrul său nu era interesat nici de gâscă, nici de sticlă, ci de cu totul altceva. Dacă sticla este mintea şi tu eşti gâscă, atunci devine posibil, prin starea de martor. în realitate, gâscă nu se află în sticlă, dar prin identificare ajunge să creadă acest lucru.

Discipolul a alergat la maestru şi i-a spus că gâscă a scăpat. Maestrul i-a răspuns: „Ai înţeles. Acum ai grijă să nu mai intre înapoi în sticlă, căci ea nu a fost niciodată acolo“.

Dacă te vei lupta să scoţi gâscă din sticlă, nu vei reuşi niciodată. Singura care te poate ajuta este realizarea faptului că „Este vorba de cu totul altceva; în caz contrar, maestrul nu mi-ar fi dat această ghicitoare. Despre ce poate fi vorba?“ Când vine vorba de relaţia dintre un maestru şi un discipol, aceasta nu se poate referi decât la minte şi la conştiinţă.

Conştiinţa este gâscă, iar mintea este sticla. Gâscă nu se află în interiorul sticlei şi nu s-a aflat niciodată. Omul crede însă că ea se află în interiorul sticlei şi îi întreabă pe toţi cei din jur cum să facă pentru a o scoate de acolo. Şi se găsesc destui idioţi pentru a-1 ajuta, cu diferite tehnici. Le spun idioţi pentru că nu au nici o idee despre ceea ce se întâmplă.

Gâscă nu se află în sticlă, nu s-a aflat niciodată, aşa că nu se pune problema să o scoţi.

Mintea este o succesiune de gânduri care trec prin faţa ta, pe ecranul creierului. Tu nu eşti altceva decât un observator. începi însă prin a te identifica cu lucrurile frumoase - acestea sunt un fel de mită. De îndată ce te laşi prins în capcana lor, va trebui automat să suporţi şi gândurile urâte, căci mintea nu poate exista fără dualitate.

Conştiinţa nu poate exista în dualitate, iar mintea nu poate exista în afara dualităţii.

Conştiinţa este non-dual㠄 în timp ce mintea este dual㠄.

De aceea, priveşte. Nu există altă soluţie decât aceasta: distanţează-te şi priveşte.

Creează o distanţă între tine şi mintea ta.

Indiferent dacă gândurile care îţi trec prin minte sunt frumoase, luminoase, minunate, sau dimpotrivă, urâte şi dezagreabile, - rămâi cât mai departe de ele cu putinţă. Priveşte-le ca şi cum te-ai uita la un film. Din păcate, oamenii au ajuns să se identifice chiar şi cu filmele...

Nu am mai văzut de foarte mult timp un film, dar pe vremea când eram tânăr, am văzut oameni care plângeau la filme! Noroc că în sala de cinematograf este întuneric, altminteri s-ar simţi probabil foarte stânjeniţi, îmi amintesc că îl întrebam pe tata: „Ai văzut? Tipul de lângă tine plânge!“

îmi răspundea: „Toată lumea plânge. Scena a fost atât de...“.

„Bine, îi spuneam eu, dar totul se petrece pe ecran. Nimeni nu a fost ucis în realitate. Nu s-a petrecut nici o tragedie. Este doar proiecţia unui film, nişte umbre care se mişcă pe ecran. Dar oamenii râd şi plâng, şi timp de trei ore aproape că uită de ei. Ei devin parte integrantă din film, se identifică cu un erou sau cu altul...".

Tata îmi spunea: „Dacă vei continua să te mai gândeşti la reacţiile oamenilor, nu te vei mai putea bucura de film".

Eu îi răspundeam: „Mă pot bucura de film, dar nu doresc să plâng. Nu îmi găsesc nici o bucurie în plâns, îl pot privi ca pe un film, dar nu doresc să devin parte integrantă din el. Aceşti oameni se identifică prea tare cu filmul".

Voi vă identificaţi cu aproape orice. Vă identificaţi cu o persoană sau alta, iar apoi suferiţi. Vă identificaţi cu un obiect, iar dacă acesta lipseşte, suferiţi şi mai tare.

Cauza suferinţei voastre este identificarea, şi orice identificare înseamnă o identificare cu mintea.

Fă un pas înapoi. Lasă mintea să treacă.

în curând, vei constata că nu există nici o problemă - că gâscă este liberă. Nu trebuie să spargi sticla, şi nu trebuie nici să ucizi gâscă.

Din lucrarea *„Dincolo de psihologie",* capitolul 19

Cum este cel mai bine să ne tratăm temerile? Pe mine mă afectează în diferite feluri... de la o stare vagă de neplăcere sau de la un nod în stomac şi până la atacuri de panică, ca şi cum lumea s-ar sfârşi. De unde vin aceste temeri? Şi unde se duc?

Tocmai am răspuns la această întrebare. Toate temerile sunt produsul secundar al identificării voastre.

Te îndrăgosteşti de o femeie, şi o dată cu iubirea, în inima ta pătrunde şi frica. Dacă te va părăsi? A părăsit deja pe altcineva pentru a fi cu tine. Există un precedent. Poate că următorul vei fi tu. Astfel apare teama, care îţi strânge stomacul. Eşti mult prea ataşat.

Ţi-e greu să înţelegi un lucru simplu: că ai venit singur în această lume. Ieri erai singur, iară această femeie, şi te simţeai foarte bine, iară să simţi nici un nod în stomac. Mâine, chiar dacă femeia va pleca... ce rost are să simţi un nod în stomac? Ştii foarte bine ce înseamnă să fii fără ea, şi te vei descurca perfect (vei reveni practic la starea anterioară, de dinainte de a o cunoaşte).

Voi vă temeţi atât de tare de ziua de mâine... Cineva ar putea muri, aţi putea da faliment, v-aţi putea pierde slujba. Există o mie şi unu de lucruri care se pot schimba. Vă îngropaţi astfel în tot felul de temeri, dar nici una nu este cu adevărat valabilă, căci şi ieri aţi avut aceleaşi temeri, fără ca acest lucru să fie necesar. Chiar dacă lucrurile s-au schimbat, aţi supravieţuit. Omul are o capacitate uriaşă de a se adapta la noile situaţii.

Se spune că numai oamenii şi gândacii de bucătărie au o capacitate atât de fantastică de adaptare. Aşa se explică de ce oriunde veţi găsi oameni veţi găsi şi gândaci, şi invers. Există o anumită similaritate între aceste două specii. Chiar şi exploratorii care au ajuns la Polul Nord sau la Polul Sud au descoperit că au adus cu ei gândaci, altminteri perfect sănătoşi şi capabili de reproducere.

Dacă veţi privi în jur, veţi constata că oamenii trăiesc în cele mai variate condiţii, climate, situaţii geografice, politice, economice, sociale, religioase, dar supravieţuiesc. Lucrurile s-au schimbat de nenumărate ori de-a lungul secolelor, dar omul a supravieţuit, adaptându-se.

Nu aveţi de ce să vă temeţi. Chiar dacă lumea s-ar sfârşi... Şi ce dacă? Viaţa voastră s-ar sfârşi şi ea. Credeţi cumva că veţi rămâne singuri pe o insulă? Nici chiar atunci nu trebuie să fiţi îngrijoraţi. Cel puţin veţi avea cu voi câţiva gândaci...

Şi ce dacă se va sfârşi lumea? Atâta lume îşi pune problema. Dar chiar dacă se sfârşeşte, care este nenorocirea? Dacă se sfârşeşte, se sfârşeşte. Problemele vor dispărea cu totul, căci nu vor mai avea o lume în care să se manifeste. Noi vom dispărea o dată cu lumea şi nu vom mai avea motive de teamă. în realitate, ar fi cea mai mare eliberare posibilă de teamă.

Sfârşitul lumii înseamnă sfârşitul tuturor problemelor, al tuturor angoaselor, al tuturor nodurilor în stomac. Nu înţeleg de ce vă faceţi probleme. Constat însă că toată lumea se teme.

Problema este aceeaşi: teama face parte integrantă

din minte. Mintea este laşă, şi nu poate fi altfel, căci ea nu are substanţă - este complet goală şi se teme de orice. Dar mai presus de orice, se teme de faptul că va veni ziua când voi veţi deveni conştienţi. Acesta va fi cu adevărat sfârşitul lumii!

Aceasta este temerea fundamentală a minţii: nu sfârşitul lumii, ci faptul că aţi putea deveni conştienţi, iar o dată cu starea de conştiinţă ea ar fi nevoită să dispară. Din cauza acestei frici, mintea îi ţine pe oameni departe de meditaţie, facându-i chiar duşmanii celor ca mine, care încearcă să răspândească meditaţia, luciditatea şi starea de martor. Aceşti oameni se opun celor ca mine - nu chiar iară motiv. Teama lor este întemeiată.

Chiar dacă nu-şi dau seama de ceea ce se petrece, mintea lor se teme pe bună dreptate să se apropie de cineva care vorbeşte de conştiinţă, căci ştie că aceasta va fi sfârşitul ei. Luciditatea înseamnă moartea minţii.

Voi nu trebuie să vă temeţi însă. Pentru voi, moartea minţii înseamnă o nouă renaştere, o naştere la adevărata viaţă, cea spirituală. Ar trebui să vă bucuraţi de moartea minţii voastre, căci nimic nu poate conduce la o mai mare libertate. Nimic altceva nu vă va dărui aripi ca să zburaţi până la cer. Nimic altceva nu vă va dărui cerul însuşi.

Mintea este o închisoare.

Luciditatea conştiinţei înseamnă ieşirea din închisoare, sau mai bine zis înţelegerea că nu te-ai aflat niciodată în acea închisoare. Doar credeai că te afli în închisoare. Şi astfel, toate temerile dispar.

A

Şi eu trăiesc în aceeaşi lume ca şi voi, dar nu am cunoscut nici măcar un singur moment de teamă în viaţa mea, căci am simţit dintotdeauna că nimic nu-mi poate fi luat. Chiar dacă aş fi ucis, m-aş uita plin de curiozitate la acest fenomen al morţii, iar cel care va fi ucis va fi trupul meu, nu conştiinţa mea.

Cea mai mare descoperire a vieţii, cea mai preţioasă comoară este conştiinţa. Fără ea veţi rătăci prin întuneric, plini de temeri. Iar acestea vor da naştere altor temeri - procesul nu are sfârşit. Veţi trăi în teamă, veţi muri plini de teamă şi nu veţi savura niciodată gustul libertăţii. Libertatea este potenţialul fiecărui om. Oricând o puteţi cuceri, dar voi nu aţi solicitat-o niciodată.

Responsabilitatea vă aparţine.

Din lucrarea *„Dincolo de psihologie",* capitolul 19

CAPITOLUL 6
PUTEREA

întreaga viaţă am fost fascinat de putere şi de recunoaşterea pe care ţi-o dă ea. Acum mi se pare ceva mărunt şi insignifiant. Cred totuşi că există un tip mai autentic de putere, care nu depinde de cei din jur şi de reacţiile lor - ci mai degrabă de mine însumi. îmi poţi vorbi despre atracţia mea faţă de acest subiect?

întrebarea ta merită să fie examinată cu toată atenţia, căci la prima vedere ţi-aş putea răspunde simultan prin da sau nu. Sunt înclinat însă mai degrabă să-ţi răspund prin nu, şi îţi voi explica de ce.

în acest fel se joacă mintea cu voi. Ea spune: *„întreaga viaţă am fost fascinat de putere şi de recunoaşterea pe care ţi-o dă ea".* Aceasta este o afirmaţie sinceră. Mulţi oameni orientaţi către putere nu sunt nici măcar conştienţi de acest proces. Dorinţa lor

de a dobândi putere rămâne inconştientă. Alţii sunt ceva mai conştienţi, dar nu se pot abţine.

Această dorinţă de putere este boala cea mai cumplită de care a suferit vreodată omul. Toate sistemele voastre educative, toate religiile, toate culturile şi societăţile susţin la unison această boală.

Toţi părinţii doresc ca urmaşii lor să devină cei mai mari oameni din lume. Ascultaţi felul în care vorbesc mamele de copiii lor, ca şi cum i-ar fi dat naştere lui Alexandru cel Mare, lui Ivan cel Groaznic, lui Iosif Stalin sau lui Ronald Reagan...

Cinci miliarde de oameni aleargă disperaţi către putere. Această imensă dorinţă de putere se naşte din uriaşul gol care există în voi.

Omul care nu îşi doreşte puterea se simte împlinit, mulţumit oriunde s-ar afla. Fiinţa lui este un imens imn de recunoştinţă adresat existenţei. El nu mai simte nevoia să primească ceva în plus. Oricare ar fi calităţile voastre, nu voi le-aţi cerut. Ele sunt un dar gratuit al existenţei.

Există două căi pe care poţi evolua în viaţă: calea către putere şi calea către dizolvare.

îmi spui în continuare: „Acum mi se pare ceva mărunt şi insignifiant". Nu numai mărunt şi insignifiant, ci şi urât şi bolnav. însăşi ideea de a avea putere asupra altor oameni înseamnă să le răpeşti demnitatea, să le distrugi individualitatea, să îi forţezi să îţi fie sclavi. Numai o minte urâtă poate dori aşa ceva.

Continui apoi întrebarea ta: „Cred totuşi că există un tip mai autentic de putere, care nu depinde de cei din jur şi de reacţiile lor - ci mai degrabă de mine însumi". Există un

anumit adevăr în ceea ce spui, dar acesta nu vine din experienţa ta.

Există într-adevăr o putere care nu are nimic în comun cu dominarea altor oameni, ci cu puterea florii care îşi deschide petalele... Ai văzut vreodată acea putere, atât de glorioasă? Ai simţit puterea unui cer înstelat? - acestea nu domină pe nimeni. Ai simţit vreodată puterea unei frunze care dansează în vânt? Ai văzut imensa ei frumuseţe, măreţia ei fără seamăn, bucuria ei? Ea nu are nimic de-a face cu cei din jur. Nu contează nici măcar dacă cineva o priveşte.

Aceasta este adevărata independenţă. Ea este legată de sursa existenţei tale, din care viaţa renaşte în fiecare moment. Această putere nu ar trebui numită însă astfel, căci termenul poate crea confuzii.

însuşi conceptul de „putere“ înseamnă „deasupra altcuiva“. Nici chiar oameni cu o mare putere de înţelegere nu şi-au dat seama de acest lucru. în India există o religie, jainismul. Cuvântul jaina înseamnă „cuceritor“. Probabil, înţelesul original era cel la care te referi tu: puterea care apare atunci când floarea îşi deschide petalele şi îşi eliberează parfumul. Am studiat cu atenţie tradiţia jainismului. Când jainiştii afirmă că cineva este un „cuceritor“, ei vor să spună că el s-a cucerit pe sine. Cineva tot a fost cucerit.

Ei i-au schimbat numele lui Mahavira. Numele adevărat al acestuia era Vardhamana. Mahavira înseamnă „marele cuceritor“, marele om victorios. Din punct de vedere psihologic, însăşi ideea că Mahavira s-a cucerit pe sine înseamnă că el poate sta gol în frig şi ploaie, că poate ţine post negru cu lunile, fără să mănânce nimic, etc. în cei 12 ani de

disciplină spirituală, dacă a mâncat în total un singur an; în ceilalţi 11 i-a fost foame. Evident, nu încontinuu. Mânca o zi, apoi postea o lună. Mânca timp de câteva zile, apoi postea două luni. în acest fel, dacă ar fi să adunăm numărul total de zile în care a mâncat, în 12 ani dacă a mâncat timp de un an de zile; în rest a postit, torturându-şi trupul.

Este nevoie de o înţelegere foarte profundă pentru a-ţi da seama că nu există nici o diferenţă între a-i tortura pe alţii şi a te tortura pe tine - poate cu excepţia faptului că celălalt se poate apăra. Dacă te torturezi singur, nu există nimeni care să te apere. Poţi face orice doreşti cu trupul tău. Este o formă de masochism. După părerea mea, nu aceasta este calea corectă de a-ţi găsi sursa existenţei.

De aceea, eu prefer să nu vorbesc despre putere, căci cuvântul a fost contaminat.

Aş prefera să-i spun pace, iubire, compasiune... puteţi alege voi cuvântul. Din păcate, puterea s-a aflat tot timpul în mâinile unor oameni violenţi. Nu contează dacă au fost violenţi cu alţii sau cu ei înşişi. După părerea mea, oamenii violenţi cu alţii sunt mai naturali decât ceilalţi, care sunt violenţi cu sine, şi care sunt absolut bolnavi psihic. Ei au devenit însă sfinţii voştri. Marea lor contribuţie la bunul mers al acestei lumi a fost o disciplină prin care îţi poţi tortura propriul trup.

Există sfinţi care au dormit pe paturi din spini. Mai

există şi astăzi asemenea oameni. îi poţi găsi, de pildă, în Varanasi. Spectacolul este fascinant, dar mie mi se pare degradant şi condamnabil. După părerea mea, aceşti oameni sunt nişte criminali. Ei comit o crimă împotriva unui trup care nici măcar nu se poate apăra într-un tribunal.

De aceea, trebuie să înţelegi foarte bine şi acest aspect, căci altfel fascinaţia ta iniţială faţă de putere nu va dispărea, ci doar va lua o altă formă. Vei începe să faci eforturi pentru a dobândi putere asupra ta. De altfel, chiar acesta mi se pare a fi cazul.

Spui: *„O putere care să nu depindă de cei din jur şi de reacţiile lor - ci mai degrabă de mine însumi“.* Referinţa la ceilalţi oameni şi la reacţiile lor arată că aceasta este maniera în care gândeşti. Mai întâi erai interesat de recunoaşterea celor din jur; îţi doreai să fii un cuceritor al lumii, un om puternic, un laureat al premiului Nobel, sau alte asemenea prostii. Nu toată lumea poate fi însă un Alexandru cel Mare. Nu toţi pot câştiga premiul Nobel. Nu orice om poate fi mai mare decât semenii săi.

în noile condiţii, situaţia impune o schimbare. De vreme ce nu este posibil să fii mai presus decât alţii - sau poate concurenţa este prea mare şi te poate strivi; există oameni mult mai puternici decât tine, cu care este periculos să lupţi - singura alternativă este să te retragi în sine şi să încerci să descoperi o putere care nu are legătură cu alţii, independentă de reacţiile lor. Acest gen de conexiune mă face să cred că te-ai angajat într-un alt

fel de demers. Mai întâi ai încercat să-i domini pe alţii, iar acum încerci să te domini pe tine. Oamenii numesc acest lucru autodisciplină.

Asta îmi aminteşte de o fabulă faimoasă a lui Esop. A venit sezonul strugurilor, iar o vulpe a încercat să ajungă la fructele apetisante, dar acestea s-au dovedit prea sus pentru ea. Vulpea a încercat de mai multe ori să ajungă la struguri, fără nici un succes însă. A privit apoi în jur ca să vadă dacă se uita cineva. Se pare că un iepuraş văzuse întreaga scenă. Fără să-şi piardă demnitatea, vulpea s-a îndepărtat de struguri cu fruntea sus. „Ce s-a întâmplat?“ a întrebat-o iepuraşul. „Nimic, i-a răspuns vulpea senină, strugurii nu erau copţi“.

Dacă dorinţa ta de putere se schimbă, ai grijă ca lucrurile să nu se petreacă precum în fabula lui Esop. încearcă mai întâi să înţelegi de unde a apărut această dorinţă. Ea s-a născut din golul tău interior, din inferioritatea ta.

Singura cale justă de a fi eliberat de această urâtă dorinţă de putere constă în a pătrunde în acest gol interior pentru a vedea exact despre ce este vorba. Toate încercările anterioare de a dobândi puterea nu au fost decât tentative de a scăpa de acest gol. De aceea, orientează-ţi energia nu către tortura de sine, nu către diferite discipline masochiste, ci către înţelegerea acestei stări de vid interior. Ce este ea?

Vei constata atunci că din ea înfloresc trandafirii.
Aici se află sursa vieţii eterne. în acest vid, complexele de inferioritate dispar şi nu mai trebuie să te raportezi la alţi oameni.

Te-ai găsit pe tine.

Oamenii fascinaţi de putere nu fac decât să se îndepărteze de ei înşişi. Cu cât minţile lor rătăcesc mai departe, cu atât mai mare devine vidul interior. Din păcate, cuvinte precum „vid", „nimic", au fost condamnate de oameni, iar tu ai acceptat această idee, în loc să explorezi frumuseţea vidului... Totul este tăcere aici. Este ca o muzică fără sunet. Nici o altă bucurie nu poate fi comparată cu aceasta. Este beatitudine pură.

Din cauza acestei experienţe, Gautama Buddha a numit întâlnirea supremă cu sine nirvana. Nirvana înseamnă „nimic". Când vei ajunge să îţi accepţi vidul interior, toate tensiunile, grijile, conflictele - vor dispărea. Vei găsi atunci sursa vieţii care nu cunoaşte moartea.

Reţine însă: nu îi mai spune „putere". Spune-i iubire, tăcere, beatitudine, căci termenul de „putere" a fost atât de puternic contaminat de trecut încât până şi cuvântul trebuie purificat. Este foarte uşor să faci conotaţii greşite pornind de la el.

Lumea în care trăim este dominată de oameni inferiori în esenţa lor, dar care încearcă să-şi ascundă inferioritatea printr-o mască a puterii - orice tip de putere. Ei au creat diferite căi. Evident, nu toată lumea poate fi preşedintele ţării; de aceea, au împărţit ţara în

mai multe state. în acest fel, tot mai mulţi oameni pot fi guvernatori, miniştri... Au împărţit apoi ministerele în tot felul de agenţii, astfel încât pe lângă funcţia de ministru plin să mai apară câteva, de ministru adjunct. Toată această ierarhie este alcătuită din oameni care suferă de complexe de inferioritate. De la ultimul funcţionar şi până la preşedinte, toţi suferă de aceeaşi boală.

Oamenii obişnuiţi sunt lipsiţi de putere. Ei nu pot face

altceva decât să se uite la cei puternici, fascinaţi de aceştia: „Dacă m-aş putea bucura şi eu de aceeaşi recunoaştere, de aceleaşi onoruri, aş fi cineva. Mi-aş lăsa şi eu amprentele paşilor în nisipul timpului“. Ei devin obsedaţi de putere. Există însă şi alţii... Buddha s-a născut în mijlocul puterii, dar a renunţat la ea, înţelegând lipsa ei de substanţă. Chiar dacă ai avea miliarde de dolari, aceştia nu te vor schimba cu nimic în interiorul tău.

Singura care îţi poate aduce pacea este transformarea interioară. Din această pace se vor naşte apoi iubirea, dansul, cântecul, creativitatea. De aceea, evită cuvântul „putere“.

Acum nu te poţi gândi decât la ea. Gândirea nu te ajută însă. Ea devine folositoare numai dacă doreşti să intri în această competiţie a puterii, a banilor, a prestigiului, a respectabilităţii. în ceea ce priveşte însă pacea interioară, mintea este absolut inutilă. De aici şi efortul nostru de a / scăpa de minte prin meditaţie, de a ieşi în afara minţii, în lumea tăcerii.

Odată ce vei gusta din pacea interioară, întreaga lăcomie, dorinţa de bani, de putere, se vor evapora pur

şi simplu. Nimic nu se poate compara cu această stare. L-ai găsit pe Dumnezeu în tine - ce altceva ţi-ai mai putea dori?

Din lucrarea *„Om Mani Padme Hum",* capitolul 24

Societatea îi învaţă pe toţi oamenii că dorinţa de putere este o mare valoare.

Societatea îi învaţă pe toţi oamenii că dorinţa de putere este o mare valoare. Fiecărui copil i se spune că trebuie să-şi dorească puterea. Această dorinţă de putere se opune însă spontaneităţii; omul nu se mai poate simţi relaxat. Aţi văzut vreodată o floare încrâncenată, ştiind că trebuie să înflorească cu orice preţ? Aţi văzut vreun copac urmărind cu ardoare să crească? Plantele par să nu acţioneze deloc.

Lao Tse spunea: „Priviţi copacii, râurile, stelele, şi veţi înţelege ce înseamnă să acţionezi iară a acţiona".

Evident, râul curge către ocean, dar nu poţi numi acest lucru acţiune, căci nu există o voinţă care să îl forţeze să avanseze către ocean. Este o curgere lină, fără grabă, fără dorinţa de a ajunge la destinaţie, fără competiţia cu alte râuri care ar putea ajunge înaintea lui. Este o simplă curgere, un dans continuu printre munţi, prin văi şi câmpii. Fiecare moment este atât de preţios în sine; cui îi mai pasă de ziua de mâine?

r

Dorinţa de a obţine putere a fost folosită pentru a crea în voi o personalitate falsă.

OSHO

Ea este doar un alt nume pentru acea entitate oribilă numită ego.

Unul din cei mai mari psihologi ai acestei epoci, Alfred Adler, şi-a bazat întreaga analiză psihologică pe acest simplu fapt - că toate problemele omului apar din această dorinţă de putere. El doreşte să devină cineva special, mai presus decât alţii, mai sfânt decât ei. Nu contează dacă se află la piaţă sau într-o mănăstire; important este să ajungă în vârf.

Cu cât luptaţi şi cu cât reuşiţi mai mult, cu atât mai tare vă îndepărtaţi de fiinţa voastră şi cu atât mai tensionaţi şi mai plini de griji veţi deveni. Viaţa devine o agonie continuă, o teamă de eşec. Chiar dacă ai reuşit, există teama perpetuă că altcineva te va da jos de pe soclu... Cine trăieşte numai pentru a realiza ceva nu va cunoaşte niciodată pacea.

Pe de o parte, voi aţi creat această ficţiune, această acţiune încrâncenată. Meditaţia este exact opusul ei. Ea nu are nevoie decât de relaxare, de renunţarea la mintea care realizează, care se gândeşte numai la viitor, de trăirea momentului prezent, a bucuriei pe care ţi-o dă acesta, lăsând momentele viitoare să-şi poarte singure de grijă.

Dacă te poţi bucura de momentul prezent, te vei putea bucura şi de următorul, căci vei deveni un expert în bucurie, în dans, în cântec. Mai mult, vei căpăta o încredere din ce în ce mai mare în tine - ştiind că nu trebuie să lupţi pentru a deveni cineva anume. Oricine

ai fi, eşti perfect capabil să te bucuri de fericire, fără a fi bogat, faimos, fără a avea putere.

Poţi foarte bine să fii un nimeni şi să dispui de toate comorile lumii - căci acestea nu se află în afara ta. Voi sunteţi inconştienţi de bogăţiile voastre interioare.

Din lucrarea *„Lama de ras*“, capitolul 29

Te rog, vorbeşte-ne despre folosirea greşită a puterii!

Există o afirmaţie celebră a unui filosof englez: „Puterea corupe. Puterea absolută corupe la modul absolut“.

Personal, nu sunt de acord cu el. Analiza mea porneşte de la cu totul alte premise. Toată lumea este violentă, lacomă, invidioasă, mânioasă, pasională - dar nimeni nu are putere; de aceea, tot ce pot face asemenea oameni este să treacă drept sfinţi. Ca să fii violent, ai nevoie de putere. Ca să-ţi împlineşti lăcomia, ai nevoie de putere. Pentru a-ţi satisface pasiunile, ai nevoie de putere.

De aceea, când puterea cade în mâinile cuiva, toate aceste voci tăcute încep să ţipe, creând un mare vacarm interior. Puterea devine un fel de hrană interioară, o oportunitate. Nu este corect să afirmi că puterea corupe; mai degrabă tu te laşi corupt. Puterea nu face decât să permită corupţiei tale interioare să iasă la lumină. Ai vrut întotdeauna să omori pe cineva, dar nu ai avut puterea să o faci. Dacă dobândeşti puterea, primul lucru pe care îl faci este să ucizi.

Nu puterea corupe. Corupţia există deja în voi.

Puterea vă dă doar ocazia să faceţi ceea ce aţi dorit dintotdeauna să faceţi.

în mâinile unui om ca Gautama Buddha, puterea nu va corupe niciodată. Dimpotrivă, ea va ajuta umanitatea să îşi ridice nivelul de conştiinţă. în mâinile unui Gingis Han, puterea distruge popoare, violează femei, arde oameni de vii. Satelor li se dă foc, iar oamenilor nu li se permite să iasă afară din casele incendiate. Nu este însă vina puterii. Probabil că acel om, Gingis Han, avea deja în el toate aceste dorinţe.

Este aproape la fel ca atunci când vine ploaia. Pământul devine fertil, iar plantele încep să crească rapid. Dar plantele au flori diferite. Puterea nu face altceva decât să stropească seminţele care există deja în voi, potenţialul vostru ascuns. Oamenii trăiesc atât de inconştient, încât atunci când obţin pe neaşteptate puterea, ei simt nevoia să-şi împlinească toate dorinţele ascunse (instinctuale). Nu le mai pasă dacă ucid oameni, etc.

îmi ceri să-ţi vorbesc despre folosirea greşită a puterii. Puterea este folosită în mod greşit din cauza dorinţelor voastre lăuntrice, care sunt urâte, o moştenire rămasă de la animale.

într-o lume mai bună, omul care ar obţine puterea ar face cu totul altceva... Noi ne pierdem o treime din viaţă educându-ne copiii. în acea treime din viaţă ar trebui să folosim o parte din acest timp pentru a le purifica subconştientul, astfel încât, atunci când îşi încheie studiile şi primesc o slujbă de putere - unii ajung poliţişti, alţii guvernatori, unii chiar prim-miniştri - să nu-şi poată

folosi în mod greşit puterea din cauza unui subconştient otrăvit. Dacă omul este pur, cum ar putea folosi el în mod greşit puterea?

în sine, puterea este neutră. în mâinile unui om bun, ea devine o binecuvântare. în mâinile unui om inconştient, ea devine un blestem. De mii de ani puterea este condamnată, fără să ne gândim că ea nu are nici o vină. Cei care ar trebui purificaţi de instinctele lor urâte sunt oamenii, căci aproape orice om ajunge să deţină o formă sau alta de putere.

Nu înseamnă neapărat că trebuie să fie o putere foarte mare. Poţi să fii un simplu vânzător de bilete CFR; chiar şi această funcţie îţi dă o anumită putere. Stai la ghişeu, iar cel de dincolo de el nici măcar nu se uită la tine. Continuă să îşi completeze dosarul, iar tu îţi dai seama că nu este deloc interesat de ceea ce face - nu doreşte decât să te pună la punct. Chiar şi curierul care îţi cară bagajele se poartă de parcă el ar fi preşedintele ţării. De aceea, nu se pune problema funcţiei pe care o deţii. Orice funcţie înseamnă un anumit tip de putere.

Se spune că Aurangzeb, unul din împăraţii mahomedani ai Indiei, era atât de nerăbdător încât nu a mai avut răbdare ca tatăl său să moară în mod natural pentru a-i putea urma la tron. El l-a întemniţat şi a devenit împărat. Tatăl său nu ştia ce să facă în închisoare, căci fusese obişnuit toată viaţa să muncească. De aceea, el i-a

scris fiului său, cerându-i: „Cel puţin trimite-mi 30 de băieţi ca să-i învăţ Coranul“.

Comentariul pe care l-a făcut Aurangzeb către curtenii săi este cât se poate de semnificativ: „Bătrânul nu doreşte să-şi piardă puterea. Acum nu mai este împărat. Dacă ar deveni profesor peste 30 de copii neexperimentaţi, ar obţine din nou o formă de putere“.

Psihologii afirmă că oamenii care se tem de competiţia pentru putere aleg o cale mai simplă: devin profesori. Copiii sunt mici, îi poţi pedepsi cu uşurinţă, îi poţi chiar bate, deşi acest lucru este ilegal - dar se întâmplă pretutindeni în lume.

Citeam chiar ieri un raport că asemenea cazuri sunt cunoscute, dar guvernul preferă să le ascundă. Singurele cazuri care ajung la opinia publică sunt cele grave, în care copiii rămân surzi în urma loviturilor primite.

Am citit despre un băiat pe care tatăl său l-a pus în lanţuri. El a rămas astfel aproape zece ani, legat de unul din picioarele patului. Devenise aproape la fel ca un animal. Nu se putea ridica în două picioare; nu se putea deplasa decât în patru labe. Şi întrucât fusese forţat să trăiască în întuneric, şi-a pierdut definitiv vederea.

Chiar şi părinţii se folosesc de putere. Profesorii se folosesc de ea, la fel şi soţii (între ei). Nu contează în ce situaţie te afli.

Dacă oamenii vor ajunge să înţeleagă vreodată care sunt rădăcinile psihologice profunde, acţionând pentru transformarea de sine, astfel încât să nu mai rămână

seminţe ascunse în subconştientul lor, oricât de mult ar ploua cu putere, florile corupţiei nu vor mai creşte nicăieri. în caz contrar, puterea va fi întotdeauna folosită greşit. Este imposibil să iei puterea din mâinile oamenilor. Cineva trebuie să fie părinte, profesor, ftincţionar etc.

Singura modalitate de a scăpa de această problemă constă în purificarea subconştientului oamenilor cu ajutorul meditaţiei, în umplerea fiinţei lor interioare cu lumină.

Numai meditaţia vă poate dărui o inimă curată, incoruptibilă. Puterea în mâinile unor asemenea oameni nu va mai putea fi folosită greşit; ea va deveni atunci o binecuvântare, o putere creatoare. Oamenii o vor folosi atunci pentru a face viaţa tuturor mai plăcută, mai confortabilă, pentru a face existenţa un pic mai frumoasă. Acea zi minunată nu a venit încă, şi orice efort pentru ca ea să poată veni vreodată vi-i va ridica în cap pe toţi cei dependenţi de putere.

Personal, am fost foarte des întrebat: „Ce are întreaga lume împotriva ta?“

Cei care mi se opun sunt oameni dependenţi de putere, iar eu încerc să le aduc oamenilor seninătatea, iubirea, pacea, liniştea şi fericirea.

Din lucrarea *„Lama de ras*", capitolul 6

De ce acţionează femeile astfel încât să fie atrăgătoare, deşi resping avansurile amoroase ale bărbaţilor?

Este o strategie politică. Femeilor le place să fie atrăgătoare, căci acest lucru le dă un sentiment de putere. Cu cât sunt mai

atrăgătoare, cu atât mai puternice se simt asupra bărbaţilor. Şi cine nu doreşte să se simtă puternic? întreaga viaţă, oamenii se luptă pentru putere.

De ce faceţi atâtea eforturi să obţineţi bani? Pentru a avea mai multă putere. De ce vă doriţi să ajungeţi prim- ministru sau preşedinte? Pentru putere. De ce aspiraţi către respectabilitate şi prestigiu? Pentru putere. De ce doriţi să deveniţi sfinţi? Pentru putere.

Oamenii caută puterea în cele mai variate moduri. Până recent nu aţi lăsat femeile să fie puternice, folosin- du-le doar pentru trupul lor. Aşa se explică interesul lor deosebit pentru forma exterioară.

Nu aţi remarcat că femeia modernă nu mai este la fel de interesată de felul în care arată? De ce credeţi că se întâmplă acest lucru? Pentru că ea are un acces mai mare la alte forme de putere. Femeia modernă nu mai este la fel de neputincioasă ca înainte. Ea se luptă de la egal la egal cu bărbaţii pentru titluri universitare, pentru slujbe, în politică. De aceea, nu mai trebuie să fie preocupată de felul în care arată.

Bărbaţii nu au fost niciodată foarte preocupaţi de înfăţişarea lor exterioară. De ce? Ei au lăsat această

sursă de putere exclusiv femeilor, întrucât era singura la care acestea aveau acces. Bărbaţii aveau atâtea alte posibilităţi, încât efortul de a deveni atrăgător ar fi părut ceva efeminat, lipsit de virilitate.

Lucrurile nu s-au petrecut întotdeauna în acest fel. A existat în trecut o epocă în care femeile erau la fel de libere ca şi bărbaţii. Bărbaţii erau la fel de interesaţi ca şi ele să se simtă atrăgători. Priviţi ilustraţiile în care este prezentat Krishna. Cât de bogate sunt hainele sale, podoabele pe care le poartă, coroana din pene de păun, cerceii... El însuşi arată atât de frumos!

în acele zile, bărbaţii şi femeile erau în egală măsură liberi să facă ce doreau. Din păcate, a urmat o perioadă îndelungată în care femeile au fost reprimate, din cauza preoţilor şi a aşa-zişilor sfinţi. Sfinţii voştri s-au temut întotdeauna de femei, pentru că acestea par a fi atât de puternice. O femeie poate distruge aura de sfinţenie greu cucerită de bărbat în numai câteva minute.

Se spune că o mamă încearcă timp de 25 de ani să facă din fiul ei un înţelept, iar apoi apare o femeie, care în numai două minute îl transformă într-un netot. Aşa se explică de ce îşi suportă atât de greu mamele nurorile. Ele au avut nevoie de 25 de ani pentru a-şi educa fiii, pentru ca aceştia să capete o inteligenţă matură, şi în numai două minute - munca lor s-a risipit ca un fum! Cum ar putea să le ierte? Niciodată!

Femeile au fost condamnate din cauza sfinţilor voştri, care s-au temut de ele. Din cauza represiunii la care au fost supuse, ele nu au mai avut acces la alte forme de

putere, aşa că au făcut ce au ştiut mai bine cu unica sursă care le-a mai rămas: trupul lor.

Mă întrebi: *„De ce acţionează femeile astfel încât să devină atrăgătoare? "* Pentru că aceasta este unica lor sursă de putere. Şi cine nu doreşte să se simtă puternic? Până când vor înţelege că puterea reprezintă cauza suferinţei lor, că este distructivă şi violentă, oamenii îşi vor dori întotdeauna să devină puternici.

Continui apoi: „ *...deşi resping avansurile amoroase ale bărbaţilor?"*

Din acelaşi motiv. Femeia nu poate rămâne puternică decât dacă se afişează în faţa ta la fel ca un papagal, aparent disponibilă, dar în realitate inaccesibilă, atât de aproape, şi totuşi atât de departe. Numai în acest fel îşi poate păstra ea puterea. Dacă îţi cade imediat în poală, puterea ei dispare pe loc. Dacă ai reuşit să o exploatezi din punct de vedere sexual, dacă te-ai folosit de trupul ei, femeia este terminată, nu mai are nici o putere asupra ta. De aceea, te atrage, dar te ţine la distanţă. Te provoacă, te seduce, dar când te apropii de ea, întotdeauna spune nu!

Totul ţine de logică. Dacă ţi-ar spune da, ai reduce-o imediat la un simplu mecanism - te-ai folosi de ea. Şi nimeni nu doreşte să se simtă folosit. Este cealaltă faţetă a aceleiaşi politici a puterii. Puterea înseamnă capacitatea de a te folosi de celălalt. Când altcineva se foloseşte de tine, puterea ta a dispărut şi eşti redus la neputinţă.

De aceea, nici o femeie nu doreşte să fie folosită.

Şi asta este ce aţi făcut voi de mii de ani. Iubirea a devenit pentru voi ceva urât. Ea ar trebui să fie valoarea supremă, dar nu este, căci bărbatul s-a folosit de femeie, iar femeia a ajuns să o

deteste, să o respingă în mod natural. Nimeni nu doreşte să fie o simplă marfă.

De aceea există atâţia bărbaţi care dau din coadă în faţa soţiilor lor, care pretind că sunt detaşate şi că nu le interesează acest aspect trivial - numai prostii! Soţiile pretind că nu sunt interesate de sex, că acesta este ceva murdar. în realitate, ele sunt la fel de interesate ca şi bărbaţii, dar nu îşi pot manifesta interesul, căci dacă cedează, bărbaţii le reduc imediat la un statut inacceptabil, iar ele îşi pierd complet puterea.

De aceea, ele şi-au dezvoltat o armă nouă, mult mai subtilă. Fac toate eforturile pentru a părea atrăgătoare, după care le neagă bărbaţilor dreptul de a le atinge. Este un joc al puterii. Mai întâi te atrag, ca şi cum te-ar trage de sfori, după care te resping, lăsându-te lipsit de putere. Iar tu continui să dai din coadă, ca un căţeluş, iar femeia triumfă.

Situaţia este absurdă. Este ceva urât, căci reduce iubirea la un joc de putere. Avem nevoie de o nouă umanitate, de o lume diferită, în care iubirea să nu mai fie doar o chestiune de putere. Lăsaţi măcar iubirea în afara jocurilor puterii. Vă este suficientă politica, banii... Lăsaţi iubirea în afara acestor jocuri murdare.

Iubirea este ceva nepreţuit. Nu o transformaţi într-o marfă. Din păcate, exact acest lucru l-aţi făcut.

Recrutul angajat în Legiunea Străină a ajuns la postul său din deşert. El şi-a întrebat caporalul ce fac soldaţii pentru a se recrea.

Caporalul a zâmbit cu înţelepciune şi i-a răspuns: „Vei vedea".

Tânărul a rămas uimit în faţa acestui răspuns evaziv. „Bine, dar sunt mai mult de o sută de bărbaţi în această bază şi nici o femeie".

„Vei vedea", i-a răspuns la fel de zâmbitor caporalul.

Spre seară, în incinta bazei au fost aduse 300 de cămile. Ca la un semnal, bărbaţii parcă au luat-o razna. Ei au dat iama printre cămile şi au început să facă sex cu ele.

Recrutul nostru l-a văzut pe caporal trecând grăbit pe lângă el şi l-a tras de mânecă: „Acum ştiu ce doreai să spui, dar tot nu înţeleg. Sunt 300 de cămile şi numai 100 de bărbaţi. Atunci, de ce atâta grabă?"

„Ce? i-a răspuns caporalul. Vrei să rămânem cu cele urâte?"

Nimeni nu vrea să rămână cu o urâtă, chiar dacă este vorba de o cămilă! Cu atât mai mult când vine vorba de o femeie. De aceea, femeile încearcă prin toate mijloacele să fie frumoase, sau cel puţin să arate frumoase. Cum te laşi însă atras de farmecele lor, ele se îndepărtează de tine, căci totul este un simplu joc. Dacă încerci să te îndepărtezi, ea se apropie din nou de tine, nu mai poţi scăpa de ea. Dacă te duci tu după ea, încearcă să scape de tine. în aceasta constă tot jocul! Aceasta nu este iubire. Este ceva inuman, dar se întâmplă de veacuri.

Feriţi-vă de asemenea jocuri! Orice fiinţă umană este înzestrată cu demnitate şi nimeni nu doreşte să fie o simplă marfă, un obiect. Respectaţi-i pe bărbaţi, respectaţi şi femeile, căci toţi sunt divini.

Uitaţi de ideea că bărbatul este cel care face dragoste cu femeia - acest lucru este o prostie. Este ca şi cum bărbatul ar supune, iar femeia s-ar lăsa supusă. Chiar şi în limbajul obişnuit, bărbatul este considerat partea activă, iar femeia partea receptivă sau pasivă. Acest lucru nu este adevărat.

Ambii parteneri participă la jocul amoros, dar nu neapărat în acelaşi fel. Receptivitatea este maniera femeii de a participa la joc, dar ea participă la fel de mult ca şi bărbatul.

Şi să nu credeţi că numai voi le faceţi ceva femeilor; au şi ele rolul lor activ. Fiecare parte joacă un rol extrem de important în actul amoros. Fiecare se oferă parte-nerului. Actul amoros este o împărtăşire reciprocă a energiilor. Ambele părţi au ceva de oferit în templul iubirii. în interiorul acestui templu, zeul iubirii este cel care îi posedă pe parteneri, şi fiecare din aceştia îi aduce ofranda sa zeului. Este un moment cu adevărat sacru. Dormitorul poate deveni un loc sacru. Dacă oamenii ar privi astfel lucrurile, comportamentul lor s-ar schimba radical.

Este bine să fii frumos. Este însă urât să pari frumos, când nu eşti. Este bine să fi atrăgător, dar este urât să devii atrăgător pentru un interes de putere. Acest comportament este viclenie curată. De altfel, oamenii sunt frumoşi în

mod natural! Nu aveţi nevoie de farduri. Orice machiaj este ceva urât. El urâţeşte, nu înfrumuseţează. Adevărata frumuseţe constă în simplitate, în inocenţă, în naturaleţe, în spontaneitate. Iar cine este frumos nu ar trebui să se folosească de frumuseţea sa pentru a face politică, căci în acest fel nu face decât să îşi profaneze frumuseţea.

Frumuseţea este un dar de la Dumnezeu. împărtăşiţi-o, dar nu o folosiţi pentru a-i domina pe alţii, pentru a-i poseda. în acest fel, iubirea voastră va deveni un act de rugăciune, iar frumuseţea o ofrandă adusă lui Dumnezeu.

Din lucrarea „Philosophia Perennis“, volumul 2, capitolul 4

CAPITOLUL 7
POLITICA

Noi am fost programaţi să fim ambiţioşi

Noi am fost programaţi să fim ambiţioşi. De altfel, aceasta este esenţa oricărei politici. Din păcate, această programare a transcens chiar şi graniţele politicii, poluând însăşi viaţa de zi cu zi. Chiar şi copiii mici au învăţat să le zâmbească fals părinţilor, numai pentru a obţine ceva de la ei. Ei ştiu că dacă o fac frumos, vor primi o anumită răsplată. Aceasta este prima regulă a politicianului. Copilul este încă în leagăn, dar a învăţat deja esenţa politicii.

Din lucrarea *„Calea misticului“,* capitolul 42

Politica înseamnă mult mai mult...

Politica înseamnă mult mai mult decât atât. Ori de câte ori cineva încearcă să cucerească mai multă putere, el face politică. Nu contează dacă este o politică de stat,

guvernamentală sau oficială, ori pur şi simplu familială sau de altă natură...

în viziunea mea, cuvântul „politică" este mult mai cuprinzător decât definiţia sa oficială.

Din lucrarea *„De la suferinţă la iluminare"*, capitolul 7

De-a *lungul întregii sale istorii, bărbatul a aplicat o strategie politică femeii.*

De-a lungul întregii sale istorii, bărbatul a aplicat o strategie politică femeii, încercând s-o convingă că îi este inferioară. Din păcate, din anumite considerente naturale, femeia nu s-a putut apăra, fiind nevoită să accepte această idee urâtă, care este de altfel absolut absurdă. în realitate, femeia nu îi este nici inferioară, nici superioară bărbatului. Cele două sexe sunt absolut diferite - nu pot fi comparate între ele. Orice comparaţie între bărbaţi şi femei este stupidă, şi nu poate conduce decât la confuzie.

De ce a fost proclamată femeia inferioară bărbatului de-a lungul istoriei? Pentru că aceasta era singura manieră de a face din ea o sclavă, de a o înlănţui.

Era mult mai simplu aşa. Dacă ar fi fost egală cu bărbatul, lucrurile s-ar fi complicau. De aceea, femeia trebuia condiţionată să creadă că este inferioară. Motivele sunt cunoscute: musculatura ei este mai slabă, înălţimea ei mai redusă; femeile nu au creat nici o filosofie, nu

> \ M

V

au dat naştere nici unei religii; nu au existat artişti semni-ficativi în rândul femeilor. Rezultă că inteligenţa femeii este inferioară, că ea nu este un intelectual, nu este preocupată de problemele superioare ale vieţii, că preocupările ei sunt limitate. Pe scurt, nu poate fi decât o casnică.

Dacă veţi judeca în acest fel, veţi convinge cu uşurinţă o femeie că este inferioară. Acest mod de a judeca lucrurile este însă foarte perfid. Există şi alte lucruri care pot fi comparate. Femeia poate da naştere unui copil, bărbatul nu. Din acest punct de vedere, bărbatul îi este net inferior. Natura nu i-a acordat o responsabilitate atât de mare, ştiind că este inferior. în natură, orice responsabilitate este direcţionată către principiul superior. Natura nu a înzestrat bărbatul cu un pântec matern. De altfel, funcţia lui în crearea copilului se reduce la o simplă injecţie, aproape o formalitate.

Mama trebuie să poarte copilul timp de nouă luni în pântecul său, cu toate inconvenientele necesare. Nu este deloc o sarcină uşoară. Urmează apoi naşterea... este aproape ca şi cum ai trece prin chinurile morţii. în continuare, femeia îşi creşte copilul, proces care durează ani de zile. Iar în trecut era silită să nască aproape în permanenţă copii. Cât timp îi mai rămânea ca să poată face muzică, poezie, pictură? Ori era în permanenţă gravidă, ori trebuia să îşi crească copiii. Tot ea avea grijă de casă, astfel încât bărbatul să poată contempla lucrurile superioare ale vieţii.

Schimbaţi pentru o singură zi rolurile: lăsaţi-o să contemple, să scrie poezie sau să compună muzică, şi aveţi voi grijă de copii, de bucătărie, de casă. Veţi vedea atunci

cine este într-adevăr superior. 24 de ore vă vor convinge că îngrijirea atâtor copii este un adevărat balamuc.

O singură zi în care să trebuiască să gătiţi pentru întreaga familie şi pentru eventualii oaspeţi vă va convinge ce înseamnă iadul pe pământ. Veţi uita atunci orice idee despre falsa superioritate a bărbatului, căci în 24 de ore nu veţi avea timp să vă gândiţi nici măcar o secundă la aspectele superioare ale vieţii, la filozofie sau teologie.

Există şi o altă abordare a problemei: femeia are musculatura mai puţin dezvoltată pentru că timp de milioane de ani nu i s-a permis să execute acele munci care dezvoltă musculatura. Personal, i-am vizitat pe aborigenii din India şi am constatat acolo că femeile sunt mai musculoase decât bărbaţii. Aşadar, nu este ceva natural, ci un proces istoric. Femeile nu au avut parte atâta timp de munci care permit dezvoltarea musculaturii încât, treptat, corpurile lor şi-au pierdut capacitatea de a-şi dezvolta această musculatură.

Pe de altă parte, femeia are o rezistenţă mai mare decât bărbatul. La ora actuală, acest fapt este stabilit ştiinţific. Femeile se îmbolnăvesc mai rar decât bărbaţii. Ele trăiesc mai mult decât bărbaţii, în medie cu cinci ani. In societatea noastră stupidă este unanim acceptat faptul că bărbatul trebuie să fie cu 4-5 ani mai în vârstă decât soţia, numai pentru a demonstra că el este mai experimentat, păstrându-şi astfel superioritatea. Din punct de vedere medical acest lucru nu este corect, căci femeia

V

va trăi cu cinci ani mai mult ca el. Din această perspectivă, soţia ar trebui să fie cu 4-5 ani mai în vârstă decât soţul, astfel încât să poată muri mai mult sau mai puţin în acelaşi timp.

Tot în această societate stupidă, femeii nu i se îngăduie să se recăsătorească. Abia recent, şi numai în ţările dezvoltate, a început acest lucru să fie permis. Femeii nu i s-a permis să se recăsătorească pentru a trăi cel puţin zece ani de văduvie. Din punct de vedere medical, acest lucm este incorect. Este o aritmetică greşită. De ce să forţezi biata femeie să trăiască în văduvie timp de zece ani? Ideal ar fi ca soţia să fie cu 4-5 ani mai în vârstă decât bărbatul. în acest fel, cei doi ar muri aproape în acelaşi timp, iar problema văduviei ar dispărea în mare măsură.

Dacă ţinem cont de faptul că femeia trăieşte cu cinci ani mai mult decât bărbatul, cine este superior? De vreme ce se îmbolnăveşte mai rar şi are o rezistenţă mai mare, nu este femeia superioară bărbatului? Procentul femeilor care se sinucid este cu 5% mai mic decât cel al bărbaţilor. Acelaşi procent este valabil şi în cazul femeilor care înnebunesc. Bărbaţii nu au ţinut însă niciodată cont de aceste argumente. De ce?

De ce se sinucid bărbaţii într-un procent dublu faţă de femei? S-ar părea că răbdarea lor este mult mai mică; la fel şi capacitatea lor de a face faţă greutăţilor vieţii. Bărbaţii aşteaptă prea multe de la viaţă, iar atunci când lucrurile nu merg aşa cum îşi doresc ei, se sinucid. Ei se simt imediat frustraţi, iar acest lucru demonstrează o

slăbiciune, căci nu au curajul să înfrunte greutăţile. Orice sinucidere este un act de laşitate, un mod de a scăpa de probleme, nu de a le rezolva.

Femeia are mai multe probleme decât bărbatul - propriile ei probleme şi cele pe care i le creează bărbatul. Ea se confruntă cu un număr dublu de probleme, dar le face faţă cu curaj. Iar voi continuaţi să spuneţi că femeia este inferioară bărbatului. De ce credeţi că bărbaţii înnebunesc într-un procent dublu faţă de femei? Aceasta arată că intelectul lor nu este foarte rezistent - el cedează imediat.

De ce au insistat totuşi bărbaţii că le sunt superiori femeilor? Este o simplă chestiune de politică, un joc al puterii.

Din lucrarea *„De la suferinţă la iluminare“,* capitolul 7

Te-am auzit spunând adesea că politicienii şi preoţii îi exploatează şi îi înşeală pe oameni, ca şi cum ar fi o rasă diferită, venită din spaţiul extraterestru. După părerea mea, aceşti preoţi şi aceşti politicieni se nasc dintre noi, iar noi suntem întru totul responsabili de faptele lor. A ne plânge de ei înseamnă a ne plânge de noi înşine. Oare nu există ascuns în fiecare dintre noi un politician şi un preot? Te rog să comentezi.

Cu siguranţă, politicienii şi preoţii nu vin din spaţiul extraterestru; ei cresc printre noi. Avem şi noi aceeaşi dorinţă de putere, aceeaşi ambiţie de a fi mai sfinţi sau mai presus decât ceilalţi. Singura diferenţă este că ei

cunosc succesul în această privinţă.

Suntem cu siguranţă responsabili pentru acest lucru, dar este un cerc vicios. Nu noi suntem singurii responsabili. Succesul politicienilor şi al preoţilor continuă să condiţioneze noile generaţii, pregătindu-le pentru aceleaşi ambiţii; ei sunt cei care structurează societatea, mintea colectivă şi condiţionările ei. Au şi ei responsabilitatea lor, care este chiar mai mare decât a omului obişnuit, căci omul obişnuit este victima diferitelor programe care i se impun de către ei.

Copilul se naşte în lume fără nici o ambiţie, fără dorinţa de putere, fără ideea că este superior sau mai sfânt decât alţii. Cu siguranţă, el nu este responsabil. Cei care îl strică sunt cei care îl cresc - părinţii, profesorii, societatea, politicienii, preoţii. Evident, când îi va veni rândul, va face şi el acelaşi lucru... dar avem de-a face cu un cerc vicios. Cine poate să-l mpă?

Eu îi condamn cu atâta insistenţă pe preoţi şi pe politicieni deoarece ei sunt singurii care pot rupe acest cerc vicios. Pe copiii mici nu poţi să-i condamni, şi nici pe oamenii obişnuiţi, căci ei sunt deja condiţionaţi, fiind exploataţi de ceilalţi. Ei suferă, dar nimic nu-i poate trezi, căci somnul lor este foarte profund. Singurii care merită să fie condamnaţi sunt cei de la putere, pentru că ei au capacitatea de a contamina generaţiile viitoare. Dacă ar putea fi opriţi, am putea construi un om nou.

Eu ştiu că toată lumea este responsabilă pentru această stare de lucruri. Orice s-ar întâmpla în această lume, fiecare dintre noi purtăm o anumită responsabilitate. Mă

interesează însă să ştiu în cine trebuie să lovim pentru a rupe acest cerc vicios, dând o şansă nouă generaţiilor viitoare. Sunt secole la rând de când umanitatea se învârte în acest cerc vicios. De aceea, eu nu-i condamn pe oamenii obişnuiţi, adică pe voi. îi condamn în schimb pe cei aflaţi acum la putere, căci dacă ei ar renunţa într-o oarecare măsură la interesele lor egoiste, privind către masele largi, cercul vicios ar putea fi rupt, iar transformarea ar deveni posibilă. I-am ales cu bună ştiinţă pe preoţi şi pe politicieni.

Eu ştiu că toată lumea este responsabilă, dar nu toată lumea are suficientă putere pentru a rupe cercul; de aceea, mă leg constant de preoţi şi de politicieni. Aceştia au ajuns să se teamă de mine, şi nu cred că li s-a mai întâmplat vreodată să se teamă de un singur om. Majoritatea liderilor lumii nu-mi permit accesul în ţările lor. Politicienii au dat legi care îmi interzic intrarea pe teritoriile ţărilor lor, iar în spatele lor se află preoţii.

Comuna pe care am creat-o în America a fost distrusă de politicieni, dar în spatele lor se ascund creştinii fundamentalişti, grupul extrem de ortodox al preoţilor creştini. Ronald Reagan este el însuşi un asemenea creştin ultraortodox. El crede că fiecare cuvânt din Biblie este sacru, venit din gura lui Dumnezeu. Atât preoţii cât şi politicienii sunt foarte vulnerabili; o singură lovitură este suficientă pentru a-i culca la pământ. Abia atunci când ei vor fi terminaţi va putea fi eliberată societatea.

Ne vom putea creşte atunci copiii într-o manieră mai umană, necondiţionată, inteligentă, considerând

întregul pământ ca fiind o singură lume - nu una împărţită în hinduşi, creştini, mahomedani, sau în indieni, chinezi, americani. Naţiunile şi religiile sunt creaţii ale politicienilor şi ale preoţilor. O dată închisă gura acestor două categorii, naţiunile şi religiile ar dispărea de la sine.

Eliberată de naţiuni şi de religii, lumea ar deveni o lume liberă, mai umană, fără războaie, fără toate aceste lupte inutile pentru a demonstra lucruri pe care nu le-a văzut nimeni...

Este atât de stupid că de mii de ani oamenii s-au ucis între ei în numele lui Dumnezeu. Nimeni nu l-a văzut pe acesta, nimeni nu deţine dovada existenţei lui. Iar ei nu se simt nici măcar stânjeniţi, căci nimeni nu a îndrăznit până acum să le pună direct această întrebare, privindu-i în ochi... Şi astfel, oamenii pleacă în cruciade, în tot felul de jihad-uri, în războaie religioase, distrugându-i pe toţi cei care nu doresc să creadă în dogmele lor, care sunt neapărat divine, în timp ce toate celelalte dogme sunt creaţia diavolului.

Ei încearcă să-i fie de folos umanităţii omorând oameni! Intenţia lor este de a-şi elibera semenii din ghearele diavolului. Lucru ciudat însă, fiecare religie este convinsă că toate celelalte religii sunt create de diavol. Şi astfel, lupta continuă.

Politicienii duc război după război, şi pentru ce? Personal, nu înţeleg rostul. Pământul nu are graniţe naturale. Atunci de ce creează ei toate aceste hărţi, desenând linii pe ele?

Am avut un profesor foarte inteligent. Intr-o zi, a

adus o hartă a lumii, a tăiat-o în bucăţele, le-a pus pe catedră şi ne-a întrebat: „Poate cineva să le aşeze la loc, aşa cum erau?“ Diferiţi colegi de-ai mei au încercat, dar nu au reuşit.

Unul singur a avut o idee genială. El a întors pe dos bucăţile din harta tăiată şi a constatat că cineva desenase pe spate un om. In acest fel, el a putut aranja cu uşurinţă bucăţile la locul lor. Aceasta era cheia. Pe o parte a hârtiei era desenată harta lumii, pe cealaltă un om.

Cine ştie, poate că aceasta este şi cheia rearanjării acestei lumi în care trăim... Dacă am putea rearanja omul, întreaga lume ar fi pusă la loc. Dacă am putea face din om o fiinţă plină de iubire, de pace, de compasiune, poate că naţiunile ar dispărea, la fel şi războaiele, şi toată această politică murdară. Reţineţi ce vă spun: orice politică este murdară — nu există alt tip de politică.

Pentru aceasta, trebuie să ne opunem însă celor care deţin puterea. Să lovim în omul de rând nu ne va ajuta cu nimic, căci acesta nu deţine nici o putere. El este doar o victimă. Chiar dacă l-am schimba, schimbarea nu ar fi majoră. Dacă am putea aboli însă această conspiraţie creată de politicieni şi de preoţi, schimbarea ar fi într-adevăr majoră, ar fi o revoluţie - singura revoluţie de care avem nevoie şi care nu s-a produs încă.

Din lucrarea *„Dincolo de psihologie",* capitolul 26

Ce ne poţi spune despre politică?

Despre politică? Nimic, decât că e un blestem. Este o calamitate, din cauza căreia omul trăieşte de secole în suferinţă. Politicienii nu sunt însă dispuşi să renunţe la ea, căci în acest fel şi-ar pierde vilele şi maşinile, posturile lor importante, Casele Albe, Kremlinele...

Omul nu are nevoie de politică. Aceasta este ceva depăşit. Cândva a fost necesară, căci naţiunile se aflau într-un război continuu. în 3.000 de ani au existat 5.000 de războaie.

Dacă am desfiinţa liniile de hotar - care nu există decât pe hărţi, nu pe pământ - ce s-ar mai alege de politică? Ar exista într-adevăr un guvern mondial, dar acesta ar avea doar o valoare funcţională. Liderii nu ar mai fi asociaţi cu prestigiul, căci nu s-ar mai afla în competiţie cu nimeni. Poţi să fii preşedintele guvernului mondial - şi ce dacă? Nu ai fi mai presus de ceilalţi.

Un guvern funcţional ar fi ca o companie de căi ferate. Cui îi pasă cine este preşedintele companiei de căi ferate? Poşta funcţionează perfect, dar cui îi pasă cine este preşedintele ei?

Naţiunile trebuie să dispară, iar o dată cu ele va dispărea şi politica. Aceasta se va sinucide. în locul ei nu va mai rămâne decât o organizaţie funcţională care va avea grijă de toţi, un fel de Rotary Club, în care şef ar fi ales uneori un negru, alteori o femeie, un chinez, un rus, un american... Şeful său ar fi ales prin rotaţie.

---------- -- ----------

Funcţia de şef nu ar trebui să dureze decât şase luni; mai mult decât atât ar fi periculos. Timp de şase luni eşti preşedinte, apoi nu mai poţi reveni niciodată la putere. Realegerea aceloraşi persoane la putere nu înseamnă decât o dovadă crasă de lipsă de inteligenţă. De ce să laşi aceeaşi persoană să ocupe aceeaşi funcţie?

Nu ar mai fi nevoie nici de partide politice. Indivizii ar trebui să poată decide individual. Partidele politice sunt foarte distructive pentru democraţie. Deşi se spune că democraţia nu poate exista fără partide politice, eu afirm că exact opusul este adevărat: democraţia nu poate exista atât timp cât există partide politice, din cauza intereselor corupte ale acestora.

Fiecare individ ar trebui să fie liber să ocupe prin concurs un post sau să voteze pe cine consideră el că îl reprezintă. Cei aleşi astfel ar fi mult mai înţelepţi decât toţi preşedinţii şi prim-miniştrii voştri la un loc. Ştiind că nu poate ocupa decât şase luni funcţia respectivă, el nu şi-ar mai pierde timpul inaugurând cutare universitate, cutare pod, cutare autostradă - tot felul de prostii care nu înseamnă altceva decât o pierdere de timp. La rândul lor, parlamentele lumii nu fac decât să îşi piardă timpul dezbătând tot felul de prostii, ca şi cum ar avea la dispoziţie o eternitate. Ai nevoie de ani întregi pentru a trece o simplă lege.

Un om care nu are la dispoziţie decât şase luni

nu şi-ar mai pierde timpul cu asemenea prostii. El şi-ar alege consilieri ştiinţifici, experţi în diferite domenii. Spre exemplu, va angaja pe cei mai străluciţi economişti ai lumii pentru a-1 sfătui, căci nu are prea mult timp la dispoziţie. Nu şi-ar mai permite însă să angajeze politicieni de mâna a treia, care nu cunosc decât arta de a minţi şi nimic altceva. Dacă ar trebui să ia o decizie în domeniul educaţiei, ar cere sfatul celor mai mari experţi mondiali în acest domeniu. Iar lucrurile vor începe să se schimbe dramatic...

Din lucrarea *„Ultimul testament"*, volumul 1, capitolul 3

CAPITOLUL 8

VIOLENTA

Toţi dictatorii lumii sunt creaţi de noi.

Toţi dictatorii lumii sunt creaţi de noi, căci noi dorim întotdeauna ca altcineva să ne spună ce avem de făcut. Există o motivaţie foarte subtilă pentru acest lucru: atunci când accepţi ca altcineva să îţi spună ce ai de făcut, nu mai ai nici o responsabilitate. Nu contează dacă ceea ce faci este bine sau rău, nu mai trebuie să te gândeşti, să-ţi faci griji. întreaga responsabilitate revine celui care ţi-a dat ordin să faci ceea ce faci.

Oameni ca Adolf Hitler, Iosif Stalin sau Ronald Reagan nu se află în funcţiile respective din cauza calităţilor lor, ci pentru că milioane de oameni doresc să li se spună ce au de făcut. Fără cineva care să le dicteze ce trebuie să facă, ei se simt pierduţi.

Noi ne creăm singuri dictatorii.

Adolf Hitler a fost aproape nebun, dar o naţiune

x

întreagă - una dintre cele mai inteligente naţiuni din lume, care a creat cele mai mari tradiţii ale filozofiei, gânditori şi teologi de primă mână - l-a ales drept conducător. Chiar în secolul nostru, Germania a produs oameni ca Martin Heidegger, poate cel mai mare filozof al vremii, dar şi acesta a fost un adept al lui Adolf Hitler.

Pare aproape de neînţeles cum un om de talia lui Martin Heidegger putea să creadă în Hitler. Am citit toate filozofiile lumii, dar Heidegger mi se pare că a avut un asemenea geniu, o originalitate atât de mare în a privi lucrurile dintr-un unghi de vedere diferit, încât nu pot decât să mă minunez ştiind că a fost un adept al lui Adolf Hitler, că l-a susţinut pe acesta. M-am întrebat întotdeauna ce anume l-a determinat - pe el şi întreaga naţiune germană - să-l susţină pe nebun.

Motivul este simplu: nimeni nu doreşte să îşi asume responsabilitatea. Atunci când renunţi însă la responsabilitate, când o consideri o povară şi îţi doreşti ca altcineva să o preia de pe umerii tăi, îţi pierzi practic individualitatea, libertatea interioară.

Responsabilitatea nu este diferită de libertatea de spirit, de individualitate. Dacă renunţi la responsabilitate şi o plasezi pe umerii altcuiva, te reduci singur la o non-entitate. Evident, nimeni nu te mai poate acuza că ai greşit, dar preţul este foarte mare: ţi-ai pierdut sufletul.

Oamenii îi condamnă pe dictatori, dar nimeni nu se gândeşte la psihologia lor, la felul în care sunt creaţi ei. Noi suntem cei care îi creăm, în speranţa că vom

fi degrevaţi astfel de orice responsabilitate. Nu ne dăm însă seama că o dată cu această responsabilitate dispare şi individualitatea noastră, libertatea de gândire şi de expresie, democraţia, totul.

în momentul în care ne plasăm responsabilitatea pe umerii altcuiva, noi ne-am pierdut sufletul. Vor exista întotdeauna oameni cărora le va place să domine, să dicteze, oameni bolnavi, dispuşi însă oricând să preia această responsabilitate din mâinile noastre.

Aşadar, avem de-a face cu o situaţie ciudată. Oamenii doresc să fie degrevaţi de responsabilitate şi se găsesc întotdeauna câţiva dornici să preia această responsabilitate, căci o dată cu ea ei le răpesc oamenilor şi libertatea. Ei le iau toate drepturile, toate posibilităţile de a-şi exprima individualitatea. Unica lor dorinţă este aceea de a deţine puterea. Este o formă de nebunie, dar în cazul de faţă se potriveşte. Există o anumită sincroni-citate între cei care doresc să scape de responsabilitate (fără să ştie că în acest fel îşi vând sufletul) şi cei nebuni, care nu îşi doresc altceva decât puterea.

Din lucrarea *„Invitaţia",* capitolul 10

Ne poţi vorbi despre violenţă?

Omul este o dilemă vie, căci este o fiinţă dual㠎l nu trăieşte într-o unitate. Pe de o parte, trăieşte divizat între trecut şi viitor. Trecutul este fiinţa sa animală, viitorul - fiinţa sa divină. între cele două extreme se

află momentul prezent, existenţa propriu-zisă a omului sfâşiat între cele două direcţii diferite.

Dacă priveşte înapoi, omul devine precum un animal. Aşa se explică viziunea ştiinţei, care consideră omul doar o altă specie animală, pentru că ea priveşte numai către trecut. Charles Darwin şi alţii ca el nu greşesc atunci când afirmă că omul s-a născut din animale. Acest lucru este adevărat în ceea ce priveşte trecutul omului, dar nu şi în ceea ce priveşte viitorul său.

Religia priveşte mai degrabă în viitor, în ceea ce s-ar putea întâmpla, dar nu s-a întâmplat încă. Ştiinţa disecă sămânţa şi nu poate descoperi nici o floare. Religia este o vizionară, ea visează - şi este capabilă să vadă ceea ce nu s-a petrecut încă: floarea. Evident, floarea nu poate fi descoperită prin disecarea seminţei. Ea are nevoie de intuiţie, nu de capacitatea de analiză, ci de o viziune, de o abordare poetică. Are nevoie de un visător care să vadă ceea ce nu s-a întâmplat încă.

Religia priveşte către ceea ce s-ar putea întâmpla şi descoperă astfel că omul nu este un animal, ci o fiinţă divină. Omul este una cu Dumnezeu. Ambele afirmaţii sunt adevărate. Conflictul dintre ştiinţă şi religie este irelevant, căci direcţiile în care privesc ele, metodele lor, câmpul lor de activitate, toate diferă radical.

Ştiinţa reduce întotdeauna totul la sursă, în timp ce religia zboară direct către destinaţia finală. Ambele viziuni sunt reale, de aici şi dilema, anxietatea sa permanentă: a fi sau a nu fi, a fi o extremă sau cealaltă?

Omul nu îşi poate găsi pacea decât acceptând una

din cele două extreme: de pildă, să redevină un animal, astfel încât în el să nu mai existe nici o diviziune, restabilind astfel pacea, armonia, tăcerea interioară... Nu întâmplător, milioane de oameni încearcă să redevină animale, pe o cale sau alta.

Spre exemplu, războiul îi permite omului să redevină un animal; de aici şi fascinaţia pe care o exercită el asupra oamenilor. în 3.000 de ani de istorie au existat 5.000 de războaie. într-o formă sau alta, războiul continuă la infinit. Nu trece nici măcar o singură zi în care oamenii să nu îşi ucidă semenii. De unde provine această imensă bucurie a distrugerii, a uciderii? Cauza ei este ascunsă în profunzimile psihicului uman.

Atunci când ucizi, te simţi dintr-o dată una; redevii animal, iar dualitatea dispare.

Aşa se explică fascinaţia crimei, inclusiv a sinuciderii.

Omul nu poate fi convins cu uşurinţă să nu mai fie violent.

Violenţa erupe de pretutindeni. Numele se schimbă, sloganurile se schimbă, dar violenţa rămâne aceeaşi. Poate fi exercitată în numele religiei, al ideologiei politice, al oricărei absurdităţi. Un simplu meci de fotbal este suficient pentru ca oamenii să devină violenţi.

Oamenii sunt atât de interesaţi de violenţă încât dacă nu o pot practica ei înşişi - căci este riscantă şi se gândesc la consecinţe - găsesc modalităţi subtile de a fi violenţi. Astfel, violenţa la televizor a devenit o

necesitate. Fără violenţă, nimeni nu se uită la un film. Simpla contemplare a violenţei şi a sângelui este suficientă pentru a-ţi reaminti de trecutul tău animal; uiţi de prezent, încă şi mai mult de viitor - şi redevii animal.

în sfârşit, te poţi identifica cu ceva, în cazul de faţă cu ceea ce se întâmplă pe ecran. Nu mai eşti un simplu spectator; în asemenea momente devii un participant.

Violenţa exercită o mare atracţie.

La fel şi sexualitatea, căci numai în momentul orgasmului redevine omul cu adevărat una. în afara lui, el rămâne divizat, iar anxietatea nu dispare.

Violenţa, sexul, drogurile - toate acestea vă ajută pentru scurtă vreme să reveniţi la stadiul animal. Din păcate, această stare nu poate dura.

Este important să înţelegeţi o lege fundamentală a existenţei: nimic nu poate reveni acolo de unde a plecat, în cel mai bun caz poţi pretinde că ai revenit, te poţi amăgi singur, dar nimic nu poate reveni cu adevărat acolo de unde a plecat, căci timpul nu curge înapoi, ci înainte. Nu poţi reduce un adult la stadiul de copil; nu poţi face dintr-un bătrân un om tânăr - acest lucru este imposibil. Copacul nu poate reveni la stadiul de sămânţă.

Evoluţia merge înainte şi nimic nu o poate împiedica.

De aceea, toate eforturile omului de a se întoarce la stadiul animal şi de a-şi găsi astfel pacea sunt caduce. Te poţi ameţi cu alcool sau cu droguri, te poţi scufunda complet în această stare de uitare. Pentru moment, toate grijile dispar, existenţa nu ţi se mai pare o problemă.

/.. JI\

Pentru moment, te deplasezi într-o altă dimensiune - dar numai pentru o singură clipă.

Mâine dimineaţă te vei afla din nou în momentul prezent, iar lumea ţi se va părea chiar mai urâtă decât înainte, şi viaţa chiar mai greu de suportat. Căci în timp ce erai ameţit, dus, inconştient, problemele tale nu au făcut decât să crească. Ele s-au complicat chiar mai tare. Tocmai când credeai că toate problemele au dispărut, că le-ai transcens, ele prindeau rădăcini chiar mai puternice în subconştientul tău.

A doua zi te trezeşti aşadar în aceeaşi lume, care ţi se pare tot mai urâtă prin comparaţie cu pacea pe care ai trăit-o în starea de beţie şi de uitare de sine. Prin comparaţie cu această pace, lumea ţi se pare acum mai periculoasă, mai complexă, te sperie mai tare. Și astfel, singura cale de scăpare ți se pare a fi creșterea dozei de drog. Dar nici acest lucru nu te mai ajută multă vreme, căci dilema rămâne.

Singura cale reală constă în a te deplasa înainte, către divin, în a te transforma în ceea ce deocamdată este doar într-o stare potențială.

Omul este un Dumnezeu potențial, și până când nu va deveni un Dumnezeu real, el nu se va simți mulţumit.

Oamenii ar încerca şi acest lucru, dar cum să devii divin? Iar în decursul acestui proces, ce te faci cu latura ta animală?

Cea mai simplă soluţie descoperită de-a lungul timpului a constat în reprimarea laturii animale. Omul nu ştie decât ori să reprime divinul - prin violenţă, sex,

droguri, uitând astfel complet de divin - ori să îşi reprime latura animală. Prima soluţie nu poate reuşi, căci evoluţia face parte integrantă din natura lucrurilor. Cea de-a doua soluţie constă în reprimarea animalului, în alungarea lui în străfundurile întunecate ale subconştientului, astfel încât să nu-l mai vezi, să nu mai fii nevoit să te confrunţi zilnic cu el.

In această privinţă, omul nu gândeşte foarte diferit de un struţ. Struţul crede că dacă nu-şi mai vede duşmanul, acesta dispare complet. De aceea, el îşi închide pur şi simplu ochii (sau îşi îngroapă capul în nisip, cum se spune). închizându-şi ochii, el nu-şi mai vede duşmanul şi este convins că acesta a dispărut.

La fel au procedat de-a lungul timpului 99% dintre oamenii religioşi. Printre ceilalţi 1% s-au numărat Buddha, Krishna, Kabir etc. 99% dintre oamenii religioşi nu au făcut altceva decât să aplice exerciţiul struţului — una dintre cele mai stupide soluţii posibile.

Animalul nu poate fi reprimat cu atâta uşurinţă, căci el dispune de foarte multă vitalitate. El reprezintă întregul tău trecut. Vârsta lui este de milioane de ani. Rădăcinile lui în fiinţa ta sunt foarte profunde. Nu poţi scăpa de el numai închizându-ţi ochii. Este o prostie!

Animalul este temelia ta, fundamentul fiinţei tale. Te-ai născut ca un animal; în această privinţă, nu eşti diferit de alte animale. Ai putea fi diferit, dar nu eşti; prin simpla ta naştere ca om nu devii automat diferit. Ai un alt tip de corp, dar nu foarte diferit de cel al animalelor.

Ai o altfel de inteligenţă, dar nu foarte diferită nici ea. Singura diferenţă este cantitativă, nu calitativă.

Cercetările modeme arată că până şi plantele sunt inteligente, sensibile, lucide, conştiente. Ce să mai vorbim de animale? Unii savanţi afirmă că până şi metalele au o inteligenţă a lor. Aşadar, diferenţa dintre un om şi un elefant, un delfin, o maimuţă, nu este una calitativă, ci cantitativă. Ţine doar de grad.

Noi suntem puţin mai inteligenţi, asta-i tot. Diferenţa nu este atât de mare cum ni se pare nouă, cel puţin nu atât cât să putem face o deosebire reală.

Schimbarea calitativă se produce numai atunci când omul devine pe deplin trezit, când el devine un buddha. Abia atunci se produce marea schimbare. Atunci, omul nu mai este un animal, ci redevine divin. Dar cum să atingi această stare?

99% dintre oamenii religioşi au procedat greşit, urmând aceeaşi raţiune ca şi oamenii violenţi, dependenţi de sex, de alcool etc. Ei au încercat să uite de animalul din ei. Au creat nenumărate tehnici pentru a uita de animal. Poţi incanta o mantra pentru a uita de animal, poţi repeta la infinit: „Rama, Rama, Rama". Poţi repeta atât de rapid acest cuvânt încât întreaga ta minte uită complet de restul, impregnându-se de vibraţia cuvântului, în acest fel, uiţi de animal, dar acesta nu dispare.

Poţi să repeţi cuvântul „Rama" timp de secole la rând. Animalul din tine nu va dispărea în urma acestui truc mental. El nu poate fi păcălit cu atâta uşurinţă. O asemenea religiozitate nu depăşeşte nivelul superficial.

Este suficient să zgârii puţin un om religios şi vei găsi imediat animalul din el. Nu trebuie să sapi prea mult. Aşa-zisa religiozitate este doar o imitaţie, o formalitate, un ritual social.

Te duci la biserică, citeşti Biblia sau Gita, faci incantaţii, te rogi, dar toate aceste lucruri sunt formale. Inima ta nu participă la ele. Iar animalul din tine se amuză şi te ridiculizează. El te cunoaşte cel mai bine, ştie cine eşti şi unde te afli. Dar mai ales, ştie cum să te manipuleze. Poţi să reciţi mantra-e cu orele, dar dacă apare o femeie frumoasă, subit, orice gând despre Dumnezeu dispare din mintea ta. Dacă îţi miroase a pâine proaspătă, „Hare Krishna Rama“ dispare ca un fum.

Este suficient un lucru atât de mic! Cineva te insultă, iar mânia îţi ia minţile. Animalul din tine este gata să se răzbune, căci eşti orbit de furie. De fapt, oamenii reli-gioşi se înfurie chiar mai tare decât oamenii obişnuiţi, căci aceştia din urmă nu îşi reprimă nici o parte din fiinţa lor. Ar trebui să puteţi privi visele oamenilor religioşi! In timpul zilei, aceştia îşi pot reprima instinctele, dar în timpul nopţii ei nu mai au nici un control asupra minţii lor.

Mahatma Gandhi scria că şi la vârsta de 70 de ani continua să aibă vise erotice. De ce să mai visezi fantasme erotice la 70 de ani? Iată ce a scris el: „Din ziua în care am devenit disciplinat, nu am mai permis nici unui gând sexual să îmi treacă prin minte în timpul zilei, dar noaptea sunt incapabil de acest lucru, căci sunt inconştient, şi întreaga disciplină dispare“.

Sigmund Freud avea dreptate atunci când spunea că

pentru a cunoaşte un om trebuie să-i cunoşti visele, nu viaţa din timpul conştiinţei de veghe. Viaţa din timpul viselor este mult mai reală, căci acestea sunt naturale, nu sunt reprimate, controlate, disciplinate. De aceea, psihanaliştii nu sunt deloc preocupaţi de conştiinţa de veghe. Ei o consideră atât de falsă încât nu cred deloc în ea. Psihanaliştii sunt mult mai interesaţi de vise, pe care le consideră mult mai autentice decât mintea conştientă.

Este o adevărată ironie: noi considerăm adevărata viaţă ca fiind cea din timpul conştiinţei de veghe, în timp ce psihanaliştii cred exact opusul, că visele sunt mult mai reale, întrucât ele nu distorsionează realitatea. Când omul doarme, mintea sa conştientă este adormită, iar subconştientul are în sfârşit un cuvânt de spus. Iar acesta este adevărata minte a omului, căci cea conştientă nu depăşeşte 10% din mintea totală. Celelalte nouă zecimi sunt inconştiente, fiind de nouă ori mai puternice decât zecimea conştientă.

Ce poate face omul atunci când este nevoit să se lupte cu sexualitatea, cu mânia, cu lăcomia lui? El nu ştie decât să le arunce în subconştient, în întunericul acestuia, convins că dacă nu le mai vede, a scăpat de ele...

99% dintre oamenii religioşi nu fac altceva decât să reprime, şi orice reprimaţi nu face decât să pătrundă şi mai adânc în fiinţa voastră. Treptat, această latură nemanifestată va începe să se exprime în modalităţi subtile, de care nu sunteţi conştienţi. Ea poate lua forme foarte deviate, conştientă că dacă va încerca să se manifeste direct, o veţi reprima. De aceea, ea îşi asumă forme

ascunse, amăgitoare, care le maschează, astfel încât nici nu vă daţi seama că este vorba de sexualitatea voastră.

Ea poate lua chiar masca rugăciunii, a iubirii, a ritualurilor religioase. Dacă veţi pătrunde însă adânc în fiinţa voastră, dacă vă expuneţi unui om care cunoaşte funcţionarea internă a minţii voastre, veţi fi surprinşi să aflaţi că cea care se manifestă este aceeaşi energie, care curge pe canale diferite. Nici o energie nu poate fi reprimată definitiv.

înţelegeţi o dată pentru totdeauna: energia nu poate fi reprimată.

Ea poate fi cel mult transformată, dar niciodată reprimată.

Adevărata religie constă într-o alchimie, în metode de transformare.

Ea nu are nimic de-a face cu reprimarea laturii animale, ci cu purificarea acesteia, cu ridicarea ei până la nivelul divin, cu călărirea animalului pentru a ajunge la divinitate. Energia poate deveni un vehicul extrem de puternic, căci ea este sinonimă cu puterea.

Sexul poate fi folosit în această direcţie - el vă poate conduce până la porţile divinului. Dacă îl veţi reprima, nu veţi face altceva decât să cădeţi şi mai puternic în mrejele lui...

Dacă veţi reprima sexul, veţi deveni mânioşi; întreaga energie a sexualităţii se transformă în mânie. Este mai bine să fii sexual decât mânios. Cel puţin, sexul are nevoie de un obiect al iubirii; mânia nu este altceva decât violenţă pură.

Dacă îşi reprimă sexualitatea, omul devine violent - fie faţă de alţii, fie faţă de el însuşi. Acestea sunt cele

două posibilităţi: fie devine un sadic, torturându-i pe alţii, fie devine masochist, torturându-se pe sine însuşi. Dar de torturat trebuie să tortureze pe cineva.

Ştiţi că de-a lungul timpurilor, soldaţilor nu li s-a permis să întreţină relaţii sexuale. De ce credeţi? Pentru că dacă îşi consumă energia prin sex, ei nu mai pot acumula suficientă mânie, suficientă violenţă. Sexualitatea devine o refulare, ei devin moi, iar o persoană moale nu poate lupta. Dacă îl privezi de sex, soldatul va lupta mai bine, căci violenţa este un substitut al sexualităţii.

Sigmund Freud avea dreptate atunci când spunea că toate armele nu simt altceva decât simboluri falice. Sabia, cuţitul, baioneta - toate sunt simboluri falice. Soldatului nu i se permite să pătrundă în trupul femeii. înnebunit de dorinţă, în mintea lui pătrunde o idee nouă, perversă: să pătrundă în trupul altcuiva cu ajutorul săbiei, a baionetei...

în toate epocile, soldaţii au fost forţaţi să îşi reprime dorinţele sexuale.

în secolul nostru s-a întâmplat ceva nou. Soldaţii americani sunt cei mai bine echipaţi din lume, din punct de vedere tehnologic, dar în luptă s-au dovedit mai slabi ca alţii. Au luptat în Vietnam ani la rând, dar în cele din urmă au fost nevoiţi să accepte înfrângerea. De ce? Pentru prima oară în istorie, soldatului american i s-a permis să îşi satisfacă dorinţele sexuale. De aceea, el nu mai poate învinge. înfrângerea Statelor Unite de către o ţară săracă şi mică precum Vietnamul poate părea o

miracol

dacă nu înţelegi psihologia. Cu toată tehnologia lor, cu toată ştiinţa, cu toată puterea militară, soldaţii americani au fost învinşi de vietnamezi.

Acest lucru nu este nou. întreaga istorie a Indiei îl demonstrează. India este o ţară mare, a doua ca mărime din lume după China, dar a fost cucerită deseori de tot felul de popoare mai mici, de către turci, mongoli, greci... Aproape oricine venea în această ţară, o cucerea rapid. Iar cuceritorii erau de regulă oameni săraci, înfometaţi.

După părerea mea, în trecut indienii nu erau reprimaţi din punct de vedere sexual. în acele zile, când s-au construit templele de la Khajuraho, Konarak, Puri, indienii nu aveau cum să fie reprimaţi din punct de vedere sexual. Cu excepţia celor câţiva mahatma, majoritatea indienilor erau satisfăcuţi din punct de vedere sexual. Ei aveau o anumită blândeţe, o înclinaţie către iubire, o graţie. Le era greu să lupte. Pentru ce să lupte? Gândiţi-vă: ca să luptţi trebuie să fii mult timp abstinent. Dacă nu mă credeţi, întrebaţi-i pe Muhammad Aii şi pe ceilalţi boxeri faimoşi; înainte de fiecare meci, ei ţin câteva zile de abstinenţă sexuală. Acest lucru este absolut necesar dacă doresc să câştige! întrebaţi-i pe concurenţii de la Olimpiade; înainte de a participa la competiţii, ei ţin câteva zile de abstinenţă sexuală. în acest fel, violenţa lor creşte, făcându-i capabili să lupte. Poţi alerga mai rapid, poţi ataca mai rapid, căci energia fierbe în tine. Acelaşi lucru se petrece şi cu soldaţii reprimaţi.

Daţi-le tuturor soldaţilor din lume libertatea de a-şi

satisface poftele sexuale, iar pacea va fi instaurată rapid. Ciocnirile între hinduşi şi mahomedani vor dispărea, la fel şi cruciadele creştinilor.

Când iubirea se răspândeşte, războiul dispare. Iubirea nu poate exista simultan cu războiul.

De aceea, nu represiunea este calea, ci transformarea.

Nu mai reprimaţi.

Dacă simţiţi o dorinţă sexuală, nu o reprimaţi. în caz contrar, veţi crea o situaţie mai complexă, pe care vă va fi greu să o rezolvaţi...

Dacă vă acceptaţi în mod natural sexualitatea, lucrurile devin extrem de simple. Nici nu vă puteţi imagina la ora actuală cât de simple pot deveni ele. Energia voastră devine naturală, iar energia în stare naturală este foarte uşor de transformat. De aceea am scris acea carte: De la sex la supraconştiinţă.

Transformarea nu se poate petrece decât dacă începeţi prin a vă accepta fiinţa naturală.

Tot ceea ce este natural este bun. Evident, se poate şi mai mult, dar acest mai mult nu va deveni posibil decât dacă vă acceptaţi în totalitate natura - cu inima deschisă, fără a vă simţi vinovaţi în legătură cu ea. Vinovăţia este sinonimă cu lipsa de religiozitate. Până acum vi s-a spus invers: nu poate fi religios decât cel care se simte vinovat. Eu vă spun altceva: simţiţi-vă vinovaţi şi nu veţi cunoaşte niciodată religiozitatea.

Renunţaţi la orice formă de vinovăţie!

Voi sunteţi ceea ce v-a făcut Dumnezeu. Cea care se manifestă prin voi este existenţa.

Sexul nu este creaţia voastră, ci darul lui Dumnezeu pentru voi.

Din lucrarea *„Atunci când se află în mare, peştelui nu-i este sete"*, capitolul 13

CAPITOLUL 9
TERAPIA

De ce este îmbrăţişarea un instrument vindecător atât de eficient? Până nu demult credeam că luciditatea, inteligenţa şi autoanaliza sunt principalele instrumente vindecătoare, dar ele nu înseamnă nimic prin comparaţie cu îmbrăţişarea.

Omul simte nevoia să fie dorit. Aceasta este una din principalele nevoi ale fiinţei umane. Dacă nu se simte iubit, omul începe să moară. Dacă simte că viaţa sa nu contează pentru nimeni, ea îşi pierde semnificaţia chiar pentru el însuşi.

De aceea, iubirea este cea mai mare terapie posibilă.

Lumea are nevoie de terapie tocmai pentru că îi lipseşte iubirea.

într-o lume plină de iubire, terapia nu ar fi necesară deloc; iubirea ar fi mai mult decât suficientă. îmbrăţişarea nu este altceva decât un gest de iubire, de căldură, de

atenţie. Simpla senzaţie de căldură provenită de la cealaltă persoană poate vindeca multe boli, inclusiv răceala şi egoul. Ea este suficientă pentru a te transforma din nou intr-un copil.

La ora actuală, psihologii au înţeles că dacă nu este îmbrăţişat şi sărutat suficient de mult, copilul nu poate creşte normal. Lui îi lipseşte un anumit tip de hrană. Sufletul are nevoie de hrană, la fel ca şi trupul, îi poţi îndeplini copilului toate nevoile fizice, dar dacă nu îl îmbrăţişezi niciodată, el nu va creşte normal. Psihicul lui nu se va dezvolta. Se va simţi tot timpul trist, neglijat, ignorat, neiubit. A fost hrănit fizic, dar nu şi afectiv.

Cercetătorii au remarcat faptul că dacă nu este îmbrăţişat, copilul scade în dimensiuni şi poate chiar muri, chiar dacă îi este asigurată hrana fizică. Corpul este îngrijit, dar sufletului îi lipseşte iubirea. El se izolează, devine rupt de existenţa-mamă.

Iubirea asigură această punte, ea este rădăcina noastră.

Aşa cum respiraţia este esenţială pentru corpul fizic - dacă încetăm să mai respirăm, corpul moare -, iubirea reprezintă respiraţia interioară a sufletului. Acesta trăieşte prin iubire.

Luciditatea, inteligenţa şi autoanaliza nu sunt suficiente. Poţi să cunoşti toate terapiile din lume, poţi deveni un expert, dar dacă nu cunoşti arta iubirii nu vei rămâne decât la suprafaţa activităţii terapeutice.

Din 100 de cazuri, 90 de oameni bolnavi suferă în

primul rând pentru că nu au avut parte de iubire. De aceea, dacă terapeutul simte o grijă deosebită faţă de pacientul său, hrănindu-l cu iubire şi împlinindu-i această nevoie, starea acestuia din urmă se poate schimba în mod miraculos.

Dincolo de orice îndoială, iubirea este cel mai terapeutic fenomen care există.

Sigmund Freud se temea foarte tare de ea. îmbrăţişarea nici nu intra în discuţie, iar el prefera chiar să nu dea ochii cu pacientul, temându-se să nu simtă o stare de simpatie faţă de acesta după ce i-a ascultat toate plângerile şi coşmarurile interioare. Se temea să nu înceapă să plângă, să nu i se umezească ochii, sau - Doamne fereşte! - să nu simtă chiar nevoia de a-l lua de mână pe pacient.

Se temea atât de tare de relaţia de iubire dintre terapeut şi pacient încât a inventat canapeaua psihanalistului. Pacientul trebuia să stea întins pe spate, iar psihanalistul stătea pe un scaun în spatele său, astfel încât să nu fie nevoit să dea ochii cu el.

Reţineţi însă: iubirea nu poate creşte decât faţă în faţă. Animalele nu pot simţi acest lucru, căci ele nu ştiu să facă dragoste decât pe la spate; de aceea, între ele nu se poate stabili un sentiment de prietenie, o relaţie adevărată. O dată actul sexual terminat, fiecare pleacă în treaba sa, separat, fără un mulţumesc sau un la revedere! Animalele nu au reuşit să îşi creeze familii, relaţii de prietenie, o societate, pentru simplul motiv că atunci când fac dragoste nu se privesc în ochi, nu stau faţă în faţă.

Ca şi cum actul lor amoros ar fi un act mecanic. El nu conţine nici un element uman.

Omul şi-a creat un întreg univers al relaţiilor pentru simplul motiv că este singurul animal care face dragoste faţă în faţă. Ochii partenerilor comunică între ei, expresiile lor faciale devin un limbaj subtil. în acest fel, intimitatea creşte, bazându-se pe împărtăşirea emoţiilor, atât de intense în asemenea momente (bucurie, extaz, strălucirea specifică orgasmului).

Omul are nevoie de intimitate; aceasta este o nevoie esenţială.

De aceea, este mai bine să faceţi dragoste pe lumină, nu în întuneric - cel puţin într-o lumină mai slabă, cum ar fi cea a unei lumânări. Actul amoros în întuneric exprimă încă latura noastră animală, dorinţa de a evita faţa celuilalt.

Sigmund Freud se temea foarte tare de iubire; de fapt, se temea de propria sa iubire reprimată. Se temea să nu se implice. Dorea să rămână în afară, nu să se implice în sufletul pacientului său, să fie doar un observator ştiinţific, detaşat, rece, la distanţă. El a creat psihanaliza ca şi cum aceasta ar fi o ştiinţă. în realitate, nu este o ştiinţă şi nu va fi niciodată! Este o artă, fiind mult mai apropiată de iubire decât de logică.

Un psihanalist adevărat nu se teme să pătrundă adânc în sufletul pacientului său; dimpotrivă, el este dornic să îşi asume acest risc. într-adevăr, apele sunt tulburi acolo, te poţi îneca cu uşurinţă - la urma urmei, eşti şi tu un om! Cine ştie peste ce necazuri poţi da, dar trebuie să-ţi asumi acest risc.

De aceea îl iubesc atât de mult pe Wilhelm Reich. Acest om a transformat întreaga psihanaliză prin implicarea sa. El a renunţat la detaşarea omului de ştiinţă. De aceea, eu îl consider un revoluţionar mult mai mare decât Sigmund Freud. Sigmund

Freud a rămas un tradiţionalist, speriat de propriile sale reprimări.

Dacă nu vă temeţi de propriile voastre reprimări, le puteţi fi de mare ajutor semenilor voştri. Dacă nu vă temeţi de propriul vostru subconştient, dacă v-aţi rezolvat cât de cât problemele personale, vă puteţi implica în lumea interioară a pacientului, devenind mai degrabă un participant la aceasta, nu un simplu observator detaşat.

Eu înţeleg teama lui Sigmund Freud, căci şi psihanaliştii au problemele lor, uneori mai mari decât cele ale pacienţilor lor. De aceea, doresc să fac o afirmaţie cât se poate de categorică: dacă omul nu este pe deplin trezit, un iluminat, el nu poate fi un terapeut adevărat.

Numai un Buddha poate fi un terapeut autentic, căci el nu mai are probleme personale de rezolvat. El poate fuziona pe deplin cu pacientul său. De fapt, pentru el pacientul nici nu reprezintă un pacient.

Aceasta este diferenţa care există între relaţia dintre un pacient şi terapeutul său şi cea care există între un discipol şi maestrul său. Discipolul nu este un pacient, el este copilul iubit al maestrului. Maestrul nu este doar un observator; el devine un participant. Cei doi şi-au pierdut entităţile separate şi au devenit una. Această unitate este întregul secret.

îmbrăţişarea este doar un gest care aminteşte de unitate, dar chiar şi acest gest este de mare folos.

De acea, ai dreptate. Mă întrebi: „De ce este îmbrăţişarea un instrument terapeutic atât de eficient?“

Da, este, şi este doar un gest. Dacă este extrem de autentic - dacă la el participă inclusiv inima - el devine un instrument magic, un fel de miracol care poate transforma instantaneu întreaga situaţie.

Nu se pot spune prea multe despre acest gest, dar unul din lucrurile pe care trebuie să le înţelegeţi este următorul: ideea că un copil moare, iar în om se naşte adolescentul; că adolescentul moare, iar în el se naşte adultul tânăr; că şi acesta moare, iar în om se naşte adultul matur, şi aşa mai departe - este greşită. Copilul nu moare niciodată - nici o etapă nu moare. Copilul rămâne de-a pururi, înconjurat de alte experienţe, de adolescenţă, apoi de tinereţe, de maturitate şi de bătrâneţe, dar nu moare.

Omul este la fel ca o ceapă, alcătuit din mai multe straturi succesive. Dacă decojeşti ceapa, vei descoperi în curând foile fragede din interior. Cu cât te apropii mai mult de miez, cu atât mai fragede devin ele. Acelaşi lucru este valabil şi în ceea ce priveşte omul: dacă pătrunzi adânc în interiorul lui vei descoperi întotdeauna copilul inocent, iar contactul cu acesta este inevitabil un gest terapeutic.

îmbrăţişarea permite un asemenea contact. Dacă îmbrăţişezi un om cu căldură, cu iubire, dacă îmbrăţişarea ta nu reprezintă un simplu gest golit de semnificaţie, ci
unul autentic, dacă inima ta participă la el, intri imediat în

contact cu copilul inocent din el. Revenirea acestuia ia suprafaţă reprezintă un act cu o imensă valoare terapeutică, întrucât inocenţa copilului este vindecătoare în sine. Ea nu a fost coruptă. Ai atins astfel miezul pur al persoanei în care corupţia nu a pătruns niciodată, iar acest lucru este suficient pentru a declanşa procesul de vindecare.

Copiii sunt atât de puri, atât de plini de vitalitate, debordează de atâta energie. Regăsirea acestei energii este suficientă pentru a-1 vindeca pe om.

Important este să scoţi acest copil la lumină, iar îmbrăţişarea este una din modalităţile cele mai eficiente.

Autoanaliza este o cale mentală; îmbrăţişarea este calea inimii. Mintea este cauza tuturor bolilor, în timp ce inima este sursa oricărei vindecări.

Din lucrarea *„Gâscă sălbatică şi apa",* capitolul 4

Un bărbat intră în biroul unui psihiatru.

Un bărbat intră în biroul unui psihiatru şi spune:

- Doctore, îmi pierd minţile. Am ajuns să cred că sunt o zebră. De câte ori mă uit în oglindă, corpul meu este acoperit cu dungi negre.

Psihiatrul încearcă să-l calmeze:

- Linişteşte-te. Calmează-te, du-te acasă şi ia aceste pastile, apoi culcă-te şi sunt convins că până dimineaţă, dungile vor dispărea.

Bietul om se duce acasă, dar se întoarce după două zile:

- Doctore, mă simt minunat. Ai ceva şi pentru dungile

albe?

Problema continuă.

Cineva a venit la mine cu un tânăr. Acestuia îi intrase în cap ideea ciudată că în corpul său pătrunseseră noaptea o grămadă de muşte, pe nas şi pe gură, iar acum se învârteau în interiorul său. Se simţea foarte tulburat. Nu avea stare. Făcea tot felul de gesturi bruşte, din cauza muştelor care se învârteau în interiorul lui. îşi pierduse somnul. Trăia într-o agonie continuă. Ce era de făcut? Până la urmă, i-am spus:

- Aşază-te pe pat, odihneşte-te timp de zece minute, apoi vom vedea ce putem face.

L-am acoperit cu o pătură, ca să nu vadă ce se petrece, apoi am început o adevărată vânătoare de muşte prin casă. A fost destul de greu, căci nu mai făcusem niciodată aşa ceva, dar experienţa mea în vânătoarea de oameni m-a ajutat.

Am reuşit să prind trei muşte. Le-am pus într-o sticlă, i le-am adus omului, am făcut câteva pase de circ pe deasupra corpului lui, după care i-am spus să deschidă ochii şi i-am arătat sticla.

S-a uitat la sticlă, apoi mi-a spus:

-Da, ai reuşit să scoţi câteva, dar numai pe cele mici. Cele mari sunt încă acolo, şi sunt atât de mari.

Parcă a picat cerul pe mine. De unde să scot nişte muşte mari? Până la urmă, mi-a spus:

-Nu-i nimic. îţi sunt recunoscător că le-ai scos măcar pe cele mici, deşi muştele mari sunt atât de mari.

Oamenii nu se opresc niciodată. Dacă îi ajuţi dintr-o perspectivă, ei vor reveni cu aceeaşi problemă, privită însă dintr-o altă perspectivă. Este imposibil să îi scoţi din ale lor. încercaţi să înţelegeţi acest lucm.

A trăi fără probleme este foarte dificil, aproape imposibil din punct de vedere uman. De ce? Deoarece problemele reprezintă o distracţie pentm minte. Ele vă dau o ocupaţie. Aveţi astfel ceva de făcut, chiar şi atunci când nu aveţi nimic de făcut. Dacă nu aţi mai avea probleme, nu v-aţi mai putea agăţa de periferia fiinţei voastre. Aţi fi aspiraţi către centru.

Iar centrul fiinţei este gol. Este ca axul unei roţi. întreaga roată se învârte în jurul acestui ax gol. Fiinţa voastră interioară este goală, un vid, un fel de nimic, shunya. Vouă vă este teamă de acest gol, aşa că vă agăţaţi de periferia roţii, sau, dacă sunteţi ceva mai curajoşi, vă agăţaţi de spiţe, dar nu pătrundeţi niciodată în axul central.

Problemele vă ajută. Cum să mai pătrunzi în interior, când ai atâtea probleme? Sunt oameni care vin la mine şi îmi spun: „Aş vrea să pătrund în interior, dar am atâtea probleme“. Ei cred că nu pot pătrunde în interiorul fiinţei lor din cauza problemelor pe care le au. Realitatea este exact pe dos. Ei îşi creează singuri problemele, pentru că nu doresc să pătrundă în interior.

încercaţi să înţelegeţi: aşa-zisele voastre probleme sunt simple amăgiri.

Eu răspund la problemele pe care mi le ridicaţi din simplă politeţe. Sunt conştient de faptul că ele sunt

simple amăgiri, lipsite de orice semnificaţie, alta decât evitarea
de sine. Ele nu fac decât să vă deturneze atenţia. Cum să te interiorizezi când ai atâtea probleme de rezolvat? Pare imposibil. Dacă rezolvi o problemă, imediat apare o alta. Dacă o vei privi cu atenţie, îţi vei da seama că noua problemă este foarte asemănătoare cu prima. Dacă o rezolvi şi pe aceasta, apare o a treia problemă, şi aşa mai departe.

Vreau să vă spun o anecdotă:

Psihiatrul:

- Voi, adolescenţii, sunteţi o adevărată ameninţare pentru societate. Nu aveţi deloc simţul responsabilităţii. Uită de aspectele materiale şi gândeşte-te la lucruri abstracte, precum ştiinţa, matematica etc. Cum stai la matematică?

- Nu prea bine, răspunde pacientul.

- Am să-ţi dau un test, ca să înţelegi la ce mă refer. Spune-mi un număr.

- Royal 3447. Acesta este magazinul la care lucrează iubita mea.

- Nu ţi-am cerut un număr de telefon. Doar un număr obişnuit.

- Aha! 37.

- Foarte bine. Acum spune-mi un alt număr.

- **22**.

- Bine. Spune-mi altul.

- 37.

- Bravo! Vezi, asta înseamnă să îţi pui mintea să lucreze în alte direcţii.

- Corect! Mamă, ce măsură: 37-22-372!

Tânărul s-a întors la iubita lui. Dacă nu a reuşit cu numărul de telefon, a revenit gândindu-se la măsură. Şi mintea continuă astfel, la infinit.

Căutaţi întotdeauna esenţa lucrurilor. De ce creaţi tot timpul probleme? Sunt acestea reale?

Aceasta este întrebarea esenţială pe care trebuie să v-o puneţi: sunt problemele voastre reale, sau v-aţi obişnuit cu ele, astfel încât v-aţi simţi singuri dacă nu aţi fi în compania lor? Voi preferaţi mai degrabă să suferiţi decât să vă simţiţi goi în interior. Oamenii se agaţă până şi de suferinţe, numai să nu experimenteze starea de vid.

Văd asemenea lucruri în fiecare zi. Odată a venit la mine un cuplu. Se certau de 15 ani. Erau căsătoriţi de 15 ani şi în toată această perioadă nu au făcut altceva decât să se certe, să îşi facă reciproc viaţa un iad. Atunci de ce nu vă despărţiţi? De ce vă cramponaţi de suferinţă? Schimbaţi-vă sau separaţi-vă. Ce rost are să îţi iroseşti în acest fel viaţa? Dar eu îmi dau seama ce se întâmplă.

Nici unul din cei doi nu este pregătit să înfrunte singurătatea. Cel puţin, suferinţa le ţine companie. Ei nu-şi pot imagina cum îşi vor gestiona viaţa, odată despărţiţi. S-au obişnuit cu acest mod de viaţă, al conflictului perpetuu, al enervării, cicălelii, certurilor, violenţei. îi cunosc toate dedesubturile. Nu-şi mai pot imagina o altă situaţie, alături de altcineva, cu o personalitate diferită. Cum s-ar descurca alături de altcineva? Ei nu cunosc nici un alt mod de viaţă.

2 Referire evidentă la măsura ideală a dimensiunilor unei femei (N. Tr.).

Au învăţat numai limbajul particular al suferinţei. II stăpânesc de minune, sunt nişte veritabili virtuozi ai acestuia. Dacă s-ar muta alături de o altă persoană, ar însemna să ia iar lucrurile de la zero. După 15 ani de certuri, le este fiică să încerce un alt mod de viaţă.

Am auzit de o mare vedetă de cinema care s-a dus odată la un psihiatru şi i-a spus:

- Nu am deloc talent pentru muzică, nici pentru actorie. Nu sunt o persoană frumoasă. Am o faţă urâtă, iar personalitatea mea este foarte slabă. Ce să mă fac?

Şi era vorba de un actor faimos!

Drept urmare, psihiatrul i-a răspuns:

- Atunci, de ce nu renunţi la actorie? Dacă simţi că nu ai talent, nici geniu, şi consideri că această muncă nu ţi se potriveşte, atunci de ce nu renunţi la ea?

- Ce? Să renunţ la munca mea, în care am investit 20 de ani din viaţă şi care m-a ajutat să devin faimos?

Voi investiţi singuri în suferinţa voastră. Contemplaţi-vă şi veţi constata că dacă rezolvaţi o problemă, imediat va apărea o alta. Situaţia este precum un şarpe care iese din vechea lui piele, dar rămâne acelaşi şarpe. Şarpele este întrebarea „de ce?“ înainte, doreaţi să ştiţi de ce plângeţi. Acum nu mai plângeţi, ci râdeţi, dar întrebarea rămâne. „De ce a trebuit să mi se întâmple mie?“ Nu vă puteţi trăi viaţa fără să vă puneţi întrebări?

De ce faceţi din viaţă o problemă? Viaţa are o incredibilă frumuseţe a ei. De ce nu vă bucuraţi de ea chiar acum? Plânsul ţine de viaţă. La fel şi râsul. Uneori
eşti trist; acest lucru face parte din viaţă - este o stare

frumoasă. Alteori eşti vesel şi îţi vine să dansezi şi să cânţi. Orice s-ar întâmpla, acceptă, topeşte-te în starea respectivă şi vei constata că vechiul obicei de a pune întrebări şi de a crea probleme dispare treptat.

Atunci când nu-ţi creezi singur probleme, viaţa îşi revelează misterele. Ea nu se deschide niciodată în faţa unui om care nu face decât să pună întrebări. Viaţa este gata să vi se reveleze, dacă nu faceţi din ea o problemă. Dacă o transformaţi într-o problemă, aceasta acţionează ca o pânză peste ochii voştri. Nu mai vedeţi adevărul şi deveniţi agresivi faţă de viaţa însăşi.

Aceasta este diferenţa între efortul ştiinţific şi cel religios. Omul de ştiinţă este precum un om agresiv, care încearcă să smulgă vieţii adevărurile sale, să o forţeze să şi le reveleze punându-i arma la tâmplă. Omul religios nu pune arma la tâmpla nimănui; el nu pune nici întrebări.

Tot ce face el este să se relaxeze, să curgă împreună cu viaţa. Aceasta îi va revela infinit mai multe lucruri decât omului de ştiinţă. Acesta din urmă nu va putea aduna decât firimiturile de la masă. El nu va fi invitat niciodată ca oaspete de onoare.

Dacă doriţi să trăiţi cu adevărat viaţa, acceptaţi-o, întâmpinaţi-o cu plăcere, cu bucurie, fără întrebări, cu o încredere deplină. Atunci, viaţa vă va invita la masa ei.

Din lucrarea *„Yoga: ştiinţa sufletului*“, volumul 9, capitolul 6

Ce este o nevroză şi care este remediul ei?

Niciodată nu au fost nevrozele atât de epidemice ca

acum. Ele aproape că au devenit starea normală a minţii umane. De aceea, este bine să înţelegem ce reprezintă ele.

Din punct de vedere spiritual, oamenii erau mai sănătoşi în trecut, iar explicaţia constă în faptul că mintea nu era hrănită cu atâtea informaţii simultan; ea nu era copleşită. Mintea modernă este sufocată, iar informaţiile neasimilate creează nevroze. Este ca şi cum aţi mânca prea mult, încărcându-vă trupul. Alimentele nedigerate devin otrăvitoare. Dar ceea ce mâncaţi este mai puţin important decât ceea ce vedeţi şi ceea ce auziţi. Ochii, urechile, simţurile voastre vă transmit în fiecare clipă o mie şi una de informaţii, dar nu aveţi timp să le asimilaţi. Este ca şi cum aţi sta la masă 24 de ore pe zi, mâncând încontinuu.

Aceasta este situaţia în care se găseşte mintea modernă; ea este sufocată de informaţii. Nu este deloc surprinzător că cedează. Fiecare mecanism are limitele sale, iar mintea este unul dintre cele mai subtile şi mai delicate mecanisme.

O persoană cu adevărat sănătoasă îşi acordă 50% din timp pentru a-şi asimila experienţele. 50% din timp acţionează, iar 50% asimilează într-o stare de relaxare - acesta este raportul corect. 50% se gândeşte, iar 50% meditează, acesta este remediul.

Meditaţia nu este altceva decât o perioadă în care vă relaxaţi fiinţa, în care închideţi toate porţile exterioare

ale simţurilor, pentru ca stimulii din afară să nu mai pătrundă în interior. Ea reprezintă o dispariţie din lumea exterioară. Uitaţi atunci de lume, ca şi cum aceasta nu ar exista, ca şi cum ziarele, radioul, televiziunea, ceilalţi oameni - ar dispărea din viaţa voastră.

Vă aflaţi atunci singuri, relaxaţi, în intimitatea căminului vostru lăuntric.

în asemenea momente, tot ceea ce aţi acumulat este asimilat. Ceea ce este lipsit de valoare este aruncat. Meditaţia acţionează ca o sabie cu două tăişuri. Pe de o parte asimilează informaţiile hrănitoare, pe de alta elimină informaţiile inutile.

Din păcate, lumea modernă a uitat de meditaţie. în zilele de demult, oamenii erau în mod natural meditativi. Viaţa nu era atât de complicată, iar oamenii aveau suficient timp la dispoziţie pentru a sta şi a nu face nimic, pentru a contempla stelele, copacii, pentru a asculta ciripitul păsărelelor. Oamenii aveau intervale în care nu făceau nimic, în care erau pur şi simplu pasivi. în asemenea momente, fiinţa devine mai sănătoasă şi mai plenară.

O nevroză înseamnă o încărcătură mentală atât de mare încât devine sufocantă; te striveşte. Nu mai poţi scăpa de ea. Nici nu se mai pune problema ca spiritul tău să-şi ia zborul. Nu poţi nici măcar să te mişti - povara este prea mare. Iar ea creşte în fiecare moment. în final, mintea cedează. Este un proces natural.

Trebuie să înţelegeţi câteva aspecte. Nevroza este precum şoarecele care încearcă la infinit să iasă prin cealaltă parte a găurii, deşi pe acolo nu există nici o

ieşire. El nu învaţă niciodată din experienţa sa. în mod similar, nevroza nu învaţă niciodată lecţia. Aceasta este prima ei definiţie. Nevroticul încearcă mereu şi mereu, dar numai pe acolo unde nu există nici o ieşire.

Să spunem că te-ai mâniat. De câte ori nu ai fost mânios înainte? Şi de câte ori nu te-ai căit pentru faptele tale din timpul unei stări de furie? Şi totuşi, la cel mai mic stimul exterior, reacţia ta este aceeaşi. Nu ai învăţat nimic. Ai fost lacom, şi lăcomia nu ţi-a adus decât suferinţă. Ştii foarte bine acest lucru - lăcomia nu aduce nimănui fericirea -, dar continui să fii lacom. Nu înveţi niciodată.

Lipsa învăţării conduce la nevroză; de fapt, este sinonimă cu nevroza.

învăţarea înseamnă asimilare. încerci un lucru şi constaţi că nu merge. Atunci, renunţi la el. Te orientezi în altă direcţie, încerci o altă alternativă. Aşa procedează omul înţelept, inteligent. Nevroticul procedează însă altfel: el continuă să dea cu capul în acelaşi zid de care s-a lovit de o sută de ori până acum.

Oamenii devin din ce în ce mai nevrotici pentru că încearcă mereu acelaşi coridor blocat, aceleaşi lucruri care nu merg. Omul care învaţă din greşelile sale nu poate deveni un nevrotic. El îşi dă imediat seama că are în faţă un zid şi renunţă. Pătrunde astfel într-o altă dimensiune. Există întotdeauna alternative. Important este că a învăţat ceva.

Se spune despre Edison că a încercat un experiment în care a eşuat de 700 de ori. Colegii lui erau disperaţi.

Pierduse deja trei ani şi el continua să încerce noi alternative. în fiecare dimineaţă îşi reîncepea munca cu aceleaşi entuziasm din prima zi. Au trecut astfel trei ani!

într-o zi, colegii lui s-au adunat şi i-au spus: „Nu credem că mai putem continua. Am eşuat de 700 de ori. A sosit timpul să renunţăm la experimente". Se spune că Edison le-ar fi răspuns: „Ce vreţi să spuneţi? Cum adică am eşuat? Am învăţat că cele 700 de alternative sunt greşite. A fost o experienţă incredibilă! Astăzi nu vom repeta acelaşi experiment, ci cu totul altul. Cu fiecare greşeală ne apropiem de adevăr. Câte alternative greşite mai pot exista? Trebuie să fie o limită. Dacă există în total 1.000 de alternative greşite, noi am încercat deja 700, aşa că au rămas doar 300. După care vom ajunge la adevăr".

Asta înseamnă să înveţi. încerci un experiment, vezi că nu merge, încerci o altă alternativă, vezi că nici aceasta nu merge. Omul înţelept se opreşte. Numai prostul persistă, convins fiind că este consecvent. Prostul este încăpăţânat şi fudul. El îşi spune: „Am încercat ieri lucrul acesta. îl voi încerca şi astăzi, şi mâine... De ce să renunţ? Am investit atâta efort în el. Nu am de gând să mă opresc tocmai acum". După care insistă la infinit şi îşi risipeşte întreaga viaţă. Iar moartea se apropie. Se simte disperat, îşi pierde speranţa. în adâncurile fiinţei sale el ştie foarte bine că nu are cum să atingă succesul. A eşuat de atâtea ori şi continuă să încerce acelaşi lucru, fără să înveţe nimic din eşecurile sale anterioare. Acest proces dă naştere la nevroză.

Omul care este capabil să înveţe nu va deveni niciodată un nevrotic.

Un discipol nu va deveni niciodată un nevrotic. „Discipolul“ înseamnă cineva capabil să înveţe. El nu obţine niciodată cunoaşterea, dar se află continuu într-un proces de învăţare.

Cunoaşterea îi face pe oameni nevrotici. Deloc întâmplător, primii care înnebunesc sunt profesorii, filosofii, psihiatrii, savanţii de toate felurile. Ei au învăţat atâtea lucruri încât au ajuns la concluzia că nu mai au nimic de învăţat. în clipa când decizi că nu mai ai nimic de învăţat, creşterea ta a încetat.

încetarea creşterii este sinonimă cu nevroza - aceasta este a doua definiţie a termenului.

în trecut, lumea era foarte diferită. Cu 600 de ani în urmă, oamenii aveau nevoie de şase săptămâni pentru a obţine din exterior toţi stimulii pe care îi primim noi într-o singură zi. Presiunea de a învăţa şi de a ne adapta a crescut astfel de circa 40 de ori. Omul modem trebuie să fie capabil să înveţe mai mult decât omul care a trăit în orice epocă dinaintea sa, pentru că niciodată nu au existat atâtea informaţii disponibile.

Omul modem trebuie să fie capabil să se adapteze în fiecare zi la noi situaţii, căci lumea se schimbă astăzi incredibil de rapid. Este o mare provocare pentru el.

Dacă este acceptată, o mare provocare poate ajuta enorm la dilatarea conştiinţei. Presiunea imensă la care suntem supuşi astăzi ne va conduce fie la o nevroză colectivă, fie la o transformare a umanităţii. Depinde cum privim lucrurile. Un lucru este cert: nu mai există

cale de întoarcere. Stimulii senzoriali vor continua să crească în intensitate. Vom primi cu toţii tot mai multe informaţii, iar viaţa noastră va continua să se schimbe într-un ritm din ce în ce mai rapid. De aceea, trebuie să fim capabili de învăţare, de adaptare, de schimbare.

In trecut, omul trăia într-o lume aproape statică. Totul stagna în jurul lui. El se năştea în aceeaşi lume în care a trăit tatăl său. Nu exista nici cea mai mică schimbare. Nimeni nu îşi punea problema să înveţe mai mult. Cunoaşterea era limitată, dar îţi permitea să trăieşti foarte bine. De aceea, minţile oamenilor erau odihnite, lucru care îi ajuta pe aceştia să rămână sănătoşi. La ora actuală, în minţile noastre nu mai există nici un spaţiu gol, dacă nu ştim să ni-1 creăm singuri.

Meditaţia este necesară astăzi mai mult ca oricând.

A devenit aproape o chestiune de viaţă şi de moarte.

în trecut era considerată un lux. Foarte puţini oameni - un Buddha, un Mahavira, un Krishna - erau interesaţi de ea. Ceilalţi erau tăcuţi în mod natural, erau fericiţi, armonioşi. Nu simţeau nevoia să se gândească la meditaţie. în felul lor inconştient, ei aproape că meditau. Viaţa trecea lent pe lângă ei, astfel încât chiar şi cei mai reduşi mintal dintre ei se puteau adapta cu uşurinţă. Astăzi, schimbările se petrec cu atâta repeziciune încât nici chiar cei mai inteligenţi dintre oameni nu mai reuşesc să se adapteze. Fiecare zi este una diferită, iar procesul de învăţare trebuie reluat mereu şi mereu.

Astăzi nu mai poţi renunţa la învăţare; procesul începe

de mic şi durează o viaţă.

Dacă nu continui să înveţi până în clipa morţii nu îţi poţi păstra sănătatea. Te paşte nevroza. Iar presiunea este de 40 de ori mai mare decât în trecut.

Cum poate fi relaxată această presiune? De data aceasta, numai meditaţia poate ajuta, dar ea trebuie cultivată în mod deliberat. Dacă nu meditează cel puţin o oră pe zi, omul îşi creează singur starea de nevroză; aceasta nu mai este accidentală.

Timp de o oră, el trebuie să dispară din lumea exterioară în universul interior al propriei sale fiinţe. Timp de o oră trebuie să fie singur, atât de izolat încât nici o amintire, nici un gând, nici un vis să nu poată pătrunde până la el. Timp de o oră el trebuie să se scufunde în conştiinţa lui, iar acest lucru îl va regenera, eliberând o sursă nouă de energie în fiinţa sa, care îi va permite să se întoarcă în lumea exterioară odihnit, capabil să înveţe din nou, cu ochii vii şi inima trezită - la fel ca un copil.

Presiunea exterioară de a învăţa şi vechiul obicei de a nu învăţa îi înnebuneşte pe oameni. Mintea modernă este literalmente sufocată cu informaţii, pe care nu are timp să le digere, să le asimileze. Aici trebuie să intervină meditaţia, al cărei rol a devenit mai semnificativ ca oricând.

Dacă nu îi permitem minţii să se relaxeze, noi reprimăm toate informaţiile pe care nu reuşim să le digerăm şi care continuă să se reverse peste noi. Refuzăm să învăţăm, sub pretextul că nu avem timp. Mesajele continuă astfel să se acumuleze. Dacă nu avem timp să ascultăm mesajele pe care le primeşte continuu mintea,

acestea continuă să se acumuleze, la fel ca şi dosarele care se acumulează pe masa de la birou, pentru că nu ai timp să le citeşti şi să le rezolvi. în mod similar, mintea devine sufocată - sunt atâtea dosare de citit şi de rezolvat, atâtea cereri la care trebuie să răspunzi, atâtea provocări la care trebuie să faci faţă.

Să vă spun o glumă:

într-o zi, Mulla Nasruddin şi-a spus: „Dacă se întâmplă ceva rău astăzi, nu voi avea timp să examinez problema timp de trei luni. Mi s-au adunat deja atâtea lucruri rele pe care nu am avut timp să le analizez încât orice nouă problemă va trebui să stea la coadă".

Această coadă există în fiecare dintre voi, şi ea continuă să crească. Cu cât coada devine mai mare, cu atât mai puţin spaţiu disponibil aveţi voi şi cu atât devine zgomotul interior mai mare - căci tot ce s-a acumulat vă solicită atenţia.

Procesul începe la vârsta de cinci ani, când adevărata învăţare se opreşte, după care durează până la moarte, în vremurile de altădată nu era nici o problemă. 5-7 ani erau de ajuns pentru a învăţa tot ce era de învăţat pentru a te descurca în viaţă. în şapte ani învăţai tot ce era necesar pentru a te descurca 70 de ani din viaţă. La ora actuală, acest lucru nu mai este posibil.

Omul nu se mai poate opri din învăţare, căci tot timpul

se petrece ceva nou, iar vechile idei nu mai corespund acestor noutăţi. Nu te mai poţi baza pe cunoaşterea părinţilor, nici măcar pe profesorii din şcoală şi din universităţi, căci ceea ce predau ei este deja depăşit. S-au întâmplat atât de multe lucruri de când au absolvit ei.

Acest lucru mi s-a întâmplat chiar mie pe vremea când eram student. Am rămas surprins să constat că ceea ce ne predau profesorii noştri avea o vechime de 30 de ani. Ei învăţaseră aceste subiecte de la profesorii lor şi, de atunci, nu au mai citit nimic. Pentru mine, cunoaşterea lor era absolut inutilă.

Eram tot timpul în conflict cu profesorii mei. Am fost exmatriculat din multe colegii, sub pretextul că eram indisciplinat. în realitate, nu făceam decât să le explic profesorilor că erau depăşiţi. Dar acest lucru este foarte dureros pentru ego. La vremea lor învăţaseră mult, şi erau convinşi că nimic nu se schimbase de atunci în lume.

La ora actuală, elevii şi studenţii nu mai pot depinde numai de profesori, la fel cum copiii nu mai pot depinde numai de părinţii lor. De aceea, în lume se pregăteşte o mare revoltă. Studenţii nu-şi vor mai putea respecta profesorii dacă aceştia nu vor învăţa în permanenţă. De ce i-ar respecta? Ei nu mai au nici un motiv. La fel, copiii nu-şi mai pot respecta părinţii, căci viziunea acestora pare de-a dreptul primitivă. Până şi copiii mici devin conştienţi de faptul că ceea ce le spun părinţii lor este depăşit. Dacă doresc să-şi ajute copiii şi elevii să crească, părinţii şi profesorii vor trebui să înveţe continuu. La ora actuală, nimeni nu se mai poate opri din procesul de

învăţare. Iar acest ritm infernal va continua să crească.

Aşadar: pe de o parte, procesul de învăţare nu trebuie oprit, căci în caz contrar veţi deveni nevrotici prin acumularea de informaţii neasimilate, care vă vor deranja insistent şi continuu pentru a fi digerate.

Pe de altă parte, aveţi nevoie de mai mult timp pentru relaxare. Această presiune este prea mare. Aveţi nevoie de timp pentru a dispărea, pentru a uita de această presiune. Somnul nu ajută, căci a devenit el însuşi sufocant. Ziua a devenit atât de încărcată încât atunci când mergeţi la culcare, corpul cade lat, dar mintea continuă să sorteze informaţiile. Visele voastre nu sunt altceva decât un efort disperat al minţii de a sorta informaţiile, pentru că în timpul zilei nu are suficient timp.

Aveţi nevoie de o relaxare conştientă, prin meditaţie. Câteva minute de meditaţie profundă sunt suficiente pentru a vă reda prospeţimea, pentru a uita de nevroză.

în meditaţie, mintea se expansionează, experienţele sunt digerate, iar senzaţia de presiune dispare, lăsând mintea proaspătă şi pură, ca la început.

în trecut, informaţiile primite erau de zece ori mai puţine decât astăzi, dar efortul meditativ era de zece ori mai mare. Astăzi, situaţia s-a inversat: informaţiile primite au devenit de zece ori mai multe, dar efortul meditativ a devenit de zece ori mai mic.

Voi nu mai ştiţi să vă relaxaţi. Foarte rar vă aşezaţi în tăcere, fără să faceţi nimic. Chiar şi acea zecime care a mai rămas din meditaţia inconştientă tinde să dispară. Când se va întâmpla acest lucru, omul va înnebuni. Iar

acest proces este exact ceea ce se petrece la ora actuală.

Ce vreau să spun prin meditaţie inconştientă? Acele perioade când vă plimbaţi prin grădină, când vă jucaţi cu copiii, când înotaţi în bazin, când vă tundeţi gazonul, când ascultaţi ciripitul păsărelelor... Când au ceva timp, oamenii au ajuns să se lipească de fotolii, cu ochii în televizoare.

Televiziunea toarnă în mintea omului informaţii excepţional de periculoase, imposibil de digerat. Ziarele scriu tot felul de prostii. Ori de câte ori aveţi timp, voi vă uitaţi la televizor, daţi drumul la radio sau citiţi ziare. Alteori, când doriţi să vă relaxaţi, vă duceţi la film. Ce fel de relaxare este aceasta? Filmul nu vă permite să vă relaxaţi, căci toarnă în mintea voastră tot felul de informaţii.

Relaxarea înseamnă lipsa oricărei informaţii.

Ascultarea unui cuc înseamnă să te relaxezi, căci ea nu are la bază nici un transfer de informaţii. Ascultarea muzicii la fel. Muzica nu are nici un fel de limbaj; ea este sunet pur. Nu transmite nici un mesaj, doar desfată simţurile. Dansul, muzica, lucrul în grădină, joaca cu copiii - toate acestea înseamnă relaxare. Sau simpla aşezare fără a face nimic. Acesta este remediul. Iar dacă îl veţi aplica în mod conştient, impactul va fi mai mare.

Creaţi un echilibru.

Nevroza este o stare de dezechilibru mental: prea multă activitate şi nici un pic de relaxare, prea multă energie masculină şi nici un pic de energie feminină, prea mult yang şi prea puţin yin. Echilibrul înseamnă ca

ambele energii să fie egale, înseamnă un fel de simetrie. Trebuie să fiţi un ardhanarishwar, jumătate bărbat, jumătate femeie.

Individualitatea nu este nici masculină, nici feminină. Ea este pur şi simplu o unitate. Urmăriţi să o realizaţi între timpul petrecut în acţiune şi cel petrecut în relaxare. Echilibrul înseamnă plenitudine. Este ceea ce Buddha numea calea de mijloc, majjhim nikaya. Fiţi exact la mijloc. Şi nu uitaţi: poţi deveni dezechilibrat şi în extrema opusă. Altfel spus, poţi deveni prea inactiv. Acest lucru este la fel de periculos. Relaxarea exagerată ascunde pericolele şi capcanele sale. Dacă devii prea inactiv, viaţa îşi pierde farmecul, bucuria - devine moartă.

De aceea, eu nu vă învăţ să deveniţi inactivi, doar să asiguraţi un echilibru între activitate şi inactivitate. Fiţi la mijloc, între ele. Faceţi din ele cele două aripi ale fiinţei voastre. Nici o aripă nu trebuie să fie mai mare decât cealaltă.

Occidentul cultivă mult prea intens acţiunea. Inacţiunea a dispărut de tot. în Orient, lucrurile se petrec invers - oamenii se relaxează prea mult şi au uitat să mai acţioneze. Occidentalii au devenit bogaţi în exterior, dar săraci în interior. Orientalii au devenit bogaţi în interior, dar săraci în exterior. La urma urmei, toţi sunt nefericiţi, căci toţi trăiesc în extreme.

Abordarea mea nu este nici occidentală, nici orientală, nici masculină, nici feminină. Eu nu recomand nici acţiunea, nici inacţiunea, ci calea de mijloc, simetria. De aceea, eu le spun sannyasin-ilor mei: nu părăsiţi lumea.

Trăiţi în mijlocul ei, dar nu vă lăsaţi furaţi de ea. Este ceea ce taoiştii numesc wei-wu-wei, acţiunea prin inacţiune, întâlnirea lui yin cu yang, lui anima cu animus. Această cale conduce către iluminare. Dezechilibrul atrage după sine nevroza. Echilibrul atrage după sine iluminarea.

Din lucrarea *„Secretul secretelor",* volumul I, capitolul 12

Te rog, vorbeşte-ne despre nebunie. Din câte am remarcat, cu toate eforturile lor, psihiatrii nu cunosc nimic despre acest fenomen. Par să existe două tipuri de nebunie. Tu ne vorbeşti deseori despre acea nebunie care conduce către iluminare. Pe de altă parte, ai definit psihoza ca fiind o formă supremă de laşitate în faţa realităţii vieţii. Este evident că nu orice nebun care pretinde că este Iisus Christos a trăit cu adevărat experienţa lui Dumnezeu.

Nebunia este de două feluri. Psihiatria modernă nu cunoaşte decât unul dintre ele. Nefiind conştientă de celălalt tip, cunoaşterea ei legată de nebunie este foarte eronată, şi potenţial dăunătoare.

Primul tip de nebunie, cel pe care îl cunosc psihiatrii, se referă la căderea sub nivelul minţii raţionale. Atunci când nu mai faci faţă realităţii, când aceasta a devenit prea mult pentru tine, de nesuportat, singura cale de scăpare pare a fi nebunia. Te refugiezi atunci în propria ta lume subiectivă, pentru a uita astfel de realitate. îţi creezi o lume imaginară, începi să visezi cu ochii deschişi, pentru a scăpa astfel de realitatea care a devenit insuportabilă

pentru tine. Aceasta este o modalitate de scăpare: să cobori sub nivelul minţii raţionale, să te refugiezi în mintea animală, în

inconştient.

Alţi oameni procedează la fel, dar mergând pe căi diferite. Alcoolicii se refugiază în alcool. Ei beau până când uită de ei, devenind complet inconştienţi. Uită atunci de întreaga lume, cu problemele şi cu angoasele ei - uită de soţie, de copii, de piaţă, de oameni. Se refugiază la nivelul inconştientului cu ajutorul alcoolului. Aceasta este o formă temporară de nebunie, care dispare după câteva ore.

O altă modalitate de a scăpa de realitate sunt drogurile. După cel de-al Doilea Război Mondial, drogurile au devenit subit extrem de importante pentru oameni, îndeosebi în ţările care au experimentat direct războiul, devenind conştiente că stau pe un vulcan care poate erupe în orice moment. Oamenii au văzut cum oraşe întregi, de genul Hiroşimei, pot fi arse într-o singură clipă, omorând sute de mii de victime. Realitatea a devenit insuportabilă. De aceea, generaţiile tinere au devenit interesate de droguri.

Drogurile şi impactul lor asupra lumii, îndeosebi influenţa lor asupra tinerei generaţii, au la bază experienţa celui de-al Doilea Război Mondial. Acest război a fost cel care a creat mişcarea hipioţilor, generaţia tinerilor dependenţi de droguri. Viaţa a devenit atât de periculoasă... Moartea se poate petrece în orice moment... Cum s-o eviţi? Cum să uiţi de toate?

în perioadele de stres şi durere, oamenii încep să ia droguri. Lucrurile s-au petrecut întotdeauna în acest fel. Drogurile permit o stare temporară de nebunie, de scufundare într-o stare mentală inferioară celei raţionale - căci numai mintea raţională poate fi conştientă de existenţa problemelor. Dacă problemele pot fi gestionate şi poţi coexista cu ele, îţi păstrezi starea de sănătate. Dacă ele te depăşesc, înnebuneşti.

Nebunia este un proces voluntar de evitare a problemelor, a realităţii, a angoaselor, a situaţiilor stresante.

Oamenii evită toate aceste lucruri în diferite feluri. Unii devin alcoolici, alţii iau LSD sau marijuana. Unii nu sunt la fel de curajoşi - aceştia se îmbolnăvesc. Fac cancer, tuberculoză, paralizează, pentru a putea spune astfel lumii: „Ce pot să fac? Sunt paralizat. Mi-e imposibil să fac faţă realităţii. Nu mai am nici o responsabilitate, căci sunt paralizat...“, sau „Afacerea mea se duce de râpă, dar ce pot face? Am cancer“.

In acest fel, oamenii îşi protejează egourile. Sunt căi demne de toată mila, dar cel puţin le protejează egourile.

Decât să renunţe la ego, oamenii preferă să şi-l protejeze.

Ori de câte ori viaţa devine prea tensionată, se petrec asemenea lucruri. Oamenii fac boli ciudate, incurabile. Ele sunt incurabile tocmai pentru că sunt puternic susţinute de subconştientul persoanei. Se ştie că fără cooperarea sufletului, medicina şi medicul nu pot face nimic pentru vindecarea pacientului. Nimeni nu te poate vindeca

împotriva voinţei tale - acesta este un adevăr fundamental.

Cancerul reprezintă o mare investiţie, căci el te poate proteja, dându-ţi sentimentul că nu mai trebuie să te lupţi cu viaţa de vreme ce ai cancer. Acest lucru îţi dă o satisfacţie

interioară atât de mare încât nimeni nu te mai poate vindeca. Este o boală psihologică, cu rădăcini puternice în subconştientul omului.

Toată lumea cunoaşte această angoasă. Atunci când se apropie examenele, unii studenţi parcă înnebunesc. După ce examenele au trecut, ei îşi revin rapid. Când se apropie un examen, ei fac hepatită, pneumonie, febră - orice boală. Dacă veţi studia statisticile, veţi rămâne surprinşi cât de frecvent se îmbolnăvesc studenţii în timpul sesiunilor de examene. După examene îşi revin rapid. Totul ţine de strategie. Ei le pot spune astfel părinţilor lor: „Ce pot face? Sunt bolnav. De aceea nu mi-am trecut examenul", sau „Sunt bolnav. De aceea nu am luat decât medalia de bronz. Dacă nu m-aş fi îmbolnăvit, aş fi luat cu siguranţă medalia de aur". Totul ţine de strategie.

Dacă boala este o asemenea strategie, este imposibil să fie vindecată. Acelaşi lucru este valabil şi în cazul alcoolismului, căci omul doreşte să fie bolnav sau alcoolic (nu neapărat conştient), pentru a se apăra.

Cam la fel stau lucrurile şi cu nebunia. Aceasta este ultima soluţie de autoapărare. Dacă toate celelalte metode au dat greş, dacă nu a ţinut nici cu cancerul, nici cu alcoolismul, nici cu marijuana, nici cu paralizia, ultima soluţie devine nebunia.

Aşa se explică de ce în ţările occidentale incidenţa nebuniei este mult mai mare decât în cele din Orient căci viaţa este mult mai stresantă aici. în Orient, viaţa este săracă, dar nu stresantă. Oamenii sunt atât de săraci încât nu-şi pot permite nici chiar stresul. Ei nu au bani de psihanalişti.

Nebunia este un lux pe care nu şi-l pot permite decât bogaţii.

Aceasta este nebunia pe care o cunosc psihiatrii: cea care coboară omul sub pragul minţii raţionale, la nivelul inconştientului, prin renunţarea la mintea conştientă. Conştiinţa este precum un aisberg. Mintea conştientă nu reprezintă decât vârful acestuia, cel aflat la suprafaţă. Cea mai mare parte a ei este ascunsă, este ceea ce noi numim subconştient. Nebunia înseamnă renunţarea la acea zecime aflată la suprafaţă, astfel încât întregul aisberg se scufundă sub apă.

Mai există însă şi un alt tip de nebunie. O numim astfel pentru că are o anumită similaritate cu prima, în sensul că trece dincolo de mintea raţională. Primul tip cade sub pragul minţii raţionale, cel de-al doilea trece dincolo de ea. în ambele cazuri, mintea raţională dispare, în primul caz, devii inconştient, în cel de-al doilea caz supraconştient. în ambele cazuri, mintea raţională dispare.

în primul caz devii complet inconştient, iar în fiinţa ta apare o anumită unitate. Dacă îi veţi privi cu atenţie, veţi constata că oameni nebuni au o anumită consecvenţă; ei nu sunt duali. Te poţi baza pe un nebun, căci dualitatea a dispărut în el. Nebunul nu mai are decât un singur tip de minte, cea inconştientă. Mai mult decât

atât, el are o anumită inocenţă. Este ca un copil. Nebunii nu cunosc viclenia. De fapt, de aceea au şi înnebunit, pentru că nu au putut să accepte dubla măsură a acestei lumi, duplicitatea. în nebunie există o anumită formă de puritate, de simplitate.

Dacă ai un nebun prin apropiere, este imposibil să nu îl simpatizezi sincer. Există o anumită unitate în el. Nebunul nu este divizat; el este una. Evident, nu trăieşte în această realitate. Trăieşte într-o lume de vis, dar este una în iluziile sale. Nebunia are o anumită consecvenţă, o plenitudine a credinţei ei.

La fel se petrec lucrurile şi cu celălalt tip de nebunie. Omul se înalţă deasupra raţiunii, trece dincolo de ea, devine perfect conştient, sau mai exact, supraconştient. în primul caz de nebunie, zecimea conştientă se dizolvă în cele nouă zecimi inconştiente. în cel de-al doilea caz, cele nouă zecimi ale subconştientului ies la suprafaţă, la lumină. întreaga minte devine conştientă.

Aceasta este semnificaţia cuvântului „buddha“: a deveni perfect conştient. Un asemenea om pare şi el nebun, căci are un comportament unitar, nu dual. De fapt, comportamentul său va fi mai consecvent decât al oricărui nebun (din prima categorie). El este perfect integrat. Este literalmente un „individ“, o individualitate, căci este indivizibil. în interiorul lui nu mai există nici o diviziune.

De aceea, ambele categorii par la fel; nebunul crede, buddha are credinţă. Credinţa şi încrederea pot fi cu uşurinţă confundate. Nebunul este una, perfect inconştient;

buddha este tot una, dar perfect conştient. Dar unitatea lor pare la fel. Nebunul a renunţat la raţiune, la mintea raţională; buddha a transcens-o. Avem din nou de-a face cu o similaritate, căci cei doi nu mai sunt divizaţi. Primul a căzut sub nivelul uman, celălalt s-a ridicat deasupra acestui nivel.

Psihologia modernă va rămâne incompletă până când nu va începe să-i studieze pe buddha-şi. Viziunea ei va rămâne incompletă, parţială, iar o viziune parţială este foarte periculoasă. Un adevăr parţial este mai periculos decât o minciună, pentru că îţi dă sentimentul că ai dreptate.

Psihologia modernă are un salt cuantic de făcut. Ea trebuie să se transforme într-o psihologie a buddha- şilor. Pentru aceasta, va trebui să studieze în profunzime sufismul, hasidismul, zenul, tantra, yoga, tao. Abia atunci va putea fi numită psihologie. Cuvântul „psihologie" înseamnă ştiinţa sufletului. Ceea ce numim astăzi psihologie nu a atins încă acest nivel.

Există două posibilităţi: fie te scufunzi sub propriul tău nivel, fie te înalţi deasupra.

Deveniţi nebuni, la fel ca Buddha, ca şi Christos, Bahaudin sau Mohammed. Deveniţi nebuni, la fel ca mine. Această nebunie are o frumuseţe incredibilă, căci întreaga poezie se naşte din ea. Marile experienţe ale vieţii, marea fericire, se nasc din această nebunie.

Din lucrarea *„Secretul"*, capitolul 20

In Occident, Freud, Adler, Jung şi Wilhelm Reich au creat psihanaliza, pentru a rezolva cu ajutorul ei problemele care apar datorită egoului, precum frustrările, conflictele, schizofrenia şi nebunia. Te rog, explică-ne contribuţiile, limitările şi incapacitatea psihanalizei de a rezolva

problemele umane datorate egoului, prin comparaţie cu meditaţia recomandată de tine.

Primul lucru care trebuie să fie înţeles este că nici o problemă care apare datorită egoului nu poate fi rezolvată iară transcenderea acestuia. Ea poate fi cel mult amânată. Poţi crea o stare de aparentă normalitate în jurul ei, o poţi dilua întrucâtva, dar nu o poţi rezolva. Psihanaliza poate ajuta omul să funcţioneze ceva mai bine în societate, dar nu îi poate rezolva niciodată problemele. Pe de altă parte, atunci când o problemă este amânată sau refulată, ea dă naştere la alte probleme. Problema îşi schimbă locul, dar nu dispare. Mai devreme sau mai târziu se va produce o nouă erupţie, iar aceasta va fi mai greu de amânat sau de diluat.

Psihanaliza oferă o uşurare temporară, căci ea nu concepe o transcenderé completă a egoului. O problemă nu poate fi rezolvată decât prin transcenderea ei (atunci când treci dincolo de ea). Dacă nu poţi trece dincolo de ea, înseamnă că problema eşti chiar tu. Atunci, cine o mai poate rezolva? Dacă problema eşti chiar tu, înseamnă că ea nu este ceva diferit de tine.

Yoga, tantra şi toate tehnicile de meditaţie pornesc de la premise diferite. Ele afirmă că problemele există,

că te înconjoară de pretutindeni, dar nu sunt una cu tine. Omul le poate transcende oricând, le poate privi ca un observator detaşat, la fel cum cineva aflat pe vârful unui deal poate privi în vale.

Acest sine-martor poate rezolva problema. Prin simpla contemplare detaşată a problemei, ea este pe jumătate rezolvată, căci atunci când poţi deveni martorul unei probleme, când o poţi observa cu imparţialitate, fără a te implica în ea, în tine se naşte o luciditate care îţi permite să îi găseşti cu uşurinţă soluţia. De fapt, problemele se nasc tocmai pentru că nu există această luciditate interioară pentru a le înţelege.

Voi nu aveţi nevoie de soluţii, ci de luciditate.

O problemă corect înţeleasă este deja rezolvată, căci problemele nu apar decât din neînţelegere.

Voi creaţi probleme pentru că nu înţelegeţi. De aceea, ceea ce contează nu este rezolvarea unei probleme, ci înţelegerea ei. Ea nu va putea fi cu adevărat rezolvată decât printr-o mai mare luciditate, prin observarea ei detaşată, ca şi cum nu v-ar aparţine, ca şi cum i-ar aparţine altcuiva, prin crearea unei distanţe între problemă şi voi.

Meditaţia creează această distanţă. Ea vă oferă o perspectivă, care permite contemplarea problemei dintr-un alt unghi, de pe un alt nivel de conştiinţă.

Psihanaliza operează cu un singur nivel de conştiinţă. Acesta nu se schimbă niciodată. Pacientul rămâne pe acelaşi nivel, iar schimbările operate nu modifică nimic la nivelul esenţei. Conştiinţa, luciditatea, capacitatea de a contempla cu detaşare nu se schimbă. Meditaţia operează

cu totul altfel. Ea permite înălţarea conştiinţei pe nivele din ce în ce mai înalte. Problemele pot fi privite acum de sus. Ele rămân în vale, în timp ce omul a urcat pe deal. Din această perspectivă, de la această înălţime, problemele arată cu totul altfel. Cu cât distanţa devine mai mare, cu atât mai capabil devine omul să le observe ca şi cum nu i-ar aparţine.

Reţineţi: atunci când problema nu îţi aparţine, poţi întotdeauna să dai un sfat mai bun în legătură cu rezolvarea ei. Dacă ea aparţine altcuiva, dacă altcineva se află în dificultate, îţi poţi permite să fii înţelept. Dacă tu eşti cel aflat la greu, dintr-o dată nu mai ştii ce să faci. Ce s-a petrecut? Problema este aceeaşi, dar acum eşti implicat în ea. Când era problema altcuiva, o puteai privi de la distanţă, cu imparţialitate. Oricine poate da sfaturi bune altcuiva, dar atunci când are el însuşi probleme îşi pierde întreaga înţelepciune, căci între el şi probleme nu mai există distanţa necesară.

Dacă cineva moare, poţi alina durerea celor aflaţi în durere. Le poţi spune că sufletul este nemuritor, că nimic nu moare cu adevărat, că viaţa este eternă. Dacă moare însă cineva pe care l-ai iubit personal, care ţi-a fost foarte apropiat, începi să plângi şi nimeni şi nimic nu te mai poate consola. Sfatul este acelaşi, dar nu ţi-l poţi da singur. Dintr-o dată, faptul că viaţa este eternă şi că sufletul este nemuritor ţi se pare absurd.

De aceea, aveţi grijă cu sfaturile. Dacă îi spui cuiva căruia i-a murit soţia sau copilul că viaţa este nemuritoare, ai toate şansele să fii considerat stupid sau

nesimţit. Cuvintele tale par prostii în ochii lui. El ştie mai bine ce înseamnă să pierzi pe cineva apropiat. Filozofia nu oferă nici o consolare în asemenea cazuri. Şi el ştie foarte bine de ce spui asemenea lucruri: pentru că nu treci prin ce trece el. îţi poţi permite să fii înţelept. El nu-şi poate permite.

Meditaţia te ajută să îţi transcenzi fiinţa obişnuită.

în tine se naşte o perspectivă din care poţi privi altfel lucrurile. Apare acum distanţa. Problemele nu dispar, dar par mult mai îndepărtate - ca şi cum i s-ar întâmpla altcuiva. Acum poţi să-ţi dai singur sfaturi bune, dar nici nu mai ai nevoie de ele. Distanţa însăşi face din tine un înţelept.

Tehnica meditaţiei constă aşadar în crearea unei distanţe între probleme şi tine.

Aşa cum sunteţi acum, voi sunteţi atât de prinşi în problemele voastre încât nu puteţi vedea dincolo de ele. Aţi pierdut perspectiva.

Psihanaliza ajută, dar numai printr-o rearanjare a lucrurilor. Ea nu conduce la transformare.

Şi încă un lucru important: psihanaliza conduce la dependenţă.

Ai nevoie de un expert, iar acesta va face totul în locul tău. Dacă problema este profundă, rezolvarea ei necesită trei, patru, cinci ani - timp în care devii dependent. Psihanaliza nu conduce la creştere, ci la dependenţă. Ai nevoie de psihanalist în fiecare zi. Dacă nu îl vezi, te simţi pierdut. Dacă încetezi şedinţele de terapie, ţi se pare că cerul cade pe tine. Psihanaliza devine un fel de beţie, o dependenţă de alcool sau de droguri.

Cunoşti un expert şi îi spui problemele tale. El te ajută să le rezolvi, discută cu tine, îţi revelează rădăcinile subconştiente ale problemelor. Cel care le rezolvă este însă el, nu tu.

Reţineţi: o problemă rezolvată de altcineva nu vă va ajuta să deveniţi mai maturi. Poate persoana respectivă să devină mai matură prin rezolvarea problemei voastre, dar nu voi. Dimpotrivă, voi veţi deveni mai imaturi. Ori de câte ori va apărea o problemă, veţi simţi nevoia să apelaţi la expert, să primiţi un sfat profesionist. De altfel, după părerea mea nici chiar psihanaliştii nu se maturizează prin rezolvarea problemelor voastre, căci şi ei apelează pentru problemele personale la alţi psihanalişti. Ei vă rezolvă vouă problemele, dar nu şi le pot rezolva pe ale lor. Este aceeaşi chestiune a distanţei.

Wilhelm Reich a încercat în repetate rânduri să fie psihanalizat de Freud, dar acesta a refuzat, iar el nu i-a putut ierta niciodată acest lucru. De aceea, ffeudienii ortodocşi nu l-au acceptat niciodată ca psihanalist, pentru că nu a fost psihanalizat niciodată personal.

Orice psihanalist se duce la alt psihanalist pentru problemele sale. Este la fel ca în cazul profesiei medicale. Dacă un medic se îmbolnăveşte, el nu îşi poate pune singur diagnosticul. Este atât de aproape de sine încât se teme; de aceea, se duce la altcineva. Dacă eşti chirurg, nu îţi poţi opera propriul corp. Este la fel de dificil să operezi şi dacă soţia ta este grav bolnavă şi are nevoie de operaţie, căci te temi să nu îţi tremure mâna. Intimitatea

dintre voi este atât de mare încât te temi şi îţi pierzi siguranţa de sine. Simţi nevoia să apelezi la altcineva.

Ce se întâmplă? Ai făcut atât de multe operaţii, dar nu îţi poţi opera propria soţie sau propriul copil, căci distanţa dintre voi este atât de mică - practic, nu există nici o distanţă. Fără această distanţă nu poţi fi imparţial, în mod similar, un psihanalist îi poate ajuta pe alţii, dar atunci când are el însuşi probleme, el trebuie să apeleze la alt psihanalist. Ciudat este că până şi un Wilhelm Reich ajunge să aibă probleme...

Este imposibil să ne imaginăm un buddha înnebunind. Dacă până şi un buddha ar înnebuni, atunci nu ar mai exista nici o cale de ieşire din această suferinţă. Acest lucru este însă imposibil de imaginat.

Priviţi viaţa lui Sigmund Freud. A fost părintele psihanalizei; a ajuns să discute foarte profund despre problemele oamenilor, dar nu a reuşit să-şi rezolve nici măcar o singură problemă personală. Nici măcar una! Teama era una dintre problemele sale. Era temător şi foarte nervos. Se mânia la fel de uşor ca oricare alt om. Uneori, devenea atât de furios încât leşina. Acest om ştia atât de multe despre mintea umană, dar era incapabil să aplice această cunoaştere pe sine însuşi.

La fel, Jung leşina atunci când se afla într-o stare de anxietate profundă. Cum este posibil? Toată problema este legată de distanţă. Cei doi s-au gândit mult la aceste probleme, dar nu au crescut în planul conştiinţei. Ei s-au gândit din punct de vedere intelectual, logic, şi au tras concluziile cuvenite. O parte dintre concluziile lor erau

corecte, dar nu asta este problema. Important este că ei nu au crescut în planul conştiinţei, că nu au devenit supraumani. Iar până nu îţi transcenzi umanitatea, nu îţi vei rezolva niciodată problemele. Tot ce poţi face este să le ajustezi.

In ultimele sale zile, Freud obişnuia să spună că omul este incurabil. în cel mai bun caz putem spera că poate supravieţui prin adaptare, dar asta este tot ce putem spera. Omul nu poate fi fericit, spunea Freud. în cel mai bun caz putem aranja astfel lucrurile încât să nu fie foarte nefericit. Asta este tot! Dar fericit nu poate fi. Din acest punct de vedere, omul este incurabil. Ce fel de soluţii poate da un om cu o asemenea atitudine? Iar asta după 40 de ani de lucru cu fiinţele umane! El a tras concluzia că omul nu poate fi ajutat, că natura lui este suferinţa.

Orientalii afirmă însă cu totul altceva: ei spun că omul poate fi transcens. Omul nu este incurabil; conştiinţa sa minimală este cea care creează problemele. Dacă ştie să îşi dilate conştiinţa, problemele sale dispar. Proporţia este simplă: când conştiinţa este minimă, problemele sunt maxime; când conştiinţa este maximă, problemele sunt minime.

Când conştiinţa devine totală, probleme dispar pur şi simplu, la fel ca picăturile de rouă atunci când apare soarele dimineaţa. Când conştiinţa devine totală, problemele nu mai pot exista, pentru că cele două sunt incompatibile. Psihanaliza poate fi considerată un fel de

remediu, dar nu o vindecare. Ea nu previne şi nu vindecă ci cel mult alină.

Meditaţia merge mult mai departe. Ea schimbă însăşi fiinţa umană, astfel încât problemele nu mai pot apărea deloc. Psihanaliza este preocupată de probleme. Meditaţia este preocupată de om; ea nu este deloc interesată de probleme. Aşa se explică de ce marii psihologi ai Estului - Buddha, Mahavira sau Krishna - nu vorbesc niciodată de probleme. Din acest motiv, psihologii occidentali consideră că ştiinţa lor este nou apărută în istorie. în realitate, ea este cunoscută dintotdeauna.

Freud a reuşit să dovedească abia la începutul acestui secol existenţa subconştientului. Buddha a vorbit despre el cu 25 de secole înainte! Dar Buddha nu a fost preocupat de probleme, pentru că - spunea el - acestea sunt infinite. Dacă te-ai ocupa de fiecare problemă în parte, nu le-ai putea rezolva niciodată pe toate. Important este să te ocupi de om, nu de probleme.

Ocupă-te de om şi ajută-l să crească. Pe măsură ce omul creşte, devenind din ce în ce mai conştient, problemele dispar una după alta. De aceea, nu trebuie să fii preocupat de ele.

Spre exemplu, să spunem că cineva este schizofrenic, divizat, are o personalitate dual㠠Psihanaliza tratează această problemă, ajutând omul să devină funcţional în dualitatea sa, să se adapteze, astfel încât să poată trăi liniştit în societate. Ea tratează problema, schizofrenia. Dacă omul se duce la Buddha, acesta nu îi va vorbi de schizofrenie, ci îi va spune: „Meditează, astfel încât
fiinţa ta interioară să devină una. Când fiinţa interioară

devine una, diviziunea produsă la periferie va dispărea“. Diviziunea există, dar nu ea este cauza; ea este doar efectul. Undeva, în profunzimile fiinţei omului, există o dualitate, iar această dualitate a condus diviziunea respectivă la periferia fiinţei.

Poţi astupa diviziunea de la suprafaţă, dar cea interioară rămâne. Mai devreme sau mai târziu, ea se va manifesta altundeva, sub altă formă. Va trebui să astupi atunci noua gaură, dar ea va reapărea altundeva. Când tratezi o problemă psihologică, în locul ei apare imediat alta, apoi o a treia, şi aşa mai departe.

în ceea ce îi priveşte pe medici, acest lucru nu este foarte rău, căci ei trăiesc din asta, dar pe pacienţi nu-i ajută cu nimic.

Occidentul trebuie să treacă dincolo de psihanaliză. Până când occidentalii nu vor ajunge să cunoască metodele de creştere a conştiinţei, de creştere interioară a fiinţei, psihanaliza nu le va fi de mare folos.

Acest proces a început deja să se întâmple: psihanaliza este considerată deja depăşită. Marii gânditori din Occident se gândesc deja la felul în care poate fi dilatată conştiinţa, la maniera în care îl pot ajuta pe om să devină mai lucid, renunţând la gândirea de tip rezolvarea problemelor. Momentul a sosit; seminţele au fost aruncate.

Pe mine nu mă preocupă problemele voastre. Aveţi milioane de probleme şi consider inutil să vă ajut să le rezolvaţi - căci creatorii lor sunteţi voi, iar acest lucru va rămâne neschimbat atâta vreme cât nu vă veţi

transforma.

Eu rezolv o problemă, iar voi creaţi zece în loc. Nu mă pot lupta cu morile de vânt, atâta vreme cât creatorul rămâne în spatele lor. Nu aş face decât să îmi risipesc inutil energia.

De aceea, nu sunt preocupat de problemele voastre. Tot ce doresc este să vă transform pe voi. De îndată ce creatorul va fi schimbat, problemele de la periferie vor dispărea, căci nimeni nu va mai coopera cu ele, nimeni nu le va mai crea, nimeni nu se va mai bucura de ele. Aceste cuvinte vi se pot părea ciudate, dar vă repet: voi sunteţi cei care vă bucuraţi de problemele voastre - de aceea le şi creaţi. Vă bucuraţi de ele din atât de multe motive.

întreaga umanitate este bolnavă. Motivele sunt profunde. Când copilul se simte bolnav, el obţine atenţia celor din jur. Când este sănătos, nimeni nu îl bagă în seamă. Când copilul se îmbolnăveşte, părinţii îl iubesc mai mult - sau cel puţin aşa pare. Când el nu are nimic, nimeni nu mai stă după el, nu-l mai îmbrăţişează şi nu-l mai sărută. Copilul învaţă de mic trucul. Iubirea este o necesitate fundamentală, iar atenţia celor din jur este o hrană pentru sufletul lui. Pentru copil, atenţia este chiar mai necesară decât laptele. Fără atenţie, în interiorul lui moare ceva.

Atenţia înseamnă energie. Când cineva te priveşte plin de iubire, el te hrăneşte. Este o hrană subtilă, dar absolut necesară. Copiii simt nevoia să primească această hrană şi pentru a o obţine sunt dispuşi la orice, chiar şi să se îmbolnăvească. Astfel, ei învaţă de mici să devină creatorii propriilor lor probleme.

Iubirea este o necesitate de bază. Corpul creşte cu hrană, iar sufletul cu iubire. Copilul constată însă că nu poate obţine iubire decât atunci când se îmbolnăveşte, când are probleme. în caz contrar, nimeni nu pare să-l iubească. Pe scurt, copilul învaţă de mic să meargă pe calea părinţilor săi. în acest fel, el devine creatorul propriilor sale probleme. Când părinţii au oaspeţi, copilul constată că nimeni nu-1 mai bagă în seamă. El simte nevoia să primească atenţia părinţilor săi, a oaspeţilor, a tuturor. De aceea, face o trăsnaie. La început, procesul este subconştient, dar treptat devine o obişnuinţă. Iar după ce creşte, continuă să procedeze la fel.

îndeosebi în cazul femeilor, 99% din bolile lor, din problemele lor mentale, nu sunt altceva decât o nevoie de iubire. Când se simte iubită, femeia nu are probleme de sănătate. Acestea apar numai o dată cu problemele în cuplu. Psihanaliza exploatează această nevoie de atenţie, căci un psihanalist nu este altceva decât un om care îşi oferă atenţia într-o manieră profesionistă. Te duci la el, la profesionist, şi ştii că timp de o oră vei fi ascultat cu atenţie. Orice i-ai spune, orice prostii, el te va asculta de parcă i-ai predica Vedele. Mai mult decât atât, te va invita să îi spui mai multe, să vorbeşti orice, lucruri relevante sau irelevante, în scopul de a aduce la lumină subconştientul tău. Şi atunci, te simţi bine.

99% dintre paciente se îndrăgostesc de psihanalistul lor. Protecţia relaţiei client-expert este pusă în dificultate, căci mai devreme sau mai târziu se transformă într-o relaţie de iubire. De ce? De ce se îndrăgostesc pacientele

de psihanalişti? Sau invers: de ce se îndrăgostesc pacienţii de psihanaliste? Din cauza atenţiei pe care o primesc pentru prima oară în viaţa lor.

în acest fel, nevoia de iubire le este satisfăcută. Până când fiinţa voastră nu va fi transformată, problemele pe care le aveţi nu vor dispărea. Potenţialul vostru de a crea probleme noi este practic infinit.

Meditaţia este un efort de a vă face independenţi, iar apoi de a schimba calitatea conştiinţei voastre.

Când conştiinţa se schimbă din punct de vedere calitativ, vechile probleme nu mai pot apărea. Ele dispar pur şi simplu. Spre exemplu, când eraţi doar nişte copii, aveaţi un anumit tip de probleme. Pe măsură ce aţi crescut, acestea au dispărut. Cum a fost posibil? Nu le- aţi rezolvat niciodată, dar totuşi au dispărut. Nici măcar nu vă mai amintiţi ce probleme aveaţi în copilărie. Cert este că aţi crescut, iar acestea au dispărut.

în adolescenţă a apărut un alt tip de probleme. Au dispărut apoi şi acestea. Şi aşa mai departe. Când veţi deveni mai maturi, problemele cu care vă confruntaţi la ora actuală vor dispărea la rândul lor, nu că le-aţi rezolva - nimeni nu este capabil să-şi rezolve problemele -, ci de la sine. Când veţi îmbătrâni, vă veţi amuza amintindu- vă de problemele pe care le aveţi la ora actuală, unele părându-vi-se atât de grave încât chiar v-a trecut prin minte gândul sinuciderii. Când veţi îmbătrâni, vă veţi amuza: unde au dispărut ele? Le-aţi rezolvat? Nici vorbă! Pur şi simplu, aţi crescut. Problemele aparţineau unui nivel particular de conştiinţă, unei etape a creşterii.

La fel se petrec lucrurile şi cu creşterea spirituală. Problemele dispar pe măsură ce sufletul se maturizează. Când el devine pe deplin lucid, problemele nu mai apar deloc. Meditaţia nu are nimic de-a face cu analiza. Ea este sinonimă cu creşterea. Nu este preocupată de probleme, ci de fiinţă.

Din lucrarea *„Doctrina supremă",* capitolul 13

CAPITOLUL 10

MEDITAȚIA

Meditaţia este absenţa gândurilor.

Meditaţia este absenţa gândurilor. Fiinţa ascunsă dincolo de gândurile noastre nu poate fi revelată decât atunci când nu mai există gândire. Cerul infinit nu devine vizibil decât prin absenţa norilor. în fiinţa voastră există un asemenea cer. Pentru a-1 cunoaşte, norii gândurilor trebuie eliminaţi. Acest lucru este posibil. Când mintea se odihneşte şi în ea nu mai apar gânduri, în starea de linişte care se lasă, în profunzimea născută din absenţa gândurilor, adevărul este revelat.

Cum putem realiza acest lucru? Procedeul este foarte simplu, dar vouă vi se va părea extrem de dificil, căci aţi devenit atât de complecşi. Ceea ce este posibil pentru un nou-născut a devenit imposibil pentru voi. Copilul nu face decât să privească, fără să gândească. El nu face decât să vadă. Iar această vedere este miraculoasă. Acesta este

secretul, cheia care poate deschide poarta către adevăr.

Eu vă văd pe voi. Vă privesc şi vă văd. înţelegeţi? Atunci când vă privesc, nu gândesc deloc. Din această absenţă a gândurilor se naşte o incredibilă stare de calm, o tăcere vie care coboară asupra mea, în care pot vedea şi auzi totul fără ca în fiinţa mea să se nască vreo tulburare, în interiorul meu nu mai apare nici o reacţie. Gândurile au dispărut. Nu mai există decât darshan, vederea.

Metoda meditaţiei este conştientizarea corectă.

Nu aveţi nimic altceva de făcut decât să vedeţi ceea ce se petrece în interiorul şi în exteriorul vostru. Există obiecte interioare şi obiecte exterioare. Tot ce trebuie să faceţi este să le priviţi fără nici un scop. Vederea nu are nevoie de justificare. Deveniţi martorul detaşat al manifestării, un simplu observator.

Această luciditate care observă totul cu detaşare conduce la starea de pace, la vid, la absenţa gândurilor.

încercaţi şi veţi vedea.

Toate gândurile se dizolvă, conştiinţa se trezeşte şi devine vie. Din când în când, opriţi-vă, priviţi şi ascultaţi, deveniţi martorul lumii şi al fiinţei voastre. Nu gândiţi. Fiţi un simplu martor şi vedeţi ce se întâmplă. Apoi, lăsaţi această stare de martor să se dilate, să vă invadeze toate activităţile, fizice şi mentale. Luaţi-o cu voi, oriunde v-aţi afla.

Când apare starea de martor, egoul dispare şi omul începe să vadă, realizând cine este el cu adevărat. Eul moare şi sinele se trezeşte.

Prin această sadhana a stării de martor, care constă

în observarea propriilor stări mentale, în ființă se petrece o transformare rapidă. Dacă vă veți observa gândurile, veți începe să deveniți conștienți de cel care observă. La început, aceste trăiri vor fi efemere, dar va veni o zi în care observatorul vă va apărea în toată splendoarea și măreția lui, iar din acea zi, suferința și sărăcia voastră interioară vor dispărea definitiv.

Această metodă nu poate fi practicată doar din când în când, dacă doriți să atingeți eliberarea. Ea trebuie practicată continuu, zi și noapte. Cu cât omul o practică mai mult, identificându-se din ce în ce mai puternic cu starea de martor, cu atât mai stabilă devine această stare, care tinde să nu-l mai părăsească niciodată.

Treptat, omul devine tot timpul conștient, deopotrivă în stare de veghe și atunci când doarme. Când starea de martor apare inclusiv în timpul somnului, puteți fi siguri că ea a pătruns adânc în interiorul ființei voastre, că și-a întins rădăcinile până foarte departe. La ora actuală, voi sunteți adormiți chiar și atunci când sunteți treji. Mâine, veți fi treji chiar și în timpul somnului.

Această stare de martor dizolvă gândurile prin trezirea noastră din visele pe care le avem și din somnul nostru profund. Când mintea devine eliberată de gânduri și de vise, valurile sale se liniștesc. Ea devine calmă, ca o mare fără valuri, ca flacăra unei lumânări atunci când nu suflă nici o adiere. Numai în această stare poate fi cunoscut Dumnezeu, sinele, adevărul absolut. Numai atunci se deschid porțile împărăției lui Dumnezeu.

Această poartă, această intrare, - se află la nivelul

sinelui. De aceea vă învăţ mereu să nu bateţi la alte porţi, străine, să bateţi numai la poarta sinelui. Nu mai rătăciţi inutil. Pătrundeţi în interiorul vostru.

Din lucrarea *„Calea perfectă“,* capitolul 8

Care este legătura dintre focalizare, concentrare şi meditaţie?

Focalizarea, concentrarea şi meditaţia nu sunt legate în nici un fel. Aceasta este una din marile confuzii care se fac.

Focalizarea este un alt nume pentru concentrare, dar meditaţia este opusul concentrării. Din păcate, în majoritatea cărţilor şi a dicţionarelor scrise de aşa-zişii voştri maeştri ele sunt folosite ca sinonime.

Concentrarea nu înseamnă altceva decât focalizare. Ea reprezintă o acţiune a minţii. De multe ori, mintea se află într-o stare de haos. în ea se aud tot felul de voci, şi toate trag în direcţii diferite. Aceasta este mintea obişnuită.

Dacă mintea se află în haos, este imposibil să gândeşti raţional, ştiinţific. Pentru a gândi în acest fel trebuie să te concentrezi asupra obiectului studiului tău. Indiferent care este acesta, întreaga energie mentală trebuie concentrată asupra lui. Numai în acest fel poate fi cunoscut adevărul obiectiv în legătură cu obiectul respectiv de studiu. De aceea, concentrarea este metoda ştiinţifică.

Meditaţia este însă cu totul altceva. Mai întâi, ea nu este o activitate mentală. Meditaţia nu are nimic de-a face cu mintea, nici cu cea focalizată, nici cu

cea împrăştiată. Pur şi simplu, ea este cu totul altceva. Meditaţia înseamnă să transcenzi mintea şi hotarele sale.
Ea nu poate fi asociată cu concentrarea, fiind chiar opusul acesteia. Concentrarea este un proces mental, în timp ce meditaţia este o stare de conştiinţă non-mentală.

Occidentalii nu au cunoscut niciodată meditaţia.

Ei au rămas cramponaţi de concentrare, de unde şi progresul lor ştiinţific, toată tehnologia pe care au inventat-o - dar nu au cunoscut niciodată tăcerea, pacea interioară, lumina sufletului.

Focalizarea poate revela secretele lumii exterioare. Meditaţia revelează secretele lumii interioare, a propriei tale subiectivităţi. Intr-un fel, concentrarea poate fi considerată obiectivă, iar meditaţia subiectivă. Concentrarea se mişcă în exterior, meditaţia în interior. Concentrarea te duce departe de tine însuţi, meditaţia te apropie de centrul tăi interior. Mintea, raţiunea, logica - toate sunt orientate către exterior. Pentru ele, interiorul nu există.

Aceasta este una din legile fundamentale ale realităţii interioare: nimic nu poate fi realizat în lumea interioară de către un om raţional. Pentru aceasta este nevoie de un om iraţional, sau mai bine zis suprarațional. Ca să te cunoşti pe tine însuţi nu ai nevoie de minte, ci de tăcere. Mintea este întotdeauna preocupată de unul sau de mai multe lucruri. In ea se nasc tot felul de gânduri, de valuri.

Fiinţa interioară nu poate fi reflectată însă decât de către o oglindă perfect plană, fără valuri. Această oglindă nu poate fi decât absenţa deplină a oricăror gânduri, deci chiar absenţa minţii. Când omul cunoaşte această stare,

în el se produce brusc o explozie de conştiinţă, şi el devine pentru prima oară conştient de propria sa fiinţă.

Până atunci el a cunoscut numai obiectele lumii exterioare; acum, el îl cunoaşte pe cunoscător. La acest lucru se referea Socrate atunci când spunea: „Cunoaşte-te pe tine însuţi". Eu aş adăuga şi faptul că până când nu te vei cunoaşte pe tine însuţi, nu vei putea fi tu însuţi. Cunoaşterea de sine este un pas către devenirea de sine, iar până când nu vei fi tu însuţi nu îţi vei găsi liniştea, nu te vei simţi mulţumit, împlinit, acasă.

Omul simte în permanenţă un anumit disconfort, o suferinţă interioară... fără să o poată identifica întotdeauna exact. Ceva esenţial pare să îi lipsească totuşi. Chiar dacă are tot ce îi trebuie, există ceva care lipseşte şi care ar da sens vieţii sale. Palatul omului este plin cu toate comorile lumii, dar el se simte gol. împărăţia lui este mare, dar el lipseşte din ea. Aceasta este starea omului modem. De aici şi sentimentul lui permanent de lipsă de sens, de anxietate, angoasă, mânie.

Mintea modernă este mintea cea mai tulburată care a existat vreodată, pentru simplul motiv că nu ştie pentru ce trăieşte. O vacă nu îşi pune întrebări legate de semnificaţia vieţii. Pentru ea, iarba este semnificaţia vieţii. Este inutil să ştie mai mult. Copacii nu sunt interesaţi de sensul vieţii. O ploaie bună, un sol bogat şi soarele deasupra coroanei le sunt suficiente pentru a le produce o imensă bucurie. Nu veţi găsi nici un ateu printre copaci. Ei nu au îndoieli. Cu excepţia omului, îndoiala nu există în creaţie. Cu excepţia lui, nimeni nu este îngrijorat. Nici

chiar măgarii nu sunt îngrijoraţi. Dimpotrivă, par atât de filozofici, atât de relaxaţi... Ei nu se tem de moarte, nici de necunoscut, nici de ziua de mâine.

Singur omul duce o viaţă dificilă, torturat de propria sa inteligenţă. El încearcă să uite de această stare de angoasă, refugiindu-se în cele mai variate extreme, dar nu reuşeşte. Iar acest lucru va continua până la moarte, dacă nu va cunoaşte arta meditaţiei, a orientării către interior, a cunoaşterii propriei sale lumi lăuntrice. Abia atunci dispare angoasa.

Omul care s-a cunoscut pe sine se simte la fel de relaxat ca şi copacii, dar pe un nivel de conştiinţă mult superior. El a devenit la fel de relaxat ca şi existenţa, dar această relaxare are o frumuseţe suplimentară, căci a devenit conştientă de sine. El ştie că există. Mai mult decât atât, ştie că în timp ce întreaga existenţă este adormită, el este treaz.

Ce sens are un răsărit splendid, dacă eşti adormit? în ce constă frumuseţea unui trandafir dacă dormi? Iar somnul este sinonim cu mintea, concentrată sau nu. Trezirea este sinonimă cu meditaţia. în clipa când te trezeşti, somnul dispare, şi o dată cu el dispar toate visele, toate proiecţiile, aşteptările şi dorinţele. Subit, te afli într-o stare de lipsă a dorinţelor, a ambiţiilor, de tăcere. Numai în această tăcere poate înflori fiinţa. Numai în ea îşi deschid lotuşii petalele.

Aşadar, reţineţi un lucru important: toţi maeştrii care le spun discipolilor lor că meditaţia este tot una cu concentrarea comit o mare crimă. Ei nu numai că

îşi conduc discipolii pe o cale greşită, dar îi şi ucid din punct de vedere spiritual, lucru cu mult mai periculos decât o crimă fizică. Ei le distrug discipolilor conştiinţa, unica posibilitate de a deschide vreodată porţile misterelor lumii interioare.

Concentrarea nu are nimic de-a face cu meditaţia. Creştinii, hinduşii, mahomedanii, toate aşa-zisele voastre religii organizate v-au spus că trebuie să vă concentraţi asupra lui Dumnezeu, asupra unei mantra, asupra statuii lui Buddha... Acest Dumnezeu este însă ipotetic. Nimeni nu l-a văzut vreodată, nimeni nu l-a întâlnit, nimeni nu a putut aduce vreodată o dovadă a existenţei sale. Vă puteţi concentra la infinit asupra acestei ipoteze, dar ea nu vă va revela vreodată sinele vostru.

Vă puteţi concentra asupra unei statuete făcute de mâna omului, dar nu veţi reuşi să vă transformaţi astfel fiinţa. Vă puteţi concentra asupra scripturilor, mantra- ele, imnurilor - dar toate aceste eforturi nu vor aduce roade spirituale.

Dacă doriţi să cunoaşteţi adevărul, transcendeţi mintea, iar calea prin care mintea poate fi transcensă este foarte simplă: deveniţi observatorul ei. Observaţia vă va despărţi imediat de obiectul privit. Când priveşti un film, poţi fi convins că nu eşti un actor care joacă în el. Când stai pe marginea străzii şi priveşti mulţimea care trece, poţi fi convins că nu faci parte din ea. Ceea ce priveşti, nu poţi fi.

în clipa în care începi să îţi priveşti mintea se petrece ceva uluitor: îţi dai seama că tu nu eşti una cu

kt Uf .V

ea. Această primă recunoaştere a faptului că „eu nu sunt mintea“ este începutul stării non-mentale. Ai transcens atunci mulţimea, vocile, haosul mental, şi ai pătruns în tăcerea inimii. Aici se află căminul tău, fiinţa ta eternă. Aici se află nemurirea, esenţa existenţei.

Din lucrarea *„Invitaţia"*, capitolul 7

întreaga artă a meditaţiei constă în transcenderea minţii.

Întreaga artă a meditaţiei constă în transcenderea minţii. Timp de aproape 10.000 de ani, orientalii şi-au consacrat întreaga inteligenţă şi întregul geniu unui singur scop: descoperirea felului în care pot fi transcense mintea şi condiţionările ei.

Pe scurt, meditaţia poate fi definită ca observarea minţii. Cel care meditează devine martorul minţii sale. Dacă îţi poţi privi în tăcere mintea - tară nici o justificare, fără nici o apreciere, fără a o condamna sau a o judeca, fără pro şi contra -, dacă o poţi privi pur şi simplu, ca şi cum nu ai avea nimic de-a face cu ea, atunci se produce miracolul meditaţiei. Mintea dispare treptat.

în momentul în care mintea dispare, ajungi la ultima poartă, care este foarte fragilă, întrucât nu a fost poluată de societate: inima ta. De fapt, inima îţi cedează imediat trecerea; ea nu încearcă niciodată să te oprească. Te aşteaptă în fiecare clipă, gata să îţi deschidă poarta către fiinţă. Inima este prietena ta.

Duşmanul este capul. Corpul şi inima îţi sunt prieteni, dar între cele două extreme se află un zid puternic, la fel de uriaş ca şi Himalaya, şi el este duşmanul tău. Din fericire, zidul poate fi trecut printr-o metodă simplă. Gautama Buddha a numit această metodă vipassana. Patanjali i-a spus dhyana. Cuvântul sanscrit dhyana a devenit în chineză ch'an, iar în japoneză zen. De fapt, este acelaşi cuvânt. în limbile europene nu există un echivalent precis al acestui cuvânt. De aceea, folosim în mod arbitrar cuvântul meditaţie.

Reţineţi însă: indiferent ce semnificaţie acordă acestui cuvânt dicţionarele voastre, ea nu coincide cu definiţia pe care i-o acord eu. Toate dicţionarele vă vor spune că meditaţia înseamnă să te gândeşti la ceva. Atunci când îi spun unui occidental: „Meditează", el mă întreabă imediat: „La ce?" Explicaţia este legată de faptul că în Occident, meditaţia nu s-a dezvoltat niciodată până la punctul în care au ajuns orientalii.

Meditaţia înseamnă pur şi simplu luciditate. Ea nu are nimic de-a face cu gândirea, sau concentrarea, sau contemplaţia. Cuvântul occidental presupune întotdeauna un obiect al meditaţiei.

în accepţiunea mea, meditaţia înseamnă pur şi simplu luciditate.

Este la fel ca o oglindă. Vă puteţi imagina o oglindă concentrându-se la ceva? Ea reflectă obiectul din faţa ei, fără să se preocupe în legătură cu el. Indiferent dacă prin faţa ei trece o femeie frumoasă, una urâtă, sau nu

trece nimeni, ei nu-i pasă. Ea nu face altceva decât să reflecte realitatea din faţa ei. în mod similar, meditaţia nu înseamnă altceva decât o stare de luciditate care reflectă ceea ce se află în faţa ei. Nu faci decât să observi ceea ce se află în faţa ta.

Prin această simplă observare, mintea dispare. Aţi auzit vorbindu-se de atâtea miracole, dar în realitate, acesta este unicul miracol. Toate celelalte aşa-zise miracole nu sunt decât poveşti de adormit copiii.

Faptul că Iisus a păşit pe apă, sau a preschimbat apa în vin, sau i-a chemat pe morţi la viaţă - toate acestea sunt poveşti. Dacă le înţelegeţi simbolismul, ele capătă o mare semnificaţie. Dacă sunteţi convinşi însă că au o veridicitate istorică, atunci vă dovediţi pur şi simplu naivi. Ele sunt frumoase din punct de vedere simbolic. Simbolic vorbind, orice maestru îşi cheamă discipolii morţi la viaţă. Ce fac eu aici? îi chem la viaţă pe morţii din morminte! Iisus l-a înviat pe Lazăr, deşi acesta murise de numai patru zile. Eu îi trezesc la viaţă pe oameni care sunt morţi de ani de zile, chiar de vieţi întregi! Din cauza faptului că au fost atâta vreme morţi, ei se lasă foarte greu treziţi la viaţă. Se opun din răsputeri să îi scot din mormintele lor: „Ce vrei să faci? Aceasta este casa noastră! Am trăit aici atâta vreme, împăcaţi! Lasă-ne în pace!“

Din punct de vedere simbolic, aceste poveşti sunt adevărate. Fiecare maestru încearcă să îşi trezească discipolii la viaţă nouă. în starea în care vă aflaţi acum, voi nu sunteţi cu adevărat vii. Vă aflaţi într-o stare vegetativă. Dacă sunt interpretate ca metafore, miracolele au o mare frumuseţe.

Mi-am amintit de o poveste foarte interesantă, pe care creştinii au scos-o din Bibliile lor. Ea există însă în literatura

sufită şi se referă la Iisus:

Iisus a venit odată într-un oraş. Când să intre în oraş, el a văzut un om, pe care l-a recunoscut. Era un fost orb, pe care îl vindecase mai demult. Acum, omul alerga după o prostituată. Iisus l-a oprit şi l-a întrebat: „îţi aminteşti de mine?“

„Da, i-a răspuns omul. îmi amintesc foarte bine de tine şi nu am să te iert niciodată! Pe vremea când eram orb, eram perfect fericit, căci nu văzusem niciodată frumuseţea. Tu mi-ai dăruit înapoi vederea. Ce pot să fac însă dacă ochii mei sunt atraşi de femeile frumoase?“

Lui Iisus nu-i venea să-şi creadă urechilor. Era de-a dreptul şocat, uluit: „Eram convins că i-am făcut un mare serviciu acestui om, şi când colo, el mă blestemă, spunându-mi: ‚înainte nu puteam vedea. Nu mă gândeam niciodată la femei, şi cu atât mai puţin la prostituate. Acum, că mi-ai redat vederea, practic m-ai distrus’“.

Iisus a plecat fără să mai spună nimic. Nici nu era nimic de spus. Mergând mai departe, el a recunoscut un alt om, căzut în şanţ, beat mort, şi rostind tot felul de cuvinte fără noimă. Iisus l-a scuturat şi i-a reamintit că l-a ajutat cândva să meargă din nou, vindecându-1 de o paralizie. în timp ce îl întreba: „Mă recunoşti?“, chiar

lui îi tremurau puţin picioarele...

Omul i-a răspuns: „Da, te recunosc. Deşi sunt beat, nu te-aş putea uita niciodată, căci tu mi-ai tulburat pacea de care mă bucuram înainte. Pe vremea când eram paralizat, nu mă puteam duce nicăieri. Eram perfect împăcat. Nu aveam prieteni cu care să joc cărţi, nu mă duceam la cârciumă, nu mă băteam cu nimeni. De când mi-ai dăruit înapoi picioarele nu am mai avut o clipă de pace. Alerg tot timpul de colo-colo, iar în final, când obosesc, mă îmbăt, ca să uit. Vezi şi tu în ce stare sunt! Iar tu eşti singurul responsabil! Ar fi trebuit să mă avertizezi dinainte că, o dată cu recăpătarea puterii de a merge, mă voi trezi pe cap cu toate aceste probleme. Nu m-ai avertizat. M-ai vindecat pur şi simplu, fără să-mi ceri permisiunea“.

Iisus s-a simţit atât de şocat încât a părăsit oraşul. Nu a îndrăznit să-şi continue drumul prin el, gândindu-se: „Cine ştie pe cine mai întâlnesc?“ Dar chiar la ieşire a văzut un om care încerca să se spânzure de creanga unui copac. I-a strigat: „Aşteaptă! Ce vrei să faci?“

Omul i-a răspuns: „Ah! Iarăşi tu! Eram mort, iar tu m-ai readus la viaţă... Acum sunt şomer, iar soţia m-a părăsit, convinsă că un mort nu poate să învie vreodată. Zice că sunt un strigoi. Nimeni nu vrea să mai vorbească cu mine; prietenii m-au părăsit. Parcă aş fi invizibil. Şi acum, când m-am decis să-mi pun capăt zilelor, ca să scap de toate aceste necazuri, ai venit din nou? Ce ai cu mine? Ce rău ţi-am făcut? De ce nu mă laşi în pace? Când eram mort, m-ai înviat; acum, când doresc să mă spânzur, ai venit din nou! Eşti atât de pus pe făcut miracole, dar nu-ţi pasă deloc de cei pe care operezi miracolele tale!“

Mi-a plăcut foarte mult această poveste. Consider că orice creştin ar trebui să o citească.

Nu există decât un singur miracol, şi anume miracolul meditaţiei, care permite transcenderea minţii. Iar inima vă întâmpină întotdeauna, gata să vă deschidă poarta şi să vă ghideze pe calea către fiinţă, către totalitate, către adevărata bunăstare interioară.

Din lucrarea *„Om Mani Padme Hum“,* capitolul 2

Meditaţia nu este altceva decât un instrument.

Meditaţia nu este altceva decât un instrument pentru a vă ajuta să deveniţi conştienţi de sinele vostru real - care nu este creat de voi. Cu acest sine v-aţi născut. Sunteţi una cu el! El trebuie doar descoperit. Acest lucru este aproape imposibil, căci societatea nu permite revelarea lui. Nici o societate nu permite revelarea lui, căci sinele real este extrem de periculos: pentru biserică, pentru stat, pentru mulţimea anonimă, pentru tradiţii, pentru că atunci când omul îşi cunoaşte sinele real, el devine cu adevărat un individ. El nu mai aparţine psihologiei mulţimii, nu mai cade pradă superstiţiilor, nu mai poate fi exploatat, nu mai poate fi condus precum o turmă de vite, nu mai poate primi comenzi.

El va trăi în conformitate cu această lumină interioară, iar viaţa sa va căpăta o imensă frumuseţe şi o integritate perfectă.

Din lucrarea *„Dammapada: calea lui Buddha“,* volumul 2, capitolul 8

Meditaţia vă ajută să vă amplificaţi facultatea intuitivă, să înţelegeţi ce anume vă poate împlini, ce vă este de folos pentru înflorirea interioară. Indiferent care este această forţă, ea diferă de la un om la altul. Tocmai aceasta este semnificaţia cuvântului „individ“: unicitatea fiecărui om. Căutarea acestei unicităţi reprezintă o mare aventură.

Din lucrarea *„Ghid spiritual“,* capitolul 2

CAPITOLUL 11

IUBIREA

De ce mă tem atât de tare de iubire?

Iubirea creează întotdeauna o stare de teamă, pentru că ea este sinonimă cu moartea, o moarte chiar mai mare decât cea pe care o cunoaşteţi voi.

în cazul morţii obişnuite, singurul care moare este corpul fizic. Ea nici nu poate fi numită moarte, căci trupul nu este altceva decât o haină - când s-a învechit şi s-a rupt, ea trebuie schimbată. De aceea, moartea corpului fizic nu reprezintă o moarte propriu-zisă, ci mai degrabă o schimbare, o schimbare a hainei sau o schimbare a căminului în care locuiţi. Mintea continuă să existe însă într-un corp nou - aceeaşi veche minte, la fel ca un vin vechi într-o sticlă nouă. Forma se schimbă, dar nu şi mintea. De aceea, moartea obişnuită nu este o moarte propriu-zisă; adevărata moarte este iubirea. în cazul acesteia din urmă, corpul supravieţuieşte, dar mintea

moare. Corpul continuă să fie la fel, dar egoul dispare.

Când iubeşti, trebuie să renunţi la toate prejudecăţile pe care le aveai despre tine însuţi. Când iubeşti, nu mai poţi fi una cu egoul, căci egoul nu permite iubirea. Cele două concepte sunt antagonice. Dacă preferi egoul, nu vei putea iubi. Dacă alegi iubirea, va trebui să renunţi la ego. De aici şi teama de care vorbeam.

Ori de câte ori te îndrăgosteşti, te cuprinde o teamă mai mare decât cea de moarte. Aşa se explică de ce iubirea a dispărut complet din această lume. Foarte rar se mai întâmplă ca iubirea să mai coboare pe pământ.

Ceea ce voi numiţi iubire nu este altceva decât o monedă falsă: aţi inventat această stare pentru că este atât de greu să trăieşti fără iubire. Fără iubire, viaţa îşi pierde orice semnificaţie. Ea îşi pierde orice poezie. Un copac poate exista fără iubire, dar nu poate înflori. Fără iubire nu puteţi dansa, nu puteţi sărbători, nu puteţi simţi recunoştinţa faţă de existenţă, nu vă puteţi ruga. Fără iubire, templele rămân simple ziduri obişnuite. O casă în care locuieşte iubirea este imediat transfigurată într-un templu. Fără iubire, omul nu este decât un gest golit de conţinut, o posibilitate.

Omul capătă pentru prima oară substanţă atunci când iubeşte. Este pentru prima oară când sufletul se trezeşte în el. Egoul moare, dar sufletul se trezeşte.

Este imposibil să trăieşti fără iubire; de aceea, oamenii au creat un truc, un instrument: o falsă iubire, care să-i permită egoului să supravieţuiască în legea lui. Nimic nu se schimbă, iar omul poate juca rolul îndrăgostitului.

Mulţi dintre voi chiar credeţi că sunteţi îndrăgostiţi, dar priviţi-vă iubirea! Ce altceva aduce ea decât suferinţă, iadul pe

pământ, conflicte, certuri, violenţă?

Priviţi cu atenţie relaţiile voastre de iubire. Ele seamănă mai degrabă cu ura decât cu iubirea. Ar fi mai corect să le numim relaţii de ură, decât relaţii de iubire. Dar întrucât toată lumea trăieşte în acest fel, nimeni nu-şi dă seama de eroare. Toată lumea foloseşte moneda falsă. Adevărata monedă a iubirii este extrem de costisitoare: preţul ei este chiar propria fiinţă. Nu există altă cale.

De aceea, întrebarea mi se pare corectă.

Egoul este o entitate falsă, un concept, un nor pe cerul fiinţei voastre. El este precum fumul, nu are substanţă. Este un vis. Iubirea vă cere să renunţaţi la ceea ce nu aveţi, dăruindu-vă în schimb ceea ce aţi avut dintotdeauna. Ea vă dăruieşte înapoi sinele. Egoul ascunde acest sine de voi; iubirea vi-l revelează din nou. Teama este naturală, dar trebuie să o ignoraţi.

Fiţi curajoşi, nu fiţi laşi! Adevăratul aluat al fiinţei voastre este testat numai atunci când vă îndrăgostiţi, înainte de apariţia iubirii nu aveţi de unde să ştiţi din ce aluat sunteţi făcuţi. în viaţa obişnuită, la piaţă, în acţiunile de zi cu zi, în această lume a politicii şi a ambiţiilor, adevăratul aluat al fiinţei nu este niciodată testat cu adevărat. Nimeni nu vă cere să treceţi prin foc.

Iubirea este precum focul.

Din lucrarea „ *Vino: urmează-mă",* volumul 4, capitolul 6

De ce este iubirea atât de dureroasă?

Iubirea este dureroasă pentru că deschide calea către beatitudine, prin transformarea fiinţei. Adevărata mutaţie care se produce este chiar ea - iubirea. Orice transformare este prin natura ei dureroasă, căci presupune părăsirea vechiului în favoarea noului. Vechiul este întotdeauna familiar, cunoscut, sigur; noul este absolut necunoscut. El presupune intrarea într-o lume străină, fără să ai la dispoziţie o hartă. Noul blochează întotdeauna mintea; în vechiul ei mediu, mintea se simte la ea acasă. Ea nu poate funcţiona decât în vechiul ei univers. Când intră într-un domeniu nou, mintea devine inutilă.

De aici, teama care se naşte. Părăsirea vechiului univers, confortabil şi sigur, este inevitabil dureroasă. Este aceeaşi durere pe care o simte copilul atunci când iese din pântecul matern. Este durerea pe care o simte puiul de pasăre atunci când iese din ou, dar şi atunci când încearcă să zboare pentru prima oară.

Nimic nu se poate compara cu teama de necunoscut, de insecuritate, de impredictibil.

în cazul iubirii, agonia este mai profundă decât în alte cazuri, căci transformarea se produce dinspre sine către o stare de non-sine. Extazul nu poate fi obţinut însă fără o agonie prealabilă. Pentru a fi purificat, aurul trebuie să treacă prin foc.

Iubirea este acest foc.

Din cauza durerii pe care o provoacă, milioane de oameni preferă să trăiască fără iubire. Şi ei suferă, dar

în zadar. Suferința provocată de iubire nu este niciodată inutilă; ea este creatoare, căci conduce spre nivelele superioare de conștiință. Suferința fără iubire este o prostie. Ea nu conduce nicăieri, învârtindu-l pe om în același cerc vicios.

Omul lipsit de iubire este narcisist, este închis. El nu se cunoaște decât pe sine. Cum te poți cunoaște însă pe sine dacă nu te reflecți în ceilalți? Este imposibil. Iubirea este absolut esențială pentru cunoașterea de sine. Cel care nu i-a cunoscut pe ceilalți printr-o iubire intensă, printr-o pasiune profundă, nu va afla niciodată cine este, căci nu va beneficia de oglinda necesară pentru a-și vedea propria reflecție.

Relația de cuplu este o asemenea oglindă, și cu cât iubirea este mai pură, mai desăvârșită, cu atât mai curată este oglinda. O iubire superioară necesită însă o deschidere superioară. Ca să iubești trebuie să devii vulnerabil, să renunți la armura ta, iar acest proces este dureros. Când iubești, nu poți fi în permanență în gardă. Trebuie să renunți la calcule, să-ți asumi riscurile, să trăiești periculos. Celălalt te poate oricând răni sau respinge. De aici și teama de a iubi...

Reflecția ființei tale în ființa iubită poate fi uneori urâtă; de aici și anxietatea. Mulți preferă chiar să evite oglinda, dar acest lucru nu îi ajută să devină mai frumoși. Evitarea unei situații nu ajută pe nimeni să crească. Orice provocare trebuie asumată.

Omul trebuie să cunoască iubirea. Acesta este primul pas către Dumnezeu, și el nu poate fi evitat. Cei care încearcă să evite pasul iubirii nu îl vor cunoaște niciodată pe Dumnezeu.

Pasul este absolut necesar, căci nu poţi deveni conştient de totalitatea ta decât atunci când eşti provocat de prezenţa celuilalt, când prezenţa ta este amplificată de prezenţa sa, scoţându-te astfel din starea ta narcisistă, din micul tău univers închis.

Iubirea este precum cerul deschis. A fi îndrăgostit înseamnă a zbura liber pe acest cer. Evident, un cer fără limite conduce la o stare de teamă.

Renunţarea la ego este extrem de dureroasă, pentru că oamenii au fost învăţaţi să îşi cultive egoul. Ei cred că egoul este comoara lor cea mai preţioasă. îl protejează, îl decorează, îl şlefuiesc la infinit, iar când iubirea le bate la uşă, ea le cere să renunţe la el. Evident că este dureros. Să renunţi la munca ta de o viaţă, la tot ce ai creat până atunci, la acest ego urât, care îţi spune că „eu sunt separat de existenţă“...

Acest gând este urât pentru că este neadevărat. Este o iluzie, dar întreaga societate în care trăim se bazează pe ideea că fiecare om este o persoană, nu o prezenţă.

Adevărul este că în lume nu există nici măcar o singură persoană; nu există decât prezenţe. Voi nu sunteţi separaţi de existenţă. Faceţi parte integrantă din ea. Totalitatea trece prin voi, respiră prin voi, pulsează în voi, este însăşi viaţa voastră.

Iubirea este prima experienţă a fiinţei în care ea se pune în rezonanţă cu ceva în afara egoului ei. Ea reprezintă prima lecţie prin care omul află că poate intra

în armonie cu cineva care nu face parte din egoul lui, cu o femeie sau cu un bărbat, cu un copil sau o mamă. Dacă înveți această lecție, de ce nu ai intra în armonie cu întreaga umanitate? Dacă armonia cu o singură persoană îți oferă atâta bucurie, ce sentimente îți va oferi punerea la unison cu întreaga umanitate? Mai departe, dacă poți intra în armonie cu întreaga umanitate, de ce nu ai face-o și cu lumea plantelor și animalelor? Fiecare pas conduce la următorul.

Iubirea este o scară. Ea începe cu o persoană și se termină cu totalitatea. Iubirea este începutul, Dumnezeu este sfârșitul. Să te temi de iubire înseamnă să rămâi blocat în mica ta celulă întunecată.

Omul modem trăiește într-o asemenea celulă; el este un narcisist. Narcisismul este marea obsesie a minții modeme.

El dă naștere la o sumedenie de probleme, toate lipsite de semnificație. Există și probleme creatoare, care conduc către nivelele superioare de conștiință. Altele nu conduc însă nicăieri. Cel mult te scufundă și mai jos.

Iubirea creează probleme. Ele pot fi evitate prin evitarea iubirii, dar rețineți: acestea sunt probleme esențiale! Ele trebuie experimentate, cunoscute și transcense. Și nu poți transcende o experiență prin care nu ai trecut. Iubirea este singurul lucru pe care merită să-l faceți. Toate celelalte sunt secundare. Dacă vă ajută să iubiți, merită să le încercați. De aceea, oricât de mare ar fi durerea, nu ezitați să iubiți.

Foarte mulți oameni iau decizia să nu se încurce cu

iubirea, dar rămân blocaţi în ei înşişi. Viaţa lor nu mai seamănă cu un pelerinaj, cu curgerea râului către ocean; ea rămâne un lac murdar, cu apă stagnantă, din care nu va mai rămâne în curând decât nămolul. Pentru a-şi păstra puritatea, fiinţa trebuie să curgă. Râul îşi păstrează puritatea pentru că nu încetează să curgă.

îndrăgostiţii rămân puri. Cei care nu iubesc nu îşi pot păstra puritatea; ei devin adormiţi, stagnanţi. Mai devreme sau mai târziu, încep să se colmateze, iar acest proces începe destul de devreme, pentru că nu au unde să se ducă. Viaţa lor este moartă.

Acesta este punctul în care se găseşte omul modem. Din această cauză au izbucnit în lume atâtea nevroze, atâta nebunie. Bolile psihice au luat proporţii epidemice. Nu se mai poate vorbi de câţiva indivizi bolnavi psihic, ci de o întreagă planetă. Umanitatea suferă de nevroză.

Această nevroză se naşte din stagnarea narcisistă în care se complace omul. Toată lumea trăieşte cu iluzia că sinele său este separat; de aceea, este normal ca oamenii să înnebunească. Iar această nebunie este neproductivă, lipsită de semnificaţie şi de creativitate. Mulţi oameni se sinucid. Aceste sinucideri sunt la fel de absurde.

Nu trebuie să iei otravă sau să te arunci într-o prăpastie pentru a te sinucide. Există şi o cale mai lentă, şi exact aşa se petrec lucrurile astăzi cu majoritatea oamenilor. Foarte puţini oameni se sinucid brusc. Cei mai mulţi preferă sinuciderea lentă, gradată. Cert este că tendinţa către sinucidere a devenit universală.

Acest mod de a trăi nu poate fi numit viaţă, iar

motivul fundamental este că oamenii au uitat să iubească.
Ei nu mai sunt suficient de curajoşi pentru a-şi asuma aventura iubirii.

Oamenii au devenit în schimb foarte interesaţi de sex, căci sexul nu este deloc riscant. Este ceva de moment, nu trebuie să te implici în el. Iubirea înseamnă implicare, angajament. Ea nu este efemeră. Dacă prinde rădăcini, poate fi chiar veşnică. înseamnă o implicare pe viaţă. Iubirea are nevoie de intimitate, căci numai atunci când devii intim cu cineva, acesta devine o oglindă pentru tine. Dacă ai doar o întâlnire amoroasă cu un bărbat sau cu o femeie, poţi spune că nu te-ai întâlnit deloc cu altcineva. De fapt, chiar ai evitat sufletul său. I-ai folosit trupul şi ai scăpat; la fel a procedat şi cealaltă persoană. Nu aţi devenit suficient de intimi pentru a vă revela reciproc feţele primordiale.

Iubirea este cel mai mare koan zen posibil.

Este dureroasă, dar nu trebuie evitată. Cine o evită, evită practic cea mai mare posibilitate de a creşte. Acceptaţi iubirea, suferiţi din cauza ei, căci din această suferinţă se naşte extazul. Orice formă de extaz se naşte din agonie. Da, egoul vostru va trebui să moară, dar cine moare în forma sa egotică se naşte în forma sa divină, ca un Buddha. Iubirea vă va dărui primele impresii autentice legate de tao, de zen sau de sufism, prima dovadă că Dumnezeu există, că viaţa nu este lipsită de semnificaţie.

Oamenii care afirmă că viaţa nu are nici un rost sunt cei care nu cunosc iubirea. Ei nu vor să spună altceva

decât că nu au cunoscut niciodată acest sentiment.

Acceptaţi suferinţa provocată de iubire. Cine nu trece prin noaptea întunecată nu poate cunoaşte sublimul răsărit de soare. Soarele nu poate răsări decât din pântecul întunecat al nopţii.

Mesajul meu nu se referă la altceva decât la iubire. Eu nu predau decât iubirea, nimic altceva. Puteţi uita de Dumnezeu; acesta este doar un cuvânt gol. Puteţi uita de rugăciuni, căci acestea sunt ritualuri pe care vi le-au impus alţii. Iubirea este singura rugăciune naturală, care nu este impusă de nimeni. Omul se naşte cu ea.

Iubirea este adevăratul Dumnezeu - nu Dumnezeul teologilor, ci Dumnezeul lui Buddha, lui Iisus, lui Mahommed, Dumnezeul sufiţilor. Iubirea este o tariqa, o metodă de transcendere a individului separat şi de topire în infinitate.

Dispăreţi ca picături de rouă şi deveniţi marele ocean. Nu veţi putea face însă acest lucru decât trecând prin marea poartă a iubirii.

Evident, după ce ai trăit o viaţă întreagă ca o picătură de rouă, dispariţia acestei picături pare dureroasă. Ai gândit tot timpul: „Eu sunt cutare şi cutare lucru, iar acum acest lucru moare. Eu mor“. Nu voi muriţi, ci iluziile voastre. Este drept, v-aţi identificat multă vreme cu ele, dar o iluzie rămâne totuşi o iluzie, şi până când nu va muri, nu vă veţi putea cunoaşte pe sine. Iar revelaţia vă va duce pe culmea finală a fericii, a beatitudinii, a celebrării.

Din lucrarea *„Secretul"*, capitolul 2

Te rog, vorbeşte-ne de diferenţa care există între iubirea corectă de sine şi cea egoistă.

Există intr-adevăr o mare diferenţă, deşi la prima vedere cele două tipuri de iubire par identice. Iubirea corectă de sine are o mare valoare religioasă. Cel care nu se iubeşte pe sine nu va putea iubi niciodată pe altcineva. Primul val al iubirii se naşte întotdeauna în inima ta. Dacă nu te iubeşti pe tine însuţi, este imposibil să iubeşti pe altcineva, căci toţi ceilalţi sunt mai departe de tine decât eşti tu însuţi.

Este ca şi cum ai arunca o piatră în apele unui lac liniştit: primele valuri apar întotdeauna în imediata apropiere a pietrei. Abia apoi se răspândesc ele mai departe, către maluri. Primul val de iubire trebuie să fie întotdeauna legat de propria fiinţă. Omul trebuie să-şi iubească propriul trup, propriul suflet, propria totalitate.

Acest lucru este absolut natural; altminteri, nu aţi putea supravieţui. Iubirea de sine este frumoasă, căci dăruieşte fiinţei o frumuseţe interioară. Omul care se iubeşte pe sine capătă o anumită graţie, o eleganţă. Inevitabil, cei care se iubesc pe sine devin mai tăcuţi, mai meditativi decât cei care nu se iubesc.

Cine nu îşi iubeşte casa nu o va curăţa, nu o va zugrăvi, nu îşi va face în jurul ei o grădină frumoasă, cu un iaz pe care cresc lotuşi. Cine se iubeşte pe sine îşi creează o asemenea grădină chiar în jurul sufletului său. El îşi va cultiva propriul potenţial, încercând să scoată

la lumină acele aspecte ale sufletului său care doresc să se manifeste. Cine se iubeşte pe sine, se purifică şi se hrăneşte

cu alimente de calitate, nu numai în plan fizic, ci şi în plan sufletesc.

Şi, surpriză! Cine se iubeşte pe sine este iubit şi de ceilalţi. în schimb, nimeni nu iubeşte o persoană care se urăşte singură. Dacă nu te poţi iubi nici chiar tu însuţi, cine te-ar mai putea iubi? Cine nu se iubeşte pe sine nu poate rămâne neutru. De altfel, în viaţă nici nu există neutralitate.

Rezultă că dacă nu te iubeşti pe tine însuţi, eşti obligat să urăşti (în viaţă nu există neutralitate). Viaţa îţi impune întotdeauna să alegi. Nu iubeşti, dar asta nu înseamnă că poţi rămâne în această stare neutră de non- iubire. Nu, eşti obligat să alegi ura.

Iar cel care se urăşte pe sine devine autodistructiv. Mai mult, el îi va urî şi pe ceilalţi, căci întreaga lui fiinţă va fi alcătuită din mânie şi violenţă. Dacă cineva se urăşte pe sine, cum ar putea spera el că va fi iubit de altcineva? întreaga lui viaţă va fi astfel distrusă. Iubirea de sine are o mare valoare religioasă.

Din lucrarea *„Secretul“,* capitolul 18

CAPITOLUL 12

TRANSCENDEREA EGOULUI

Ne vorbeşti continuu de renunţarea la ego, dar cum

aş putea să renunţ la el, de vreme ce nu pot face distincţia între ego şi adevărata mea natură?

Este imposibil să renunţi la ego. Este la fel ca în cazul întunericului. Nu poţi renunţa la întuneric; tot ce poţi face este să aprinzi lumina. în clipa în care apare lumina, întunericul dispare automat. Am putea spune că este o formă de renunţare la întuneric, dar nu putem lua acest lucru într-un sens literal. în realitate, întunericul nu există în sine; el este absenţa luminii. De aceea, nimeni nu poate face nimic în legătură cu el. Tot ce poţi face este să operezi cu lumina - să o aprinzi sau să o stingi. Dacă doreşti întuneric, este suficient să stingi lumina.

Dacă doreşti să scapi de întuneric, o aprinzi. Nimeni nu poate renunţa la ego.

Instrumentul este meditaţia. Ea funcţionează ca lumină. Meditaţia este lumină.

Deveniţi una cu lumina, iar egoul va dispărea de la sine.

Dacă doriţi să renunţaţi la ego, veţi avea mari dificultăţi, căci cine este acela care doreşte acest lucru? Egoul însuşi, care a învăţat acum un joc nou, numit spiritualitate, religie, realizare de sine. Cine este cel care îşi pune această întrebare? Egoul, care vă păcăleşte din nou. Evident, dacă egoul se întreabă: „Oare cum pot renunţa la ego?“, vă gândiţi: „Cu siguranţă, cel care pune întrebarea nu poate fi egoul. Cum şi-ar putea cere el propria sinucidere?“ Şi astfel, vă amăgiţi din nou.

Prin însăşi natura sa, sinele nu pune întrebări şi nu caută răspunsuri. El este lumină pură. Sinele nu cunoaşte întunericul, pe care nu l-a întâlnit niciodată.

Nu aveţi nevoie să renunţaţi la ego. Este suficient să căutaţi în interior şi să încercaţi să-l găsiţi. Uitaţi deocamdată de natura sinelui. Căutaţi egoul în interiorul fiinţei. Veţi constata că este imposibil de găsit. în locul lui, veţi descoperi natura luminoasă a sinelui, splendidă ca o floare de lotus. Nu poţi găsi nicăieri în altă parte o frumuseţe atât de mare. Sinele este o experienţă splendidă pe care ţi-o oferă viaţa. Când lumina apare, când lotusul înfloreşte, egoul dispare pentru totdeauna, iar asemenea întrebări lipsite de sens nu îşi mai au rostul.

„Cum pot face distincţia între ego şi adevărata mea

natură?“

Nu există decât două posibilităţi: fie egoul este prezent, şi atunci adevărata natură nu poate fi cunoscută, fie îţi cunoşti propria natură, dar atunci egoul nu mai există. Cele două extreme nu pot exista simultan, de aceea nu trebuie să faci nici o distincţie între ele.

în clipa de faţă, oricine ai fi, eşti una cu egoul, aşa că nu trebuie să mai faci distincţii. Dacă nu ai fi fost una cu egoul, întrebarea nu ar fi apărut deloc în mintea ta. Natura sinelui nu îşi pune întrebări. Ea reprezintă o stare de fericire pură, nu o problemă.

Din lucrarea *„Dammapada: calea lui Buddha"*, volumul 12, capitolul 10

Am urmării să îmi dezvolt o atitudine de îndurare a dificultăţilor, dar simt că nu am reuşit decât să mă resemnez în faţa vieţii. Această resemnare acţionează ca o greutate care mă împiedică să devin mai viu în timpul meditaţiei. Oare mi-am reprimat egoul, iar acum trebuie să îl regăsesc din nou, înainte de a-l pierde definitiv?

Este o întrebare bună... Pare paradoxal, dar este adevărat: înainte de a-ţi putea pierde egoul, trebuie mai întâi să-l realizezi. Numai un fruct copt cade la pământ. Maturitatea este tot secretul.

Un ego necopt (imatur) nu poate fi transcens, nu poate fi distrus. Dacă te lupţi încercând să distrugi un ego necopt, nu poţi decât să dai greş. Nu numai că nu vei reuşi să-l distrugi, dar în realitate îl vei întări, într-o manieră subtilă.

Este foarte important să înţelegeţi: înainte de a putea fi dizolvat, egoul trebuie să atingă o culme, trebuie să fie puternic şi perfect integrat.

Un ego slab nu poate fi dizolvat, şi de aici apar problemele.

în Orient, toate religiile predică absenţa egoului. De aceea, toţi orientalii sunt împotriva egoului de la bun început. Din cauza acestei atitudini de tip anti, egoul nu devine niciodată suficient de puternic, nu ajunge niciodată la acea plenitudine care îi permite dizolvarea. Altfel spus, el nu se maturizează niciodată. De aceea, în Orient este practic imposibil să îţi dizolvi egoul.

în Occident, întreaga tradiţie religioasă şi filozofică predică exact opusul: un ego cât mai puternic. Cum ar putea supravieţui omul - spun ei - dacă nu are un ego puternic? Viaţa este o luptă. Cine nu este înzestrat cu un ego puternic va fi distrus. Cine poate opune rezistenţă? Cine poate intra în această bătălie continuă? Egoul.

Psihologii occidentali recomandă întărirea cu orice preţ a egoului. De aceea, în mod paradoxal, cel mai uşor este să renunţi la ego în Occident. Atunci când un căutător al adevărului din Occident ajunge la concluzia că trebuie să renunţe la ego, el poate face acest lucru mult mai uşor decât unul din Orient.

Acesta este paradoxul: în Occident egoul este susţinut; în Orient el este blamat. Dar în Occident este foarte uşor să renunţi la ego, în timp ce în Orient, acest lucru este dificil.

De aceea, sarcina pe care ţi-ai propus-o nu este uşoară: mai întâi trebuie să realizezi, iar apoi să pierzi, căci nu poţi renunţa decât la ceva ce ai deja. Cum ai putea pierde ceva ce nu ai? Nu poţi fi sărac decât dacă eşti mai întâi bogat. Dacă nu eşti mai întâi bogat, sărăcia ta nu poate avea acea frumuseţe de care vorbea Iisus atunci când se referea la „săracii cu duhul", nici profunzimea cuvintelor lui Buddha atunci când le recomanda adepţilor săi să devină cerşetori.

Numai un om bogat poate deveni sărac, căci nu poţi pierde decât ceea ce ai. Dacă nu ai fost niciodată bogat, cum ai putea deveni sărac? Acest gen de sărăcie este doar de suprafaţă; ea nu poate atinge spiritul. La suprafaţă eşti sărac, dar înlăuntrul tău tânjeşti după bogăţie. Spiritul tău va fi măcinat de ambiţii; el nu va fi preocupat decât de dobândirea bogăţiei care ţi-a lipsit întotdeauna. Unii săraci se consolează singuri, spunându-şi că sărăcia este ceva bun. Ei nu sunt însă cu adevărat săraci. Numai un om bogat poate fi cu adevărat sărac. Pe de altă parte, nu orice om bogat este cu adevărat bogat. Dacă mai are ambiţii, el este de fapt un om sărac. Nu ceea ce ai contează, ci lipsa dorinţelor, care nu se poate naşte decât dintr-o acumulare suficient de mare.

Adevăratul criteriu este absenţa dorinţelor. Numai cine este cu adevărat bogat poate renunţa la bogăţie, devenind sărac cu duhul, un cerşetor la fel ca şi Buddha. Această sărăcie este adevărata bogăţie, căci reprezintă o adevărată împărăţie spirituală.

La fel se petrec lucrurile şi cu cunoaşterea. Upanişadele, Lao Tse, lisus, Buddha - toţi predică inutilitatea cunoaşterii. Simpla acumulare de cunoştinţe nu ajută la nimic. Dimpotrivă, ea devine o barieră. Cunoaşterea nu este necesară, dar asta nu înseamnă că trebuie să rămâi un ignorant. Această ignoranţă nu are nimic de-a face cu sărăcia cu duhul de care vorbea lisus.

Numai cel care a acumulat suficient de multe cunoştinţe, renunţând apoi la ele, poate cunoaşte adevărata ignoranţă.

Numai atunci poţi deveni la fel ca şi Socrate, care spunea: „Nu ştiu decât un singur lucru: că nu ştiu nimic". Această cunoaştere, sau această ignoranţă - îi puteţi spune oricum doriţi - are o calitate diferită, o altă dimensiune. Dacă eşti ignorant pentru că nu ai deţinut niciodată cunoaşterea, ignoranţa ta nu are calitatea înţelepciunii - ea nu este decât o absenţă a cunoaşterii. Dorinţa de cunoaştere, de acumulare a cunoştinţelor, nu a dispărut din interiorul tău.

Atunci când ştii foarte multe lucruri, când cunoşti în profunzime scripturile, tradiţiile, trecutul, când cunoşti tot ce poate fi cunoscut - devii dintr-o dată conştient de inutilitatea acestei cunoaşteri. îţi dai atunci seama că aceasta nu este o cunoaştere adevărată, ci una de împrumut.

Ea nu reflectă adevărata ta experienţă existenţială. Nu ai ajuns că cunoşti toate aceste lucruri din propria ta experienţă. Tot ce ai făcut a fost să-i citeşti pe alţi autori, care au trăit direct aceste lucruri. Ai acumulat în mod mecanic nişte cunoştinţe. Ele nu s-au născut din tine

şi nu te-au ajutat să creşti. Sunt doar cuvinte moarte, de împrumut, adunate de la alţii.

Reţineţi: cunoaşterea este vie numai atunci când cunoşti din experienţa ta directă. Restul este memorie, nu cunoaştere. Memoria este ceva mort. Dacă ai adunat foarte multe asemenea cunoştinţe, dacă în mintea ta există o adevărată bibliotecă, şi îţi dai subit seama că nu faci decât să duci cu tine o povară, că nimic din toate acestea nu îţi aparţine cu adevărat, că nu ai făcut decât să acumulezi cunoştinţele altora - atunci poţi renunţa la ele.

Prin această renunţare, în fiinţa ta se naşte un alt fel de ignoranţă. Nu mai este vorba acum de ignoranţa celui ignorant, ci a celui înţelept. Aceasta este înţelepciunea.

Numai un înţelept poate spune: „Nu ştiu", fără a tânji după cunoaştere. Atunci când spune: „Nu ştiu", înţeleptul nu face decât să afirme o stare de fapt. Când faci acest lucru cu inima deschisă, în tine se deschide ochiul interior, care îţi deschide porţile adevăratei cunoaşteri. In clipa în care afirmi cu toată fiinţa ta: „Nu ştiu", ai devenit capabil de cunoaştere.

Această ignoranţă este cu adevărat frumoasă, dar ea nu poate fi atinsă decât prin cunoaştere. Este la fel ca sărăcia atinsă prin bogăţie.

Acelaşi lucru se întâmplă şi cu egoul - nu îl poţi pierde decât dacă îl ai.

Buddha a renunţat la tron pentru a deveni un cerşetor. De ce? Era un rege bogat, avea la dispoziţie tot ce-i trecea prin minte, dar a renunţat la toate, preferând traiul pe stradă şi cerşitul. Această sărăcie este sublimă.

Pământul nu a cunoscut niciodată până la el un cerşetor atât de sublim, atât de bogat, atât de maiestuos. Ce s-a petrecut de fapt atunci când Buddha a renunţat la tron?

în realitate, el a renunţat la egoul său. Tronul nu este altceva decât un simbol perfect al egoului, al puterii, al prestigiului, al statutului social. El a renunţat la toate acestea şi a cunoscut starea de absenţă a egoului.

Această absenţă a egoului nu este sinonimă cu umilinţa. Există mulţi oameni umili în lume, dar sub aparenţa umilinţei, în ei înfloreşte egoul.

Se spune că Diogene l-a vizitat odată pe Socrate. Diogene trăia ca un cerşetor; purta întotdeauna haine murdare şi rupte. Dacă i se ofereau haine noi, nu le accepta niciodată. Nu primea decât haine uzate, murdare, sfâşiate.

A venit aşadar să îl viziteze pe Socrate şi a început să-i vorbească despre absenţa egoului. Ochii pătrunzători ai lui Socrate şi-au dat însă imediat seama că nu avea în faţă un om lipsit de ego. Se spune că Socrate i-ar fi răspuns: „Sub hainele tale murdare şi rupte eu nu văd altceva decât un mare ego. Vorbeşti de umilinţă, dar cuvintele tale se nasc dintr-un ego foarte puternic".

Aşa apare ipocrizia. Ai ditamai egoul, dar îl ascunzi sub aparenţa umilinţei. Smerenia ta este însă numai de suprafaţă. Ea nu poate păcăli pe nimeni. Te poţi amăgi singur, dar nu îi poţi amăgi şi pe cei din jur. Egoul ţâşneşte la suprafaţă prin găurile hainelor tale murdare.

Este întotdeauna prezent. Aceasta nu este umilinţă, ci amăgire de sine. în afară de tine, nimeni altcineva nu poate fi amăgit.

Aşa se petrec lucrurile atunci când încerci să renunţi la un ego necopt.

Ceea ce afirm eu pare contradictoriu, dar ţine de realitatea vieţii. Viaţa este alcătuită numai din contradicţii.

Eu afirm că trebuie să deveniţi egoişti pentru a putea cunoaşte cândva altruismul.

Da, fiţi egoişti pe faţă. în caz contrar, nu veţi fi altceva decât nişte ipocriţi. Nu vă luptaţi cu fructul necopt. Lăsaţi-1 mai întâi să se coacă - ajutaţi-1 în această direcţie. Aduceţi-1 la apogeu! Nu vă temeţi - căci nu aveţi de ce. Numai în acest fel veţi putea cunoaşte agonia egoului.

Când egoul vostru va ajunge la apogeu, nu veţi mai avea nevoie de Buddha sau de mine pentru a afla că trebuie să renunţaţi la el. Greutatea lui va fi suficient de mare pentru a vă sufoca; veţi ajunge astfel singuri să vă doriţi să renunţaţi la el.

Nu poţi atinge cunoaşterea decât prin suferinţă.

Nu poţi renunţa la ceva numai prin argumente logice. Când povara devine suficient de dureroasă, insuportabilă, vei renunţa singur la ea.

Egol vostru nu a devenit încă suficient de dureros - de aceea îl purtaţi cu voi. Este cât se poate de natural! Eu nu vă pot convinge să renunţaţi la el. Chiar dacă v-aş convinge, nu aţi face altceva decât să îl ascundeţi.

Nu poţi renunţa la ceva necopt. Fructul necopt se agaţă de copac, iar copacul se agaţă de fructul necopt.

Dacă îl rupi cu forţa, în urma lui va rămâne o rană care nu se va vindeca. Reţineţi: tot ce există în natură are o perioadă de creştere, de maturizare, iar apoi de moarte şi de dizolvare. Inclusiv egoul are nevoie de acest ciclu.

De aceea, nu vă temeţi să deveniţi egoişti. De altfel, chiar sunteţi egoişti; altminteri, aţi fi dispărut cu mult timp în urmă.

Acesta este mecanismul vieţii. Omul trebuie să fie egoist, să lupte pentru viaţa sa, să îşi croiască un drum, să supravieţuiască în jungla milioanelor de dorinţe ale celor din jur.

Egoul este un instrument de supravieţuire.

Un copil care se naşte fără ego va muri la scurt timp. El nu poate supravieţui. Este imposibil, căci dacă va simţi senzaţia de foame, el nu va gândi: „Mie mi-e foame“, ci doar o senzaţie generală de foame. Când copilul simte: „Mi-e foame“, el începe să plângă, făcând toate eforturile pentru a atrage atenţia asupra faptului că-i este foame. Copilul creşte prin creşterea propriului său ego.

De aceea, în viziunea mea, egoul face parte integrantă din creşterea naturală.

Asta nu înseamnă însă că trebuie să-l păstraţi pentru totdeauna. Din aceeaşi creştere naturală face parte şi renunţarea ulterioară la ego. Această etapă nu se poate produce însă decât după ce prima etapă a ajuns la apogeu, după ce egoul a atins culmea.

După cum vedeţi, eu susţin ambele căi: şi calea egoului, şi absenţa acestuia.

La început fiţi egoişti, cât se poate de egoişti, ca şi cum întreaga existenţă nu ar exista decât pentru a vă

satisface vouă capriciile, ca şi cum aţi fi centrul universului, ca şi cum soarele ar răsări numai pentru voi, pentru a vă ajuta pe voi să vă continuaţi existenţa.
Nu vă temeţi de această exacerbare a egoului, căci fără ea nu veţi putea atinge niciodată maturitatea.

Acceptaţi-o! Ea face parte integrantă din procesul de creştere. Bucuraţi-vă de ea şi aduceţi-o la apogeu. Când egoul va ajunge la apogeu, veţi constata subit că nu voi sunteţi centrul universului, că totul a fost o amăgire, o atitudine copilărească. Pe de altă parte, nu este nimic rău în a fi copil.

Acum însă v-aţi maturizat. Acum vă daţi seama că nu sunteţi centrul universului. Cine îşi dă seama că nu se află în centru înţelege şi faptul că nu există un centru, sau dimpotrivă, că toată lumea se află în centrul existenţei. Fie nu există nici un centru, iar existenţa există ca o totalitate, fie există numai centre (fiecare atom este un centru al existenţei).

Jakob Boehme spunea că întreaga lume este alcătuită din centre, că fiecare atom reprezintă un centru, şi că nu există nici o circumferinţă. Există aşadar două posibilităţi, dar ambele înseamnă acelaşi lucru. Numai cuvintele par diferite.

Pentru a cunoaşte lipsa centrului, deveniţi mai întâi un asemenea centru.

Este ca şi cum v-aţi afla în mijlocul unui vis. Când visul ajunge la apogeu, el dispare, iar omul se trezeşte. Acest lucru este inevitabil. Şi care este apogeul unui vis?

Atunci când el pare absolut real. Când simţi că visul devine din ce în ce mai real, că nu mai este un vis, el aproape că devine una cu realitatea.

Simţi atunci că nu mai poţi merge mai departe; un singur pas în plus şi visul chiar va deveni realitate, lucru imposibil, deoarece un vis nu poate fi real! Când visul se apropie foarte mult de realitate, el este întrerupt, somnul dispare, iar omul se trezeşte. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu fanteziile din viaţa de zi cu zi.

Egoul este cel mai mare vis. El are propria lui frumuseţe, dar şi propria lui agonie. Este agonie şi extaz, deopotrivă. Egoul include cerul şi iadul. Visele pot fi frumoase sau coşmaruri, dar ambele categorii sunt vise.

Eu nu vă învăţ să ieşiţi din starea de vis înainte de momentul potrivit. Nu faceţi niciodată ceva prematur. Lăsaţi lucrurile să crească, să evolueze, iar când va veni momentul potrivit, totul se va petrece de la sine.

Egoul va dispărea singur. El nu poate dispărea decât cu propriul său acord. Dacă îi permiteţi să crească şi să se dezvolte, nu veţi mai fi nevoiţi să renunţaţi la el.

Această afirmaţie este foarte profundă. Dacă tu eşti cel care renunţă la ego, înseamnă că egoul nu a dispărut. Cine poate renunţa la el? Cel care se gândeşte că renunţă este chiar egoul însuşi - aşa că acţiunea nu poate fi reală. Cine ştie ce ai aruncat, dar cu siguranţă nu egoul.

Egoul nu se poate transcende singur.

Atunci, cine poate face acest lucru? Nimeni. Este ceva care se petrece de la sine, nu o acţiune personală.

Când egoul a crescut suficient de mult, viaţa devine atât de infernală încât visul dispare de la sine. Dintr-o dată, îţi

dai seama: gâscă se află în afara sticlei - ea nu a fost niciodată închisă în sticlă.

Tu nu ai fost niciodată una cu egoul tău.

Totul a fost doar un vis. Un vis necesar, aş spune eu, aşa că nu trebuie condamnat. Visul face parte integrantă din procesul de creştere.

în viaţă, totul este necesar. Nimic nu este inutil. Tot ce se petrece trebuia să se întâmple. Cauzele nu sunt întotdeauna aparente; ele pot fi foarte profunde, dar există. Ai nevoie de fiecare experienţă prin care treci. Este ca o crisalidă care te înconjoară, care te protejează, ajutându-te să supravieţuieşti. Nu trebuie însă să rămâi de-a pururi în crisalidă. Când vine timpul, aceasta este ruptă, iar fluturele îşi ia zborul.

Egoul este precum coaja unui ou. El vă protejează. Când fiinţa este pregătită, ea sparge însă coaja şi se trezeşte la viaţă. Nu vă grăbiţi să spargeţi această coajă, căci nu sunteţi încă suficient de matur pentru existenţă. Nu condamnaţi inutil coaja, căci cine este acela care o condamnă?

Priviţi-i în ochi pe aşa-zişii sfinţi, atunci când vă vorbesc de umilinţă. Nicăieri nu veţi găsi un ego atât de rafinat ca în aceşti oameni. Deşi aureolat de yoga, de religie, de sfinţenie, egoul este prezent. Aceşti oameni nu mai acumulează bogăţii, dar acumulează adepţi. Monedele s-au schimbat, dar ei îşi numără adepţii...

Chiar dacă nu mai urmăresc plăcerile acestei lumi,

ei caută plăcerile lumii de dincolo, dar ambele lumi sunt iluzii. Ei se dovedesc chiar mai lacomi, căci afirmă că plăcerile acestei lumi sunt efemere, în timp ce desfătările lumii de dincolo sunt eterne.

Lăcomia lor este supremă. Plăcerile de moment nu îi mai satisfac. îşi doresc acum plăceri eterne. Dacă o plăcere nu este eternă, nu se simt satisfăcuţi. Lăcomia lor este foarte profundă, este de-a dreptul absolută - dar lăcomia aparţine egoului.

Lăcomia nu este altceva decât senzaţia de foame a egoului.

Aşa se face că nu de puţine ori, sfinţii sunt chiar mai egoişti decât păcătoşii şi implicit, mai departe de divin decât aceştia. Uneori, păcătoşii pot ajunge la divin mai uşor decât sfinţii, căci bariera care îi desparte este egoul. Am constatat din experienţă că păcătoşii pot renunţa mult mai uşor la egourile lor decât sfinţii, pentru că ei nu s-au opus niciodată egoului. L-au hrănit, s-au bucurat de el, l-au experimentat în totalitate. Sfinţii s-au luptat întotdeauna cu egoul, aşa că acesta nu a avut timp să se maturizeze.

Aşadar, aceasta este învăţătura mea: trebuie să renunţaţi la ego, dar mai trebuie să aşteptaţi o vreme. Nu poţi renunţa la ego decât cultivându-l. Aici este paradoxul, căci mintea îşi spune: „Dacă tot trebuie să renunţ la el, de ce trebuie să-l cultiv? Dacă tot trebuie să-l distrug, de ce trebuie să-l creez?“

Dacă vă veţi asculta mintea, nu veţi putea ieşi

din confuzie. Mintea este întotdeauna logică, iar viaţa este întotdeauna ilogică. De aceea, ele nu se întâlnesc niciodată. Logica îţi spune cu o precizie matematică: dacă tot trebuie să distrugi această casă, de ce să o mai construieşti? De ce trebuie să treci prin atâtea eforturi inutile? De ce trebuie să pierzi atâta energie? Casa nu există; atunci, de ce să o construieşti numai pentru a o distruge în final? Dar nu casa este problema, ci mintea care ridică această problemă.

Prin construirea casei, omul se transformă. Prin distrugerea casei, el se transformă definitiv, nemaifiind niciodată acelaşi. Construirea casei este sinonimă cu procesul de creştere. Când casa este gata, poţi renunţa la ea; aceasta este marea transformare.

Mintea este logică, dar viaţa este dialectică. Mintea se deplasează în linie dreaptă. Viaţa sare întotdeauna de la un pol la altul, de la un lucru la opusul său.

Viaţa este dialectică. Mai întâi creează, apoi distruge. Mai întâi dă naştere, apoi omoară. Mai întâi realizează, apoi transcende. Mai întâi conduce la bogăţie, apoi la pierderea acesteia. Mai întâi conduce la o culme a egoului, apoi la un abis al lipsei acestuia. în acest fel, omul cunoaşte ambele extreme, atât iluzia cât şi realitatea, atât maya cât şi brahma.

Din lucrarea *„Calea mea: calea norilor albi“,* capitolul 8

Spuneai deunăzi că efortul este periculos, dar pentru a medita este nevoie de foarte multă muncă. Pentru mintea mea de neamţ, efortul este tot una cu munca grea. Poate exista vreo muncă grea fără efort?

întrebarea este delicată. Efortul este făcut întotdeauna fără

tragere de inimă, cu jumătate de voinţă. îl faci pentru că nu vezi altă cale de a ajunge la rezultatul dorit. Dacă ar exista o altă cale, ai renunţa pe loc la efort. Omul nu este implicat niciodată în totalitate în efortul depus, pentru că singura raţiune pentru care îl depune este rezultatul dorit, adică viitorul.

Orice efort este orientat către viitor, către destinaţia finală. Omul îl depune pentru a atinge un anumit rezultat, un profit viitor, pentru a-şi satisface lăcomia, pentru a fi plătit.

De aceea, maeştrii zen afirmă că este nevoie de un efort fără efort.

Ce înţeleg ei prin acest efort fără efort? Zenul susţine că este nevoie de multă muncă, dar aceasta nu trebuie orientată către viitor. Trebuie să te bucuri de ea. Deşi ea va conduce cândva la un rezultat, nu de acesta trebuie să te bucuri, ci de frumuseţea muncii în sine. Acest lucru este foarte dificil pentru mintea umană. De aceea l-am numit muncă grea.

Cel mai greu lucru din lume este să faci ceva de dragul său, să cânţi din pura plăcere de a cânta, să meditezi de dragul meditaţiei, să iubeşti pentru că iubeşti iubirea.

Acesta este cel mai greu lucru din lume pentru mintea umană, pentru că ea este întotdeauna orientată către viitor. Mintea spune: „De ce să fac acest lucru de dragul său? Ce rost are? îl voi face, dar numai dacă mă va conduce undeva“. Mulţi oameni vin şi mă întreabă: „Bine, voi medita, dar ce voi obţine astfel? Voi deveni un sannyasin, dar ce voi avea de câştigat din acest lucru?“ Aceasta este mintea - întotdeauna lacomă.

Să vă spun o poveste...

Odată, Mulla Nasruddin privea pe fereastră, când l-a văzut apropiindu-se pe cel de la care s-a împrumutat de bani. Ştiind ce doreşte individul, el şi-a chemat soţia şi a învăţat-o cum să se comporte cu el.

în consecinţă, soţia lui Mulla i-a deschis creditorului şi i-a spus: „Da, domnule, ştiu că nu am reuşit să vă plătim până acum. Deşi nu este acasă acum, pot să vă spun că Mulla se gândeşte zi şi noapte cum să strângă bani pentru a vă restitui împrumutul. Mi-a spus chiar să privesc pe fereastră, şi ori de câte ori pe stradă trece o turmă de oi, să culeg ghemotoacele de lână care rămân în urma lor. în acest fel, când vom avea destulă lână, o vom toarce, apoi vom tricota nişte pulovere, pe care le vom vinde pentru a vă putea restitui astfel banii".

Auzind această promisiune, omul a început să râdă, satisfăcut. Mulla nu a mai rezistat şi a ieşit din ascunzătoare strigându-i: „Tâlharule! Cum ţi-a mirosit a bani, cum ai început să rânjeşti!"

Mintea este precum tâlharul din poveste. Cum simte un viitor oarecare, cum începe să rânjească, aruncându-se pe el. în acest fel, omul nu mai trăieşte aici şi acum, ci începe să facă proiecţii de viitor.

Meditaţia nu poate fi făcută decât pentru ea însăşi, la fel cum nu poţi iubi pentru un scop anume, ci numai de dragul iubirii.

întrebaţi un trandafir de ce înfloreşte. El nu va şti ce se vă răspundă. înfloreşte pur şi simplu. Este atât de frumos să înfloreşti. Nu trebuie să ai un motiv anume, întrebaţi o pasăre de ce cântă. Ea cântă pur şi simplu, fără motiv, pentru că se bucură de cântecul ei.

Renunţaţi la minte, iar motivaţiile vor dispărea. Cel puţin timp de câteva ore pe zi, faceţi diferite lucruri de dragul lor: dansaţi, cântaţi la chitară, staţi de poveşti cu prietenii, sau priviţi pur şi simplu cerul. Cel puţin timp de câteva ore, consacraţi-vă timpul şi energia unor activităţi intrinseci. Asta înseamnă muncă grea.

Şi, după cum ştiţi, mintea este foarte leneşă. Ei îi place să viseze, dar nu şi să muncească. De aceea se gândeşte tot timpul la viitor. Din lene, se gândeşte la viitor, astfel încât să evite prezentul şi provocările sale.

Să vă spun o anecdotă...

Un om se plimba o dată pe malul râului. La un moment dat, el a văzut un tânăr lenevind sub un copac cu o undiţă în mână, deşi pluta sărea frenetic în apă.

- Hei, i-a strigat el, ai prins ceva!
- Mda, i-a răspuns fără chef tânărul. Eşti bun să tragi

undiţa?

Trecătorul i-a făcut pe plac, dar tânărul a continuat:

- Te deranjează dacă te rog să scoţi peştele, să pui o nouă râmă în cârlig şi să atunci din nou undiţa?

De-a dreptul amuzat, trecătorul i-a spus în glumă:

- La cât de leneş eşti, nu ţi-ar strica nişte copii care să facă aceste lucruri pentru tine.

- Nu-i o idee rea, i-a răspuns pescarul. Nu ştii pe undeva o femeie gravidă?

Cam aşa funcţionează mintea. Ea nu doreşte să facă nimic.

Tot ce face ea este să spere, să-şi dorească, să amâne.

Viitorul este un truc inventat de ea pentru a evita prezentul. Nu se pune problema că vei face ceva în viitor, căci mintea va continua să fie prezentă şi să spună: „Mâine". Şi astfel, ajungi să mori fără să fi făcut nimic, doar gândindu-te că vei face.

Această gândire este foarte amăgitoare. Nu te simţi leneş, căci te gândeşti la câte ai de făcut în viitor, ce realizări mari vei avea, prin comparaţie cu lucrurile mărunte pe care le poţi face astăzi. Munca grea înseamnă să fii prezent şi să faci ceea ce ţi-a pus în faţă acest prezent.

„Spuneai deunăzi că efortul este periculos, dar pentru a medita este nevoie de foarte multă muncă".

Aşa este. Este nevoie de foarte multă muncă, întrucât trebuie să te opui minţii.

Greutatea muncii nu are nimic de-a face cu munca propriu-zisă. Aceasta este frumoasă, este nobilă, este simplă.

Greutatea constă în faptul că trebuie să ieşi din minte, căci aceasta te împiedică să acţionezi.

„Pentru mintea mea de neamţ, efortul este tot una cu munca grea“.

înţeleg ce spui, dar toate minţile sunt „de neamţ“. Aşa se explică toate necazurile care s-au abătut asupra lumii, fascismul în care am ajuns să trăim cu toţii. Fiecare a devenit propriul său Adolf Hitler.

Prin natura ei, mintea este fascistă şi are nevoie de lideri, de cineva care să o conducă.

întreaga lume a rămas surprinsă când Germania a căzut în capcana întinsă de Adolf Hitler. Nimeni nu putea să creadă acest lucru, era aproape ilogic. Un popor atât de frumos, cu o înclinaţie atât de evidentă pentru învăţare, pentru filosofie, un popor care i-a dat pe Kant, pe Feuerbach, pe Marx... Un popor cu o cultură atât de mare, cu un intelect atât de rafinat, cu mari oameni de ştiinţă, mari muzicieni, mari scriitori şi poeţi... Un popor al filozofilor şi profesorilor... în nici o altă ţară din lume nu a fost atât de respectat cuvântul „profesor“ ca în Germania.

Ce s-a întâmplat cu acest popor inteligent de a căzut în capcana întinsă de un om atât de stupid, aproape idiot, ca Adolf Hitler?

Trebuie să înţelegeţi un lucru: dacă aparţine minţii, dacă este superficială, nici o cunoaştere, nici un proces de învăţare nu poate fi de folos. învăţarea va rămâne la suprafaţă; în profunzimi, omul va rămâne un copil.

Toţi acei profesori au devenit adepţi ai lui Hitler. Chiar şi un om ca Heidegger, probabil cel mai mare filozof pe care l-a produs acest secol. Ce s-a întâmplat cu aceşti giganţi? De ce au devenit ei adepţii unui nebun ca Adolf Hitler?

Acest lucru s-a întâmplat dintotdeauna.

Toate aceste minţi măreţe sunt superficiale; în profunzimile lor, aceşti oameni mari au rămas nişte copii. Intelectul lor a crescut, dar ei nu. Mintea lui Martin Heidegger a fost uriaşă, dar fiinţa lui era extrem de copilăroasă. El îşi dorea pe cineva care să îl conducă.

O persoană cu adevărat matură nu aruncă responsabilitatea asupra altora; ea devine responsabilă pentru propria sa fiinţă. Dar tot acel popor de oameni de ştiinţă, filozofi, profesori, poeţi, mari intelectuali, a căzut victimă unui om mediocru, cât se poate de obişnuit. Iar acel om l-a guvernat cum a vrut el.

Cred că înţelegeţi acum cât de mare este prostia intelectului. Intelectul este foarte superficial.

Dacă oamenii nu se dezvoltă în fiinţa lor, ei vor deveni întotdeauna victime ale unor oameni ca Adolf Hitler. Acest lucru s-a mai întâmplat şi se va mai întâmpla.

Mintea este condiţionată din exterior; ea poate fi guvernată cu uşurinţă din afară. Creşterea interioară se referă la cultivarea stării de non-minte; numai atunci poate fiinţa să devină autodeterminată, să nu mai fie guvernată din afară.

Numai un om eliberat de minte poate fi liber, independent. Un asemenea om nu mai este nici german, nici indian, nici italian sau american; el este mai presus de toate liber. American, indian, german - acestea nu sunt decât nume ale închisorii în care vă complăceţi, nu ale cerului libertăţii. Ele nu sunt ceruri în care poţi zbura, ci închisori în care te poţi zidi.

Un om liber îşi aparţine sieşi, şi nimănui altcuiva. El este pur şi simplu o energie fără nume, fără formă sau rasă, fără naţiune. Zilele naţiunilor şi raselor au trecut; se nasc acum zorii individualităţii.

Intr-o lume mai bună a viitorului nu vor mai exista germani, indieni, hinduşi, creştini... Nu vor mai exista decât indivizi puri, perfect liberi, trăindu-şi viaţa aşa cum doresc, fără să tulbure pe nimeni, dar fără să permită nimănui să le tulbure propria viaţă.

Până atunci, mintea va rămâne copilăroasă, dar vicleană. Ea îi poate oricând cădea victimă unui Adolf Hitler, unui şovin, unui nebun suficient de hotărât... şi asemenea oameni se vor găsi întotdeauna. Ei nu ezită niciodată, sunt foarte siguri pe ei, hipnotizându-i pe cei care trăiesc o nesiguranţă interioară. Un om atât de sigur pe adevărul său trebuie să fi cunoscut adevărul.

Este suficient acest gând ca să devii adeptul oricui. Din cauza nesiguranţei voastre, voi deveniţi victimele tuturor nebunilor. Nebunii sunt întotdeauna foarte siguri pe ei. Numai oamenii cât de cât conştienţi şi lucizi ezită, căci ei înţeleg complexitatea vieţii.

Mintea este foarte vicleană. Ea poate găsi o explicaţie pentru orice.

Am auzit o poveste interesantă...

Se spune că Berger împreună cu soţia sa s-a ascuns de naziştii într-o locuinţă izolată din Berlin. într-o seară, el a ieşit să ia puţin aer proaspăt şi s-a întâlnit nas în nas cu Hitler. Fuhrerul şi-a îndreptat arma către el, i-a arătat o grămadă de bălegar şi i-a strigat cu asprime: „Te-am prins, jidanule! Mănâncă grămada de bălegar sau te voi ucide!"

Tremurând, Berger a făcut ce i s-a ordonat. Hitler a început să râdă atât de tare încât a scăpat arma pe jos. Berger s-a grăbit să o ridice, după care i-a strigat Fiihrerului: „Acum este rândul tău să mănânci din bălegar, sau te voi ucide!"

Marele Conducător s-a aşezat în patru labe şi a început să mănânce din bălegar. Profitând de neatenţia lui, Berger a luat-o la goană, a ajuns acasă, s-a închis sub şapte lacăte şi i-a strigat soţiei: „Hilda! Hilda! Ghici cu cine am luat cina astăzi!"

Mintea nu face decât să raţionalizeze. Chiar dacă mănânci bălegar, ea poate transforma acest act într-o

cină, strigând: „Hilda! Hilda! Ghici cu cine am luat cina astăzi?“

Feriţi-vă de capcanele minţii. Cu cât veţi deveni mai lucizi, cu atât mai capabili veţi fi să trăiţi în momentul prezent, în mijlocul acţiunii, în totalitate. Atunci, nu veţi mai avea nevoie de nici o motivaţie. Veţi acţiona numai pentru că vă face plăcere acest lucru.

A ieşi în afara minţii este o muncă cu adevărat grea. Nu este vorba însă de un efort, ci de conştientizare, de o luciditate interioară.

Din lucrarea *„Dang Dang Doko Dang",* capitolul 10

CAPITOLUL 13
ILUMINAREA

Transcende iluminarea natura lucrurilor?

Iluminarea este însăşi natura lucrurilor. Nimeni nu recunoaşte însă acest lucru. Dimpotrivă, oamenii au fost induşi în eroare, spunându-li-se că scopul suprem este mai presus de natură. I s-a dat chiar şi un nume frumos: „supra-natura“. Iar oamenii au crezut această poveste frumoasă, dintr-un motiv foarte simplu:

Natura lucrurilor este chiar acolo unde te afli.

Ea nu este o provocare, ceva fascinant, şi nu îţi cere să dovedeşti nimic. Nu se află undeva, pe o stea îndepărtată. Mintea şi-ar dori o sarcină foarte dificilă, aproape imposibilă, dacă s-ar putea. Nu poţi fi cineva special decât dacă ai atins imposibilul.

Iluminarea nu este un talent. Un om iluminat nu este ca un artist înnăscut, ca un pictor sau ca un muzician de geniu -

acestea sunt talente.

Iluminarea este pur şi simplu sursa vieţii fiecărei persoane. Nu trebuie nici măcar să ieşi afară din casă ca să o cauţi. Dacă ai ieşit din casă, ai ratat-o, şi nu se ştie când te vei mai putea întoarce acasă.

Iluminarea nu înseamnă altceva decât realizarea faptului că „Sunt ceea ce mi-am dorit întotdeauna să fiu. Nu am fost niciodată şi nu voi putea fi vreodată altcineva". Această definiţie a naturii arată că nimeni nu îşi poate transcende natura. Poţi să faci efortul de a o depăşi, creând astfel tot felul de suferinţe, de angoase, dar nu o poţi transcende.

Ea este una cu tine.

Cum ai putea să ieşi în afara ta?

Ea este însăşi sursa vieţii tale, însăşi existenţa ta. Oriunde te-ai duce, vei rămâne una cu ea.

Au fost oameni a căror primă experienţă de sine a constat într-un imens hohot de râs. Ei şi-au dat seama de absurditatea eforturilor lor de până atunci, când nu încercau altceva decât să fie ei înşişi! Este imposibil să încerci să fii tu însuţi, de vreme ce eşti deja. Ce mai poţi face în plus?

Din păcate pentru voi, preoţii, conducătorii religioşi şi toţi cei care au dorit să vă înlănţuie v-au dat idealuri de împlinit. Ei v-au spus: „Dacă nu te comporţi într- un anume fel, te afli în păcat". Dacă nu faci lucrurile prescrise de ei, nu eşti bun. Nimeni nu i-a întrebat vreodată pe aceşti oameni: „Cine v-a dat autoritatea de

a decide pentru alţii? Dacă sunteţi atât de convinşi că ceva este bun, faceţi-l voi, dar nu-i mai puneţi pe alţii să vă urmeze".

Marii corupători, marii otrăvitori de minţi sunt acei oameni care şi-au creat adepţi, căci a fi adeptul altcuiva înseamnă pur şi simplu să faci ceva care nu te reprezintă, ceva împotriva naturii tale. Ţi se spune întotdeauna că trebuie să devii precum altcineva, lucru de-a dreptul imposibil. Acest mod absurd de a trăi a produs foarte multă suferinţă în lume.

Dacă nu le vom înţelege rădăcinile, suferinţele nu vor dispărea. Oricât de departe am ajunge cu tehnologia, suferinţa nu va dispărea din această lume. Nu numai oamenii săraci suferă. Experienţa m-a învăţat că oamenii bogaţi suferă chiar mai mult decât cei săraci. Cel puţin, săracii mai au o speranţă - că se vor îmbogăţi. Bogaţii nu mai au nici o speranţă. Ei au obţinut deja tot ce îşi puteau dori, dar viaţa lor a rămas la fel de goală, poate chiar mai goală ca înainte. Iar moartea se apropie... Cu fiecare moment, viaţa se scurge, iar ei şi-au risipit-o acumulând averi, prestigiu, putere. Alţii şi-au risipit viaţa încercând să devină sfinţi, rugându-se în faţa unor zei creaţi de oameni.

Şi toată această industrie a fost creată numai pentru ca voi să nu puteţi fi voi înşivă.

Eu vă învăţ o singură morală: nu acţionaţi niciodată împotriva naturii voastre. Chiar dacă toţi buddha-şii din toate timpurile s-ar opune, nu le acordaţi nici o atenţie. Ei nu au nimic comun cu voi. La vremea lor, au făcut

\

ceea ce au considerat necesar pentru ei înşişi, la fel cum voi aveţi datoria să faceţi ceea ce consideraţi necesar pentru voi. Nici o scriptură nu poate defini ce anume este necesar pentru fiecare fiinţă în parte. Nu există nici un criteriu exterior pentru a defini acest lucru. Există în schimb un criteriu intrinsec:

Ceea ce te face mai fericit este bun.

Singura morală este ceea ce te face fericit. Singurul păcat este ceea ce te face nefericit. Unicul lucru care trebuie evitat este acela care se opune naturii tale.

Bucuraţi-vă de voi înşivă şi veţi cunoaşte iluminarea. De altfel, aţi fost dintotdeauna iluminaţi; este imposibil să fii altfel.

Personal, am încercat în cele mai felurite maniere, dar trebuie să vă mărturisesc că nu am reuşit: nu am putut deveni ne-iluminat. Orice am încercat, oriunde m-am dus, către nord sau către sud, am rămas surprins să constat că nu pot scăpa de iluminare!

Japonezii au o păpuşă foarte inimoasă... cred că acolo se fac cele mai frumoase păpuşi din lume. Păpuşa de care vorbesc nu este una obişnuită. Numele ei este daruma, o derivaţie de la Bodhidharma. Păpuşa corespunde viziunii lui Bodhidharma asupra vieţii.

Ea este grea la nivelul picioarelor şi foarte uşoară la nivelul capului. Oriunde ai arunca-o, ea se aşază întotdeauna în postura lotusului. Este imposibil să o faci să se aşeze altfel. Oamenii au uitat de iluminare; aceasta a devenit doar o păpuşă pentru copii. Ea reprezintă însă un

simbol al celor afirmate de mine şi de Bodhidharma: este imposibil să fii neiluminat.

Cine v-a băgat în minte faptul că aţi putea deveni iluminaţi?

Miss Prim, bătrâna profesoară, ţine discursul de început de an la colegiul fetelor.

- Fetelor, ori de câte ori ieşiţi afară, nu uitaţi: nu aveţi voie să fumaţi pe stradă, să aveţi un comportament nedemn, iar dacă vreun bărbat se leagă de voi, puneţi- vă întrebarea: merită o oră de plăcere o viaţă trăită în dispreţ? Ei, fetelor, aveţi întrebări?

O voce din spate:

- Cum faci ca să dureze o oră?

Există oameni care te înnebunesc. Altminteri, totul este aşa cum trebuie să fie. Trăim într-o lume perfectă, din care nu lipseşte nimic. Din păcate, se găsesc întotdeauna câţiva nebuni care nu-şi găsesc liniştea până când nu îi pun pe ceilalţi să alerge după cai verzi pe pereţi, după umbre şi idealuri pe care nu le-au realizat ei înşişi niciodată.

Cu cât alergi mai mult după idealuri imposibil de realizat, cu atât mai lipsită de speranţă şi de sens ţi se pare viaţa... şi cu atât mai trist devii.

Nu acceptaţi niciodată criterii care vă fac să vă simţiţi inferiori. Nu acceptaţi nici o moralitate care vă face să vă simţiţi vinovaţi. Nu acceptaţi niciodată ceva care se opune naturii voastre.

Fiţi voi înşivă, şi sunteţi deja perfecţi.

De îndată ce vă îndepărtaţi chiar şi cu câţiva milimetri de fiinţa voastră, daţi de necaz. Şi toată lumea are probleme...

Am intrat în contact cu mii de oameni şi experienţa m-a învăţat că nu există nici măcar un singur om cu adevărat nefericit. Dimpotrivă, am cunoscut oameni care se bucură până şi de suferinţele lor, care îşi exagerează durerea. Am simţit o compasiune imensă văzând asemenea oameni, rămaşi la stadiul de seminţe, când ar fi putut înflori. Ei şi-au pierdut drumul către casă, şi toată lumea îi îndrumă într-o direcţie greşită: „Devino un Buddha, un Iisus, un Moise". Dar nimeni nu le spune: „Fii tu însuţi".

Ce legătură poate exista între voi şi Moise? Ce vă poate lega de Iisus Christos? Dar oamenii continuă să adore aceste imagini, să se roage lor, în speranţa că într-o bună zi vor deveni precum idealurile din imaginaţia lor. Evident, nici unul nu reuşeşte acest lucru. Dintr-o sămânţă de trandafir nu poate ieşi decât un trandafir. Lăsaţi-i pe ceilalţi să vă condamne sau să vă admire, după cum doresc.

Afirmaţia: „Doresc să mă afirm pe mine însumi" nu are nimic de-a face cu egoul. Ea reprezintă o simplă protecţie împotriva unei lumi criminale, coruptă de mii de ani. Aveţi tot dreptul să vă protejaţi pe sine, să nu vă lăsaţi otrăviţi. în acest fel, nu veţi avea nevoie de nici o religie, de nici o metodă, de nici un cod moral, de nici un Dumnezeu, de nici un efort, pentru a deveni iluminaţi.

A fi natural înseamnă mult mai mult decât vă puteţi imagina.

Cu excepţia omului, tot ce există în natură se comportă

natural.

Nimeni nu încearcă să fie altcineva. Toată lumea se simte acasă, trăind în pace cu universul.

Unul din marii savanţi ai lumii, Julian Huxley, a emis o ipoteză potrivit căreia „o rotiţă funcţionează greşit în însuşi mecanismul uman. Nici un copac nu pare să stimă anxietatea, nici un animal nu se sinucide sau nu devine homosexual în sălbăticie". Ciudat este că în grădinile zoologice se întâmplă fapte ciudate. Când sunt închise în aceste grădini, animalele capătă ceva din comportamentul uman: ele încep să se sinucidă sau devin homosexuale. Natura lor este pervertită - ele încep să comită fapte pe care nici unul din strămoşii lor care au trăit în sălbăticie nu le-au comis. Ce se întâmplă în grădinile zoologice? Animalele se integrează în societatea umană. Ele încep să imite fiinţele umane, devenind nenaturale.

Din punctul meu de vedere, cu excepţia omului, întreaga existenţă este perfect sănătoasă, perfect împăcată cu sine. Viziunea lui Huxley nu poate fi verificată, dar are o anumită semnificaţie pragmatică. Este greu să demonstrezi că a greşit, căci omul reprezintă un mecanism extrem de complex. Cert este că ceva pare să funcţioneze greşit în el.

După părerea mea, nu este vorba de ceva ereditar, ci de un mecanism care se repetă în cazul fiecărui copil în parte, căci fiecare copil se naşte într-o societate bolnavă. Ca să supravieţuiască, el trebuie să înveţe să se comporte la fel ca adulţii, care sunt de-a dreptul nebuni. Când inteligenţa sa devine suficient de dezvoltată, mintea sa este deja pervertită. Este deja prea târziu; copilul a devenit un imitator.

Copiii sunt inocenţi. Ei se nasc în această lume fără să ştie

ce se va petrece cu ei. Trezindu-se în mijlocul oamenilor, ei încep în mod natural să-i imite. Aceasta este maniera lor de a învăţa. Acesta este însă procesul prin care se produce devierea de care vorbea Huxley şi despre care el credea că este ereditară. Nu este ereditară, este culturală. Se datorează adulţilor. Copiii nu au de ales; ei sunt nevoiţi să înveţe de la oameni bolnavi. Iar oamenii bolnavi nu pot tolera decât oameni la fel ca ei.

Un om sănătos va fi urât, otrăvit, ucis cu pietre, căci mulţimea nu are de ales decât între două alternative: fie străinul are dreptate, caz în care întreaga ei istorie este greşită, fie ea are dreptate, şi atunci trecutul ei rămâne „de aur", iar omul trebuie ras de pe suprafaţa pământului, în caz contrar, ar rămâne veşnic un semn de întrebare.

Nu întâmplător a fost otrăvit Socrate. Socrate a fost un intolerabil. însăşi prezenţa lui era insuportabilă, datorită cinstei lui, a inteligenţei sale, a valorii sale morale, în prezenţa cărora toţi ceilalţi păreau nişte ipocriţi. în mod evident, mulţimea nu va accepta niciodată părerea unui singur om, dacă aceasta se opune întregii istorii a umanităţii. Ea preferă să îi distrugă pe asemenea oameni. Ei reprezintă o ameninţare continuă pentru ea: repetă tot timpul că eşti necinstit, că trăieşti în minciună, că zeii tăi sunt falşi, că speranţele tale nu sunt altceva decât simple consolări, că nu încerci decât să-ţi ascunzi goliciunea.

Ştii foarte bine că sub hainele tale poleite se ascunde un alt om, complet diferit. Acest gen de oameni îţi reamintesc constant de acest lucru, de lipsa ta de cinste faţă de tine însuţi, iar acest adevăr este dureros. Este dureros să ţi se spună că iubirea ta nu este iubire, ci gelozie, o formă diluată de ură, că zeii tăi sunt simple amăgiri create de tine, că scripturile tale

sfinte sunt simple cărţi, la fel ca oricare altele. Cel mai bine este să scapi de oameni precum Socrate, pentru a te simţi din nou bine în suferinţa ta şi pentru a reîncepe să faci efortul de a atinge iluminarea.

Este ciudat. Când un om se dovedeşte a fi un iluminat, trăind absolut natural, voi îl distrugeţi, după care încercaţi să aflaţi cum este să fii iluminat.

S-ar părea că dorinţa voastră de a atinge iluminarea nu reprezintă altceva decât o strategie de a amâna iluminarea. Nici chiar acest termen, de „amânare", nu este corect.

De fapt, voi sunteţi iluminaţi, dar faceţi toate eforturile pentru a nu mai fi. Eforturile voastre de a deveni buni catolici, buni protestanţi, buni hinduşi, nu sunt altceva decât o manieră de a nu vă recunoaşte iluminarea.

Trăiţi natural, pentru a fi în armonie cu existenţa. Dansaţi cu ploaia, cu soarele, cu copacii, trăiţi în comuniune chiar şi cu pietrele, cu munţii, cu stelele de pe cer. Aceasta este singura iluminare posibilă.

Aceasta este definiţia mea: iluminarea înseamnă a trăi în armonie cu existenţa.

Ea înseamnă a fi în armonie cu natura, cu însăşi natura lucrurilor. Cine se împotriveşte naturii nu poate

cunoaşte decât suferinţa, dar este o suferinţă creată de voi înşivă. Nimeni altcineva nu este responsabil de ea.

Din lucrarea „ *Om Mani Padme Hum* ", capitolul 11

Este necesar un loc special, un moment special, pentru ca iluminarea să se petreacă?

Orice loc este special, pentru că Dumnezeu există pretutindeni. Nici un loc nu este comun. Iluminarea se poate petrece inclusiv în toaletă! Se poate petrece oriunde. Nu trebuie neapărat să mergeţi în locurile sacre. Nici nu există asemenea locuri. întreaga existenţă este sacră! Nu trebuie să mergeţi la Varanasi, la Ierusalim sau la Kaaba - toate acestea sunt simple prostii. Dumnezeu există în toate locurile. Fiecare punct din spaţiu este special.

Cât despre momente speciale, nu ştiu la ce te referi... Crezi că există vreun anotimp special pentru iluminare, o anumită climă?

Iluminarea nu este ceva care se petrece. Dacă s-ar petrece, ar putea avea nevoie de un anumit sol, de o anumită climă, de un anumit loc sau de anumite zile. Ea nu se petrece însă.

Iluminarea nu este altceva decât o recunoaştere — recunoaşterea faptului că ai fost întotdeauna iluminat şi că această stare nu te-a părăsit nici o clipă, dar absolut nici o clipă. Singurul lucru care s-a întâmplat a fost că ai adormit. Aşa se explică ciudatele experienţe de satori ale maeştrilor zen.

Un om trece prin piaţă şi aude pe cineva recitând Sutra Diamantului. Simpla ei ascultare îi dăruieşte iluminarea. Cum este posibil aşa ceva? Sutra Diamantului

afirmă că omul este iluminat încă de la naştere.

Da, asemenea lucruri se pot petrece, căci iluminarea este natura voastră. Ea nu este ceva din afara voastră. Floarea este deja înflorită, dar voi nu o priviţi. Priviţi în toate direcţiile, numai în interiorul vostru nu.

Se poate petrece... Se întâmplă uneori ca maestrul să-şi lovească discipolul, iar mintea acestuia să se oprească subit. Discipolul medita liniştit, când deodată, bang!, primeşte un baston în cap. Stupoarea este atât de mare încât în fiinţa lui se declanşează ceva. Subit, el înţelege, devine conştient.

Un discipol stătea odată meditând în tăcere. Practica deja meditaţia de ani de zile; devenise foarte priceput în a sta liniştit. în timp ce stătea la fel de neclintit ca un Buddha, maestrul a venit în faţa lui şi a început să râcâie o cărămidă. Evident, cu toată practica lui îndelungată, discipolul a simţit o stare interioară de enervare. Parcă i-ar fi dat cu şmirghel pe nervi, şi cine făcea acest lucru? Tocmai maestrul lui! A încercat o vreme să se controleze, dar la un moment dat nu a mai rezistat şi i-a spus:

- Opreşte-te! Ce faci?
- încerc să şlefuiesc această cărămidă, ca să fac din ea o oglindă.
- Probabil că ai înnebunit, a râs discipolul.
- Şi tu eşti mai bun? Nu s-a lăsat mai prejos maestrul.

De ani de zile îţi şlefuieşti mintea, dar nu vezi că nu se întâmplă nimic?

Şi dintr-o dată, norii au dispărut.

Discipolul a recunoscut adevărul şi a căzut la picioarele maestrului.

Un maestru trebuie să surprindă însă momentul în care poarta subconştientului este deschisă.

Iluminarea se poate petrece oriunde şi oricând. Trebuie doar să-i permiţi să se întâmple. Nu se pune problema de spaţiu şi timp, ci de a-i permite accesul.

Vă voi spune o parabolă. Este o parabolă zen, pe care nu o veţi găsi însă în manualele de zen.

Iluminarea unui căutător

Un tânăr serios nu putea înţelege conflictele care abundau în America de la jumătatea secolului XX. Dornic să scape de toate aceste întrebări, el a mers la tot felul de oameni, dar nimeni nu l-a putut ajuta.

într-o seară, pe când se afla într-o cafenea, un preot zen i-a spus: „Du-te la adresa pe care ţi-am scris-o pe acest bileţel. Vei găsi acolo o ruină locuită de vagabonzi. Nu vorbi cu nimeni. Trebuie să rămâi tăcut până când luna va răsări din nou. Intră în camera mare din dreapta holului central, aşează-te în poziţia lotusului, cu faţa către nord, şi începe să meditezi“.

Tânărul a făcut ce i-a spus preotul. Meditaţia lui a fost deseori întreruptă de gânduri. Se temea că tavanul se va surpa şi va cădea asupra lui. Nu ştia dacă îşi va da seama când va răsări din nou luna, căci nu o vedea din poziţia în care se afla. Nu ştia ce vor spune cei care treceau pe lângă

el.

Ca un test final, Ia *un moment dat din tavan au* început să cadă scânduri. Omui s-a speriat. Chiar atunci, *în* cameră au intrat doi oameni. Unul *l-a* întrebat pe celălalt cine era străinul. Celălalt i-a răspuns: „(Jnii spun că este un om sfânt. Alţii că este un tembel".

Auzind aceste cuvinte, tânărul a trăit starea de iluminare.

Iluminarea este o chestiune de prezenţă. Probabil că tânărul nostru era foarte atent în acel moment. La urma urmei, se vorbea despre el, iar cineva a spus: „Unii afirmă că este un om sfanţ. Alţii spun că este un tembel". Probabil, în clipa aceea gândirea lui s-a oprit, iar el a cunoscut iluminarea.

Iluminarea se poate petrece oriunde şi oricând. Ea vă aşteaptă. Nu vine de undeva din afara voastră. Când gândurile dispar, ea apare, dar dinlăuntrul vostru. Când gândurile nu vă mai solicită atenţia, când deveniţi subit tăcuţi, atenţi, lucizi, ea iese la lumină din adâncurile fiinţei voastre. Apare la fel ca un parfum, ca o boare. Apoi nu mai dispare niciodată.

Din lucrarea *„înţelepciunea nisipurilor",* volumul 2, capitolul 2

Deşi toată lumea îşi doreşte iluminarea, toţi se tem în acelaşi timp. Ce înseamnă această teamă care ne împiedică să ne relaxăm, scufundându-ne în propriul nostru sine?

Există mai multe temeri, nu numai una. Mai întâi, dacă doreşti să devii un iluminat, trebuie să treci printr-o moarte psihică şi să renaşti ca fiinţă spirituală. Dar tu nu ştii încă nimic despre spiritualitate. Tot ceea ce cunoşti la ora actuală despre tine este mintea, centrată în ego.

Este un fenomen foarte ciudat: eşti identificat cu ceva ce nu eşti şi ai uitat cine eşti cu adevărat, cine ai fost şi cine vei fi întotdeauna. Este imposibil să fii altcineva decât ceea ce ai fost dintotdeauna. Fiinţa ta aparţine planului existenţial. Există însă atâtea straturi de condiţionare - aparţinând părinţilor, profesorilor, preoţilor, politicienilor. între tine, cel real, şi egoul tău amăgitor, există un întreg şir de persoane.

în mod natural, ţi-ai iubit părinţii, care te-au iubit la rândul lor. Tot răul pe care ţi l-au făcut a fost absolut inconştient, nu intenţionat. Ei nu şi-au dorit niciodată să devii un ipocrit, dar asta au făcut din tine. Eu nu suspectez niciodată intenţiile părinţilor. Ei au dorit să facă din tine o mare personalitate, dar sunt la fel de inconştienţi ca şi tine. Au moştenit această inconştienţă de la propriii lor părinţi; iar şirul continuă până la Adam şi Eva. Fiecare generaţie aruncă asupra noii generaţii povara a tot felul de prostii, de prejudecăţi şi de superstiţii.

Nu trebuie să vă supăraţi însă pe ei. Am auzit cu toţii despre „mânia adolescenţilor“. Mânia adolescenţilor este o prostie. Ea nu va rezolva niciodată nimic. Nu poate decât să facă lucrurile încă şi mai complicate, şi mai dificile. Părinţii, profesorii, vecinii voştri, nu merită mânia, ci compasiunea voastră. Ei nu au făcut decât ceea ce ştiau. V-au distrus, dar cu cele mai bune intenţii, la fel cum părinţii lor i-au distrus pe ei.

Dacă nu veţi deveni iluminaţi, la fel îi veţi distruge şi voi pe copiii voştri. Convinşi că le veţi face un bine, le veţi încărca mintea cu tot felul de prostii.

Vi s-a spus că sunteţi creştini, hinduşi, mahomedani. Aţi venit în această lume ca tabula rasa - fără ca în mintea voastră să scrie ceva. Părinţii voştri v-au convins însă că sunteţi creştini şi v-au forţat să acceptaţi această idee; s-au folosit de teama, de lăcomia voastră pentru a v-o implementa în fiinţă. S-au folosit de teama voastră de iad şi de lăcomia voastră pentru cer. Evident, nu şi-ar fi dorit să cădeţi în ghearele păcatului, ci să urmaţi calea regală a virtuţii.

Intenţiile lor au fost bune, dar noi nu discutăm acum despre intenţii. Discutăm despre inconştienţa lor, despre faptul că seminţele pe care le-au plantat în voi erau seminţe otrăvite. Nici o intenţie bună nu poate schimba această stare de fapt. Odată ce au prins rădăcini în voi, aceste seminţe devin din ce în ce mai greu de smuls, căci v-aţi identificat deja cu noul arbore otrăvit.

Este foarte dificil pentru un creştin să renunţe la creştinismul său. Dacă ar face acest lucru, ar simţi că

este un trădător. Să renunţi la creştinism ar fi ca şi cum l-ai trăda personal pe Iisus Christos. în realitate, nu trădezi pe nimeni. Nu faci decât să scapi din mlaştina condiţionării în care te-au aruncat - cu bune intenţii - tot felul de oameni.

în aceasta constă teama. Te temi de renunţarea la condiţionare, căci această condiţionare îţi dă o anumită personalitate. Ceea ce nu ştii este că această personalitate a luat locul individualităţii tale. Să renunţi la personalitate înseamnă să renunţi la întregul tău trecut, şi vorbesc acum de întregul trecut, nu doar de părţile rele ale acestuia.

întregul vostru trecut v-a fost impus de alţii; de aceea, nu contează ce este bun şi ce este rău în el. Important este să vă amintiţi că el nu este creaţia voastră, că nu l-aţi descoperit personal, ci v-a fost impus. Este un trecut la mâna a doua, la mâna a treia, poate chiar la a milioana mână. De aceea, este în întregime murdar.

Trebuie să scăpaţi de acest trecut în totalitatea lui.

Renunţarea la trecut creează însă o prăpastie în care te simţi complet pierdut. înainte ştiai cine eşti. în această prăpastie nu mai ştii cine eşti, dar experienţa nu este lipsită de frumuseţe, căci ea presupune o întoarcere la inocenţă. Aceasta este renaşterea spirituală. De acum înainte, poţi începe să descoperi lumea.

Te afli pe un teritoriu complet nou, pe care nu ai călcat niciodată. Până acum, nu ai făcut decât să te învârţi în acelaşi cerc strâmt, aflat la periferia existenţei tale. Este o mare aventură, o mare provocare. Este firesc să apară teama. Pentru prima oară, eşti ceea ce doreşti să

fii. Pentru prima oară, nu ştii ceea ce vei descoperi, nu ştii nici măcar dacă vei descoperi ceva sau nu.

Există un proverb care apare în aproape toate limbile pământului: „Nu da pasărea din mână pentru cea de pe gard". Eu vă cer să renunţaţi la pasărea din mână pentru cea de pe gard. De aceea, este natural să vă temeţi. în realitate, nu există nici un motiv de îngrijorare. Trebuie doar să înţelegeţi.

Eu nu pot face altceva decât să vă încurajez, să vă spun că nu aveţi de ce să vă temeţi. Chiar dacă aruncaţi tot bagajul pe care l-aţi târât după voi până acum, nu veţi pierde nimic. Veţi continua să trăiţi, şi încă din abundenţă. Nu trebuie să aşteptaţi moartea. Singura care moare este personalitatea voastră; voi nu muriţi, ci renaşteţi.

în acest lucru constă iluminarea: personalitatea moare, iar individualitatea reprimată atâta vreme de ea renaşte şi începe să crească, să înflorească.

întrebarea ta conduce însă la o altă întrebare. Când mă asculţi pe mine, sau când citeşti despre iluminare, începi să ţi-o doreşti cu lăcomie. Tocmai de aceea o ratezi. îţi spui: „Doresc să fiu iluminat". Orice dorinţă este însă o barieră în calea iluminării. în fond, cine este cel care doreşte să fie iluminat?

Este egoul tău, adică tocmai cel care te împiedică să fii un iluminat. Acest „eu", care până acum dorea să facă din tine un mare lider, cel mai bogat om de pe pământ, cel mai puternic preşedinte - al Statelor Unite sau al Uniunii Sovietice -, şi-a dat seama că poate să facă din tine cineva chiar mai presus de toţii preşedinţii din lume: un iluminat. Egoul îşi spune: „Grozav! Doresc să fiu un iluminat".

Egoul nu poate fi însă iluminat, aşa cum întunericul nu poate deveni lumină.

De aceea, reţineţi: nu vă puteţi dori să fiţi iluminaţi. Poţi fi un iluminat, dar nu-ţi poţi dori acest lucru. Iluminarea nu este o marfa

pe care o cumperi. Nu este o ţară pe care o poţi invada. Ea nu se află în afara ta, ca să te poţi apropia de ea.

Iluminarea este numele acelei experienţe interioare care presupune moartea personalităţii şi renaşterea individualităţii.

Călugării din mănăstirile din întreaga lume îşi doresc să atingă această iluminare, această trezire spirituală, această eliberare (câte cuvinte pentru aceeaşi experienţă!). Din păcate, prin însăşi dorinţa lor, ei au transformat iluminarea într-o marfă.

Iluminarea nu poate fi dorită.

Atunci ce poţi face? Nu poţi face altceva decât să îţi înţelegi personalitatea, strat după strat. Uită totul despre iluminare - aceasta nu are nimic de-a face cu tine. Un singur lucru este sigur: tu nu poţi fi iluminat. începe de la ceea ce eşti.

Decojeşte straturile personalităţii tale, unul după altul. Aruncă fiecare coajă, şi sub ea vei găsi o altă coajă, dar la un moment dat ceapa va dispărea şi nu va mai rămâne decât vidul. Acesta este momentul iluminării. Nu ţi-1 poţi dori, căci dorinţa nu face decât să adauge un strat nou la ceapa de dinainte, şi din păcate, unul dintre cele mai periculoase.

Să devii preşedinte nu este mare lucru; până şi un idiot poate face acest lucru. De fapt, chiar idioţii conduc lumea! Cine altcineva îşi mai poate dori să devină preşedinte sau prim-ministru? Personal, nu am cunoscut niciodată un înţelept încercând să devină preşedinte.

în trecut au existat regi care au devenit iluminaţi. Indianul Ashoka a devenit iluminat. El a fost unul din cei mai mari împăraţi ai lumii - de fapt, niciodată după el nu a mai fost India atât de mare. După el, tot felul de popoare au invadat India, furând teritorii din ea. La ora actuală, din teritoriul imperiului lui

Ashoka nu a mai rămas mai mult de o treime.

Au existat împăraţi în China, în Japonia, în Grecia - care au fost iluminaţi. Un împărat nu este cineva care şi-a propus să devină împărat. Te naşti împărat, la fel cum te naşti cerşetor. în trecut, cine se năştea în această poziţie o lua ca atare; ea nu devenea un nou strat creat de lăcomie în ceapa personalităţii.

Curios însă, nu am auzit de nici un preşedinte sau prim-ministru care să fi ajuns vreodată iluminat! Pare ciudat, dar motivele sunt cât se poate de clare. Preşedinţii nu sunt înnăscuţi. Ei trebuie să lupte pentru a dobândi această poziţie, trebuie să mintă şi să înşele, ştiind foarte bine că promisiunile sale nu vor putea fi onorate niciodată. Trebuie să fie diplomaţi; ei nu pot spune orice doresc. Afirmă tot felul de lucruri pe care nu le vor face niciodată. Un politician trebuie să fie foarte viclean.

Nici un politician nu a reuşit să devină vreodată un iluminat pentru simplul motiv că în lumea democratică modernă monarhiile au dispărut, iar funcţia de şef al statului a devenit cea mai mare dorinţă a egoului. Mai presus de aceasta nu poate fi decât dorinţa de iluminare, căci atunci ceri fericirea supremă, statutul existenţial absolut.

Nu transformaţi iluminarea într-o dorinţă, căci o veţi rata.

Sfatul meu este să uitaţi tot ce ştiţi despre iluminare.

Ea nu are nimic de-a face cu voi. Nu o veţi cunoaşte niciodată. Ea se va petrece de la sine, dar numai atunci când voi nu veţi fi de faţă, când veţi decoji până la capăt ceapa personalităţii, când egoul vostru se va evapora. Nu veţi putea spune însă: „Eu sunt iluminat". Iluminarea nu apare decât acolo unde eul dispare.

Aşadar, teama este ceva natural, căci trebuie să renunţi la întreaga ta personalitate, iar la ora actuală nu ai nimic altceva. Nu ştii dacă mai există ceva dincolo de ea. Tu vrei mai mult, iar eu îţi spun să renunţi şi la ceea ce ai. Aşa se explică teama. Dacă îi vei da curs, nu mai există nici o speranţă pentru tine.

Dacă analizăm însă lucrurile, ce ai? Anxietate, angoasă, plictiseală, disperare, eşec - mii de complexe. Aceasta este marea ta comoară. Priveşte-o în faţă! De ce te temi să renunţi la această comoară, la anxietatea ta, la plictiseală?

Lucrurile sunt însă mai complicate decât atât. De ce te plictiseşti? Şi de ce nu poţi scăpa de plictiseală?

Trebuie să ai un anumit interes ascuns. Te-ai plictisit de soţie sau de soţ. Orice soţie şi orice soţ ajung mai devreme sau mai târziu la un punct în care se plictisesc de partenerul lor. Situaţia nu este însă deloc simplă.

Nu poţi să-i spui pur şi simplu adio. Aveţi împreună copii, îi iubiţi, nu doriţi să îi pierdeţi. Nu doriţi să participaţi la acele certuri din tribunal pentru custodia copiilor.

Aveţi un anumit prestigiu în societate. Oamenii vă consideră un cuplu model, căci vă văd întotdeauna plini de iubire unul faţă de celălalt. Când pleci la serviciu îţi săruţi soţia, când te întorci, la fel - ca într-un ritual. Pentru voi, acest sărut nu înseamnă nimic, şi amândoi ştiţi foarte bine acest lucru. îţi săruţi soţia, dar în sinea ta îţi spui: „La naiba! M-am săturat!“

Dar cei din jur nu aud ce îţi spui în sinea ta. Ei cred numai ce văd cu ochii: „După 30 de ani de căsnicie se iubesc încă atât de mult, ca şi în prima zi, când pe maşina lor scria ‚Tineri căsătoriţi’. Au trecut 30 de ani, şi parcă sunt încă în luna de miere!“

Şi cercul continuă la infinit. Când vă aflaţi în societate, mimaţi. Vă pretindeţi cineva care nu sunteţi, pentru ca ceilalţi să creadă în continuare că sunteţi un cuplu perfect. Aţi investit atâta în această imagine.

Să spunem că eşti bogat pentru că te-ai însurat cu o femeie bogată. Dacă renunţi la ea vei fi din nou un cerşetor, iar acesta este ultimul lucru pe care ţi-1 doreşti. Sau poate ai obţinut o slujbă bună din cauza felului în care arată soţia ta (trăim într-o lume atât de ciudată, încât asemenea lucruri se întâmplă!), sau din cauza relaţiilor ei. Dacă renunţi la soţie, ţi-ai putea pierde slujba.

Cum să renunţi atunci la plictiseală, când aceasta este

asociată cu atâtea investiţii?

Este nevoie de foarte mult curaj. Eu vă spun un lucru: este mai bine să fii un cerşetor care nu se plictiseşte decât un împărat plictisit de moarte, căci plictiseala este o cerşetorie la nivel spiritual. De altfel, ea nu vine niciodată singură. Cine se plictiseşte este disperat, anxios, într-o continuă tensiune mentală. Merită? Şi totuşi, voi continuaţi să trăiţi alături de o femeie pe care aţi prefera mai degrabă să o ucideţi - dar o sărutaţi în fiecare zi!

Să renunţi la plictiseală înseamnă să faci un salt revoluţionar, asumându-ţi toate costurile. Eşti dispus la orice pentru a nu mai trece prin viaţă ca un om plictisit, căci atunci, ce rost mai are să trăieşti? Dacă veţi deschide ochii, veţi constata că toată lumea din jurul vostru este plictisită. De pildă, cineva este plictisit de munca sa. Nu şi-a dorit să fie niciodată un medic, dar părinţii l-au silit, căci este o profesiune atât de respectabilă şi bine plătită. Eşti respectat şi bine plătit, şi peste toate mai eşti şi numit un slujitor al binelui, căci deserveşti umanitatea. Grozav!

Părinţii l-au forţat să devină medic. Omul îşi urăşte însă meseria, pe care nu şi-a dorit-o niciodată. Ar fi vrut să devină pictor, dar nimeni nu l-a ascultat. Toată lumea i-a spus: „Dacă vei deveni pictor, vei ajunge în stradă. Renunţă la prostiile acestea. Când eşti tânăr îţi trec prin minte tot felul de prostii. Linişteşte-te, băiete! Am fost şi noi tineri, am visat la tot felul de proiecte

măreţe, dar aceste idei romantice nu sunt decât o etapă trecătoare. Dacă îţi vom permite acum să devii un pictor, nu ai să ne ierţi niciodată! De aceea, nu îţi vom permite acest lucru".

Vrei să te devii muzician, dansator, sculptor, dar nimeni nu te susţine. Ai vrut să devii dansator şi ai ajuns om de afaceri - ce plictiseală! Mai bine te-ai spânzura de creanga unui copac, ca să scapi de toate... Nici măcar pentru acest lucru nu ai timp, căci sunt atâtea lucruri de făcut. Trebuie să-ţi completezi formularul de impozit pe venitul global, căci altfel vine Fiscul peste tine... Când să-ţi mai găseşti timp să te spânzuri?

Sunt atâtea lucruri pe care nu le-ai terminat. Mai întâi trebuie să le pui la punct, şi abia apoi poţi să te spânzuri. Dar lucrurile vor rămâne întotdeauna neterminate. Ideea de sinucidere îţi dă totuşi o oarecare relaxare; îţi face plăcere să ştii că, indiferent de situaţie, există o portiţă de scăpare: poţi întotdeauna să te spânzuri. Aşa că, de ce te-ai grăbi? Şi la urma urmei, nu se ştie niciodată. Poate mâine va fi mai bine, poate că vei găsi femeia potrivită.

Nu există o femeie potrivită, la fel cum nu există un bărbat potrivit. Nimeni nu i-a descoperit vreodată. Ideea rămâne însă... Atunci când doi oameni se îndrăgostesc pentru prima oară, ei cred că sunt făcuţi unul pentru celălalt. Aceasta este femeia (sau bărbatul) la care ai visat întotdeauna. Nici nu trece însă bine luna de miere şi ştii deja că te-ai încurcat cu persoana nepotrivită. Nu sunteţi făcuţi unul pentru celălalt.

Dar omul continuă să viseze. „Poate voi cunoaşte o altă femeie...“. Lumea este plină de femei şi de bărbaţi. De data aceasta ai dat greş. Poate data viitoare...

Unul din prietenii mei s-a însurat de trei ori. în India este dificil să obţii divorţul. Legea nu prea îţi permite acest lucru, dar omul s-a descurcat, căci în India poţi să faci aproape orice, dacă ai bani. Poţi mitui pe oricine. Este o tradiţie naţională străveche.

Indienii l-au mituit până şi pe Dumnezeu, aşa că de ce le-ar păsa că au mituit un funcţionar sau un judecător? Când un indian se duce la templu, el se roagă astfel: „Doamne, dacă îmi permiţi să câştig la loterie, îţi voi aduce ofrande în valoare de cinci rupii“, sau „Voi da de pomană la 11 brahmani“. Ce este asta? Nu este mită? Iar loteria are un premiu în valoare de un milion de rupii! Secole la rând, indienii l-au mituit pe Dumnezeu. Acest lucru face parte din tradiţia lor. Nimeni nu are vreun regret în această privinţă.

Acolo poţi mitui pe oricine, fără să regreţi şi fără ca el să regrete, căci face parte din natura lucrurilor. Este ca şi cum ai plăti în mod normal pentru un serviciu. Iar serviciul pe care ţi-l face judecătorul este mult mai valoros decât mita pe care i-o dai. Poţi să comiţi şi o crimă. Dacă ai bani, tribunalul te va elibera cu onor.

Aşadar, amicul meu a schimbat trei neveste, în speranţa că următoarele vor fi mai bune. De fiecare dată mi-a spus: „De data aceasta nu mă voi mai îndrăgosti de o femeie ca cea de care m-am despărţit. Ce scorpie a fost!“

Eu îi spuneam: „Te vei îndrăgosti întotdeauna de o scorpie!“

în cele din urmă, mi-a spus: „E ciudat! îmi spui de fiecare dată acelaşi lucru, şi culmea este că ai dreptate. Toate cele trei neveste pe care le-am avut au fost nişte scorpii. Cum ţi-ai dat seama?“

I-am răspuns: „Eu nu sunt un astrolog, dar te cunosc foarte bine. Ştiu perfect ce tip de femeie te atrage. Când te-ai îndrăgostit de prima femeie, ai analizat calităţile care te atrag la ea? Cine este acela care le-a căutat pe următoarele? Nu tot tu? Nu era firesc să fii atras de aceleaşi calităţi ca şi întâia oară?

Tu nu te-ai schimbat. De aceea, nici ceea ce te atrage nu s-a schimbat. Nu te-ai gândit niciodată că singurul responsabil pentru alegerea acestor femei ai fost tu. Aşa se face că de trei ori la rând ai ales aceeaşi marfă... şi la fel vei face şi pe viitor, ori de câte ori vei face o nouă alegere. Degeaba schimbi femeile între ele. Mintea trebuie să ţi-o schimbi!“

Oamenii aruncă întotdeauna vina asupra altora. Eşti neliniştit pentru că îţi vezi copiii devenind hipioţi. Fata ta ia droguri, iar băiatul face toate prostiile din lume: şi-a lăsat părul lung, barbă, ia droguri, s-a lăsat de facultate. Te temi: oare ce se va întâmpla cu ei? Arunci vina pe copii, pe soţie, pe oricine îţi iese în cale.

Crezi că dacă băiatul ar fi avut un comportament normal, dacă fata nu ar fi rămas însărcinată înainte de cununie, dacă nu ar fi luat droguri, ai fi scăpat de neliniște? Cunosc foarte mulţi oameni ai căror copii fac exact ce

le spun părinţii, dar care sunt la fel de neliniştiţi ca şi tine, pentru alte motive. Neliniştea este universală, dar se canalizează pe canale diferite.

Tu ai copii şi eşti neliniştit în legătură cu ei. Dacă nu ai avea copii, te-ai întreba de ce nu-ţi dă Dumnezeu copii. Lumea aceasta în care trăiţi pare o adevărată grădină zoologică!

De aceea, renunţarea la straturile succesive ale egoului echivalează cu o sinucidere psihică. Eu o numesc sannyas, ca să nu vă înspăimânt prea tare cu termenul de „sinucidere".

Voi aţi venit aici ca să cunoaşteţi iluminarea, nu ca să vă sinucideţi. în realitate, dacă nu te vei sinucide, nu vei cunoaşte iluminarea. Oamenii îşi doresc iluminarea, dar nu doresc să renunţe la nimic din ceea ce au acumulat.

Voi vă doriţi iluminarea aşa cum sunteţi, dar acest lucru este imposibil. Pentru a o obţine, va trebui să renunţaţi la multe lucruri cu care acum sunteţi identificaţi. Cu asta mă ocup eu: vă scutur în fel şi chip, vă cioplesc, vă şochez. Şi voi continua să vă şochez şi să vă rănesc în toate felurile, pentru a deveni conştienţi că cel care suferă nu sunteţi voi, ci egoul vostru.

Nu urmaţi această teamă instinctuală, căci ea vă transformă în nişte laşi, vă degradează demnitatea de oameni; este o umilinţă autoimpusă. Dacă simţiţi că vi se face teamă de ceva, împotriviţi-vă ei! Este un criteriu simplu, dar foarte eficient: ori de câte ori simţiţi că vă este teamă de ceva, nu vă refuzaţi experienţa, ci învingeţi- vă teama. în acest fel vă veţi afla tot timpul în mişcare, în expansiune, vă veţi apropia continuu de momentul

în care egoul se va desprinde de pe fiinţa voastră şi va cădea pur şi simplu - căci el nu poate funcţiona decât prin teamă. Iar absenţa egoului înseamnă iluminare.

Iluminarea nu este ceva în plus la ceea ce aveţi. Ea reprezintă o unitate în sine, nu o cantitate care poate fi adăugată.

Este mai degrabă un fenomen negativ, căci presupune dispariţia egoului. Nu este ceva care vi se întâmplă vouă, ci ceva care se petrece atunci când voi nu sunteţi de faţă. De aceea i-am spus: sinucidere psihică.

Din lucrarea *„De la minciună la adevăr",* capitolul 26

V

CAPITOLUL 14

UN OM OBISNUIT

Să fii un buddha, o fiinţă iluminată.
este un fenomen absolut obişnuit.

Să fii un buddha, o fiinţă iluminată, este un fenomen absolut obişnuit. Când spun „obişnuit", înţeleg ceva ce este aşa cum trebuie să fie. Voi creaţi din el ceva extraordinar, ieşit din comun, pentru că îi puneţi în cale tot felul de obstacole.

Mai întâi creaţi obstacolele, iar apoi încercaţi să le depăşiţi. Când reuşiţi, vi se pare că l-aţi prins pe Dumnezeu de picior. în realitate nu există nici un obstacol, dar egoul vostru nu se poate simţi satisfăcut dacă nu alege calea cea mai întortocheată pentru a ajunge în acelaşi punct din care a plecat. Voi nu rataţi nici o ocazie de a îngreuna lucrurile! Nu mai căutaţi lucrurile misterioase. Fiţi simpli şi inocenţi, şi întreaga existenţă se va deschide faţă de voi.

Vă asigur că nu veţi înnebuni; doar veţi zâmbi văzând cât de absurd gândeaţi înainte, când destinaţia era atât de aproape, dar totuşi nu o puteaţi atinge. în realitate, nu a existat niciodată vreo barieră. Iluminarea a existat dintotdeauna înlăuntrul vostru. Miracolul nu constă în revelarea ei, ci în faptul că o rataţi de fiecare dată.

Dacă vidul interior va fi autentic, întreaga existenţă se va deschide faţă de voi. Nu că la ora actuală ar fi închisă - este la fel de deschisă. Voi sunteţi închişi faţă de ea, căci mintea voastră este ocupată cu altceva.

Când mintea devine goală, când nu se mai simte atrasă de altceva, vă veţi deschide faţă de existenţă şi o veţi întâlni. Atunci, totul vi se va părea frumos, tocmai din cauza simplităţii lucrurilor.

Nu de puţine ori s-a spus că omul care dobândeşte cunoaşterea devine absolut obişnuit. El devine una cu realitatea. Numai egoul caută întotdeauna ceva special, scop în care creează inevitabil obstacole în calea realităţii, care este atât de obişnuită.

Goliţi-vă mintea şi miracolul se va produce.

Nu vă aşteptaţi însă la ceva special. Nirvana nu are nimic special. Ce simţiţi atunci când auziţi acest lucru, că nirvana nu are nimic special? Sunteţi probabil puţin dezamăgiţi. în minţile multora dintre voi s-au născut probabil întrebări de genul: „Atunci, ce rost mai are să luptăm pentru ea? De ce să facem atâtea eforturi? De ce să meditäm? De ce să aplicăm toate aceste tehnici?“

Priviţi cum funcţionează mintea. *Ea este singura problemă.* Mintea îşi doreşte întotdeauna ceva *special. Din* cauza acestei dorinţe, ea îşi creează un *întreg* univers special, deşi absolut fantezist. În realitatea existenţială nu există nimic special.

Din cauza acestei dorinţe, mintea a creat cerul, paradisul. Nici nu-i ajunge unul singur, aşa că a creat mai multe. Creştinii au un singur paradis, hinduşii au şapte - căci există atâtea tipuri de oameni buni, aşa că trebuie creată o ierarhie. Unii sunt mai buni ca alţii, aşa că nu se pot duce în acelaşi loc cu aceştia. în vremea lui Buddha exista o sectă care credea în 700 de paradisuri. Egoul simte întotdeauna nevoia să se situeze deasupra altuia. Egoul cel mai înalt are dreptul la un paradis suprem.

La urma urmei, la fel procedăm cu toţii. Simţim toţi nevoia să avem parte de ceva special, iar această nevoie ne ajută să mergem mai departe. în realitate, tocmai din cauza ei nu ajungem nicăieri, nu facem decât să ne învârtim în acelaşi cerc vicios al dorinţelor. O mişcare de la o dorinţă la alta nu înseamnă niciodată progres; ea este o mişcare circulară.

Dacă puteţi medita în continuare, deşi aţi aflat că nu există nimic special, că tot ce se poate întâmpla este să ajungeţi la o reconciliere cu existenţa obişnuită, să vă armonizaţi cu ea, dacă aţi acceptat acest lucru, atunci iluminarea se poate produce chiar în această clipă.

Cu mintea pe care o aveţi acum este greu să mai simţiţi nevoia de a medita, căci ea îşi spune: „Dacă tot nu se va întâmpla nimic special, ce rost are să mai continui?“

> Mulţi oameni vin la mine şi îmi spun: „Meditez de trei luni şi nu s-a întâmplat încă nimic special“. Tocmai această dorinţă este bariera. Miracolul se poate întâmpla chiar acum, dacă dorinţa dispare.

De aceea, nu mai aspiraţi către lucruri misterioase, nu vă mai doriţi tot felul de aventuri. Relaxaţi-vă, simţiţi-vă împăcaţi cu existenţa, aşa cum este ea.

Fiţi simpli. Să fii obişnuit este ceva minunat, căci atunci nu mai există nici o tensiune, nici o angoasă. Aici rezidă adevăratul mister, căci a fi obişnuit este atât de simplu.

Pentru mine, meditaţia este un joc, nu o tehnică. Voi continuaţi însă să depuneţi eforturi, pentru că sunteţi convinşi că aşa trebuie să fie. încercaţi să înţelegeţi distincţia care există între joacă şi efort.

Efortul este orientat către un rezultat final, nu către sine. El trebuie să conducă undeva, către un ţel, către o finalitate, către un rezultat fericit. în sine, este lipsit de orice valoare. Ceea ce contează este finalul.

Joaca este cu totul altceva. Ea nu are un scop anume, sau mai bine zis ea însăşi reprezintă scopul. Fericirea nu vina la sfârşit, ci face parte integrantă din ea. Joaca nu are o semnificaţie exterioară sieşi, ci una intrinsecă. Nu îţi trebuie un motiv ca să te joci. O faci pur şi simplu pentru că te bucuri de ea. Joaca este o activitate fără motiv.

De aceea, singurii care ştiu să se joace sunt copiii. Cu cât omul îmbătrâneşte mai tare, cu atât mai greu îi este să se joace, căci între timp au apărut ţelurile, motivele.

„De ce să mă joc?“ Mintea a devenit orientată *către o finalitate,* către un rezultat. Dacă nu *poţi* obţine nimic, nu are sens să faci ceva. Valoarea intrinsecă nu înseamnă nimic pentru voi. Numai copiii se joacă, întrucât ei nu se gândesc la viitor. Ei trăiesc aici şi acum.

Efortul înseamnă un timp pierdut. Joaca poate continua la infinit, fără să te plictiseşti. Ea nu se desfăşoară în timp, ci într-un

prezent continuu.

Meditaţia trebuie să fie la fel ca joaca. Ea nu trebuie orientată către o finalitate. Nu trebuie să meditaţi pentru a obţine ceva, căci atunci veţi rata complet experienţa. O meditaţie orientată către un rezultat nu poate fi numită meditaţie. Nu poţi medita cu adevărat decât dacă te joci cu ea, dacă te bucuri de ea, dacă nu îţi propui să realizezi nimic, dacă este frumoasă în sine.

O meditaţie făcută de dragul ei iese în afara timpului, iar atunci, egoul dispare.

Fără dorinţe nu te poţi proiecta în viitor, nu poţi avea aşteptări, dar nici dezamăgiri. Fără dorinţe, timpul dispare: te deplasezi de la un moment de eternitate la altul. Nu există practic o suită, ci o continuitate. Atunci, nu te vei mai întreba de ce nu se produce nimic special.

Eu unul nu am ajuns să cunosc misterul. Pentru mine, însuşi jocul este acest mister - să trăieşti în afara timpului, a dorinţelor. „Scopul“ este să fii obişnuit, dacă îmi permiteţi acest joc de cuvinte.

Dacă poţi fi obişnuit, eşti deja eliberat. Atunci, pentru tine nu mai există samsara, lumea exterioară.

Toată lumea se luptă să iasă din comun. Unii îşi

încearcă norocul în politică, alţii în economie sau în religie. Dar dorinţa rămâne aceeaşi.

Din lucrarea *„Cartea secretelor*", volumul 2, capitolul 26

Ce este inocenţa? înseamnă ea să trăieşti o viaţă în simplitate?

Inocenţa este o stare de luciditate fără gânduri. Este un alt nume pentru non-minte. Este însăşi esenţa stării de buddha. Ea permite rezonanţa cu legea supremă a naturii. Orice luptă dispare, iar fiinţa curge cu evenimentele, pe care le acceptă aşa cum vin.

Mintea vicleană se află tot timpul în conflict, căci lupta şi conflictul sunt însăşi esenţa egoului, iar mintea vicleană nu poate exista decât în jurul egoului. De fapt, ele sunt inseparabile. Dacă egoul dispare, mintea vicleană dispare şi ea, iar în urma ei nu rămâne decât inocenţa. Dacă te lupi cu viaţa, dacă înoţi împotriva curentului, dacă nu eşti natural şi spontan, dacă trăieşti în trecut, nu în prezent, atunci nu poţi fi inocent.

A trăi în trecut înseamnă a trăi o viaţă iresponsabilă, a viaţă a reacţiilor. Omul nu vede niciodată situaţia în care se află, ci repetă la infinit vechile soluţii pe care le cunoaşte dintotdeauna. Dar problemele sunt noi; ele se schimbă în fiecare moment. Viaţa se schimbă în permanenţă; numai mintea rămâne statică. Aceasta este problema: mintea rămâne un mecanism static, în timp ce viaţa reprezintă un flux continuu. De aceea, între minte şi viaţă nu poate exista nici o comuniune.

Dacă rămâi identificat cu mintea, rămâi practic un om mort. Viaţa nu ţi se pare frumoasă; existenţa nu ţi se pare copleşitoare. Nu participi la marea sărbătoare care nu încetează nici o clipă: păsările cântă, copacii dansează, râurile curg. Ar trebui să faceţi parte şi voi din această simfonie.

Dar voi doriţi să fiţi separaţi, să dovediţi că sunteţi mai presus decât alţii, că sunteţi superiori. Şi astfel, se naşte viclenia. Numai prin viclenie vă puteţi dovedi superioritatea. In realitate, aceasta este un vis, o minciună, căci în natură nimeni nu este superior altuia, la fel cum nimeni nu este inferior. Firul de iarbă şi cea mai gigantică stea sunt egale în ochii existenţei. în esenţa ei, existenţa este comunistă; ea nu include nici o ierarhie. Numai omul doreşte să fie mai presus decât alţii, să cucerească natura, motiv pentru care se luptă continuu. Complexitatea vieţii umane (absenţa simplităţii) se naşte din această luptă.

Omul inocent este cel care a renunţat la luptă, care nu doreşte să fie superior nimănui, care nu simte nevoia să demonstreze ceva, să arate că este special în vreun fel sau altul. El a devenit precum un trandafir, sau ca o picătură de rouă pe o floare de lotus. A devenit parte integrantă din infinitate, s-a dizolvat în ea, s-a topit şi a devenit una cu marele ocean, nefiind decât un val al acestuia. Omul inocent nu cunoaşte ideea de „eu".

Dispariţia eului înseamnă inocenţă.

Inocenţa nu vă cere să duceţi o viaţă simplă, pentru simplul motiv că ea nu vă cere nimic. Orice cerinţă ţine de mintea vicleană, de luptă, de dorinţa de a fi cineva.

Inocenţa trăieşte pur şi simplu, fără să îşi facă astfel de probleme.

Simpla introducere a lui „cum" conduce automat la

complexitate. Inocenţa este răspunsul simplu în faţa prezentului. Ideile sunt întotdeauna acumulate în trecut: cum a trăit Buddha, cum a trăit Iisus... Dacă vei trăi la fel ca ei, vei deveni un budist sau un creştin, dar asta înseamnă să-ţi impui o restricţie.

Dumnezeu nu creează niciodată două persoane la fel. Fiecare individ este absolut unic. De aceea, dacă îl veţi copia pe Iisus, veţi trăi în minciună, în falsitate. Toţi creştinii sunt falşi - la fel şi hinduşii, jainiştii, budiştii - căci ei încearcă să fie altcineva decât sunt, ceva ce nu vor putea deveni niciodată.

Voi nu veţi putea fi niciodată Gautama Buddha. Puteţi fi un buddha, dar nu Gautama Buddha. „Buddha" înseamnă trezit - acesta este dreptul vostru prin naştere. Dar Gautama a fost un individ. Puteţi fi un Christos, dar nu Iisus Christos, căci Iisus a fost un individ. Christos este doar un alt nume pentru starea de buddha, starea supremă de conştiinţă. Da, acest lucru este posibil, este însuşi potenţialul vostru. Veţi putea înflori cândva, atin-gând starea christică, dar nu veţi fi niciodată una cu Iisus - acest lucru este imposibil. Şi este foarte bine că este imposibil. Din păcate, aşa au trăit dintotdeauna aşa-zişii oameni religioşi: încercând să urmeze pe altcineva, imitând. Nici un imitator nu poate fi simplu, căci trebuie să-şi adapteze în permanenţă viaţa la ideile sale.

Un om cu adevărat inocent curge cu viaţa, se lasă dus de ea. El nu îşi propune o destinaţie, un scop. Dacă ţi-ai propus un scop, nu poţi fi inocent. Ca să-l atingi, va trebui să-ţi demonstrezi inteligenţa, viclenia, capacitatea de a-i manipula pe alţii, să îţi faci un plan, să urmezi o anumită hartă. Cum ai mai putea fi inocent în aceste condiţii, când duci cu tine atâtea poveri, atâtea prostii acumulate de la alţii? Chiar dacă ai fi copia la indigo a lui Iisus, Buddha sau Mahavira, nu vei fi niciodată originalul.

Bodhidharma a afirmat mereu şi mereu: „Găseşte- ţi faţa primordială". Singura cale de a-ţi găsi faţa primordială constă în renunţarea la orice imitaţie. Cine are dreptul să decidă ce trebuie să faci? Nimeni nu are acest drept, şi orice decizie nu poate decât să-ţi tulbure viaţa, căci ea curge diferit de aşteptările tale. Viaţa nu se conformează niciodată aşteptărilor noastre. Ea este o continuă surpriză. Nu te poţi pregăti dinainte. Viaţa nu are nevoie de repetiţii generale.

Inocenţa înseamnă spontaneitate. Dacă eşti cu adevărat spontan, nu vei putea fi niciodată un creştin, un hindus sau un budist. Nu poţi fi decât o simplă fiinţă umană.

Simplitatea nu este o cerinţă a inocenţei, ci o consecinţă a acesteia; ea o urmează la fel ca o umbră. Nu poţi încerca să fii simplu; dacă încerci să fii simplu, efortul tău va distruge simplitatea. Aceasta nu poate fi cultivată. Orice simplitate cultivată este superficială. Adevărata simplitate trebuie să te urmeze la fel ca o

umbră. Nu trebuie să-ţi faci griji în legătură cu ea, la fel cum nu trebuie să verifici de fiecare dată dacă umbra continuă să te urmeze. Prin însăşi natura ei, umbra este obligată să te urmeze.

Dobândiţi starea de inocenţă, iar simplitatea se va revărsa asupra voastră ca un dar de la Dumnezeu.

Inocenţa înseamnă starea de non-minte, de non- ego. înseamnă renunţarea la toate idealurile, scopurile, ambiţiile, şi trăirea plenară a momentului prezent.

Eu nu vă învăţ să fiţi celibatari. Da, poate veni o zi în care celibatul să coboare spontan asupra voastră, dar el nu poate fi practicat. Cu siguranţă, înainte de a deveni un buddha veţi deveni celibatari, dar aceasta nu este o cerinţă, ci o consecinţă.

Cu cât veţi deveni mai conştienţi de mintea voastră, cu atât mai mare va fi tendinţa ei de a dispărea, sau mai bine zis de a se distanţa de voi. Pe măsură ce veţi începe să conştientizaţi că sunteţi separaţi de minte, că ea tinde să dispară, veţi constata că încep să se petreacă tot felul de lucruri interesante.

Veţi începe să trăiţi clipă-de-clipă, căci numai mintea se agaţă de trecut. Fiinţa nu depinde de acesta. Ochii voştri vor deveni mai lucizi, privirea mai clară, căci nu va mai fi acoperită de praful trecutului. Veţi cunoaşte astfel eliberarea de trecutul mort.

Numai cine devine eliberat de trecutul mort poate trăi în prezentul viu - autentic, sincer, pasional, intens. Numai un asemenea om poate experimenta viaţa ca pe o sărbătoare. Dar mintea se bagă tot timpul, interferează

cu acest proces, distorsionează realitatea, vă spune: „Fă cutare sau cutare lucru“, ca un profesor.

Omul care meditează devine eliberat de mintea sa. Când nu mai eşti dominat de trecut, viitorul dispare la rândul lui, căci el nu urmează altceva decât o proiecţie a trecutului. Ai experimentat în trecut anumite plăceri şi ai dori să le repeţi din nou şi din nou; aceasta este proiecţia ta asupra viitorului. Ai trăit în trecut multe suferinţe şi acum ai dori să le eviţi. Viitorul nu este altceva decât o formă modificată a trecutului. Dacă trecutul dispare, viitorul dispare şi el. Ce mai rămâne atunci? Doar momentul prezent... acum.

Inocenţa înseamnă să trăieşti aici şi acum. Dacă vrei să devii inocent, este imposibil să urmezi preceptele religioase, oricare ar fi ele. Cel care trebuie să se gândească în permanenţă la ce are voie să facă, la ce este corect şi ce este greşit, nu poate trăi inocent. Chiar dacă face toate lucrurile considerate corecte de condiţionarea sa, el tot nu trăieşte corect. Nu este decât un executant - cum ar putea avea dreptate? Poate că acele precepte i se potriveau celui care le-a lansat pentru prima oară, dar cum s-ar mai putea potrivi ele unor oameni care trăiesc peste 2.000 de ani? între timp a trecut atâta apă pe Gange! Iar viaţa nu este niciodată identică, nici măcar timp de două secunde la rând.

Heraclit avea dreptate atunci când spunea: „Nu poţi intra de două ori în acelaşi râu“. Iar eu vă spun: nu poţi intra nici măcar o singură dată în apa aceluiaşi râu - aceasta curge prea rapid.

Omul inocent nu trăieşte în conformitate cu diferitele precepte impuse de societate, biserică, stat, părinţi, profesori. El trăieşte numai în acord cu propria lui fiinţă, într-o manieră responsivă. El răspunde la situaţiile cu care se confruntă. îşi asumă provocările şi face ceea ce îi cere fiinţa sa chiar în acest moment - dar nu în conformitate cu preceptele altora.

Omul inocent nu are principii, nu are o ideologie. El este complet neprincipial. Omul inocent nu are un caracter, el este complet lipsit de caracter - căci a avea caracter înseamnă a avea un trecut, a fi dominat de alţii, înseamnă că mintea este dictatorul, iar tu nu eşti decât un sclav.

Un om fără caracter, neprincipial, care trăieşte pentru clipa prezentă... La fel cum o oglindă reflectă ceea ce se află în faţa ei, conştiinţa reflectă ceea ce se află în faţa ei, iar omul acţionează în conformitate cu reflecţia respectivă. Aceasta înseamnă luciditatea, starea de meditaţie, samadhi, inocenţa, dumnezeirea, starea de buddha.

Aşadar, inocenţa nu impune nici o cerinţă, nici măcar aceea de a trăi o viaţă simplă. Te poţi forţa să trăieşti o viaţă simplă, dar ea nu va fi deloc simplă. Invers, poţi trăi într-un palat, înconjurat de un lux orbitor, dar dacă trăieşti clipa prezentă vei duce o viaţă simplă. Poţi trăi ca un cerşetor fără să duci deloc o viaţă simplă, mai ales dacă ţi-ai impus să trăieşti astfel. Absenţa simplităţii ţine de caracter. S-a întâmplat uneori să existe regi care au dus o viaţă simplă, nu în sensul că le-ar fi lipsit averea şi

bogăția, ci în sensul că nu au fost posesivi.

Este bine să înţelegeţi acest lucru: poţi să fii sărac lipit, dar să fii posesiv. Posesivitatea poate exista şi în absenţa posesiunilor. în acest caz, şi opusul poate fi adevărat: lipsa de posesivitate poate exista în mijlocul tuturor posesiunilor. Un om poate trăi într-un palat, nefiind deloc ataşat de el.

Vreau să vă povestesc o istorie zen:

Un rege a fost foarte impresionat de viaţa simplă şi inocentă a unui călugăr budist. Treptat, el l-a acceptat ca maestru. L-a urmărit cu multă atenţie - era un om foarte calculat. Şi-a pus spionii să îl urmărească, pentru a vedea dacă are vreun defect de caracter. Aceştia nu au găsit nici unul. Omul trăia o viaţă absolut pură, simplă. „Este un mare sfânt, i-au spus ei, un Buddha". Atunci, regele s-a dus la călugăr, a îngenuncheat în faţa lui şi i-a spus: „Domnule, te invit să vii şi să trăieşti în palatul meu. De ce ai continua să trăieşti aici?"

în adâncul inimii sale, regele şi-ar fi dorit ca sfântul să îl refuze, să-i spună: „Nu, eu sunt un om simplu. Prefer să trăiesc sub acest copac. Cum să trăiesc într-un palat? Am renunţat la lumea exterioară şi nu mă pot întoarce la ea". Vedeţi cât de complexă este mintea umană: deşi îl invita personal, bucurându-se anticipat la gândul că sfântul i-ar fi putut accepta invitaţia, în adâncul sufletului el spera să fie refuzat, pentru a-şi demonstra astfel că a avut dreptate atunci când l-a considerat un om detaşat.

Dar sfântul nostru era într-adevăr un om sfânt -

era un buddha autentic. El i-a răspuns regelui: „Bine. Cheamă-ţi trăsura şi haide să mergem la palat. Ca să intri într-un palat, îţi trebuie stil. Nu poţi merge pe jos“.

Regele a rămas şocat: ‚Acest om trebuie să fie un şarlatan, s-a gândit el. Probabil că a mimat toată acea simplitate ca să mă prindă în capcană“. Dar acum era prea târziu; îl invitase şi nu-şi mai putea lua înapoi cuvântul. Fiind un om de onoare, regele s-a gândit: „Bine, m-a prins. Acest om nu are nici o valoare - nici măcar nu s-a prefăcut că refuză. Ar fi trebuit să refuze!“

A dispus să fie adusă trăsura, dar şi-a pierdut complet bucuria. în schimb, sfântul se bucura făţiş! Stătea în trăsură de parcă el ar fi fost regele... Iar adevăratul rege era trist, arăta chiar puţin penibil. Oamenii s-au strâns să vadă minunea, strigând: „Ce se petrece? Fakirul gol...!“ Acesta stătea ca un împărat, în timp ce regele arăta ca un cerşetor prin comparaţie cu acest om. Sfântul se afla într-un extaz vizibil, dar regele era din ce în ce mai trist: „Cum aş putea să scap acum de acest om? Se gândea el. Am căzut singur în capcana lui. Toţi spionii mei sunt nişte imbecili - ar fi trebuit să-şi dea seama că acest om plănuieşte ceva“. Ca şi cum sfântul ar fi stat atâţia ani sub acel copac în speranţa că-1 va impresiona pe rege! Ce idei pot avea şi regii aceştia câteodată!

în palat, regele îi pregătise sfântului cel mai bun dormitor, deşi nu credea că acesta va veni vreodată. Vedeţi cât de divizată este mintea umană: faci ceva, dar

te aştepţi ia cu totul altceva. Dacă acel *om ar fi fost intr-adevăr un om viclean, el ar* fi putut refuza cu uşurinţă.

Aşadar, regele îi pregătise cel mai bun dormitor *din palat* Sfântul a examinat camera - trăise atâta vreme sub un copac - şi a început pe loc să dea dispoziţii: „Aduceţi cutare lucruri. Aranjaţi-le aşa şi pe dincolo. Dacă este să trăieşti într-un palat, trebuie să trăieşti ca un rege!“ Regele era din ce în ce mai neplăcut surprins, dar îl invitase personal, aşa că a fost nevoit să-i accepte toate pretenţiile. Inima sa era însă împovărată, şi cu fiecare zi care trecea, devenea din ce în ce mai chinuit, căci sfântul trăia cu adevărat ca un rege. De fapt, trăia chiar mai bine decât regele, căci acesta avea pe cap grijile domniei, în timp ce sfântul nu avea nici o grijă. Dormea pe rupte. Se plimba prin grădină, făcea baie în bazin. Dar cel mai mult se odihnea. Iar regele se gândea:, Acest om este un parazit“.

Intr-o zi, situaţia i-a devenit insuportabilă. El i-a vorbit sfanţului... Acesta îşi făcea plimbarea de dimineaţă, când regele a venit la el şi i-a spus: „Vreau să-ţi vorbesc“.

Sfântul i-a răspuns: „Ştiu. Ai vrut să-mi spui acest lucru încă de când am acceptat pentru prima oară invitaţia ta, sub copac. De ce ţi-a luat atât de mult timp? Ai suferit în mod inutil. Am văzut cum te-ai întristat. Nu ai mai venit la mine, nu mi-ai mai pus marile întrebări metafizice, aşa cum făceai pe vremea când trăiam sub copac. Ştiu ce vrei să-mi spui, dar nu înţeleg de ce ţi-a luat şase luni ca să o faci. Ar fi trebuit să mă întrebi imediat, şi lucrurile s-ar fi lămurit pe loc. Ştiu ce vrei să mă întrebi, dar poţi să o faci“.

Regele i-a spus: „Vreau să te întreb un singur lucru. Care mai este acum diferenţa între mine şi tine? Trăieşti chiar mai luxos decât mine! în plus, eu am tot felul de responsabilităţi, trebuie să muncesc, în timp ce tu nu ai nimic de făcut, numai huzureşti toată ziua. Mă simt gelos pe tine! Nu am mai venit la tine pentru că nu cred că mai există vreo diferenţă între noi. Ai ajuns să trăieşti în mijlocul unui lux mai mare chiar decât al meu. în fiecare zi îmi ceri: ‚Adu trăsura aurie! Vreau să fac o plimbare prin ţară. Dă-mi cutare sau cutare lucru! Mănânci cele mai delicioase mâncăruri. Nu mai stai gol, ci te îmbraci cu cele mai rafinate haine cu putinţă. Atunci, care mai este diferenţa între mine şi tine?“

Sfântul a râs şi i-a răspuns: „Mi-ai pus o întrebare la care nu-ţi pot răspunde pe loc. Trebuie să vii cu mine în afara capitalei“.

Regele l-a urmat. Cei doi au traversat un râu, apoi şi-au continuat drumul. Regele insista mereu: „Ce rost are să mergem mai departe? De ce nu poţi să-mi răspunzi pe loc?“

Sfântul îi răspundea: „Ai puţină răbdare. Caut locul cel mai potrivit pentru a-ţi răspunde“.

Când au ajuns la hotarul regatului, regele i-a spus: „Acum e momentul. Am ajuns la hotare“.

Sfântul i-a răspuns: „Asta căutam. Eu nu mă mai întorc. Vii cu mine, sau te întorci?“

„Cum aş putea veni cu tine? i-a spus regele. Am un regat de condus, un palat, soţii, copii. Cum aş putea veni cu tine?“

Sfanţul: „Acum înţelegi diferenţa? Eu merg mai departe şi nu am de gând să mai privesc înapoi nici măcar odată. Am trăit într-un palat, în mijlocul atâtor posesiuni, dar nu am fost deloc posesiv. Tu eşti cel posesiv. Aceasta este diferenţa dintre noi doi. Acum mă duc".

După care s-a dezbrăcat, i-a dat hainele regelui şi i-a spus ultimele cuvinte: „Ia-ţi hainele înapoi şi fii din nou fericit!"

Abia acum a înţeles regele ce greşeală făcuse. Omul din faţa lui era o nestemată rară. I-a căzut din nou la picioare şi i-a spus: „Nu pleca. întoarce-te cu mine. Până acum, nu te-am înţeles. Abia acum am realizat diferenţa.
Ai dreptate, aceasta este adevărata sfinţenie".

Cu cât insista sfântul mai mult să plece, cu atât mai tare trăgea regele de el. Dar sfântul i-a spus: „Ajunge! M-am convins că eşti un om redus. M-aş putea întoarce cu tine, dar chiar în clipa în care rostesc aceste cuvinte, constat deja în ochii tăi o anumită dezamăgire. Ai şi început să gândeşti: ‚Poate că mă păcăleşte din nou. Poate că gesturile de dinainte, cu dezbrăcarea şi restul, nu erau menite decât să mă impresioneze'. Dacă m-aş întoarce cu tine, ai deveni din nou nefericit, iar eu nu-ţi doresc acest lucru".

Aceasta este diferenţa: ea nu se referă la posesiuni, ci la posesivitate. Un om simplu nu este cel care nu posedă nimic, ci cel care nu este ataşat de nimic, care nu priveşte niciodată înapoi.

Această simplitate nu poate fi practicată. Ea nu poate apărea decât ca o consecinţă a inocenţei.

Dacă o cultivaţi - ceea ce echivalează cu o reprimare a tendinţelor voastre naturale - acestea se vor întoarce într-o altă formă. în acest fel, veţi deveni din ce în ce mai complecşi, mai vicleni şi mai calculaţi. Veţi deveni mai disciplinaţi, iar caracterul vostru va creşte, lucru pe care cei din jur îl vor privi cu respect.

Dacă doriţi să vă bucuraţi de ego, cea mai bună cale este să deveniţi sfinţi. Dacă doriţi să vă bucuraţi însă cu adevărat de existenţă, cea mai bună cale este să deveniţi absolut obişnuiţi, să trăiţi o viaţă simplă, lipsită de pretenţii.

Trăiţi clipă-de-clipă. Aceasta înseamnă inocenţa. Nu încercaţi să deveniţi simpli. Milioane de oameni au încercat, dar nu au cunoscut simplitatea. Dimpotrivă, ei au devenit chiar mai complicaţi decât înainte, prinşi în capcana propriilor lor idei.

Renunţaţi la minte; în aceasta constă inocenţa. Trăiţi o stare non-mentală. Restul va veni de la sine. Şi atunci veţi descoperi frumuseţea. Când este cultivată, simplitatea pare din plastic, este ceva artificial, ceva sintetic, nu natural. Când apare pe neaşteptate, necultivată, ea apare ca o graţie, ca o binecuvântare.

Din lucrarea *„Lotusul alb“,* capitolul 6

Care sunt calităţile unei persoane mature?

Calităţile unei persoane mature sunt foarte ciudate. Mai întâi de toate, ea nu este o persoană. Nu mai are

un eu. Are doar o prezenţă, dar nu poate fi numită o persoană. în al doilea rând, seamănă mai mult cu un copil: este simplă şi inocentă.

De aceea, vorbeam de ciudăţenie, căci cuvântul maturitate te duce cu gândul la bătrâneţe, nu la copilărie. Din punct de vedere fizic omul poate fi bătrân, dar din punct de vedere spiritual el este la fel ca un copil inocent. Maturitatea nu constă numai în experienţa dobândită într-o viaţă de om. Un om care a acumulat foarte multe experienţe nu va semăna cu un copil şi nu va fi o simplă prezenţă. Va fi doar un om experimentat, o persoană cu multe cunoştinţe, dar nu matură.

Maturitatea nu are nimic de-a face cu experienţele vieţii exterioare. Are în schimb de-a face cu experienţele interioare, cu călătoria sufletului.

Cu cât pătrunzi mai adânc înlăuntrul tău, cu atât mai matur devii. Când ai atins însuşi centrul fiinţei tale, ai devenit perfect matur.

în acel moment însă, persoana dispare. Nu mai rămâne decât o prezenţă... Eul dispare. Nu mai rămâne decât tăcerea.

Cunoaşterea dispare. Nu mai rămâne decât inocenţa.

în viziunea mea, maturitatea este un alt nume pentru realizare. Ai ajuns la împlinirea potenţialului tău. Sămânţa şi-a încheiat lunga călătorie şi a înflorit.

Maturitatea are un parfum al ei. Ea îi dăruieşte individului o mare frumuseţe interioară. îi dăruieşte cea mai vie inteligenţă cu putinţă şi îl transformă în iubire pură. Toate acţiunile lui vor fi motivate de iubire; la

fel şi inacţiunea. întreaga lui viaţă va fi iubire; la fel şi moartea. El nu va mai fi o persoană, ci o floare a iubirii.

Occidentalii au o definiţie foarte copilăroasă a maturităţii. Ei cred că un om matur este cel care şi-a pierdut inocenţa, care s-a copt datorită experienţelor prin care a trecut, pe care nu-l poţi înşela cu uşurinţă, pe care nu-l poţi exploata, care seamănă cu un fel de stâncă solidă, pe care te poţi baza.

Această definiţie este de-a dreptul banală. Ea corespunde lumii exterioare. Eu înţeleg maturitatea cu totul altfel, complet opus acestei definiţii. Maturitatea nu te poate transforma într-o stâncă, ci dimpotrivă, în ceva foarte fragil, vulnerabil, foarte simplu.

Din lucrarea *„Dincolo de psihologie",* capitolul 37

CAPITOLUL 15

ELIBERAREA

Omul este singura fiinţă de pe pământ care se bucură de libertate.

Omul este singura fiinţă de pe pământ care se bucură de libertate. Câinele se naşte ca un câine, trăieşte ca un câine şi moare ca un câine; el nu dispune de nici o libertate. Trandafirul va rămâne întotdeauna un trandafir; el nu are nici o şansă să se transforme - de pildă, să devină un lotus. Nu are nici o posibilitate de alegere, nici un grad de libertate. Singur omul este diferit. In aceasta constă demnitatea lui, unicitatea de care se bucură în manifestare.

De aceea, după părerea mea Charles Darwin nu are

dreptate, pentru că el pune omul în acelaşi plan cu animalele. El nici măcar nu a remarcat marea diferenţă care există între om şi animale. Această diferenţă este următoarea: toate animalele se nasc programate, în timp

ce omul se naşte neprogramat. Omul se naşte ca o tabula rasa, ca o tablă goală, pe care nu scrie nimic. Poţi scrie pe ea orice doreşti; este creaţia ta.

Nu este suficient să afirmăm doar că omul este liber. El este însăşi libertatea.

Aceasta este esenţa lui, sufletul său. în clipa în care îi conteşti omului libertatea, îi conteşti cea mai preţioasă comoară a sa, însăşi împărăţia sa. El devine astfel un cerşetor, fiind pus într-o situaţie inferioară chiar animalelor, căci acestea sunt deja programate. Omul căruia i s-a răpit libertatea este pierdut.

Dacă veţi înţelege acest lucru, că omul se naşte în stare de libertate, toate posibilităţile creşterii vi se vor deschide. Nu va depinde decât de voi ce anume veţi deveni şi ce nu. Puteţi fi propria voastră creaţie. Viaţa devine astfel o aventură, nu doar o derulare de evenimente, ci o aventură, o explorare, o descoperire.

Adevărul nu vi s-a dat de-a gata, el trebuie descoperit, creat. într-un fel, se poate spune că vă creaţi în fiecare moment.

Dacă acceptaţi teoria destinului, luaţi o anumită decizie în ceea ce priveşte viaţa voastră. Acceptând fatalismul, aţi acceptat deja o viaţă de sclav - dar este alegerea voastră! Aţi ales închisoarea, înlănţuirea, dar cel puţin alegerea v-a aparţinut în totalitate. Puteţi ieşi oricând din închisoare.

în esenţă, sannyas se rezumă la acceptarea libertăţii personale. Evident, majoritatea oamenilor se tem de libertate, căci aceasta este riscantă. Nu ştii niciodată ce vei face în continuare, unde te vei duce, care va fi rezultatul H_{na}j $_a$i demersurilor tale. întreaga responsabilitate îţi aparţine.

Nu poţi arunca această responsabilitate pe umerii altcuiva. în ultimă instanţă, te afli în faţa existenţei total responsabil pentru deciziile tale, pentru ceea ce eşti şi ceea ce

vei deveni. Nu poţi scăpa de această responsabilitate. De aici şi teama. Din cauza acestei temeri, oamenii au ales tot felul de atitudini deterministe.

Este ciudat: oamenii religioşi au căzut de acord cu cei nereligioşi intr-un singur punct: că nu există libertate. în toate celelalte privinţe ei nu sunt de acord, dar în această privinţă au făcut un pact ciudat. Comuniştii afirmă că sunt atei, deci nereligioşi, dar spun că omul este determinat de condiţiile sociale, economice şi politice. Omul nu este liber; conştiinţa lui este determinată de forţe exterioare. Este aceeaşi logică! Poţi să consideri drept forţă exterioară structura economică; Hegel îi spune Istorie (cu I mare), iar oamenii religioşi Dumnezeu (din nou, cu D mare). Dumnezeu, istorie, economie, politică, societate - toate acestea sunt forţe exterioare. Cu toţii cad însă de acord asupra unui punct: omul nu este liber.

Aici apare diferenţa faţă de o persoană cu adevărat religioasă.

Eu afirm cu totul altceva: că sunteţi liberi, în mod necondiţionat.

Nu evitaţi responsabilitatea care vă revine; această fugă nu vă va ajuta. Cu cât o veţi accepta mai repede, cu atât mai bine, căci veţi începe mai curând să vă creaţi pe sine. în momentul în care te creezi singur apare o mare bucurie interioară, iar când te-ai desăvârşit, când

> ai ajuns aşa cum ai dorit tu, cunoşti o stare de imensă mulţumire - la fel ca atunci când pictorul îşi termină tabloul, când dă ultima tuşă. O muncă bine tăcută conferă o stare de pace profundă. Omul simte că a participat la un act creator, alături de Dumnezeu.

Singura rugăciune ar trebui să fie creativitatea, căci numai prin ea poţi participa la dumnezeire. Nu există nici o altă cale de a participa la divinitate. Nu este suficient să te gândeşti la Dumnezeu; trebuie să participi cumva la opera lui. Nu poţi fi un simplu observator; trebuie să devii un participant. Numai atunci poţi savura întregul mister.

Crearea unui poem, a unei piese muzicale, a unui tablou, nu înseamnă nimic prin comparaţie cu crearea de sine, a conştiinţei tale, a fiinţei tale.

Dar oamenii se tem, şi au toate motivele să o facă. Mai întâi de toate, este un proces riscant, căci tu eşti singurul responsabil de ceea ce vei ajunge. în al doilea rând, libertatea poate fi folosită greşit, căci poţi alege la fel de bine alternativa greşită.

Libertatea înseamnă că poţi alege corect sau greşit, bine sau rău. Dacă ai fi liber să alegi doar binele, aceasta nu ar fi o libertate absolută.

Ar fi la fel ca atunci când Ford şi-a construit primele maşini: toate erau negre. Se spune că obişnuia să-şi ducă clienţii în salon şi le spunea: „Puteţi alege orice culoare, cu condiţia să fie neagră!“

Ce fel de libertate este asta? - cu condiţia să alegi corect, cu condiţia să respecţi cele zece porunci, cu condiţia să respecţi Gita sau Coranul, cu condiţia să îl

urmezi pe Buddha, pe Mahavira, pe Zarathustra. Este imposibil să vorbeşti de libertate în aceste condiţii.

însuşi conceptul de libertate înseamnă libera posibilitate de alegere între bine şi rău.

Pericolul apare (de aici şi teama) de a alege răul. Este întotdeauna mai uşor să alegi răul decât binele. Să alegi răul este ca şi cum ai coborî la vale, în timp ce să alegi binele este ca şi cum ai urca la deal. Să urci este întotdeauna mai dificil, presupune un efort mult mai mare; cu cât urci mai sus, cu atât mai grea devine ascensiunea, cu atât mai obosit te simţi. Să cobori este mult mai uşor; nu trebuie să faci nimic, căci gravitaţia te duce de la sine. Chiar şi o simplă piatră se poate rostogoli de sus până jos, fără să facă nimic.

Dacă doreşti să te ridici însă pe culmile conştiinţei, să cunoşti împărăţia luminii, a frumuseţii, adevărului, armoniei şi fericirii, trebuie să faci eforturi.

Pe de altă parte, cu cât urci mai sus, cu atât mai mare devine pericolul de a cădea, căci cărarea este tot mai îngustă, iar prăpăstiile tot mai ameţitoare. Un singur pas greşit este suficient să te trimită în abis. Este infinit mai confortabil şi mai sigur să mergi la şes, fără să te gândeşti deloc la înălţimi.

Libertatea îţi dă posibilitatea să cazi mai jos ca animalele sau să te ridici mai sus ca îngerii. Ea este ca o scară care începe din iad şi ajunge în rai, dar este aceeaşi scară. Alegerea direcţiei îţi aparţine.

Cine nu este liber nu îşi poate folosi greşit libertatea. Un prizonier nu poate fi învinovăţit de nimic, doar este înlănţuit. Aceasta este situaţia în care se află animalele,

dar nu şi omul. Animalele nu sunt libere. Ele se nasc ca atare şi sunt nevoite să îşi urmeze instinctele. De fapt, natura face totul pentru ele. Personal, nu li se cere să facă nimic. în viaţa lor nu există nici o provocare.

Omul este singura fiinţă nevoită să facă faţă unei provocări, dar foarte puţini oameni preferă să-şi asume riscul de a urca pe înălţimi, de a descoperi culmile cele mai înalte. Un Christos, un Buddha... pot fi număraţi pe degete.

De ce nu a ales întreaga umanitate posibilitatea de a trăi aceeaşi stare de fericire ca şi Buddha, aceeaşi stare de iubire ca şi Christos, aceeaşi stare de sărbătoare interioară ca şi Krishna? Pentru simplul motiv că este periculos chiar şi numai să aspiri către aceste înălţimi; mai bine să nu te gândeşti deloc la ele. Şi cea mai bună cale de a nu te gândi deloc la ele constă în acceptarea ideii că nu există nici o libertate, că destinul îţi este predeterminat, că există un scenariu cu care te naşti şi pe care trebuie să îl împlineşti.

Numai libertatea poate fi folosită greşit; sclavia nu poate.

De aceea există atâta haos în lumea de astăzi. Niciodată până acum nu a fost lumea atât de liberă. în America oamenii se bucură de o libertate care nu a mai existat vreodată în lume şi în istoria omului. Oriunde există libertate apare şi haosul, dar este un haos pe care merită să ţi-1 asumi, căci şi stelele s-au născut tot din haos.

Eu nu vă dau nici o disciplină, căci orice disciplină este o formă subtilă de sclavie. Nu vă dau nici un fel de

porunci, căci orice poruncă dată de altcineva va face din voi nişte sclavi.

/ Eu nu doresc decât să vă învăţ cum să deveniţi liberi, I iăsindu-vâ apoi să vă bucuraţi de această libertate aşa cum veţi dori. Dacă veţi opta pentru a cădea sub nivelul animalelor, decizia vă *aparţine întru totul, căci este viaţa voastră în joc. Este dreptul vostru prin naştere să alegeţi orice doriţi*. Dacă *veţi* înţelege însă ce *înseamnă libertatea şi* care este valoarea *ei*, nu veţi *cădea, ci vă veţi ridica mai* presus ca îngerii.

Omul nu este o entitate. *El* este o *punte între două* eternităţi: între nivelul animal şi Dumnezeu, între inconştient şi conştient. Creşteţi întru conştiinţă, *deveniţi* din ce în ce mai liberi, creaţi-vă singuri, dar asumaţi-vă întreaga responsabilitate pentru ceea ce creaţi.

Din lucrarea *„Philosophia Ultima", capitolul 2*

Mintea obişnuită aruncă întotdeauna responsabilitatea asupra altcuiva.

Mintea obişnuită aruncă întotdeauna responsabilitatea asupra altcuiva. întotdeauna, celălalt este de vină. Soţia, soţul, părinţii, copiii - ei te-au tăcut să suferi; eventual societatea, situaţia economiei, capitalismul în ansamblul său, comunismul, fascismul, ideologia politică prevalentă, structura socială, soarta, karma, Dumnezeu... puteţi să-i spuneţi cum doriţi!

Oamenii au inventat milioane de căi de a evita responsabilitatea. în clipa când afirmi că altcineva este vinovat pentru suferinţa ta, rezultă că nu mai e nimic de făcut. Ce poţi face? Numai dacă societatea se va schimba, dacă va veni comunismul şi clasele sociale vor dispărea.

abia atunci vei fi fericit, la fel ca toată lumea. înainte nu era posibil. Cum ai putea fi fericit într-o societate săracă? Cum ai putea fi fericit într-o societate dominată de capitalişti? Cum ai putea fi fericit într-o societate atât de birocratică? Cum ai putea fi fericit într-o societate care nu-ţi oferă nici o libertate?

Texte şi pretexte - numai pentru a evita un adevăr simplu: „Eu sunt singurul responsabil pentru mine însumi. Nimeni altcineva nu este responsabil pentru mine. întreaga responsabilitate îmi aparţine. Orice aş fi, sunt propria mea creaţie".

Aceasta este semnificaţia sutra-ei lui Atisha: „Aruncă întreaga vină asupra unei singure cauze".

Iar această cauză sunteţi chiar voi.

Dacă veţi înţelege că voi sunteţi singurii responsabili pentru viaţa voastră, pentru suferinţele şi durerile pe care le-aţi trăit, pentru tot ce vi s-a întâmplat vreodată, pentru că aşa aţi ales, dacă veţi înţelege că nu aţi cules decât roadele seminţelor pe care le-aţi semănat singuri, restul va deveni cât se poate de simplu.

Viaţa voastră va putea lua o turnură nouă, va intra într-o altă dimensiune, revoluţionară, transformatoare, căci din momentul în care aţi înţeles că sunteţi singurii responsabili, aţi înţeles şi faptul că puteţi renunţa oricând la această stare. Nimeni nu vă poate împiedica.

Cine v-ar putea împiedica să renunţaţi la suferinţă, mai mult, să o transformaţi în fericire? Nimeni. Chiar dacă vă aflaţi la închisoare, legaţi cu cătuşe, nimeni nu vă poate întemniţa pe voi. Fiinţa voastră va rămâne întotdeauna liberă. Evident, marja de opţiuni va fi mult

mai limitată, dar chiar şi atunci veţi putea cânta un cântec. Aveţi de *ales: să* plângeţi cu *lacrimi amare, sau să cântaţi un cântec.* Chiar şi cu lanţuri la *picioare puteţi dansa. în* aceste condiţii, chiar şi sunetul lanţurilor devine *melodios.*

Următoarea sutra: „Fii recunoscător faţă de toată lumea".

Atisha are o minte foarte ştiinţifică. La început spune: asumă-ţi întreaga responsabilitate. Apoi adaugă: iii recunoscător faţă de toată lumea. Nimeni nu este responsabil pentru suferinţa ta decât tu însuţi; atunci, ce-ţi mai rămâne de făcut?

Să fii recunoscător faţă de toată lumea.

Căci ceilalţi îţi creează spaţiul necesar pentru a te transforma, inclusiv cei despre care crezi că reprezintă obstacole în calea ta, pe care îi consideri duşmani. Prietenii, duşmanii, oamenii buni şi răi deopotrivă, circumstanţele favorabile şi nefavorabile, - toţi la un loc creează contextul în care poţi fi transformat, devenind un buddha.

Fii recunoscător tuturor - celor care te-au ajutat, celor care ţi s-au opus, celor care au fost indiferenţi. Fii recunoscător tuturor, căci toţi la un loc creează contextul în care se nasc buddha-şii, în care tu însuţi poţi deveni un buddha.

Din lucrarea *„ Cartea înţelepciunii*capitolul 5

Ce înseamnă starea de absenţă a dorinţelor? înseamnă a nu avea deloc dorinţe, sau a fi complet liber de a avea sau de a nu avea dorinţe?

Dacă aţi fi complet lipsiţi de dorinţe, aţi fi morţi - nu aţi mai fi în viaţă. Toată lumea vă spune: renunţaţi la dorinţe! Dar cum să faci acest lucru? Cu cât renunţi la mai multe dorinţe, cu atât mai penibilă devine viaţa ta. Când toate dorinţele au dispărut, poţi spune că te-ai sinucis din punct de vedere spiritual.

Nu, dorinţa este energia vieţii, este însăşi viaţa. Ce înţeleg atunci când spun: „Fiţi eliberaţi de dorinţe“?

Semnificaţia corectă este următoarea: fiţi complet liberi de a avea sau de a nu avea dorinţe.

Dorinţa nu trebuie să devină o obsesie - aceasta este semnificaţia. Să spunem că vezi casa nou construită a unui vecin. Este frumoasă şi în tine apare dorinţa să ai şi tu una la fel. Dacă această dorinţă nu te face să-ţi pierzi libertatea interioară, atunci poţi spune că eşti lipsit de dorinţă. Dacă simţi însă că: „Nu sunt liber. Dorinţa mă urmăreşte. Vreau să renunţ la ea, dar îmi este imposibil. Ea persistă, mă obsedează - acea casă îmi tulbură minţile, mă gândesc numai la ea, mi-e şi teamă să mai trec pe lângă ea, căci mă umple de gelozie“, atunci nu eşti eliberat de dorinţă - ea te controlează, iar tu eşti victima ei. Astfel de oameni suferă foarte mult, căci există milioane de lucruri frumoase pe care nu le pot avea, iar ei sunt sfâşiaţi de tot felul de dorinţe nesănătoase.

Sau: cineva a ajuns prim-ministru; acum vrei să devii şi tu prim-ministru. Cineva a ajuns foarte bogat; acum

vrei să devii şi tu foarte bogat. Cineva a ajuns un scriitor faimos; acum vrei să devii şi tu un scriitor faimos. Cineva este altcineva; acum vrei să fii şi tu altcineva... iar în jurul tău sunt milioane de oameni care fac milioane de lucruri. Dorinţele te asaltează din toate direcţiile şi pun stăpânire pe tine, iar tu nu eşti capabil să spui da sau nu - până când înnebuneşti.

Aşa se explică de ce întreaga umanitate a înnebunit. Toate aceste dorinţe vă trag în toate direcţiile, divizându- vă în o mie şi unul de fragmente, pentru că ele pun stăpânire pe voi.

Mai mult, aceste dorinţe sunt contradictorii între ele. In acest fel, nu numai că sunteţi fragmentaţi, dar deveniţi şi contradictorii. O parte din voi vrea să devină foarte bogată, altă parte vrea să fie poet. Este cam greu! Nu poţi să devii şi foarte bogat, să fii şi poet. Poetul visează la cu totul altceva, nu la bogăţie.

Banii nu au nimic de-a face cu poezia. Ca să-i acumulezi, trebuie să treci peste cadavre, să exploatezi, să fii crud. Un poet demn de acest nume nu poate exploata pe nimeni. El are o anumită viziune asupra frumuseţii, iar dorinţa de a-i exploata pe alţii numai pentru a te îmbogăţi nu are nimic frumos în sine.

Altcineva vrea să devină un politician, dar şi să mediteze. Acest lucru este imposibil. Un politician nu poate fi o fiinţă religioasă. El poate pretinde că este religios, dar nu poate fi în realitate. Cum ar putea fi un politician religios? Religia înseamnă o stare de transcendere a oricăror ambiţii, iar politicianismul nu înseamnă altceva decât ambiţie pură.

A fi religios înseamnă: sunt fericit aşa cum sunt.

A fi un om politic înseamnă: nu voi fi cu adevărat fericit decât atunci când voi ajunge în vârful ierarhiei - aşa cum sunt acum nu mă simt fericit. Voi face tot ce îmi stă în puteri pentru a-mi atinge ţelul; dacă va fi necesar, voi călca peste cadavre. Orice mijloc care mă poate ajuta să-mi ating ţelul este bun pentru mine, indiferent dacă pentru ceilalţi pare greşit. Important este să ajung în vârf. Trebuie să îmi demonstrez valoarea.

Orice politician suferă în mod natural de un complex de inferioritate. Un om religios nu suferă de nici un fel de complex.

Politicienii pretind că sunt religioşi, căci acest lucru le aduce dividende electorale.

A fi cu adevărat religios înseamnă a fi lipsit de ambiţii, a nu-ţi dori să fii altundeva, altcineva, a trăi aici şi acum!

Dacă ai ambele dorinţe: de a fi un politician şi de a medita în acelaşi timp, te vei trezi în dificultate. Dacă eşti cinstit cu tine însuţi, vei înnebuni. Dacă nu eşti cinstit, nu vei înnebuni, dar vei deveni un ipocrit. Altfel spus, vei deveni un politician perfect.

Nu vreau să spun prin asta că cei care guvernează religia nu sunt şi politicieni în acelaşi timp; din 100 de preoţi, 99 sunt politicieni. Este doar o altfel de politică: politica religiei. Au şi ei ierarhia lor - orice preot aspiră să devină papă, păcătosul aspiră să devină un sfânt; este acelaşi complex de inferioritate. Când începi să practici o activitate sfântă, religioasă, sacră, egoul te face imediat să-ţi doreşti să fii „mai sfânt decât ceilalţi“. Dacă te consideri suficient de sfânt, ceilalţi îţi vor

apărea imediat ca fiind sortiţi iadului. Numai tu vei fi mântuit. Capeţi astfel tendinţa să îi priveşti de sus pe ceilalţi, eventual cu milă. Sărmanii! Vor ajunge în iad. Asta înseamnă politică.

Un om cu adevărat religios nu ştie ce înseamnă egoul. El nu este nici măcar umil, până intr-atât este de lipsit de ego. Până şi umilinţa este o pretenţie a egoului. Omul umil încearcă să fie astfel, pentru a le demonstra celorlalţi cât de smerit este el. Prin cap îi trec chiar idei de genul: „Sunt cel mai umil om din lume". Este doar un joc al egoului.

Acesta este mecanismul prin care dorinţele pun stăpânire pe voi; multe dintre ele sunt contradictorii, trăgând de voi în toate direcţiile, până când deveniţi fragmentaţi, pierzându-vă complet individualitatea.

Mă întrebi: *„Ce înseamnă starea de absenţă a dorinţelor? "*

Dacă îţi spun să renunţi la dorinţe, vei face aşa cum ţi-am spus, vei renunţa complet la viaţă, te vei face un călugăr jainist, vei deveni o cochilie goală, nemulţumită de tot şi de toate, dar mai presus de orice de tine însuţi, lipsit de creativitate, incapabil să te bucuri de ceva, ca o floare care nu a înflorit niciodată. Dacă îţi spun să nu renunţi la dorinţe, vei fi sfâşiat în o mie de bucăţi. Ambele stări sunt la fel de urâte.

Cel mai bine este să fii eliberat de dorinţe, să fii întotdeauna capabil să optezi: pot să am sau pot să nu am această dorinţă. Atunci vei fi liber.

In acest fel, creativitatea, bucuria vieţii, născute din

urmărirea dorinţelor, se vor îmbina în mod fericit cu pacea şi calmul pe care ţi le dă lipsa oricăror dorinţe.

Din lucrarea *„Păşeşte fără picioare, zboară fără aripi şi gândeşte fără minte",* capitolul 3

Cum pot face distincţia între iubirea de sine (specifică iluminării) şi egocentrism?

Distincţia este destul de subtilă, dar foarte clară. Este subtilă, dar nu este deloc dificilă. Dacă eşti egocentric, vei suferi din ce în ce mai mult. Suferinţa îţi indică faptul că eşti bolnav.

Egocentrismul este o boală, un cancer al sufletului.

Egocentrismul te face să devii din ce în ce mai tensionat. El nu îţi permite să te relaxezi deloc. în timp, te poate conduce până la nebunie.

Iubirea de sine este opusul egocentrismului. De fapt, în iubirea de sine nici nu există un sine, există numai iubire. în cazul egocentrismului, nu există iubire, există numai sinele.

Iubirea de sine te face să te simţi din ce în ce mai relaxat. Cel care se iubeşte pe sine se simte complet relaxat. Când iubeşti pe altcineva, poate apărea o oarecare tensiune, căci nevoile şi ideile sale nu coincid întotdeauna cu ale tale. Celălalt este un univers diferit, cu care te poţi ciocni din când în când. Pot apărea furtuni şi conflicte, din cauza diferenţelor care există între voi. Există întotdeauna o luptă subtilă între tine şi partenerul tău.

în schimb, când te iubeşti pe tine, nu mai există nici un conflict. Nu mai există decât tăcerea, o fericire imensă. Eşti singur, nimeni nu te poate tulbura.

După părerea mea, cine nu a ajuns să se iubească astfel pe sine, în totalitate, nu va putea iubi nici pe altcineva. Cum ai putea iubi pe altcineva dacă nu eşti capabil să te iubeşti nici măcar pe tine însuţi? Ca să se poată răspândi în jur, iubirea trebuie să înflorească mai întâi în curtea ta.

Mulţi oameni încearcă să iubească pe altcineva, fără să fie conştienţi că nu s-au iubit niciodată pe ei înşişi. Cum ar putea reuşi ei? Nu poţi împărtăşi ceva ce nu ai. Nu poţi să îi dai altcuiva decât ceea ce ai.

De aceea, primul şi cel mai important pas către iubirea altei persoane este iubirea de sine. Reţineţi însă: în pofida numelui ei, ea nu are un sine. Să vă explic:

Ideea de „eu" nu poate apărea decât prin contrast cu ideea de „tu". „Eu" şi „tu" există împreună. „Eul" apare în două dimensiuni. Una este legată de lucruri: casa mea, maşina mea, banii mei. Acest eu este legat de obiecte, este aproape material el însuşi. Nu are încă nimic de-a face cu conştiinţa. Aceasta continuă să doarmă, sforăind. Conştiinţa ta nu a apărut încă. Eşti doar un lucru printre altele, o parte din casa ta, din mobila ta, din banii tăi.

Nu aţi remarcat? Un om obsedat de banii săi tinde să capete calităţile banilor. El devine una cu ei - îşi pierde spiritualitatea. Este redus la un obiect. Dacă iubeşti banii, ai tendinţa să devii la fel ca ei. Dacă îţi iubeşti casa, ai tendinţa să devii material. Orice iubeşti, devii. Iubirea este un proces alchimic.

Nu iubiţi niciodată ceea ce nu trebuie, căci acest act vă va transforma. Nimic nu are o putere transformatoare comparabilă cu cea a iubirii. Iubiţi numai ceea ce vă poate înălţa. Iubiţi ceva mai presus de voi. Acesta este adevăratul

scop al religiei: să vă dea un obiect al iubirii, cum este Dumnezeu, pentru a vă ajuta astfel să vă înălţaţi.

Aşadar, un tip de iubire este cea legată de obiecte. Celălalt este legat de o persoană. Când iubeşti o persoană, ai tendinţa să devii şi tu una.

Ce se poate spune însă în legătură cu iubirea de sine? Ea nu este legată de obiecte, şi nici de o altă persoană, în acest caz, eul dispare, căci el nu poate exista decât în cele două contexte amintite mai sus. Eul este forţa; „tu" şi „el" acţionează ca un câmp de manifestare. Când câmpul dispare, dispare şi eul. Atunci când rămâi singur, exişti în continuare, dar fără un eu. Rămâne doar o prezenţă.

De regulă, noi spunem: „Eu sunt". Atunci când te afli însă într-o stare profundă de iubire de sine, eul dispare. Rămâne numai existenţa pură, fiinţa pură. Aceasta echivalează cu o mare fericire, căci transformă fiinţa într-o sărbătoare. Suferinţa nu este greu de sesizat.

Dacă te simţi din ce în ce mai mizerabil, înseamnă că te afli pe cale de a deveni un egocentric.

Dacă te simţi din ce în ce mai liniştit, mai împăcat, mai fericit, mai împlinit, înseamnă că ai apucat-o pe alt drum, pe cel al iubirii de sine. Dacă te afli pe calea egoului, devii distructiv faţă de cei din jur - căci egoul încearcă să-l distrugă întotdeauna pe „tu". Dacă te afli pe calea iubirii de sine, egoul dispare.

Iar când egoul dispare, celălalt poate deveni el însuşi, căci îi acorzi libertatea totală.

Dacă nu ai un ego, nu poţi crea o închisoare pentru

cel pe care îl iubeşti; nu-l poţi închide într-o colivie, li permiţi să zboare ca un vultur pe cer. îi acorzi o libertate deplină să fie el însuşi.

Iubirea acordă această libertate, pentru că ea este libertate - deopotrivă pentru tine şi pentru obiectul iubirii tale.

Egoul înseamnă înlănţuire - deopotrivă pentru tine şi pentru victima ta.

Egoul vă poate păcăli însă cu uşurinţă, căci este foarte viclean, iar căile sale sunt subtile. El poate pretinde că este iubire de sine.

Să vă spun o anecdotă...

Faţa lui Mulla Nasruddin s-a luminat când l-a recunoscut pe cel care cobora în faţa lui scările de la metrou. El i-a tras un ghiont atât de puternic, încât acesta aproape că a leşinat, după care i-a strigat:

- Goldberg, abia dacă te-am recunoscut! Hm, se pare că te-ai îngrăşat cu 15 kilograme, ba ţi-ai făcut şi o operaţie estetică, şi aş putea jura că ai mai crescut cu vreo 20 de centimetri.

Omul l-a privit furios:

- Pardon, i-a spus el pe un ton de gheaţă, dar întâmplător nu sunt Goldberg.

- Aha! i-a răspuns Mulla, deci ţi-ai schimbat şi numele?

Egoul este foarte viclean; el poate găsi o justificare la orice. Dacă nu eşti foarte atent, se poate ascunde chiar şi în spatele iubirii de sine. însuşi cuvântul „sine“ devine o justificare pentru el, căci spune: „Eu sunt acest sine“. îşi

poate schimba greutatea, înălţimea, chiar şi numele.
Nefiind

decât o idee, nu este deloc dificil pentru el: se poate face mic sau mare, oricum doreşti, căci nu este decât o fantezie.

Fiţi foarte atenţi. Dacă doriţi să creşteţi întru iubire, este nevoie de multă luciditate. Fiecare pas înainte trebuie făcut cu toată atenţia, pentru ca egoul să nu îşi găsească un ascunziş dincolo de care să vă urmeze.

Adevăratul vostru sine nu este „eu" sau „tu". El este absolut transcedental.

Ceea ce voi numiţi „eu" nu este eul vostru real. Este ceva suprapus realităţii. Atunci când strigaţi pe cineva, spunându-i „tu", nu vă adresaţi sinelui său. Este doar o etichetă pe care i-o aplicaţi. Sinele se revelează abia după dezlipirea tuturor etichetelor, şi el nu aparţine cuiva în particular. Sinele este unul singur.

De aceea, noi participăm la fiinţa celor din jur, suntem membrii aceleiaşi familii. Adevărata noastră realitate este Dumnezeu. Suntem ca nişte aisberguri care plutesc pe ocean - aparent separaţi de el - dar dacă ne topim, nu mai rămâne nimic din noi.

Definiţiile dispar, limitările dispar, aisbergul însuşi dispare. Nu mai rămâne decât oceanul.

Egoul este un aisberg.

Topiţi-1 în iubirea profundă. în acest fel, va dispărea, iar voi veţi deveni parte integrantă din marele ocean.

O anecdotă...

Judecătorul îl privea cu asprime.

- Mulla, i-a pus el, soţia ta afirmă că i-ai dat în cap cu o bâtă de baseball şi că ai aruncat-o pe scări la vale. Ce ai de spus în apărarea ta?

Mulla Nasruddin şi-a frecai *gânditor vârful nasului, după* care a spus:

- Onorată instanţă, aş zice că *există trei părţi implicate în* acest caz: povestea soţiei mele, povestea mea şi adevărul.

Mulla avea perfectă dreptate. Voi cunoaşteţi întotdeauna numai două feţe ale realităţii, dar există şi o a treia - adevăml.

Există povestea ta, povestea lui şi adevăml - eu, tu şi adevăml.

Adevăml nu este nici al meu, nici al tău. Eu şi cu tine suntem doar o suprapunere peste marele ocean al adevămlui.

„Eu“ este fals, „tu“ este fals - sunt simple concepte utile în această lume. Este dificil să te descurci în lume iară utilizarea acestor concepte. Foarte bine, folosiţi-le, dar doar ca nişte simple instrumente. în realitate nu există nici „eu“, nici „tu“. Există doar o energie fără limite, fără hotare. Din ea ne-am născut şi în ea ne vom întoarce cândva.

Din lucrarea *„Mult iubitul",* volumul 2, capitolul 10

DESPRE AUTOR

învăţăturile lui Osho sfidează încercarea de a le include într-o categorie, ele acoperind totul de la căutarea individuala a sensului vieţii până la problemele sociale şi politice cele mai urgente cu care se confruntă societatea de azi. Cărţile sale nu au fost scrise de el, ci reprezintă transcrierea înregistrărilor video şi audio ale discursurilor la care au asistat, de-a lungul a 35 de ani, oameni veniţi din toată lumea. Osho a fost descris de Sunday Times din Londra ca fiind unul dintre „Cei 1000 care au făurit secolul XX", iar de către autorul american Tom Robbins ca fiind „omul cel mai periculos de la Isus Christos încoace".

Osho însuşi a spus că ceea ce face el ajută la crearea condiţiilor naşterii unui nou tip de fiinţă umană. Adesea a caracterizat această fiinţă umană nouă ca „Zorba Buddha" - o fiinţă capabilă să se bucure atât de plăcerile pământeşti ale unui Zorba Grecul, cât şi de seninătatea tăcută a unui Gautama Buddha. Elementul comun care se regăseşte în toate lucrările lui Osho este o viziune cuprinzătoare ce incorporează atât înţelepciunea atemporală a orientului cât şi cele mai avansate descoperiri ale ştiinţei şi tehnologiei occidentale.

Osho este de asemenea cunoscut pentru contribuţia revoluţionară adusă ştiinţei transformării interioare, printr-o abordare a meditaţiei care ţine cont de ritmul accelerat al vieţii contemporane. „Meditaţiile active" create de el au ca efect mai întâi eliberarea stresului acumulat de corp şi de minte, pentru a facilita intrarea într-o stare de meditaţie relaxată şi fără gânduri.

Este disponibilă şi o altă lucrare autobiografică a autorului: Autobiography of a Spiritually Incorrect Mystic (Autobiografia unui

mistic nonconformist, apărută la Editura Mix)

Pentru mai multe informaţii vizitaţi: www.OSHO.com un website cuprinzător, în mai multe limbi, care include o revistă, cărţi de OSHO, discursuri ale lui OSHO în format video şi audio, Biblioteca OSHO cu arhiva scrisă în limba engleză şi în limba hindusă şi informaţii detaliate despre meditaţiile oferite de OSHO. Veţi găsi, de asemenea, programul pentru OSHO Multiversity şi informaţii despre Centrul recreaţional internaţional de meditaţie OSHO.

Centrul recreaţional internaţional de meditaţie OSHO este locul în care vă puteţi petrece o vacanţă minunată şi în care cei veniţi pot avea nou mod de a trăi, caracterizat de un grad mai ridicat de atenţie, relaxare şi amuzament. Situat la aproximativ 100 de mile sud-est de Mumbai, în Puna, India, centrul recreaţional oferă un program diversificat miilor de vizitatori care vin anual din peste o sută de ţări din toată lumea.

Programele centrului recreaţional de meditaţie au toate la bază viziunea lui Osho cu privire la o fiinţă umană nouă din punct de vedere calitativ, care să aibă capacitatea atât de a lua parte în mod creativ la viaţa de fiecare zi, cât şi să se relaxeze în tăcere şi meditaţie.

Alte situri web utile celor ce vor să afle mai multe despre viaţa şi activitatea lui Osho:

http://OSHO.com/resortAllAboutOSHO
http://OSHO.com/shop
http://www.youtube.com/OSHO
http://www.oshobytes.blogspot.com
http://www.Twitter.com/OSHOtimes
http://www.facebook.com/pages/OSHO.Intemational
http://www.flickr.com/photos/oshointemational
Puteti contacta Fundaţia Internaţională OSHO la:
www.osho.com/oshointemational
sau oshointemational@oshointemational .corn

Alte cărţi de Osho, apărute ta Editura Mix:

MESIA. PROFETUL DE KAHLIL GIBRAN REFLECTAT DE OSHO (VOL. 1)

MESIA. PROFETUL DE KAHLIL GIBRAN REFLECTAT DE OSHO (VOL. 2)

- CARTEA DESPRE BĂRBAȚI
- CARTEA DESPRE FEMEI
- CARTEA DESPRE COPII
- AUTOBIOGRAFIA UNUI MISTIC NONCONFORMIST
- EMOȚIILE
- FARMACIE PENTRU SUFLET
- OSHO-ZEN-TAROT
- CARTEA DESPRE EGO
- CARTEA DESPRE SEX
- CARTEA DESPRE TAO
- CALEA SPIRITUALĂ YOGA
- IUBIRE, LIBERTATE ȘI SOLITUDINE
- SĂMÂNȚA DE MUȘTAR (VOL. 1)
- SĂMÂNȚA DE MUȘTAR (VOL. 2)
- CALEA ZEN
- CARTEA DESPRE NIMIC
- EU SUNT POARTA
- CALEA MEA, CALEA NORILOR ALBI
- CALEA PERFECTĂ
- PSIHOLOGIA EZOTERICULUI
- CÂND PANTOFII ȚI SE POTRIVESC
- ÎN CĂUTAREA MIRACULOSULUI
- ADEVĂRATUL ÎNȚELEPT

în curând vor nuu apărea:

- GÂSCĂ ESTE AFARĂ
- ILUMINAREA, SINGURA REVOLUȚIE

TALON DE COMANDĂ

Vă rugăm să completaţi (cu majuscule) acest talon
şi să-l trimiteţi în plic timbrat, la adresa:

Editura Mix, loc. Cristian, str. George Coşbuc nr. 24,jud. Braşov, cod 507055.

Primim comenzile dumneavoastră şi:

- ***telefonic la numărul: 0720 499 494***
- ***prin fax: 0268 257 811***
- ***prin sms: 0722 370 057***
- ***prin e-mall la adresa: comenzi@edituramix.ro***
- ***pe internet la adresa: www.edituramix.ro***

Completaţi citeţ TOATE rubricile acestui talon dacă este prima comandă pe care o faceţi către Editura Mix. Conform Ordinului nr. 29 din 14.01.2003 publicat în Monitorul Oficial nr. 48 din 28.01.2003, orice factură fiscală emisă pentru persoanele fizice trebuie să conţină şi codul numeric personal (CNP) de aceea vă rugăm să completaţi şi rubrica CNP din talonul de comandă şi vă mulţumim pentru înţelegere!

Nume

iNume.....

Prenume.....

CNP I I I I I I I I I I I I I

Str..... ..... Nr..... .... Bl.....

Sc .....Et.... -Ap .... Sector.... .... Cod ...

Localitate .....

Judeţ ....Mobil .....
Tel..... .... Fax .....

E-mail .....

Data completării .....Semnătura

Opţional: Data naşterii..... Profesia .....

Care este motivul pentru care cumpăraţi cărţile apărute la Editura Mix?

Colecţie/Titlu/Autor	Preţ CTVA incluşi	Nr. buc.	Valoare
(OS HO) OSHO			
MFsIA PROFFTUL DE KAHLILGIBRAN REFLECTAT deOSHOivql.lj,.	30.00		[1]— ----------
MfslA PROFFTUI DE KAHLILGIBRAN REFLECTAT de OSHO (vol,2)	25.00		
CARTEA DESPRE FEMEI de OSHO	25.00		■—–— ___ _
CARTEA DFSPRE BARBAT! de OSHO . _	19.00		----------
CARTFA DESPRE COPII de OSHO	25,00		
AUTOBIOGRAFIA UNUI MISTIC NONCONFORMIST de OSHO	35.00		———.
EMOŢIILE de OSHO - -	16.00		■——
FARMACIE PENTRU SUFLET de OSHO _____	25.00		-———
TAROTUL ZEN de OSHO	59.00		
CARTEA DESPRE EGO de OSHO	29.00		---------
CARTEA DESPRE SEX de OSHO	35.00		—-
UIRIRF I IRFRTATF SI SOLITUDINE de OSHO	25.00		
CARTEA DESPRE TAO de OSHO	19.00		–
CALEA SPIRITUALA YOGA de OSHO	25.00		
OMUL CARE IUBEA PESCARUŞII de OSHO	29.00		
SAMANŢA DE MUŞTAR (vol.I) de OSHO	30.00		—[1]
SAMANTADE MUŞTAR (vol.2) de OSHO	30.00		
CALFA ZEN de OSHO	19.00		
CARTEA DESPRE NIMIC de OSHO	25.00		
EU SUNT POARTA de OSHO	25.00		
CALEA MEA. CALEA NORILOR ALBI de OSHO	25.00		
CALEA PERFECTA de OSHO	16.00		
PSIHOLOGIA EZOTERICULUI de OSHO	25.00		
" CAND^ANTOFIITISE POTRIVESC de OSHO	25.00		
\N CAUTAREA MIRACULOSULUI de OSHO	50.00		
ADEVARATUL ÎNŢELEPT de OSHO	25.00		
"AMINTIRI DINTR-0 COPILĂRIE DE AUR de OSHO	50.00		
ÎNDREPTAR SPIRITUAL de OSHO	30.00		
SPLENDOAREA ASCUNSA de OSHO	30.00		
© **ROMANUL INIŢIATIC**			
PROFEŢIILE DE LA CELESTINE de James REDFIELD	19.00		
PROFEŢIILE DE LA CELESTINE Ghid Dractic de J. Redfield si C.	35.00		
A ZECEA VIZIUNE de James REDFIELD	19.00		
A ZECEA VIZIUNE. Ghid Dractic de J. REDFIELD si Caro) ADRIENNE	50.00		
A UNSPREZECEA VIZIUNE. SECRETUL SHAMBALEI de James	23.00		
A DOUĂSPREZECEA VIZIUNE. ORA DECIZIEI de James REDFIELD	25.00		
INIŢIEREA de Elisabeth HAICH	50.00		
KAMA PURA de Aimen KLIMMERON	34.00		
CORBUL CARE A VORBIT CU DUMNFZEU de Cristnnher FOSTER	19.00		
MAGISTER de Ana I FXA	19.00		
CALEA LUPTĂTORULUI PAŞNIC de Dan MILLMAN '	30.00		
. CĂLĂTORIA SACRA A LUPTĂTORULUI PAŞNIC de Dan MILLMAN [1]	30.00		
LEUL ROŞU de Măria S7EPES ----------	50.00		
@ **LUMEA DIN NOI**			
ARTA PAClide Morihei UESHIRA ~ ----------	15.00		
PROFETUL de KahlilGIBRAN 3 ' "	12.00		
POVESTIRI ZEN -100 povestiri desore iluminare	15.00		
CELE PATRU LEGAMINTE de Don Miauel RIJIZ	15.00		
ARTA DE A IUBI de Don Miauel RIIIZ	15.00		
VOCEA CUNOAŞTERII de Don Miauel RUI7	20.00		
LtLt PA 1HU LEGAMINTE - Ghid Dractic de Don Mionel Rl »17	20.00		
RUGĂCIUNEA BROAŞTEI ivol. 1) de Anthonv de MFI 10	35.00		
RUGĂCIUNEA BROAŞTEI ivol. II) de Anthonv de MFI I O	20.00		
_ ÎNŢELEPCIUNE LA MINUT de Anthonv de MFI I n	20.00		
CANTECUL PĂSĂRII de Anthonv de MELLO	25.00		
ABSURDITĂŢI LA MINUT de Anthonv de MFI 1 n	25.00		
ALBINELE SI ÎNŢELEPCIUNEA de John PFNRERTHY	15.00		
—CELE CINCI NIVELE A.Lt A1 AbAMfcNTULUI de Don Miquel RUI7 Ir	15.00		
TRAIND 0 VIATA CONŞTIENTA de Don Minuni Rl M7 i, ^	20.00		
CERCUL DE FOC de Don Miauel RUI7	12.00		
HUBBARD			
BAZELE ORGANIZĂRII de 1. R. HURRARn	5.00		
COMPONENTELE ÎNŢELEGERII de 1.. R HIIRRinh ----------	5.00		
MIJLOACE PENTRU LOCUL Dt MUNCA de L. R. HURRARD	5.00		
CAUZA REPRESIUNII de L R. HURBARD	5.00		
CASNICIA de I .R. HUBBARD ---------- ----------	5.00		
COPIII de L R. HUBBARD ---------- ----------	5.00		

Colecţie / Titlu / Autor	Preţ fTVA inclus)	Nr. buc	Valoare
"J^fXLTERNATIVE SPIRITUALE			
rcroPTFi F ARTcLUK M AH 11AUţ ge JOnn :>I tVtlNi -»..rnRi'iT.RAFIA UNUI YOGHIN de Paramahansa YOGANANDA	45,00		
-^^ATApîtrîi EL^R MISTICE selecţie de J. A. McGUCKIN	19.00		
pcnri - MANUAL DE INIŢIERE de Walter LÜBECK			
" forrci FPTIIINEA ENEAGRAMEI de Don Richard R1SO si Russ	4S.00		
m F 7ECE MAHAVIDYA de David KINSLEY	30.00		
"uAr,ARi IRF de Yamamoto TSUNETOMO	19.00		
-ÎNV/ĂTĂTURILE LUI RAMANA MAHARSHI de Arthur OSBORNE	30.00		
~rASFI E ASTROLOGICE ÎNCHISE de Rodica PURNICHE	25.00		
RIOGRAFIA LUI RAMANA MAHARSHI de Gabriele EBERT	30.00		
jgJÎN CĂUTAREA ÎNŢELEPCIUNII			
TN CĂUTAREA INSPIRAŢIEI de 0. P. GHAI	13.00		
' IN CAUTAREA REALIZĂRII de 0. P. GHAI	17.00		
~TN CAUTAREA ILUMINĂRÎTde"brp7GHAI	22.00		
IN CAUTAREA PERFECŢIUNII de 0. P. GHAI	17.00		
IN CAUTAREA EXCELENTEI de 0. P. GHAI	17.00		
IN CAUTAREA UNITĂŢII de 0. P. GHAI	17.00		
^ ALTERNATIVE TĂMĂDUITOARE			
LA FRONTIERELE SĂNĂTĂŢII de Dr. Christine R. PAGE	35.00		
ALIMENTAŢIA IM PRACTICA YOGA de Dan BOZARÜ	25.00		
KOMBUCHA. CIUPERCA MIRACULOASĂ de Harald W. TIETZE	25.00		
URINA. APA SFÂNTA de Harald W. TIETZE	26,00		
ÎNTINERIREA de Harald W. TIETZE	25.00		
KOMBUCHA. PLANTE MEDICINALE de Harald W. TIETZE	14.00		
MEDICINA INTUITIVA de Francesca McCARTNEY	35.00		
YOGA SI SANATATEA de Selveraian YESUDIAN si Elisabeth	30.00		
HYPNOBIRTHING de Marie F. MONGAN	33.00		
ÎNŢELEPCIUNEA PRACTICĂ			
MAGIA VIETH COTIDIENE. MAGIA LUMINII de Maria SZEPES	15.00		
FENG SHUI de David KENNEDY	25.00		
CENTRII SUBTILFDE FORŢA de S. SHARAMON si B. J. BAGINSKI	25.00		
ŞARPELE SI CRUCEA de Péter MÜLLER	26.00		
FRUNZIŞ SI RĂDĂCINĂ de Péter MÜLLER	32.00		
CE ROST AM? de Aimen KLIMMERON	29.00		
CELE 12 LEGI UNIVERSALE ALE SUCCESULUI de Herbert	25.00		
BAZELE SPIRITUALE ALE PROSPERITĂŢII de Rov Euaene DAVIS	16.00		
MAGIA DRAGOSTEI de Mária SZEPES	13.00		
TRANSFORMAREA DE SINE de Richard si Marv-Alice JAFOLLA	i3,oa		
CELE ŞAPTE LEGI SPIRITUALE ALE SUCCESULUI de D.	20.00		
MILIONAR PESTE NOAPTE de Mark FISHER	20.00		
DE LA SUCCES LA ÎMPLINIRE de Del PE	25.00		
TAO AL BANILOR de Walter LÜBECK	20.00		
CUM SA GÂNDEsfi CAUN MILIONAR de Mark FISHER si Marc	13,QP		
GHIDUL SUCCESULUI PENTRU LENEŞI de Marc ALLEN	16.00		
UN SECRET MAI PROFUND de Annemarie POSTMA	20.00		
LUMINA ÎN YOGA de B.K.S.IYENGAR	59.00		
ENCICLOPEDIA DE AÏKIDO			
ENCICLOPEDIA DE AÏKIDO (vol. 1 - ARTAI de Dan Corneliu	39.00		
SUFLET DE COPIL			
SI ANIMALELE AU SENTIMENTE? de David L. RICE	25.00		
RECUNOŞTINŢA de Florin ZAMFIR	20.00		
INSPIRAŢIA de Florin ZAMFIR	30.QQ		
	Total initial de pJată		
Pentru comenzi mai mici de 100 lei adăugati taxele poştale			**IO lei**
Pentru comenzi mai mari de 100 lei, taxele postale sunt suportate de editură			
Pentru comenzi mai mari de 150 lei vă oferim 0 REDUCERE DE 10%			
TOTAL FINAL OE PLATA			

Editura Mix există pentru a aduce valoare în viaţa dumneavoastră.

Pentru că nouă ne pasă de dumneavoastră şi vrem să vă oferim sprijinul de care aveţi nevoie pe calea spirituală, am creat câteva metode de a comunica mai uşor:

• www.edituramix.ro - un site în care găsiţi informaţii actuale despre cărţile apărute la Editura Mix precum şi alte informaţii conexe cu spiritualitatea.

• www.esoteric.ro - un blog în care veţi găsi articole pe teme de esoterism.

• www.facebook.com/EdituraMix - o pagină de Facebook de unde puteţi afla rapid informaţii despre acţiunile organizate sau susţinute de Editura Mix.

• **Informix-un** buletin de ştiri lunardesprecărţi şi spiritualitate pe care îl puteţi primi gratuit dacă vă abonaţi trimiţând un e-mail de pe adresa dumneavoastră de e-mail la adresa: edituramix-subscribe@yahoogroups.com

Evident că pentru noi, principalul mod de a aduce armonia în viaţa dumneavoastră rămâne publicarea de cărţi valoroase, conţinând informaţii autentice. Dintre viitoarele noastre apariţii suntem bucuroşi să vă putem recomanda:

- *Lumina în Pranayama* de B.K.S. Iyengar
- *Astrologie Creştină (voL 1, voi 2)* de William Lilly
- Gâscă *este afară* de OSHO
- *Iluminarea, singura revoluţie* de OSHO

Preţurile şi condiţiile din acest talon sunt valabile în luna iunie 2014.

Puteţi primi cu promptitudine cărţile apărute la Editura MIX, comandându-le telefonic la numărul 0720 499 494, prin fax la numărul 0268 257 811, prin e-mail la adresa comenzi@edlturamix.ro, prin sms la numărul 0722 370 057, direct de pe site-ul editurii www.edituramix.ro sau trimiţând o scrisoare la adresa: Str. G. Coşbuc nr. 24, localitatea Cristian, jud. Braşov, cod 507055, România • Dacă datele dumneavoastră de contact sunt corecte şi actuale, veţi primi cărţile comandate, în colet poştal, la oficiul poştal de care aparţineţi, în maxim şapte zile lucratoare de la recepţia comenzii. Plata se face în momentul primirii coletului • Pentru cărţile comandate şi neprimite consideraţi că stocul fost epuizat şi vi le vom trimite cu promptitudine după ce le vom retipări • Editura îşi rezervă dreptul de a modifica preţul cărţilor în funcţie de noile costuri tipografice • Pentru informaţii actualizate accesaţi site-ul www.edituramix.ro • Pentru orice fel de reclamaţii, plângeri sau nemulţumiri, vă rugăm să sunaţi la numărul 0722 370 057.

9789738471269 '29
LEI/BUC"

„Egoul este un aisberg. Topiţi-1. Topiţi-1 prin iubirea voastră profundă, astfel încât să dispară, iar voi să redeveniţi parte integrantă din marele ocean.“

„Lucrurile simple nu reprezintă o provocare pentru egoul omului. Doar cele dificile îl incită pe acesta. Marile provocări ale egoului sunt însă lucrurile imposibile. Dacă vrei să afli cât de mare este egoul tău, analizează provocările pe care le-ai acceptat, ambiţiile tale; acestea pot fi măsurate. Lucrurile simple rămân însă neatrăgătoare pentru ego; simplitatea atrage după sine moartea egoului.“

„Eu nu doresc să iau ceva de la voi; nu doresc să vă iau decât egoul, care reprezintă oricum o fantezie, nu o realitate. De aceea, în realitate nu vă privez de nimic. Dimpotrivă, vă dăruiesc ceva: vă dăruiesc fiinţa voastră. Evident, este doar o figură de stil, căci eu nu vă pot dărui ceva ce aveţi deja. Tot ce trebuie să faceţi în acest scop este să vă treziţi şi să conştientizaţi imensa frumuseţe a inocenţei.“

Din „ Cartea despre ego “

9II7 8 9 7 3 8IL 7 1 269

ISBN 973-8471-26-5
www.edituramix.ro

f(§> EDITURA MIX^®